Limburgs Dagblad

...nsdag 22 september 1993 — 75e jaargang nr. 223.

...versmaatschappij Limburgs Dagblad B.V. – Postbus 3100, 6401 DP Heerlen – Telefoon 045-739911 – Hoofdredacteur Ron Brown – Losse nummers ƒ 1,65

Overzicht van belangrijke adressen voor de lezers van het Limburgs Dagblad, zie pagina 8.

miljoenennota

Minister van Financiën Wim Kok heeft gisteren de Miljoenennota gepresenteerd. In een overzichtelijke bijlage brengt het Limburgs Dagblad vandaag nieuws en achtergronden over de beleidsplannen van het kabinet voor het komende regeerjaar.

Pulp oorzaak overlijden

LANAKEN – Een 31-jarige man uit de Filippijnse hoofdstad Manila is gisteren omgekomen, nadat hij in Lanaken in contact kwam met houtpulp. Het materiaal was opgeslagen in een Duits schip dat in het Albertkanaal nabij de KNP-fabriek lag. De Filippijn, die op het schip werkte, betrad het laadruim zonder zuurstofmasker. Omdat bij de opslag van houtpulp chemische reacties kunnen vrijkomen, is een zuurstofmasker verplicht.

Opbrengst Eurovignet bestemd voor A73

Van onze verslaggever

DEN HAAG – Het kabinet wil de aanleg van de rijksweg 73 (Venlo-Maasbracht) voor een belangrijk deel betalen uit de opbrengst van het Eurovignet, dat in 1995 wordt ingevoerd. Minister Hanja Maij-Weggen van Verkeer en Waterstaat heeft de aanleg van de A73 zoals verwacht opgenomen in het Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport 1994-1998. De kosten worden geraamd op 750 miljoen gulden, ervan uitgaande dat de weg op de oostelijke Maasoever wordt aangelegd.

Zoals bekend heeft de minister eerder dit jaar al vijftig miljoen gulden voor de versnelde aanleg van de A73 uitgetrokken uit extra aardgasbaten. Daarnaast zal de provincie Limburg een 'substantiële bijdrage' moeten leveren.

Limburg is bereid veertig miljoen gulden op tafel te leggen. Het ziet er echter naar uit dat de minister dat bedrag onacceptebel vindt. In de gisteren gepresenteerde begroting wordt de A73 aangeduid als een project waarvoor de betreffende regio tenminste twintig procent van de kosten voor eigen rekening zullen moeten nemen. Dat zou voor Limburg neerkomen op een bedrag van 150 miljoen gulden.

Een woordvoerster van Verkeer en Waterstaat bevestigt dat aanvankelijk. Later komt ze - na overleg met deskundigen op het departement - hier op terug en wordt meegedeeld dat de minister in november met Limburg zal overleggen over de hoogte van de bijdrage.

Zie verder pagina 23
● 'Rijksweg 73, weg met politieke prioriteit'

...NP halveert ...pierfabriek ...n Nijmegen

...an onze redactie economie

...LEN – KNP BT gaat een ... twee papiermachines in ...gen sluiten. Dat kost 250 ...plaatsen. Er zal een aan...wongen ontslagen vallen. ...eft het papierbedrijf gisteren bekendgemaakt. Het bete... waarschijnlijk dat de andere ...pierfabrieken, onder andere ...astricht en Lanaken, op ...termijn geen al te zware sa... hoeven te vrezen.

...kondigde gisteren ook een ...volledige overname van de ...rijkse papierproducent ...-Mürztaler aan. Boven... zullen de Fine Paper Divi... fabrieken in Nijmegen ...astricht) en de Publication ... Divisie in Lanaken wor... samengevoegd. Directeur ...de nieuwe divisie wordt W.

...e vestigingen moet nog ...worden bezuinigd. De pa...dustrie verkeert in een cri... overcapaciteit bedraagt ...dan 20 procent. De papier...en van KNP Leykam ver...n een 'ernstige verliessi-

...der pagina 5
● ...BT bijna volledig ...naar van Leykam

Jeltsin ontbindt parlement ● Roetskoj nieuw staatshoofd

Machtsstrijd in Moskou

Van onze redactie buitenland

MOSKOU – De Russische president Boris Jeltsin heeft gisteravond alle macht naar zich toegetrokken door het parlement te ontbinden en de speciale bevoegdheden van het Congres van Volksafgevaardigden in te trekken. In een tv-toespraak zei Jeltsin dat de veiligheid van Rusland in gevaar is. Hij kondigde nieuwe parlementsverkiezingen aan voor 11 en 12 december. Als reactie daarop nam het parlement Jeltsins bevoegdheden af en benoemde de onlangs ontslagen vice-president Aleksandr Roetskoj tot staatshoofd.

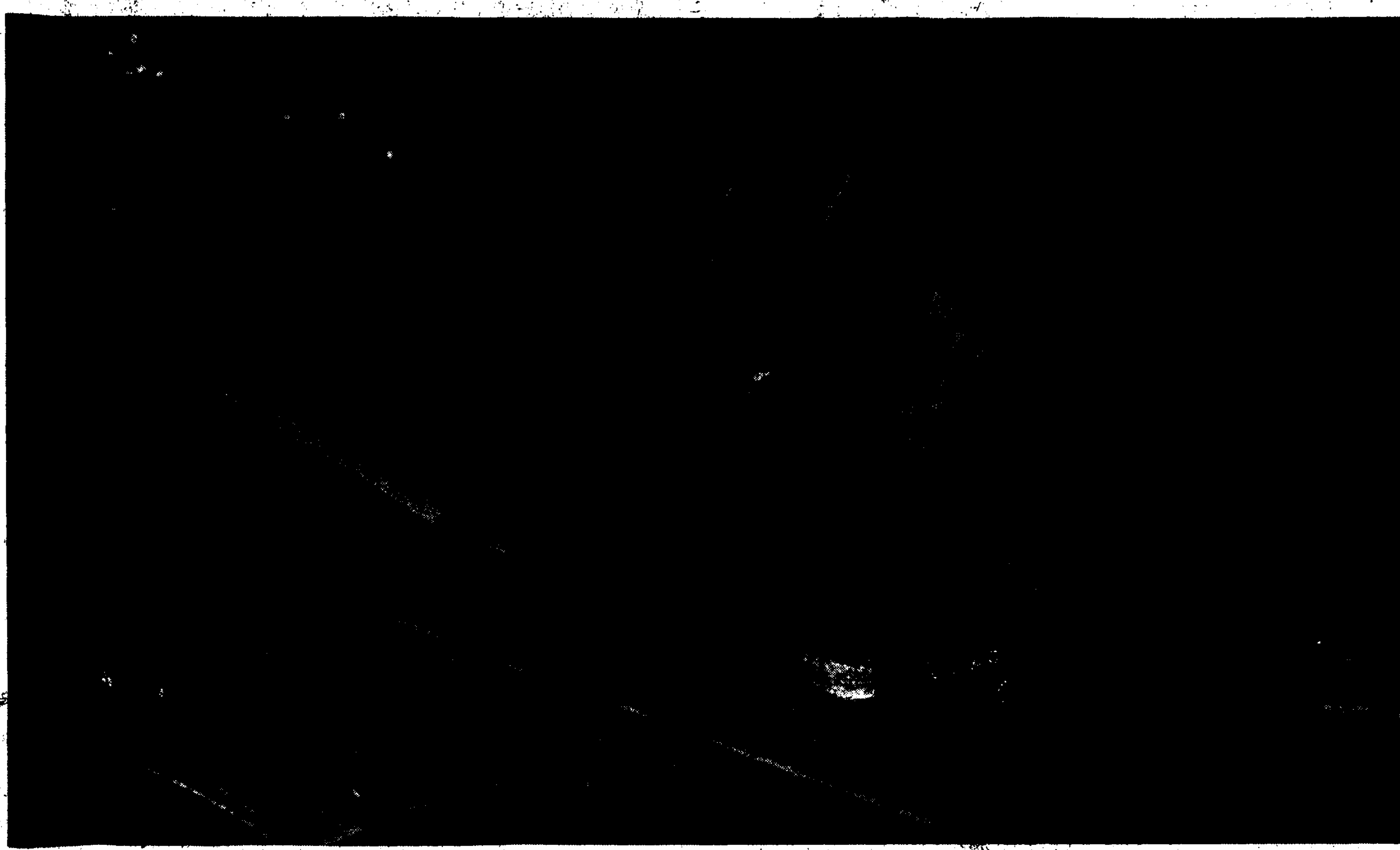
Kort daarna heeft het Constitutionele Hof van de Russische Federatie het decreet van Jeltsin in strijd met de Grondwet genoemd. De uitspraak, in spoedzitting gedaan door negen van de dertien rechters, werd gemeld door de woordvoerder van parlementsvoorzitter Chasboelatov. De president van het Hof, Valeri Zorkin, zei dat Jeltsin kan worden aangeklaagd wegens schending van de Grondwet.

Onmiddellijk na Jeltsins tv-uitzending trokken honderden tegenstanders van Jeltsin naar het Witte Huis, het parlementsgebouw, om dat te verdedigen. Parlementsvoorzitter Chasboelatov riep het leger op bevelen van Jeltsin te negeren. Ook vroeg hij de bevolking om met stakingen tegen Jeltsins besluit te protesteren.

Jeltsin noemde het parlement in zijn tv-toespraak 'een onaanvaardbaar obstakel voor de economische hervormingen'. „Het parlement heeft opgehouden het machtsorgaan van het volk te zijn. Het is in handen van een groep mannen die het hebben omgevormd tot een hoofdkwartier van een onverzoenbare oppositie. Vanaf dit moment zijn de wetgevende functies en de controle van het Congres en het parlement beëindigd," aldus de president.

Tegenstanders van de president noemden het decreet 'een regelrechte staatsgreep'. De onlangs verwijderde vice-president Roetskoj zei dat hij de macht overnam 'omdat de president de grondwet heeft geschonden en moet worden afgezet'. Roetskoj's voornemen werd enkele uren later door het snel bijeengeroepen parlement bevestigd: „Boris Jeltsin is niet meer president. Van nu af aan neemt vice-president Roetskoj zijn functies over", aldus een verklaring van het presidium van de Opperste Sovjet (parlement).

Zie verder pagina 4
● Elitetroepen paraat

● *Een oude vrouw gooit een steen op de barricade voor het Russische parlementsgebouw in Moskou. Nadat president Jeltsin gisteren het parlement ontbond, gingen honderden demonstranten de straat op om de oppositie te steunen.* Foto: EPA

Coalitiepartijen tevreden over Miljoenennota

Kabinet kiest voor werk

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – CDA en PvdA hebben positief gereageerd op de plannen in de Miljoenennota 1994 die gisteren door het kabinet is gepresenteerd. CDA-fractievoorzitter Brinkman en collega Wöltgens van de PvdA zijn vooral te spreken over de door het kabinet voorgestane aanpak van de stijgende werkloosheid en het voor volgend jaar te voeren sobere financiële beleid.

Het kabinet wil via diverse maatregelen enkele tienduizenden banen extra creëren. Tegelijk wordt van de burger een inkomensoffer gevraagd. De koopkracht daalt met 1,5 procent voor mensen met een modaal inkomen (tot 48.000 gulden) tot 2,5 procent voor de minima.

Brinkman liet weten dat het kabinet de juiste prioriteiten stelt. De gekozen maatregelen zijn verdedigbaar, aldus de CDA-fractieleider.

Het beleid zal ook in de komende jaren voortgezet moeten worden, verwacht hij. PvdA'er Wöltgens noemde het inleveren van koopkracht noodzakelijk. Als er meer banen ontstaan kunnen ook de pijlers van de verzorgingsstaat overeind blijven, aldus de sociaal-democraat.

D66-leider Van Mierlo gaf te kennen dat hij de aanval op de werkloosheid nuttig vindt, maar dat het kabinet het probleem te weinig bij de wortel aanpakt. Volgens hem zullen de gecreëerde banen niet blijvend zijn. Zijn VVD-collega Bolkestein weigerde te reageren. Fractievoorzitter Lankhorst (GroenLinks) noemde de Miljoenennota 'plichtmatig'. Volgens hem is het kabinet er niet in geslaagd de oplopende werkloosheid en de milieuproblemen onder de knie te krijgen.

Werkloosheid

Het kabinet verwacht dat de werkloosheid komend jaar met 80.000 mensen zal stijgen. Om die trend te keren is gekozen voor een pakket maatregelen, waardoor er enkele tienduizenden banen bij komen.

Het gaat dan om een uitbreiding van het jeugd werkgarantieplan (jwg), de banenpools, werkervaringsplaatsen voor werklozen en het leerlingwezen (leren en werken tegelijk). Voorts moeten er 9000 mensen extra aan de slag in de zorgsector.

Om de werkgelegenheid in het bedrijfsleven te bevorderen wil het kabinet de lonen komend jaar bevriezen. Indien nodig zal een loonmaatregel worden afgekondigd. Eénmalige loonsverhogingen door promoties of periodieken mogen wel.

Zie verder pagina 18
● Koopkracht daalt

Domaniale Mijn definitief dicht

DOOR BENTI BANACH

KERKRADE – Ruim 24 jaar nadat in de Domaniale Mijn in Kerkrade de laatste kolen zijn gedolven, kan de Domaniale Mijnmaatschappij worden opgedoekt.

De mijn heeft al die jaren nog op papier bestaan, omdat er een gerechtelijke procedure liep over een mijnschadeclaim. Deze zaak is vorige maand afgehandeld. Naar verwachting wordt de mijn spoedig definitief gesloten.

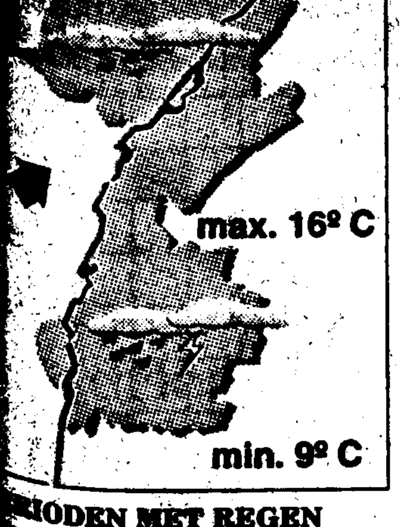
In 1969 hebben de laatste mijnwerkers de Domaniale Mijn in Kerkrade verlaten. Anno 1993 is de monumentale Schacht Nulland het enige zichtbare overblijfsel boven de grond. Maar de mijn bestaat nog steeds op papier en heet officieel 'De Domaniale Mijnmaatschappij in liquidatie'.

De bedoeling was om de boeken veel eerder te sluiten. Directeur D. Jochems van de mijnmaatschappij: „In juli 1977 hebben we de liquidatie aangevraagd. De toenmalige eigenaar van hoeve Kloosterrade bij Rolduc had echter een vordering ingediend wegens mijnschade aan zijn pand. Het ging om een claim van enkele miljoenen."

De schadeclaim leidde tot een gerechtelijke procedure. Pas als deze was afgehandeld, kon de mijn definitief worden gesloten.

Zie verder pagina 11
● Afhandeling claim duurde 21 jaar

het weer

...IODEN MET REGEN

...regengebied dat gisteren ...en Frankrijk is ontstaan ...t inmiddels Limburg be...t. Het breidt zich lang...naar het noordoosten ...zodat we de hele dag reke...moeten houden met pe...den met regen. Af en toe is ...zware regen waarbij ook ...weer kan voorkomen. De ...d is zwak tot matig uit een ...ting tussen zuid en west. ...dens onweersbuien trekt ...wind aan tot vrij krachtig. ...middagtemperatuur reikt ...hoger dan 16 graden en ...ende nacht daalt het ...naar 9 graden.

...verdere informatie be...ende het weer in Limburg ...u bellen 06-9775.

...NDAAG:
...op: 07.24 onder: 19.36
...an op: 15.19 onder: 23.33
...RGEN:
...op: 07.26 onder: 19.33
...an op: 16.03 onder: 23.33

Congres over botbreuken

...welkom!...

Mosasaurus mogelijk terug naar Maastricht

cd-co

Buffalo Tom – Big Red Letter Day
(Beggars Banquet/PIAS)

DOOR JAN HENSELS

Zoveel gitaarrockplaten hebben al de afgelopen jaren het licht gezien dat je je afvraagt of daar nog iets aan toe te voegen is. Nauwelijks, is het antwoord. Zo lang er gitaarrockplaten als de nieuwe Buffalo Tom uitkomen is dat ook niet erg. Melancholische, melodieuze gitaarpop van het betere soort. Buffalo Tom lost met haar vierde album de beloftes in die al sinds hun debuutplaat aanwezig waren. Van de muren van feedbackgitaargeraas van hun eerste plaat is weinig meer over. Op de vorige plaat bleek al waar de groep toe in staat is. De evolutie heeft zich op Big Red Letter Day verder voortgezet zonder dat nu alle scherpe kantjes eraf zijn. De groep maakte een vergelijkbare ontwikkeling door als bijvoorbeeld de Lemonheads. Heldere gitaarpop met melancholische ondertoon. 'This is not my world,' zingt voorman Bill Janovitz. En: 'Waiting for an answer, but I waited 25 years. They stopped my bleeding, but they could never stop my tears.' Dat soort teksten. Twijfel, een ontheemd gevoel, Weltschmerz vervat in hartstochtelijke, meeslepende gitaarpop.

John Hiatt –
Perfectly Good Guitar (Polydor)

DOOR PETER HAMANS

John Hiatt moet er onderhand een punthoofd van krijgen. Het magistrale Bring the Family leek zes jaar geleden een definitieve doorbraak te betekenen, maar dat werd het niet en het megaproject Little Village ontliep ternauwernood de flopstatus. Dus keert John Hiatt (43) op Perfectly Good Guitar terug naar de basis, stroopt zijn mouwen op en laat z'n spierballen zien. Omringd door een drietal jonge snuiters geeft hij vol gas en dat heeft een verzameling van dertien ongepolijste, rauwe beauties opgeleverd, die wordt gedomineerd door Hiatts stem, goed voor een flinke portie kippevel. Over 's mans donkere verleden is al zoveel gezegd en geschreven dat het onderhand meer weg heeft van een heiligverklaring. Inderdaad heeft Bring The Family zich ontwikkeld tot een klassieker in de popmuziek. Perfectly Good Guitar heeft dat niveau niet, omdat de omstandigheden heel anders zijn dan in 1987. Maar dat laat onverlet het feit dat Hiatt nog steeds met kop en schouders boven de massa uitsteekt.

Magna Carta – State of the Art
(D & K Records)

DOOR JOOS PHILIPPENS

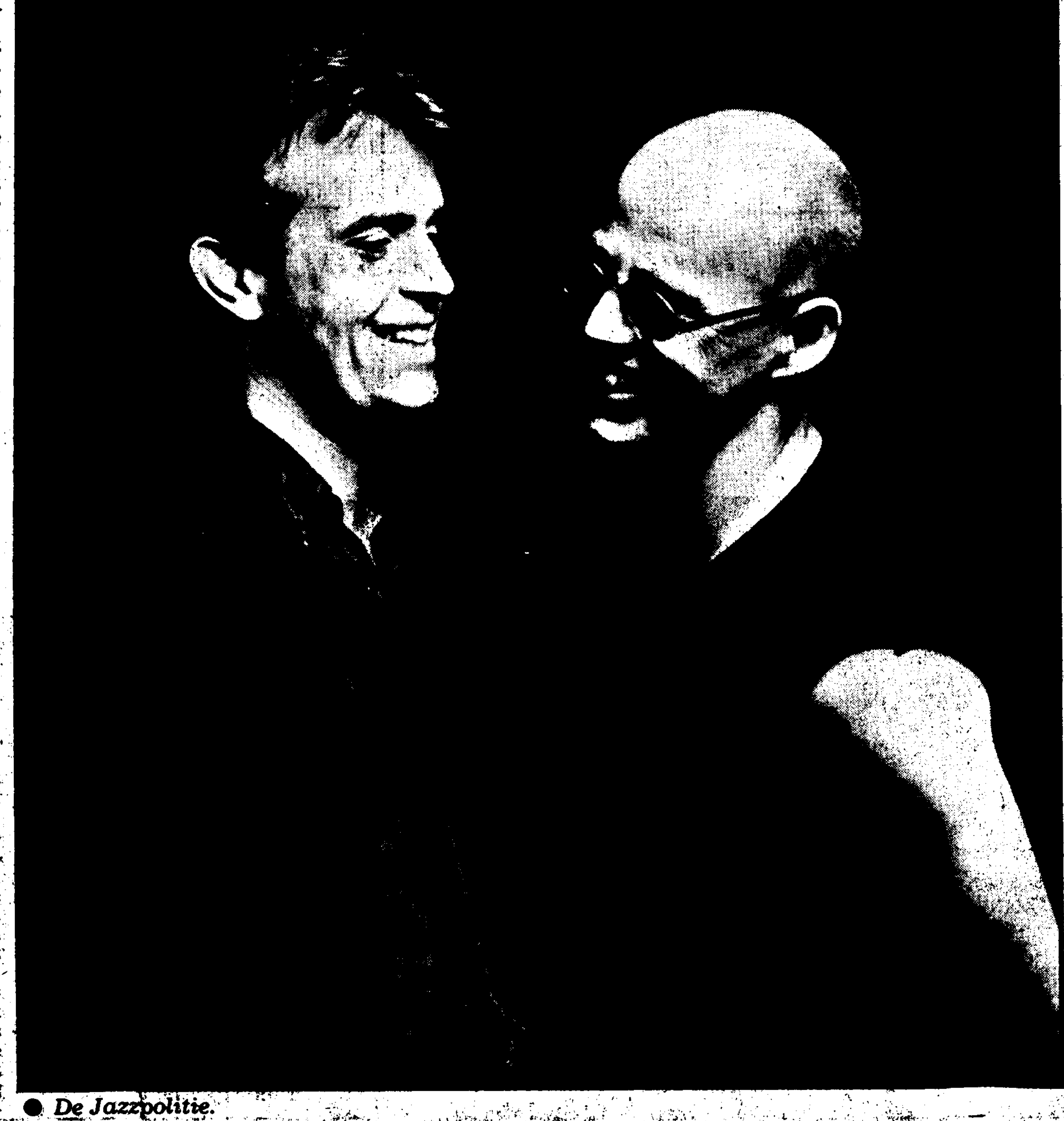
Punk, new wave, disco, house en grunge zijn gekomen, Magna Carta is gebleven. Al 25 jaar gaat deze Britse folkformatie rustig haar gang. Voor het grote publiek is Magna Carta al lang geen item meer, alleen een hechte schare van fans zorgt voor steun. En die support komt voor een belangrijk deel uit Nederland. De live-cd State of the Art is opgenomen in Utrecht en Deventer en gemixed in Hilversum. Ze biedt 75 minuten lang ingetogen en opvallend helder geproduceerde, akoestische klanken. Magna Carta doet af en toe denken aan hun bekendere broeders van Clannad, vooral vanwege de mooie stem van Linda Simpson. State of the Art heeft het relaxte van open-haardmuziek, maar neigt soms ook een wat al te rustig kabbelend beekje te worden. Wie van rustige folk houdt, zit met Magna Carta precies goed. Want op het vakmanschap valt niets af te dingen.

De Jazzpolitie wil fris met taal omgaan

'Nederlandstalig is geen genre in de popmuziek'

DOOR THEO HAKKERT

GRONINGEN – Het is dat iemand anders met het voorstel kwam. Zelf zouden ze nooit op het idee zijn gekomen. Een Nederlandstalige popgroep beginnen? Dat hadden ze al eens gedaan en het was niet echt bevallen. Maar de voorwaarden waren aanlokkelijk: de vrije hand en werken met Jochem Fluitsma en Eric van Tijn. En geloof in eigen werk en kunnen, dat was er ook wel. Op die basis wilden Peter Groot Kormelink en Herman Grimme wel. Zonder naam en met het doel een cd met zelfgeschreven, Nederlandstalige popsongs op te nemen, gingen ze de studio in. Om er uit komen als De Jazzpolitie. En met onmiddellijk succes. Voor ze het wisten stonden ze in de top 10 met de single Liefdesliedjes.

● De Jazzpolitie.

Eerdere pogingen om met vlotte pop voorzien van Nederlandse teksten te scoren zagen Groot Kormelink en Grimme stranden. Splitsing heette de groep destijds en 'Wind en zeilen' hoorde je wel eens op de radio, maar daar bleef het bij.
„Een plaat is altijd een gok," meent Grimme. En bij De Jazzpolitie viel die gok beter uit dan bij Splitsing. Blijkbaar was de tijd er weer rijp voor, een andere verklaring waarom het nu opeens wel lukt, hebben zij ook niet. „Het muziekklimaat van tegenwoordig is tolerant. Daarom kan een band als Spin Doctors een hit scoren. In de discotijd sloot het veel nauwer wat wel en niet kon."

„Ik denk," vult Groot Kormelink aan, „dat mensen het wel weer eens leuk vinden een lied met inhoud te horen. Je wordt langzamerhand gek van die house. Dan is het prettig naar een liedje te luisteren dat ergens over gaat. Bovendien klinken Nederlandse produkties tegenwoordig beter dan vroeger. Toen klonk het echt nergens naar. Als je nu onze plaat qua geluid vergelijkt met Sting, dan schaam ik me niet."

Herman Grimme kwam midden jaren zeventig naar Groningen. Hij studeerde er Engels. Maakte zijn studie ook af. „Maar ik doe er bijna niets meer mee." Tien jaar geleden liep hij Peter Groot Kormelink tegen het lijf, die als zanger/pianist rocktheater had gemaakt bij Werk in Uitvoering. Groot Kormelink, ex-student biologie: „Ik heb nu een hele wilde tuin. Die studie was vooral om van huis weg te kunnen." Een huis dat staat in Groenlo.

Na Splitsing bleven ze samen muziek schrijven. Een ambacht waar ze de laatste jaren op bescheiden schaal bekend mee werden. Nummers van het Groningse duo werden opgenomen door Henk Westbroek, Linda de Mol en Nancy Boyd en waren te horen in Kinderen voor Kinderen. „D'r is de laatste tijd net van te leven," stelt Grimme. Nu ze als De Jazzpolitie landelijk bekendheid krijgen, neemt het aantal opdrachten nog eens extra toe.

Zo hebben ze voor Marco Bakker een kerstnummer geschreven. Een tango zowaar. „Dat was Peters idee." Voor Grimme en Groot Kormelink de kans over de grenzen van hun genre heen te kijken. „Pop-dingen heeft Marco Bakker nooit kunnen zingen. Maar dat-ie kan zingen, wisten we wel. Nou, we hebben hem alle hoeken van de toonladder laten zien."

Ze blijven voor anderen schrijven. „Dat gaat door. Het projectmatige blijft." Al ligt de komende tijd het accent nadrukkelijk op De Jazzpolitie. Vanaf 16 oktober gaan ze op tournee. Gekke naam trouwens, De Jazzpolitie.

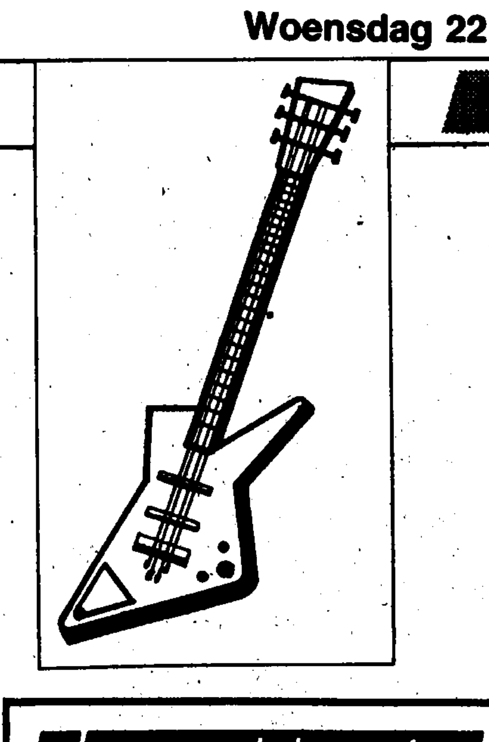
„We hadden er echt nog nooit van gehoord voor de studio ingingen. Ook van het nummer Jazz Police van Leonard Cohen wisten we het bestaan niet af. Wij hoorden de term 'jazzpolitie' voor het eerst in maart. Het is onderdeel van een uitdrukking die je in opnamestudio's wel eens hoort: 'Pas op, ik stuur de jazzpolitie op je af'. Zo'n opmerking wordt gemaakt als iemand maar wat zit te pielen en niet strak volgens de afspraken speelt. Wij vonden het meteen een mooie naam. Al hebben we ons lange tijd afgevraagd of het publiek er niet door op het verkeerde been zou worden gezet. Maar nu zijn we er echt verguld mee," aldus Peter Groot Kormelink.

Inmiddels is de tweede single 'Ze zijn terug' aan een zegetocht door de hitparades begonnen. Het is een opmerkelijk nummer. Zeker vergeleken bij het luchtige Liefdesliedjes. Het thema van 'Ze zijn terug' is het rechts-radicalisme, neo-nazi's. Het refrein: „Ze zijn terug en niet teruggefloten. Hetzelfde slag. Dezelfde vlag. Hetzelfde lied."
Groot Kormelink: „De reacties zijn eenduidig positief. We dachten nog: dit zullen sommige radiostations wel niet willen draaien. Chiel Montagne was een van de eersten die 'Liefdesliedjes' draaide. We hadden het eerlijk gezegd niet verwacht, maar de eerste die aan de telefoon hing toen 'Ze zijn terug' uitkwam, was Chiel Montagne. Hij feliciteerde ons met het nummer."
Grimme en Groot Kormelink doen alles samen. Ze zijn allebei verantwoordelijk voor zowel de tekst als de muziek. „Peter zingt en is de betere tekstschrijver," stelt de toetsenist Grimme onomwonden. „Ik beoordeel ze." Door de jarenlange samenwerking is er een concensus ontstaan. Een norm waaraan ze hun werk beoordelen. „We pretenderen niet met wat nieuws te komen. We willen wel op een frisse manier met het Nederlands omgaan. We doen gewoon wat we willen." Waarbij het echte schaafwerk, ook aan de teksten, pas bij de opnames plaatsvindt. „Bepaalde woorden blijken op papier wel te kunnen, maar in de praktijk niet. Het allerbelangrijkste is de helderheid van het idee. Als de lijn van het lied duidelijk is, kan het niet mis gaan. We zijn nu zo ervaren dat we weten dat we er altijd uitkomen."

Maar niets op routine. „We zijn geen liedjesfabriek. Dat zouden we wel kunnen, maar dan ben je niet met bezieling aan het werk." Want werk, dat is het zeker. „Componeren, 't is mooi dat je het kunt. Maar laat niemand het hebben over goddelijke inspiratie. Het is werk en dat vereist een zekere discipline. Er lopen wat dit betreft veel te veel mensen rond die maar een beetje interessant lopen te doen."

De Jazzpolitie doet menig luisteraar terugdenken aan de tijd van de Hollandse rage rond Doe Maar, Toontje Lager en Het Goede Doel. Met name met deze laatste groep wordt De Jazzpolitie nogal eens vergeleken. Wat niet echt verwondering hoeft te wekken, want Henk Westbroek, zanger van Het Goede Doel, nam nummers van Grimme en Groot Kormelink op. Zodat de conclusie eerder moet luiden dat Henk Westbroek klinkt als De Jazzpolitie.

Zoals iedere artiest houden de heren niet zo van dit soort vergelijkingen. Peter Groot Kormelink: „Maar zo gaat dat nu eenmaal. Wat ik vooral hoop is dat de Nederlandstalige popmuziek niet meer als een categorie op zich wordt gezien. Nederlandstalig is geen genre. Het is één van de vele vormen uit het brede aanbod aan popmuziek. Het leukst om te horen vind ik reacties in de trant van: 'Ik hou niet zo van Nederlandstalig, maar dit vind ik leuk'".

de beste tien

1 (2) Perfectly Good Guitar – John Hiatt
2 (1) Siamese Dreams – Smashing Pumpkins
3 (4) Last Splash – The Breeders
4 (5) American Ceasar – Iggy Pop
5 (7) Saturation – Urge Overkill
6 (3) Debut – Björk
7 (–) Dog Days Are Over – The Scabs
8 (–) Big Red Letter Day – Buffalo Tom
9 (9) Black Sunday – Cypress Hill
10 (6) Zooropa – U2 Diverse artiesten

De Limburg cd Top 10 wordt wekelijks samengesteld door Omroep Limburg, op basis van de hitlijsten van 25 Euregionale popjournalisten. Omroep Limburg zendt De Beste Tien elke zaterdagmiddag om twee uur uit.

Burma Shave

SITTARD – De Haagse vijfmansformatie Burma Shave treedt vrijdag 24 september op in het Sittardse jongerencentrum Fenix. De single Hippies wordt al grijs gedraaid op Radio 3, Studio Brussel en Franse en Finse stations. Ook hun tweede cd Stash gooit hoge ogen. Het album laat stevige swamprock met een diversiteit aan invloeden horen. De nadruk ligt op melodieuze samenzang. De plaat is geproduceerd door Claw Boys Claw-drummer Magic Stick. Kaartjes voor het Sittardse optreden kosten 12,50 gulden.

Thunderbird Kim Wilson in Ospel

OSPEL – Kim Wilson van de gerenommeerde rhythm & bluesgroep Faboulous Thunderbirds staat zondag 10 oktober op de planken van zaal Peeljuweel in Ospel. Als voorprogramma is Jim Suhler en Monkey Beat gecontracteerd. De organisatie is in handen van de stichting Rhythm & Blues Ospel. Het concert begint om 20.30 uur.

popage[nda]

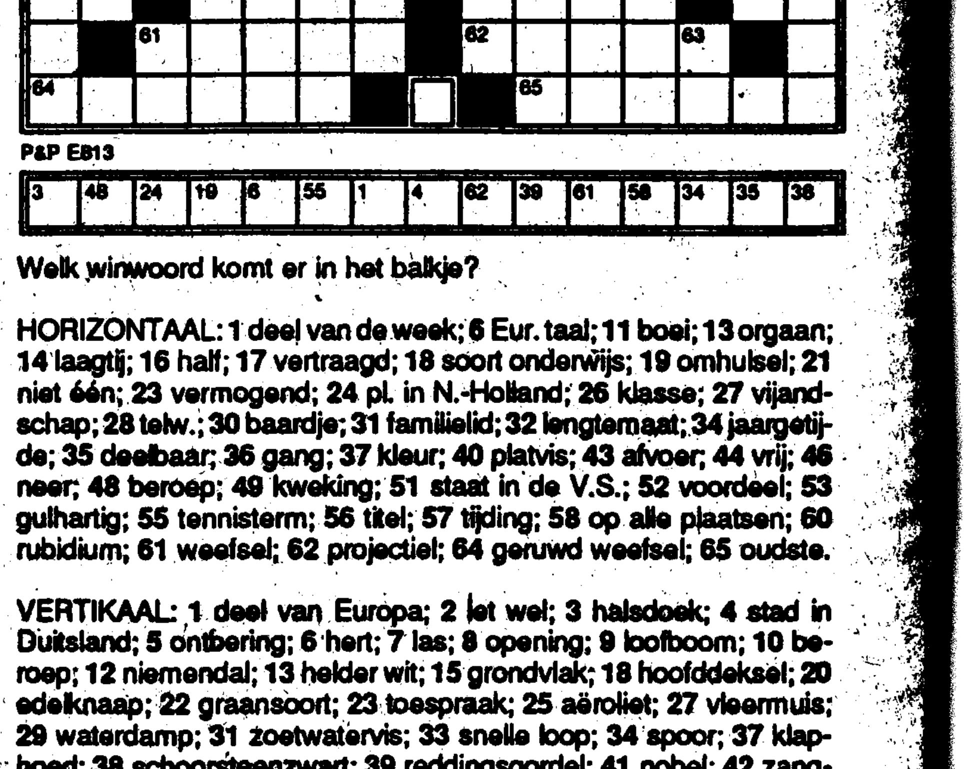
SEPTEMBER

● 22 Feestpaviljoen Stein, Nor[...] The Spikes
● 23 Brabanthallen Den Bosch[...]
● 24 Fenix Sittard, Burma Sh[...]
● 24 Exit-in-G Landgraaf, [...] Vloeimans
● 24 Da Lidia Maasmec[...] CC-Rider
● 24 Down Town Geleen, No F[...]
● 24 Boerderij Geleen, Currish[...]
● 24 Häöfke Roermond, [...] Cruise
● 24 Stoba Echt, Game
● 25 Cultureel Centrum La[...] Bluesin' Lanaken, met Le[...] Freddy, Buick 6, Kilim[...] Blues Band, Mojo Blues [...] Louisiana Red
● 25 De Doolhof Tegelen, Foôss
● 25 ORA Landgraaf, Timeless[...]
● 25 't Sjterfhoes Sittard, D[...] Double You
● 25 Stadscafé 16101 Valke[...] Red Hot
● 26 Vredenburg Utrecht, A.J. [...]
● 26 Boerderij Geleen, Ko[...] Dritte Wahl, Toxic Wal[...] Heideroosjes

OKTOBER

● 1 Dingus Venray, Nu of Noo[...] met Panix, Kachuk Pop, P[...] The Choice, Purple Ona G[...]
● 1 Azijnfabriek Roer[...] Copycat Trap
● 1 Exit-in-G Land[...] Companion
● 1 Down Town Geleen, JJ &[...] Knights
● 1 Stoba Echt, Herman Broo[...]
● 2 Sjpaans Kentje Nieuwen[...] Tumbling Dice
● 3 Hanenhof Geleen, Hot [...] fifties Festival met [...] Shuman & the Moment[...] Barnstompers, The Sh[...] Arrows, Chris Watson
● 3 Fenix Sittard, Copycat [...] Strange Behaviour, Graham[...]
● 3 Ellenhof Ell, Basic Blue,
● 4 Willie Bar Echt, Fietsefree[...]
● 4 Stoba Echt, Unity
● 5 Willie Bar Echt, Fietsefree[...]
● 5 Wijngrachttheater Kerk[...] Janis Ian
● 8 Exit-in-G Landgraaf, Oswa[...]
● 8 Down Town Geleen, Beau B[...]
● 8 Spuugh Vaals, Comsat An[...]
● 8 Charley's Valkenburg, [...] Blue
● 9 Perron 55 Venlo, Nu of Noo[...] met De Heideroosjes, Ya[...] Oswald, Smokehouse Br[...] Primo Piatto
● 9 Mafcentrum Maasbree, Ja[...] Hearts
● 9 Margraten, Rockfestival, [...] Mary's Fruit Garden
● 9 Santa Domingo Neder[...] Red Hot
● 9,10 Ahoy Rotterdam, [...] McCartney
● 10 Canix Lottum, Copycat Tra[...]
● 10 Peeljuweel Ospel, Kim Wi[...] Jim Suhler en Monky Beat
● 12 Vredenburg Utrecht, Te[...] Trent D'Arby
● 13 Luna Brussel, Terence T[...] D'Arby
● 13 Hanenhof Geleen, Flaco Jim[...] + Captain Gumbo
● 14 La Chapelle Luik, Buzzcock[...]
● 15 Exit-in-G Landgraaf, Sugar [...]
● 15 Sporthal Randwijck Maastr[...] John Hiatt
● 15 Down Town Geleen, Crossr[...]
● 16 Walhalla Sevenum, Moonli[...]
● 17 Ahoy Rotterdam, Alice [...] Chains
● 19 Maaspoort Venlo, Janis Ian
● 19 Ahoy Rotterdam, Scorpions
● 21 De Munt Weert, Funkenstein's Fläppent[...] met Nachtflarde
● 21 Americain Sittard, Swamp [...]
● 22 Mecc Maastricht, Ramazotti
● 22 Puthöffeesten Eygels[...] Tumbling Dice

puzzel van de dag

P&P E813

Welk winwoord komt er in het balkje?

HORIZONTAAL: 1 deel van de week; 6 Eur. taal; 11 boei; 13 orgaan; 14 laagtij; 16 half; 17 vertraagd; 18 soort onderwijs; 19 omhulsel; 21 niet één; 23 vermogend; 24 pl. in N.-Holland; 26 klasse; 27 vijandschap; 28 telw.; 30 baardje; 31 familielid; 32 lengtemaat; 34 jaargetijde; 35 deelbaar; 36 gang; 37 kleur; 40 platvis; 43 afvoer; 44 vrij; 46 neer; 48 beroep; 49 kweking; 51 staat in de V.S.; 52 voordeel; 53 gulhartig; 55 tennisterm; 56 titel; 57 tijding; 58 op alle plaatsen; 60 rubidium; 61 weefsel; 62 projectiel; 64 geruwd weefsel; 65 oudste.

VERTIKAAL: 1 deel van Europa; 2 let wel; 3 halsdoek; 4 stad in Duitsland; 5 ontbering; 6 hert; 7 las; 8 opening; 9 loofboom; 10 beroep; 12 niemendal; 13 helder wit; 15 grondvlak; 18 hoofddeksel; 20 edelknaap; 22 graansoort; 23 toespraak; 25 aëroliet; 27 vleermuis; 29 waterdamp; 31 zoetwatervis; 33 snelle loop; 34 spoor; 37 klaphoed; 38 schoorsteenzwart; 39 reddingsgordel; 41 nobel; 42 zangstem; 43 aan alle kanten; 44 herrie; 45 rustig stuk zee; 47 zeilmakerswerktuig; 49 bouwwerk; 50 aanhangsel; 53 papegaai; 54 bioscooprang; 57 glansloos; 59 snijwerktuig; 61 laatstleden; 63 mil. rang.

oplossing gisteren

OPLOSSING E 909

HORIZONTAAL: 1 shag; 4 hemel; 8 port; 11 lakei; 13 gazel; 15 ijs; 17 lor; 18 mot; 19 lij; 20 tak; 22 ets; 24 bar; 25 neg; 26 jool; 28 lui; 30 glee; 32 geel; 33 marge; 35 eeuw; 37 Lt.; 38 mee; 40 los; 42 wij; 43 een; 44 map; 45 NS; 47 cru; 49 nar; 51 re; 52 sage; 54 waard; 57 ever; 59 Belg; 61 are; 62 sein; 63 dek; 64 nap; 66 kap; 68 set; 70 ei; 71 oor; 72 min; 74 t.w.; 75 prent; 77 motor; 79 Luik; 80 otter; [...] page.

VERTIKAAL: 1 spijt; 2 al; 3 gal; 4 he[...] 5 ei; 6 eg; 7 lama; 8 pet; 9 o.l.; 1[...] twijg; 12 koel; 14 zorg; 16 sajet; 1[...] leeuw; 21 koe; 23 sla; 24 big; 25 ne[...] 27 olm; 29 Urk; 31 les; 32 glans; 3[...] meeuw; 34 eland; 36 wijzer; 39 e[...] 41 opa; 46 sabel; 47 cel; 48 dar; [...] ree; 51 renet; 53 gek; 55 aap; 56 re[...] 58 vis; 60 gnoe; 62 spit; 63 deel; [...] Arno; 67 Amor; 69 twee; 71 ork; [...] nop; 75 pi; 76 TT; 77 me; 78 Ra.

Winwoord: ACHTERGRONDSTE[...]

de slimme slapjanus

recept

Entrecote met rode wijnsaus

Bak de entrecote bij voorkeur in een mengsel van boter en olie, zodat u de temperatuur kunt verhogen zonder risico op verbranding.

2 entrecotes van ongeveer 250 gram, peper en zout, gelijke hoeveelheden boter en olie, 1 grote ui, 2 dl rode wijn, 1-2 eetlepels rode wijnazijn, ca. 50 gram boter.

Pel de ui en snipper deze fijn. Breng de rode wijn met de uisnippers aan de kook en laat dit tot de helft van de oorspronkelijke hoeveelheid inkoken. Zeef de rode wijn. Verhit boter en olie en braad hierin het vlees aan beide zijden 3-4 minuten. Kruid het vlees pas na het bakken met peper en zout. Neem het vlees uit de pan en schenk de bakboter weg. Voeg azijn en rode wijn aan de pan toe en roer alle aanbaksels los. Laat het vocht ongeveer 30 seconden heftig koken, draai de warmtebron dan laag en laat de koude boter (in kleine stukjes gesneden) smelten in de saus terwijl U ronddraaiende bewegingen met de pan maakt. Geef de saus bij het vlees.

UITGEVERSMAATSCHAPPIJ
Limburgs Dagblad b.v.

taatssecretaris Heerma heeft bezuinigingen afgerond

abinet maakt eind aan extra huurverhogingen

n onze parlementaire redactie

HAAG – Na 1994 zal een komen aan huurstijgin- e hoger liggen dan de e. Premier Lubbers dit bekend gemaakt op persconferentie over de ennota 1994.

s de minister-president kun- huurstijgingen lager worden staatssecretaris Heerma huisvesting) een financiële g in zijn sector heeft afge-

binet besloot bij de Tussen- (begin 1991) de huren jaar- et 5,5 procent te verhogen. k werd besloten de subsidies e bouw van woningen, zoge- e objectsubsidies, jaarlijks im 500 miljoen gulden te ver- In 1994 wil het kabinet de ijging overigens al een ietsje rengen. Gedacht wordt aan uurverhoging van maximaal 5 nt.

Financieele Dagblad erkende a gisteren dat het tijdperk e huurstijgingen die uitgaan de inflatie, zijn einde nadert. achten is alleen nog op een nkomst met de woningcorpo- Het gaat daarbij om een ruil.

itstaande subsidieverplichtin- van het rijk worden wegge- t tegen door de corporaties f te lossen leningen met een rente. Bij de operatie zullen afspraken gemaakt moeten n over de jaarlijkse huurstij- n.

abinet besloot bij de Tussen- s ook om de subsidies aan het baar vervoer te verminderen. volg daarvan zouden de tarie- arlijks met enkele procenten dan de inflatie moeten stijgen. ers gaf op zijn persconferentie dat daar voorlopig nog mee gaan moet worden. De finan- nering in de sector openbaar er is volgens hem nog niet af- nd.

Historische ontmoeting

● *Paus Johannes Paulus II ontmoette gisteren in zijn zomerverblijf in Castel Gandolfo de opperrabijn van Israël Mei Lau. Na het onderhoud van een half uur zei de paus: „Het moment van een bezoek aan Israël is nabij." De rabbijn had de paus uitgenodigd naar Jeruzalem te komen. Het was voor het eerst dat de leiders van de joodse en de roomskatholieke kerk met elkaar spraken.* Foto: AP

Kabinet-Rabin wankelt

Van onze correspondent

AVIV – Zal het vredesbeleid premier Rabin de steun krijgen meer dan 61 van de 120 Knes- eden? En als dat niet gebeurd, Rabin blijven doorregeren met wankele meerderheid? Dat zijn de vragen die het marathondebat beheersen dat gisteren in het Israëlische parlement is begonnen over de akkoorden met de PLO. Het ziet er naar uit dat de stemming pas morgen kan worden verwacht. Het voortbestaan van het kabinet-Rabin hangt aan een zijden draad.

Terwijl buiten het Knessetgebouw duizenden rechtse betogers hun kelen schor schreeuwen tegen de regeringspolitiek en in de vergaderzaal de discussie voortgaat, hangt het lot van de regering-Rabin af van onderhandelingen die zich achter de schermen voltrekken. Centraal staat nog altijd de religieuze partij Shas, de coalitiepartner die tegen de overeenkomsten met de PLO dreigt te stemmen. Als dat gebeurt, verliest Rabin zijn 'joodse meerderheid' omdat hij dan alleen nog aan 61 van de 120 stemmen kan komen met de hulp van twee door Arabieren beheerste oppositiepartijtjes.

De fractievoorzitter van de Arbeiderspartij, Eli Dayan, zei gisteravond dat Rabin hem heeft verteld dat het geen zin heeft door te regeren zonder Shas. De premier zal waarschijnlijk vandaag een ontmoeting hebben met rabbijn Ovadia Josef, de geestelijk leider van Shas en in feite de alleenheerser in die partij. Hij doet ook pogingen de stemmen te 'kopen' van de vier leden tellende fractie van een andere ultra-orthodoxe groep, de Verenigde Tora Partij. De ultra-orthodoxen zijn geneigd de partij te steunen die het meeste geld beschikbaar stelt voor hun religieuze instituten.

Overvallers verleggen hun terrein

N HAAG – Overvallers verleg- hun terrein van banken en an- e geldinstellingen naar bedrij- en particulieren, omdat de ken zich steeds beter beveiligen en roofovervallen. Dat conclu- rt de Centrale Recherche- en rmatiedienst (CRI) uit de gege- s over overvallen in de eerste ft van dit jaar.

sen 1 januari en 1 juli dit jaar re- reerde de CRI 313 bankoverval- tegenover 293 in dezelfde perio- vorig jaar. De Vereniging van derlandse Banken publiceerde eren in haar bulletin recentere fers, waaruit een daling van 5 cent bleek. Gedurende de eerste ht maanden van dit jaar werden bankovervallen gepleegd tegen- er 377 in dezelfde periode vorig r.

Gehandicaptenzorg en WVC nader tot elkaar

UTRECHT – De gehandicaptenzorg is bereid mee te werken aan een laatste onderzoek naar het plan van staatssecretaris Simons (Volksgezondheid) voor de dagverblijven voor volwassen verstandelijk gehandicapten (dvo's). De bewindsman wil een deel van het budget van deze dagverblijven aanwenden voor nieuwe ontwikkelingen in de gehandicaptenzorg.

Dat is de uitkomst van gisteren gehouden overleg, zo deelden het ministerie van WVC, de Nederlandse Vereniging voor Gehandicaptenzorg (NVGz) en de koepelorganisatie van de dagcentra (Fiad-Wdt) na afloop gezamenlijk mee

Cliënten en medewerkers van de dagverblijven hebben maandag nog in het hele land actie gevoerd tegen de aangekondigde bezuiniging van tien miljoen gulden. Simons noemt het echter geen bezuinigingen, maar een 'andere inzet' van het geld in de sector.

De bewindsman houdt vol dat een korting van vijf procent op de totale loonkosten van 220 miljoen gulden verdedigbaar is. Door die maatregel zullen de groepsleiders weliswaar gemiddeld iets meer gehandicapten te verzorgen krijgen, maar blijft die norm dan nóg ruim binnen de kwaliteitseisen.

In het overleg is afgesproken dat een en ander zal afhangen van de uitkomst van het onderzoek van Fiad-Wdt en NVGz naar kosten en kwaliteit van de dagbesteding. Simons kan de definitieve cijfers daarover eind september verwachten. De partijen zullen dan verder bekijken of, en zo ja hoeveel van het budget van de dagverblijven naar nieuw beleid gaat.

Honderden doden bij Abchazisch offensief

SOECHOEMI/MOSKOU – Het al zes dagen durende offensief van Abchazische separatisten tegen Georgische regeringstroepen heeft al aan ruim 450 mensen het leven gekost. Dat hebben Russische persbureaus gisteren gemeld. Bij de beschieting van een Georgisch passagiersvliegtuig bij Soechoemi, de hoofdstad van Abchazië, door Abchazische strijders zijn gisteren vermoedelijk alle 27 inzittenden omgekomen.

Over het exacte aantal slachtofffers en wie zich in het vliegtuig bevonden bestaat nog steeds onduidelijkheid. Volgens een eerste lezing van de Georgische president Edoeard Sjevardnadze zaten een Georgische delegatie die in het zuiden van Rusland met Russen en Abchaziërs had onderhandeld, en Georgische en buitenlandse journalisten, in het toestel. Maar later op de middag beweerde een journaliste van het Georgische persbureau Iprinda dat de Georgische onderhandelingsdelegatie zich niet aan boord bevond. Het toestel, een Toepolev Toe-134 werd geraakt door een raket die Abchazische separatisten hadden afgeschoten. Het vliegtuig is in zee gestort.

De situatie in de Georgische havenstad Soechoemi blijft ook verwarrend. Abchazische opstandelingen meldden gisteren dat zij tot op 300 meter van het parlementsgebouw waren opgerukt, maar het Georgische opperbevel ontkende deze berichten. Sjevardnadze leidt hoogstpersoonlijk vanuit het parlementsgebouw het gewapend verzet tegen de naar afscheiding strevende opstandelingen.

Zie ook pagina 14
● Georgië weet zich geen raad meer met Abchazië

Doden bij nieuw geweld Zuid-Afrika

JOHANNESBURG – Zeker achttien mensen zijn gisteren in Zuid-Afrika omgekomen toen onbekenden een minibusje met zwarte forenzen overvielen. De Zuidafrikaanse televisie meldde dat de aanvallers vanuit drie wagens het vuur openden op het busje. De overval had plaats op een kruispunt in Vereeniging, ten zuiden van Johannesburg, van waaruit veel zwarten doorreizen naar woonoorden als Sebokeng en Sharpeville.

Eerder op de dag waren al zes mensen omgekomen toen onbekenden een minibusje ten zuidoosten van Johannesburg onder vuur namen. Met de nieuwe moorden is het dodental sinds vrijdagnacht in de woonoorden van Johannesburg en Natal opgelopen tot tachtig.

Maij wil hardrijders weren uit verzekering

DEN HAAG – Minister Maij (Verkeer) wil dat automobilisten en motorrijders die door te hard rijden ongelukken veroorzaken, niet langer meer de schade vergoed krijgen door hun verzekering. De minister is hierover in overleg met de gezamenlijke verzekeraars.

In 1989 is een regeling tot stand gekomen waarbij automobilisten die teveel alcohol op hebben en een ongeval veroorzaken geen schadevergoeding meer krijgen. Alleen hun slachtoffers krijgen de schade vergoed, maar dat bedrag wordt verhaald op de daders. In het geval van te hard rijden denkt de minister aan een soortgelijke clausule in de autoverzekeringen. De Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV) onderzoekt daarnaast in opdracht van Maij of deze constructie wettelijk mogelijk is. Ook is aan deze adviesinstantie gevraagd een lijst te maken van 'veilige auto's'. Automobilisten zouden dan op deze lijst kunnen zien welke auto voor welke prijsklasse de meest 'verkeersveilige' is.

Wanneer één en ander gereed is kon een woordvoerder van de minister nog niet zeggen.

Izetbegovic weigert toch vredesakkoord

Kroaten komen aan eis moslims tegemoet

Van onze redactie buitenland

SARAJEVO – De moslims in Bosnië-Hercegovina hebben gisteren gemeld dat de Kroaten hen tegemoet zijn gekomen bij hun belangrijkste eis: een toegang tot de Adriatische Zee. Niettemin zei de Bosnische president Alija Izetbegovic dat hij 'persoonlijk niet voelt' voor ondertekening van het jongste vredesplan. Een beslissing laat hij over aan het Bosnische parlement, dat zich komende maandag of woensdag over het vredesplan buigt.

De sleutelkwesties die een akkoord tot nu toe ophouden zijn de eis van de moslims om een toegang tot zee en om teruggave van grond die zij in het oosten hebben verloren aan de Serviërs. Izetbegovic zei gisteren dat voor de toegang tot zee een bevredigende oplossing is gevonden. Hij zei echter tevens dat de moslims meer grond zouden moeten krijgen dan de dertig procent die hun nu is toebedeeld.

Hoopvol

De bemiddelaars Lord Owen (EG) en Thorvald Stoltenberg (VN) lieten gisteren bekendmaken dat ze de drie strijdende partijen volgende week zullen uitnodigen voor ondertekening van een vredesakkoord. Het vredesoverleg is volgens hen niet eerder zo dichtbij een succesvolle afsluiting geweest.

De plechtige ondertekening die zij voor gisteren hadden gepland op het vliegveld van Sarajevo moesten zij echter afgelasten. Spoedberaad op het Britse vliegdekschip Invincible had maandag niet tot een onmiddellijke doorbraak geleid.

De Bosnische minister van Buitenlandse Zaken, Haris Silajdzic, gaf gisteren wel aanleiding voor enig optimisme met zijn bekendmaking van het akkoord over de toegang tot de zee voor de moslims. Izetbegovic bevestigde later dat de Kroaten aan de moslims drie mogelijke toegangen tot de Adriatische Zee hadden aangeboden. Een van de mogelijkheden is een concessie voor een toekomstige Bosnische moslimstaat gedurende 99 jaar op een deel van de Kroatische havenstad Ploce.

Contrast

Het akkoord is niet bevestigd door de andere partijen bij het vredesoverleg. De bekendmaking van de moslims staat in schril contrast met de uitspraak maandagavond van de Kroatische president Franjo Tudjman. Die zei na terugkeer van het Britse vliegdekschip nog dat geen enkele vooruitgang was geboekt bij het geheime overleg. Tudjman hekelde toen zijn Bosnische ambtgenoot Izetbegovic omdat deze vasthield aan zijn eis van een toegang tot zee via de Bosnische havenstad Neum.

punt uit

● Bom

De Italiaanse politie heeft gisteren acht kilo explosieven gevonden in de trein Palermo-Turijn. De ontdekking werd gedaan bij een tussenstop in het station Ostiense in Rome. Volgens de eerste aanwijzingen zou de politie zijn ingeschakeld na een alarm van de binnenlandse veiligheidsdienst. De passagiers zijn verder gereisd met een andere trein. De autoriteiten vermoeden dat de maffia iets met de bom te maken heeft.

● Veiling

De veiling van de miljoenen waard zijnde bezittingen van wijlen de balletdanser Roedolf Noerejev is een jaar uitgesteld. Er zijn meningsverschillen tussen twee liefdadigheidsinstellingen en familieleden over de verdeling van de opbrengst. De veiling zou in december in Londen en in januari in New York worden gehouden en werd gezien als een hoogtepunt in het internationale veilingseizoen.

● Demjanjuk

De door het Israëlische Opperste Gerechtshof van nazi-oorlogsmisdrijven vrijgesproken John Demjanjuk reist vandaag terug naar de Verenigde Staten. Demjanjuks zoon, schoonzoon en het Amerikaanse Congres-lid John Traficant arriveerden gisteren in Israël om de 73-jarige voormalige Oekraïnse soldaat terug te brengen naar huis in Cleveland, Ohio.

● Gratis

Alle houders van een Pas 65 kunnen op vrijdag 1 oktober gratis met de bus, tram en metro door Rotterdam. Deze voor Nederland unieke actie is mogelijk gemaakt door het stadsvervoerbedrijf RET in nauwe samenwerking met de contactgroep Ouderen van het projectbureau Sociale Vernieuwing en op initiatief van de organisatie van de manifestatie 'Ouderen voor anderen'. Deze manifestatie wordt de eerste oktober gehouden in theater Zuidplein. Vijfentwintig organisaties werken eraan mee.

Tegenstanders Jeltsin

MOSKOU – De belangrijkste politieke tegenstanders van Boris Jeltsin zijn:

Roeslan Chasboelatov

Voorzitter van het behoudende Russische parlement, leidde maatregelen om op de macht van de president te beknibbelen en diens hervormingen te traineren. De 50-jarige econoom zegt voorstander te zijn van een vrije markt, maar wil een geleidelijker overgang. Was ooit een bondgenoot van Jeltsin, maar is nu een fel tegenstander. Waarschuwde de afgelopen dagen dat Jeltsin een dictatuur wilde vestigen.

Aleksandr Roetskoj

Ook de vice-president werd van bondgenoot tegenstander van Jeltsin. Hij heeft diens regering beschuldigd van omvangrijke corruptie en aangekondigd zelf president te willen worden. De 45-jarige veteraan van de Afghaanse oorlog schaarde zich aan de kant van het militair-industriële complex in het verzet tegen de bezuinigingen op defensie. Om hem te straffen voor zijn gebrek aan loyaliteit heeft Jeltsin Roetskoj gestadig diens gezag ontnomen. Volgens medestanders van Jeltsin is Roetskoj corrupt.

Valeri Zorkin

De 50-jarige president van het Constitutionele Hof heeft zich vaak – maar niet altijd – bij het kamp van Jeltsins tegenstanders geschaard. In de machtsstrijd tussen parlement en president moet het hof dikwijls de doorslag geven. Zorkin doceerde voorheen rechten aan de universiteit van Moskou en de opleidingsschool voor politie-officieren.

Extreme nationalisten

Koesteren het tsaristische verleden van Rusland. Velen geloven in grotere eenheid met andere Slaven, zoals Oekrainers, Witrussen en Serviërs. Sommigen hangen neo-fascisme en anti-semitisme aan.

Communisten

Jeltsin verbood de Communistische Partij na de mislukte coup van augustus 1991. Hof van Zorkin handhaafde verbod van de landelijke partij, maar stond toe dat de communisten zich op lokaal niveau opnieuw organiseerden.

Industriëlen

Drie partijen, waaronder een geleid door Roetskoj, richten in juni 1992 de Burgerunie op, een machtig verbond van fabrieksdirecteuren en kopstukken van het militair-industrieel complex. Gematigder dan nationalisten en communisten, maar met hen vaak tegen de vrije-markthervormingen van Jeltsin.

Parlement

In het duizend man sterke Congres van Volksafgevaardigden zitten ongeveer 420 felle tegenstanders van Jeltsin; een combinatie van communisten, extreme nationalisten en industriemanagers. Twee- tot driehonderd weifelaars staan bekend als 'het Moeras'. Honderdvijftig leden neigen naar het kamp van Jeltsin, dat over een vaste aanhang van ongeveer 170 beschikt.

● *Meer dan tweeduizend communisten zwaaiden gisteren uitbundig met rode vlaggen voor het Witte Huis in Moskou. Zij protesteerden daarmee tegen de politiek van president Jeltsin.* Foto: AP

Roetskoj; een betere piloot dan staatsman

DEN HAAG – Generaal Aleksandr Roetskoj die gisteren door het Russische parlement is uitgeroepen tot president, heeft in het verleden steeds op het juiste moment een politieke overstap gemaakt. Zo gaf hij de communisten in 1990 een duwtje het graf in, door zich in het Russische parlement af te scheiden van de conservatieve bolsjevieken.

Van Jeltsin keerde Roetskoj zich een half jaar geleden af. De vice-president bekende kleur toen hij het door Jeltsin aangekondigde referendum afdeed als 'ongrondwettelijk'. Jeltsins rivaal Roeslan Chasboelatov haalde Roetskoj onmiddelijk binnen als de reddende engel van het conservatieve kamp.

Jeltsin sloeg pas begin deze maand terug. Hij onthief de vice-president, die in 1991 nog zijn 'running mate' was geweest, voorlopig uit diens functies hangende een onderzoek naar corruptie. Roetskoj reageerde verontwaardigd, maar de presidentiële garde ontzegde hem de toegang tot zijn kantoor.

Een paar jaar geleden leek Roetskoj nog de ideale partner voor Jeltsin. Zijn gematigde communisme maakte hem geknipt om naast Jeltsin naar het vice-presidentschap te dingen in de eerste vrije presidentsverkiezingen van Rusland in juni 1991. Hij was ook populair bij de militairen. Een populariteit die hij dankte aan zijn rol in de oorlog in Afghanistan, waar zijn toestel tot twee maal toe werd neergeschoten. Sindsdien mocht Roetskoj zich 'Held van de Sovjetunie' noemen.

Twee maanden na de verkiezingen bewees de kersverse vice-president zijn waarde tijdens de mislukte putsch tegen Sovjet-president Michail Gorbatsjov. Roetskoj organiseerde toen de verdediging van het Witte Huis, het Russische parlementsgebouw waar Jeltsin en zijn aanhangers zich hadden verschanst. Dat het Rode Leger toen niet ingreep was in belangrijke mate te danken aan Roetskoj.

Na de val van de Sovjetunie werd de generaal echter een politiek blok aan het been van Jeltsin. De markthervormingen van de regering noemde hij 'economische genocide tegen het Russische volk'. Ook wierp hij zich op als de voorvechter van de 25 miljoen Russen in de overige ex-Sovjetrepublieken, waarmee hij Jeltsins pogingen doorkruiste om met de buurlanden goede betrekkingen te onderhouden.

Jeltsin trachtte vergeefs de generaal vleugellam te maken door hem met landbouwhervormingen te belasten, van oudsher een kerkhof voor politieke carrières. Roetskoj voorkwam dat hij op een zijspoor belandde door, in tegenstelling tot de president, een politieke basis te ontwikkelen: hij richtte de Volkspartij voor een Vrij Rusland op, die toetrad tot de Burgerunie van Arkadi Volski. In het parlement beschikt deze gematigd conservatieve oppositie over zo'n 40 procent van de stemmen.

In zijn huidige confrontatie met Jeltsin beschikt Roetskoj dan ook over belangrijke troeven. Hij heeft een machtsbasis in het parlement en kan bogen op een goede verhouding met het leger. Tot nu toe heeft het leger zich angstvallig buiten het politieke gekonkel gehouden, maar Roetskoj weet dat de overgrote meerderheid van de officieren fel anti-Jeltsin is.

Op de steun van de intelligentsia hoeft Roetskoj niet te rekenen, gezien zijn rabiate uitvallen naar de hervormers, volgens hem een 'kliek van joodse vrijmetselaars'. Zijn vijanden waarschuwen voor een 'natuurlijke deloyaliteit' dat achter zijn gemoedelijke uiterlijk schuilgaat. Het liberale Moskou Nieuws oordeelde: „Wat zijn kwaliteiten als staatsman betreft: als piloot was hij beter."

● *Aleksandr Roetskoj*

Westen blijft Jeltsin voorlopig steunen

Elitetroepen paraat

Vervolg van pagina 1

MOSKOU – Hoewel in Rusland opmerkelijk kalm op de gebeurtenissen werd gereageerd, gonsde het van de geruchten over troepenbewegingen rond Moskou. Volgens Roetskoj zijn de elitetroepen van het ministerie van Binnenlandse Zaken, de zogenoemde Dzjerdinski-divisie, in volledige staat van paraatheid gebracht. Hij zei dat militairen op weg waren naar Moskou en dat gevechtacties niet moesten worden uitgesloten.

De verklaring van Roetskoj kon niet door onafhankelijke bronnen worden bevestigd. Er gaan in Moskou overigens al dagen geruchten over troepenbewegingen.

In het buitenland is de aankondiging van Jeltsin als een donderslag bij heldere hemel gekomen. De Verenigde Staten werden bij monde van hun ambassadeur in Moskou pas een uur voor de tv-toespraak op de hoogte gesteld. Ook de overige leden van de G-7 (Duitsland, Frankrijk, Japan, Engeland, Italië en Canada) werden op dat moment geïnformeerd, aldus de Duitse ambassadeur in Moskou.

Uit de eerste reacties viel op te maken dat het Westen Jeltsin blijft steunen, waartoe de Russische president ook had opgeroepen. De Franse minister van Buitenlandse Zaken, Juppé, zei dat alleen president Jeltsin de democratische legitimiteit heeft. „Ik hoop met heel mijn hart dat de hervormingsgezinden die bereid zijn algemene verkiezingen te houden, zullen winnen."

Het Britse ministerie van Buitenlandse Zaken zei in een verklaring het hervormingsbeleid van Jeltsin 'zoals voorheen' te steunen. „Jeltsin is Ruslands eerste vrij gekozen president. De democratische steun voor hem en zijn beleid zijn bevestigd bij het referendum in april." De EG was gisteravond nog niet in staat een reactie te geven. Brussel wachtte de verdere ontwikkelingen af.

De Amerikaanse president Clinton reageerde aanvankelijk laconiek op het nieuws. Hij zei dat 'het voormalige communistische Rusland er nu achter komt wat het betekent een democratie te zijn'. Een serieuze reactie wilde hij pas geven, nadat hij met Jeltsin zou hebben gesproken.

Jeltsin neemt beslissende gok

DOOR HANS GELEIJNSE

MOSKOU – Een wanhoopsdaad of een weloverwogen laatste stap. Een brandende vraag in Moskou gisteravond na de ultieme oorlogsverklaring van president Jeltsin aan het parlement. Jeltsin deed wat al een jaar werd voorspeld, en misschien daarom toch als een verrassing kwam: hij ontbond het parlement en kondigde vervroegde verkiezingen aan voor 11 en 12 december.

Maar gisteravond was nog niet duidelijk in hoeverre Jeltsin de steun heeft van de enige organen die werkelijk macht kunnen uitoefenen, het leger, de geheime dienst en de troepen en politie die onder binnenlandse zaken vallen. De eerste indruk gisteravond was dat de gewapende macht koos voor het moment neutraal, of beter afwachtend, opstelt.

Kan dat zo blijven? Sinds gisteravond heeft Rusland twee presidenten. Jeltsin, die zegt aan te blijven tot na de parlementsverkiezingen en belooft daarna presidentsverkiezingen uit te schrijven (maar geen datum noemt), erkent uiteraard niet het direkt door het parlement genomen besluit om hem als president af te zetten.

Zijn vice-president Roetskoj, in 1991 met Jeltsin zegevierend uit de verkiezingen gekomen, is door het parlement tot 'waarnemend president benoemd'. Voorzitter Chasboelatov heeft meteen de machtsorganen opgeroepen geen 'criminele orders' van Jeltsin te accepteren. Maar het feit dat hij de vakbonden te hulp riep om een algemene staking te organiseren, lijkt aan te geven dat hij niet al te veel vertrouwen heeft in de opstelling van de geüniformeerde macht.

bovenop door ook al met een gezicht alsof er niets aan de hand was te verklaren, dat er gewoon wordt doorgeregeerd, op orders van de president, en dat iedereen 'zijn routine-werk doet'. Voor de politie en de geheime dienst is dat misdaadbestrijding, zo zei hij.

De zwakte van Jeltsins maatregel is dat er feitelijk al een jaar geen andere oplossing dan deze was. Iedereen wordt nu voor de keuze gesteld, van Defensieminister Gratsjov ('Wij bemoeien ons niet met politiek') tot de ambtenaren op de ministeries.

achtergrond

De kracht van Jeltsins optreden was, dat geen moment de indruk van paniek werd gewekt. Jeltsin zelf demonstreerde dat op zijn eigen wijze door tijdens zijn televisietoespraak rustig een kopje thee te drinken. Dat beeld werd eveneens uitgezonden door radio en televisie, die hun normale programma's niet wijzigden en alleen wat extra nieuwsbulletins uitzonden. Premier Tsjernomyrdin deed daar nog een schepje

Dat was onontkoombaar omdat Jeltsin in zijn strijd met Chasboelatovs parlement en (in het verlengde daarvan) tegen zijn eigenzinnige vice-president voortdurend op zoek was naar medestanders, die de balans in zijn voordeel konden doen doorslaan. Dat is hem tot het einde toe niet gelukt. De regionale leiders bijvoorbeeld zijn door hem voortdurend gepaaid met beloften voor meer autonomie en uiteindelijk zelfs met vervroegde parlementsverkiezingen, maar gingen niet ronduit achter zijn plannen staan om een nieuwe Federatieraad tot een soort alternatief parlement te verheffen.

De 'beer uit de Oeral' geeft nu alle twijfelaars de kans om definitief aan zijn kant te gaan staan. Het lokmiddel is dat er binnen drie maanden parlementsverkiezingen worden gehouden, mogelijk gevolgd door presidentiële. Met andere woorden: de huidige topfiguren die elkaar het leven zo zuur maken zullen van het toneel gaan verdwijnen. Want het lijdt nauwelijks twijfel dat de moegebeukte kiezer de 'oude politici', of ze nu Jeltsin, Chasboelatov of Roetskoj heten, meer dan zat is.

Jeltsin heeft gelijk met zijn stelling, dat het parlement niets anders deed dan alle pogingen om Rusland een moderne Grondwet en een constructieve volksvertegenwoordiging te geven de grond in te boren. Aan die verlammende machtsstrijd moest een einde worden gemaakt, al was het maar omdat van hoog tot laag in de samenleving het credo ging gelden: wetten zijn er om te negeren, zorg dat je zelf zo goed mogelijk aan je trekken komt.

● *Boris Jeltsin*

Maar Jeltsins stelling is tevens een brevet van eigen onvermogen. Hij heeft zich de afgelopen twee jaar zo vastgebeten in de politieke chicanes, dat er van uitdragen van een eigen duidelijk beleid feitelijk geen sprake was.

Presidentiële decreten waren vaak tegenstrijdig, hervormingen werden weer teruggedraaid, als 'vakbekwame ministers' in de regering gehaalde 'jonge Turken' moesten (zoals Economie-minister Netsjajev en zijn collega Aven van Buitenlandse Handel) al snel aan de dijk worden gezet vanwege op z'n minst onvermogen.

Jeltsin stelt zich, hij geeft het zelf toe, nu boven de wet om eindelijk orde op zaken te stellen. Dat is de meest riskante gok uit zijn loopbaan, een beslissing die hij zo lang mogelijk heeft uitgesteld. De gevolgen daarvan waren afgelopen week al te zien.

Defensieminister Gratsjov mocht de Georgische leider Sjevardnadze schofferen en zijn troepen in Abchazië werkloos laten toezien hoe door (op eigen initiatief?) Russische plaatselijke bevelhebbers getrainde en bewapende rebellen een onder Russisch toezicht bereikt bestand aan hun laars lapten.

Gratsjov moet te vriend worden gehouden. Datzelfde geldt voor zijn collega's van KGB en Binnenlandse Zaken. Daar kleven grote risico's aan. In de huidige instabiele en onvoorspelbare situatie is het niet denkbeeldig dat die verkiezingen in het weekeinde van 11 tot 12 december niet eens worden gehaald. Gewoon, omdat ergens iemand opstaat die meer dan presidentiële decreten achter de hand heeft om zijn opdracht tot Orde kracht bij te zetten. Een eigentijdse Stalin, ontdaan van rode franje. Er zullen maar weinig Russen bezwaar hebben tegen zo'n Sterke Man.

Chronologie conflicten

MOSKOU – Ruim twee jaar na zijn beëdiging als eerste democratisch gekozen president van Rusland is Boris Jeltsin gisteren de openlijke machtsstrijd met de nationalistische en conservatieve communistische oppositie aangegaan. Hij ontbond per decreet het parlement en het Congres van Volksafgevaardigden en kondigde nieuwe verkiezingen voor een twee-kamerparlement op 11 en 12 december aan. Hieronder de ontwikkelingen in twee jaar:

juni 1991: Bij de eerste presidentsverkiezingen krijgt Jeltsin iets meer dan 57 procent van de stemmen. Bij zijn aantreden belooft hij de 'wederopstand van Rusland' door radicale democratische en economische hervormingen.

november 1991: Na verscheidene pogingen wordt Roeslan Chasboelatov, toentertijd de kandidaat van Jeltsin, door het Congres van Volksafgevaardigden gekozen tot voorzitter van de Opperste Sovjet. Het Congres verleent Jeltsin buitengewone volmachten voor het doorvoeren van de economische hervormingen. Jeltsin neemt de leiding van de regering op zich.

januari 1992: Het door Jeltsin geleide kabinet begint onder leiding van Jegor Gaidar de economische hervormingen met het loslaten van de prijzen.

april 1992: Voor het zesde Congres van Volksafgevaardigden ontslaat Jeltsin onder druk van de oppositie zijn naaste adviseur Gennadi Boerboelis als vice-premier. Gaidar wordt ontslagen als minister van Financiën. Pas nadat de regering eensgezind dreigt met aftreden krijgt zij van het Congres toestemming voor verdere hervormingen.

juni 1992: Jeltsin benoemt de architect van zijn economische beleid, Jegor Gaidar, tot interim-premier.

december 1992: Met het oog op de hoge inflatie en ineenstorting van de produktiviteit eist het Congres een terugdraaien van het economische beleid. Het komt tot een openlijke machtsstrijd. Maar nipt wijst het Congres het af om de president de controle over de regering te ontnemen. Gaidar wordt door de vroegere Sovjet-functionaris Viktor Tsjernomyrdin opgevolgd. Jeltsin organiseert als compromis met de oppositie een referendum voor 11 april over een nieuwe grondwet.

maart 1993: Het Congres gelast het referendum af na aandringen van oppositieleider Chasboelatov. Veel bevoegdheden worden Jeltsin ontnomen. Zo kan hij niet langer via decreten het dagelijks beleid voeren. Op 20 maart dreigt Jeltsin met de invoering van een beperkt presidentieel bewind en kondigt hij het referendum aan voor 25 april. Op 27 maart bindt het parlement in, nadat tevoren een poging om Jeltsin van zijn ambt te ontheffen, is mislukt. Het referendum zal doorgaan.

april 1993: Bij het referendum op 25 april spreekt 57 procent van de kiezers het vertrouwen uit in Jeltsins beleid. Maar de president krijgt niet voldoende meerderheid om nieuwe verkiezingen voor het Congres van Volksafgevaardigden te houden.

juni 1993: De door Jeltsin bijeengeroepen Grondwetgevende Vergadering, samengesteld uit 760 vertegenwoordigers van politieke groeperingen en regio's, neemt op 12 juni een ontwerp-grondwet aan, die voorziet in de vorming van een uit twee kamers bestaand parlement.

augustus 1993: Jeltsin verklaart op 12 augustus dat hij met alle middelen, eventueel buiten de grondwet om, in het najaar nieuwe verkiezingen voor het parlement wil houden. „De beslissende politieke slag in Rusland komt in september," zei Jeltsin.

september 1993: Jeltsin schorst op 1 september vice-president Aleksandr Roetskoj voorlopig wegens een corruptie-affaire. Op 18 september verklaart Jeltsin zich in principe bereid tot vervroegde presidentsverkiezingen, indien ook gelijktijdig verkiezingen voor het parlement worden gehouden. De oppositie wijst het voorstel af.

Mijnwerkers Roergebied in staking

...N – Honderden Duitse mijnwerkers hebben gisterochtend het werk neergelegd als protest tegen een nieuwe golf ontslagen die hun werkgever, Ruhrkohle AG, eerder op de dag bekendmaakte. Ruhrkohle, exploitant van een groot aantal kolenmijnen in het Roergebied, wil nog eens 6.000 banen schrappen, bovenop de 20.000 die al voor 1993 en 1994 waren aangekondigd.

De maatregelen hebben betrekking op drie mijnen: de Monopol-mijn in Kamen, de Heinrich Robert-mijn in Hamm en de Hugo/Consolidation in Gelsenkirchen. De Monopol-mijn zal geheel worden gesloten. In Hamm en Gelsenkirchen is een aanzienlijke produktievermindering voorzien.

Benoeming

MAASTRICHT – De Raad van Commissarissen van NV Koninklijke Sphinx zal P. van Waeyenberge vandaag benoemen tot commissaris van de vennootschap. Dat gebeurt tijdens een buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders. Van Waeyenberge zal daarmee drs. van der Hagen opvolgen die op 8 ... volgens rooster aftrad. De nieuwe commissaris is econoom en directeur van een aantal in België gevestigde industriële ondernemingen en financiële instellingen.

Rothmans sluit vestiging

ZEVENAAR – Sigarettenfabrikant Rothmans wil de vestiging Harderwijk sluiten. Daarnaast wordt de tabaksbewerking en distributie van de vestiging Den Haag verplaatst naar Zevenaar. Er vallen volgens Rothmans geen gedwongen ontslagen. De 150 mensen die er bij betrokken zijn krijgen een andere functie.

Drankenbranche introduceert cadeaubon

DEN HAAG – De slijters introduceren eind september de Nationale Slijtersbon. Zij doen dit in navolging van de reeds bestaande theaterbon, boekenbon, cd-bon, VVV-bon en dergelijke. De cadeaubon zal verkrijgbaar zijn in coupures van 25 en 40 gulden.

De Stichting Aktiviteiten Slijtersbranche verwacht dat er na het introductiejaar ongeveer 600.000 slijtersbonnen met een gemiddelde waarde van 25 gulden gekocht zullen worden. Dit komt overeen met een omzet van 20 miljoen gulden.

Slechte situatie in papierindustrie versnelde fusie

KNP BT bijna volledig eigenaar van Leykan

Vervolg van pagina 1

AMSTERDAM – Het grafische en papierconcern KNP BT wordt bijna geheel eigenaar van de Oostenrijkse Leykam-Murztaler. Het belang van KNP wordt vergroot van 51 procent tot 90 procent. Leykam gaat samen met de gestreken papier-divisies van KNP een van de grootste producenten van gestreken papier in Europa vormen onder de naam KNP Leykam. De groep biedt werk aan 5800 mensen en heeft fabrieken in Maastricht en Nijmegen, het Belgische Lanaken en Gratkorn en Bruck in Oostenrijk.

KNP heeft een claimemissie aangekondigd van één nieuw aandeel op vijf bestaande om de solvabiliteit van het concern te versterken.

De nieuwe KNP Leykam krijgt een omzet van f 2,5 miljard. Een van de kleinere papiermachines in Nijmegen gaat dicht. Een reorganisatie kost er 250 arbeidspaatsen, waarbij aan gedwongen ontslagen volgens KNP niet zal zijn te ontkomen.

Het belang van KNP van 90 procent is inclusief de aandelen waarop de Creditanstalt-Bankverein een optie heeft. De 10 procent die niet in handen van de Nederlanders komt, blijft genoteerd op de beurzen van Wenen en Frankfurt.

KNP noemt de fusie een logisch vervolg op de bestaande succesvolle strategische alliantie met Leykam. De huidige zeer slechte gang van zaken in de Europese papierindustrie, die onder meer lijdt onder een grote overcapaciteit, heeft het proces om tot een fusie te komen versneld.

De fusie komt niet onverwacht. Bij de presentatie van de (slechte) halfjaarcijfers van KNP eind augustus zei bestuurder De Wit al dat „KNP wel naar een intensievere samenwerking wilde". Wat dat betekende zou later dit jaar nog blijken.

Uit de halfjaarcijfers bleek in augustus dat de papierindustrie en dus KNP zich nog steeds in zwaar weer bevonden. Erg optimistisch voor de toekomst was het concernbestuur niet. Verbetering zou van binnenuit moeten komen. Begin deze maand kwam KNP BT met een saneringsplan voor de kartonsector.

Dit plan betekende het verdwijnen van 450 arbeidsplaatsen. In de kartonpoot van KNP BT werken 5000 mensen, waarvan rond de 3000 in Nederland. Later dit jaar komt er nog een soortgelijke operatie voor de papierdivisies.

Demonstratie zeefdrukken

● Twee bezoekers van de beurs Bedrijven Kontakt Dagen kijken naar een demonstratie zeefdrukken. Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Recessie beïnvloedt Bedrijven Kontakt Dagen

'Niet afwachten, maar investeren'

Van onze correspondent

MAASTRICHT – De huidige economische recessie laat duidelijke sporen achter, zo bleek gisteren weer eens bij de opening van de Bedrijven Kontakt Dagen in Maastricht. Het aantal ondernemingen dat zich presenteert tijdens de zesde editie van dit evenement is beduidend minder dan voorgaande jaren. Ongeveer 130 Zuidlimburgse bedrijven geven hun visitekaartje af tijdens de tweedaagse beurs in het Mecc, waar ruim zesduizend bezoekers verwacht worden.

Ir. H. Schiffelers, voorzitter van de Kamers van Koophandel in Maastricht en de Mijnstreek, erkende tijdens zijn openingswoord dat de maatschappij confronteerd wordt met een 'volgens deskundigen onvervalste economische recessie'.

Desondanks zag hij nog enige lichtpuntjes. „Blijkbaar hebben toch 130 bedrijven vertrouwen in de toekomst, hoewel het huidige tijdsbeeld een economische teruggang te zien geeft. Deelname aan deze beurs is een goede keuze, want thuisblijven levert helemaal geen nieuwe contacten op."

De voormalig mijningenieur waarschuwde de aanwezige ondernemers om geen afwachtende houding aan te nemen. „We moeten niet stil blijven staan, maar juist investeren in kennis en in de markt. Alleen zo kunnen we tegen de sterke economische wind infietsen, al ben ik de eerste om toe te geven dat het flink doortrappen is," betoogde Schiffelers.

De Bedrijven Kontakt Dagen zijn vooral bedoeld voor het leggen van contacten met bedrijven uit de eigen regio. Ondernemingen betrekken hun diensten en goederen vaak van buiten de regio, terwijl dit ook mogelijk is bij bedrijven om de hoek. Door kennis te maken met naburige bedrijven kunnen zaken veel makkelijker, sneller en goedkoper afgehandeld worden, zo luidt de filosofie achter de beurs.

De onderneming met de beste standpresentatie krijgt de Business Award 1993 toegewezen. Een deskundige jury zal de deelnemende bedrijven beoordelen op zaken als algehele presentatie, originaliteit, inzet standbemanning en de wijze van communiceren met de beursbezoekers.

Gisteren werd overigens tevens bekend gemaakt dat de businessbeurs Kantoor in Bedrijf met ingang van volgend jaar verweven wordt in de Bedrijven Kontakt Dagen vanaf volgend jaar. De organisatoren menen dat zowel bezoekers als exposanten gediend zijn met dit samengaan. Er blijkt een grote mate van overeenkomst te bestaan in het expositieprogramma, zodat de fusie van deze business-beurzen uit oogpunt van efficiency gerechtvaardigd is.

Michelin in het rood

PARIJS – De Franse bandenproducent Michelin heeft in de eerste zes maanden van dit jaar een verlies geleden van 3,19 miljard frank (f 1,06 miljard). In het eerste semester van vorig jaar kon het concern zich nog verheugen in een winst van 820 miljoen frank (f 273,3 miljoen).

De cijfers komen niet als een verrassing. Analisten waren al uitgegaan van een verlies van 3 miljard frank. Michelin heeft zo'n twintig procent van de wereldbandenmarkt in handen.

Het leeuwedeel van het verlies komt voor rekening van een voorziening van 2,64 miljard frank (f 880 miljoen) voor een in april aangekondigd tweejarig programma dat is gericht op op een kostenreductie met 3,5 miljard frank (tien procent). Michelin schrapt duizenden banen. Het is de tweede keer in drie jaar dat de bandenproducent de broekriem aanhaalt.

FNV bezorgd over ontwikkelingen bij zinkfabriek

BUDEL – De Industriebond FNV is bezorgd over de ontwikkelingen bij zinkfabriek Budelco in Budel. De bond noemt het met name zorgwekkend dat een nieuwe technologie om het afvalprodukt jarosiet te verwerken, naar het zich laat aanzien niet wordt gerealiseerd wegens gebrek aan geld. Dat schrijft de bond aan de ministerie van economische zaken en VROM. Een woordvoerder van de bond heeft dit gisteren meegedeeld.

Bij de produktie van zink komt jarosiet vrij, een stof die onder meer zware metalen bevat. Tot voor kort was het niet mogelijk dit giftige afval te verwerken. Daarom wordt het opgeslagen in drie speciaal daarvoor aangelegde bekkens. Op het bedrijfsterrein ligt op dit moment ruim 2 miljoen ton. In die bekkens is nauwelijks nog ruimte voor meer afval. Er is inmiddels een vierde aangelegd, maar dat mag niet worden gebruikt. Het bedrijf heeft daar wel vergunning voor aangevraagd. De gesprekken daarover met de rijksoverheid en de provincie zijn nog gaande, aldus directeur W. de Graaff.

Budelco heeft zelf een methode ontwikkeld om het jarosiet te verwerken tot een onschadelijk produkt. De fabriek die daarvoor nodig is, vergt een investering van 800 miljoen gulden. Daarvan wil het bedrijf zelf 300 miljoen op tafel leggen. In het jongste nummer van FNV Magazine stelt de bond dat Budelco zich uit de markt prijst als het bedrijf de bouw van de verwerkingsfabriek helemaal zelf moet betalen.

Zinkfabrieken in het buitenland dumpen het jarosiet in zee of storten het zonder besohermende maatregelen te treffen. Dat kost vrijwel niets. Volgens de Industriebond FNV zou in een verwerkingsfabriek ook ander afval met zware metalen kunnen worden verwerkt. De vakorganisatie denkt daarbij met name aan vervuild slib en rookgasfilters. Aan een goede verwerkingstechnologie is een groeiende behoefte, aldus de brief aan beide ministeries.

Bij Budelco werken ruim 600 mensen. Wanneer de toestemming voor het gebruik van het vierde opslagbekken uitblijft wordt het bedrijf gesloten, bevestigde De Graaf dinsdag. In het overleg met de overheden moeten volgens hem nog „een aantal knelpunten" worden opgelost. Inhoudelijk wilde hij daar niets over zeggen.

Topman van Suiker Unie treedt af

BREDA – Suiker Unie-bestuursvoorzitter G. Bresser is plotseling afgetreden wegens 'persoonlijke redenen'. Bresser blijft aan de suiker- en conservenfabriek verbonden als adviseur voor internationale betrekkingen, zo is gisteren bekendgemaakt. Vice-voorzitter H.A. Baars neemt de taken van de teruggetreden topman over.

Bresser werd in mei 1990 benoemd als voorzitter van de coöperatie. Hij zou pas in 1995 met pensioen zijn gegaan. De bestuursvoorzitter was afkomstig van Gist-brocades. Daar vertrok hij na een conflict over de toekomstplannen. Vooral de door Bresser bevorderde diversificatiepolitiek werd afgekraakt. Zijn ideeën werden 'ongewenste gelukzoekerij in de breedte' genoemd.

Bij Suiker Unie mocht Bresser zich wel bezighouden met de uitbreiding van het produktenpakket. Volgens een woordvoerster is de topmanager vertrokken om 'persoonlijke redenen'. De slechte gang van zaken bij de conservendivisie was niet de oorzaak. Volgens Suiker Unie was Bresser niet direct betrokken bij de diversificatie. „De verbreding van de activiteiten stond onder leiding van directielid Huige," aldus de woordvoerster.

Suiker Unie is een van de grotere coöperatieve verenigingen in Nederland met een omzet van f 2,1 miljard. In het afgelopen boekjaar zakte de nettowinst met ruim twintig procent tot f 45,9 miljoen. Ook in 1991 daalde het eindresultaat. Het Bredase bedrijf verwacht dit jaar een resultaat te behalen dat gelijk is aan de f 45,9 miljoen in 1992.

beurs

Daling

AMSTERDAM – De koersen op de Amsterdamse effectenbeurs zijn na een licht verdeelde opening in de loop van de dag wat verder afgebrokkeld. De dalende dollar lag daar voor een deel aan ten grondslag. Toen de dollar halverwege de dag het verlies van 1,5 cent wist in te lopen tot een halve cent, konden ook de dollargevoelige fondsen een deel van hun verlies inhalen.

De EOE-index daalde uiteindelijk met een verlies van 1,91 punt op 347,40 na eerder op de dag een verlies van bijna drie punten te hebben gekend. Handelaren houden rekening met een EOE die de komende periode kan wisselen van 343 tot 350 punten.

De mededeling van papierconcern KNP BT dat het belang in de Oostenrijkse papierproducent Leykamp wordt verhoogd tot 90 procent, zorgde aanvankelijk voor een stevige koersdaling met f 1,90.

Want beleggers kregen ook te horen dat voor de financiering daarvan een claimemissie op stapel staat in de verhouding van één op vijf en zij zagen de waarde van hun bezit daardoor stevig afkalven. Uiteindelijk wist KNP BT de pijn te verzachten tot een verlies van negen dubbeltjes op f 34,30.

Door het dollarherstel wist Koninklijke Olie het verlies van eerder op de dag van meer dan één gulden in te lopen tot een verlies van vier dubbeltjes op f 178,00. Het zeer dollargevoelige Hunter Douglas kon na een onveranderde notering uiteindelijk een winst van een daalder op f 67,00 op het koersenbord neerzetten. KLM voegde vier dubbeltjes aan de koers toe op f 36,40, Philips tien cent op f 35,70 en Unilever f 1,30 op f 200,60.

Hoofdfondsen

Hoofdfondsen	v.k.	sk
ABN Amro	63,30	63,00
ABN Amro A.in F.	87,10	87,10
ABN Amro L.Gr.F.	176,80	176,80
ABN Amro Obl.Gr.f.	202,80	202,90
Aegon	87,60	86,50
Ahold	88,10e	87,60
Akzo	173,00	172,20
Alrenta	253,60	253,90
Amev cert.	72,90	73,30
Bols Wes. c.	40,50	39,90
CSM cert.	63,00	63,20
Dordtsche Petr.	166,00	165,20
DSM	93,30	92,60
Elsevier	138,70	139,40
Fokker cert.	19,80	19,30
Gist-Broc. cert.	46,10	45,30
Heineken	184,00	183,00
Heineken Hold.	163,50	163,00
Hoogovens nrc	46,00	45,90
Hunter Douglas	65,50	67,00
Int.Ned.Gr. c.	75,70	76,80
KLM	36,00	36,40
Kon. KNP BT	35,20	34,30
Kon. Olie	178,40	178,00
Nedlloyd	43,70	42,00
Océ-v.d.Gr.	56,00	55,00
Pakhoed cert.	43,60	43,00
Philips	35,60	35,70
Polygram	63,50	62,40
Postb.Beleggf.	62,50	62,50
RG Florente F.	128,70	128,80
Robeco	112,40	111,90
Rodamco	57,50	57,40
Rolinco	111,20	110,70
Rorento	92,70e	92,80
Stork	36,60	35,50
Unilever cert.	199,30	200,60
Van Ommeren nrc	38,00	37,20
Ver.Bezit VNU	133,80	133,10
Wolters-Kluwer	100,20	99,90

Avondkoersen Amsterdam

KLM 35,50-36,60 (36,40)
Kon.Olie 178,00-180,00 (178,00)
Philips 35,00-35,80 (35,70)
Polygram 61,90-62,30 (62,40)
Unilever 199,30-200,80 (200,60)

Binnenl. aandelen

Binnenl. aandelen	v.k.	sk
Aalberts Ind	51,00	51,00e
ABN AmroHld.prf.	6,69	6,69
ACF-Holding c.	49,00	48,40
Ahrend Groep c.	95,00	95,00
Asd Options Tr.	11,50	11,50
Asd. Rubber	2,35	2,10
Ant. Verff.	380,00	–
Atag Hold. cert	127,50	127,50
Athlon Groep	57,60	58,00
Athlon Groep nrc	57,50	57,60
Aut.Ind.R'dam	79,00b	77,50
BAM Groep	101,00	100,50
Batenburg	135,50	135,50
Beers	116,00	116,00
Begemann Groep	42,30	42,00
Belindo	299,70	301,00
Blydenst.-Will.	28,00	28,00
Boer Boekh. Kon.	23,60	23,50
Boer De Winkelb.	70,70	70,20
Borsumy Wehry	106,00	103,50
Boskalis c	39,10	37,00
Braat Beheer	27,30	27,30
Breevast	10,20	10,20
Burgman-Heybroek	1350,00	1350,00
Calvé-Delft pref	850,00	850,00
Calvé-Delft cert	1270,00	1275,00
Cindu Intern.	85,00	85,00
Claimindo	299,00	299,00
Content Beheer	21,00	20,80
Credit LBN	28,50	28,60
Crown v.G. cert.	129,20	129,20
CSM	63,00	63,00
Delft Instrum.	17,10	16,90
Dorp-Groep	34,20	34,00a
Draka Holding	31,30	31,30
Econosto	22,20	22,00
EMBA	186,00	–
Eriks Holding	85,00	83,00
Flexovit Int.	52,30	51,50
Frans Maas cert.	38,50	37,50a
Fugro McClelland	36,00	36,30
Gamma Holding	90,00	90,00a
Gamma pref.	6,10	6,10
Garzarelli $	11,80	11,80
Getronics	37,90	38,00
Geveke	27,20	26,90
Giessen-de N.	240,00	241,50
Goudsmit	28,50	28,00a
Grolsch cert.	39,40	39,40
GTI-Holding	159,50	157,00
Hagemeyer	108,80	108,50
HAL Trust B	14,60	14,70
HAL Trust Unit	14,70	14,70
HBG	255,00	248,00a
Hes Beheer c	18,30	18,70
Heijmans	40,20	40,40
Hoek's Mach.	71,80	71,80
Holl.Sea S.	0,21	0,20
Holl. Ind. Mij	42,10	42,10
Hoop Eff.bank	9,60	9,50
Hunter D.pref.	2,00f	–
IHC Caland	38,30	38,20
Internat.Muell.	69,00	69,00
Int.Ned.Groep	8,11	8,11
Kas-Associatie	53,50	53,50
Kempen & Co	11,00	10,90
Klene Holding	83,60	83,60
Kondor Wessels	38,00	38,00
KBB	100,20	100,20
Kon. Sphinx	50,50	50,10
Koppelpoort	395,00e	405,00
Krasnapolsky	165,00	165,00
Landré & Gl.	44,00	44,00
Macintosh	51,00	50,20
Maxwell Petr.	146,20	146,20
Moeara Enim	1445,00	1439,00
M.Enim OB-cert.	18900,00	18800,00
Moolen Holding	31,70	31,60
Mulder Boskoop	44,90	–
Multihouse	2,20	2,20
Naeff	405,00a	–
NAGRON	69,50	69,30
Nat. Inv. Bank	95,00	95,50
NBM-Amstelland	11,80	11,80
NEDAP	49,80	49,80
Nedcon Groep	54,20	55,00
NKF Holding	136,00	135,00
Ned.Part.Mij	49,00	49,00
Ned.Springst.	5100,00	5100,00
Norit	17,30	17,10
Nutricia GB	132,20	133,30
Nutricia VB	139,00	138,30
Nijv.-Ten Cate	81,60	79,50
OPG cert.	43,90	43,70
Orco Bank cert.	87,50	87,50
OTRA	269,00a	262,00
Pirelli Tyre	13,70	13,70
Polynorm	122,20	120,50
Porc. Fles	26,50	27,50
Randstad	51,00	50,70
Reesink	87,20	87,20
Samas Groep	40,10	40,20
Sarakreek	13,40	13,50
Schuitema	1630,00	1630,00
Schuttersveld	39,90	39,90
Smit Intern.	31,00	31,50
St.Bankiers c.	14,90	14,70
Stad Rotterdam c	39,80	39,50
Telegraaf De	118,00	118,50
Textielgr.Twente	74,00	74,00
Tulip Computers	15,40	15,80
Tw.Kabel Holding	187,50	184,00
Ubbink	81,00	81,00
Union	39,00	39,00
Vereenigde Glas	480,00	480,00
Volker Stevin	67,50	67,40
Volmac	21,90	21,70
Vredestein	12,30	12,30
Wegener	88,70	88,50
West Invest F.	10,00	12,00
West Inv.F. wb	82,00	80,00
Wolters Kluwer	391,00	396,00
Wyers	20,70	20,70

Beleggingsinstellingen

Beleggingsinstellingen	v.k.	sk
ABN Amro Aand.F.	90,50	90,30
ABN Amro Amer.F.	74,00	73,30
ABN Amro Eur. F.	78,20	79,20
ABN Amro Far EF.	69,80	69,10
ABN Amro Neth.F.	101,90	101,90
ABN Amro rent.div	163,50	163,50
Aegon Aandelenf.	41,50	41,80
Aegon Spaarplus	5,20e	5,20l
Aldollar BF $	31,80	31,80
Alg.Fondsenbez.	247,00	244,50
Alliance Fund	9,90	9,90
Amvabel	107,80	107,80
Asian Cap.F.$	54,20	54,20
Asian Tigers F.	87,50	87,80
Asian Select. F.	84,00	84,50
Austro Hung. F.	6,50	6,60
Beleg.f. Ned.	75,30	74,50
Bemco RentSel.	62,00	62,20
Bever Holding	3,20	3,20
CLN Obl. Div. F.	119,10	119,20
CLN Obl.Waardef.	130,80	130,90
Delta Lloyd Inv.	31,60	31,70
DP America Gr.F.	37,50	37,00
EGF Investm.	143,00	143,00
EMF Rentefonds	85,70	85,70
Eng-Holl.Bel.T1	10,60	10,60
Envir.Growth F.	44,40	44,40
Esmeralda part.	38,10	38,10
Eur.Ass. Trust	8,00	8,00
EMS Growth Fund	104,90	105,10
EMS Income Fund	99,40	99,60
EMS Offsh. Fund	104,90	105,00
EOE Index Fnd	377,00	376,00
Euro Growth Fund	53,70	53,90
Euro Spain Fund	8,00	8,00
Far East Sel.F.	75,50	75,20
Gim Global	65,50	65,70
Groeigarant	1,52	1,50
Holland Fund	81,00	80,30
Holl. Eur. Fund	56,20	56,50
Holl. Obl.Fonds	143,20	143,20
Holl. Pac. Fund	124,50	124,50
Holl. Sel.Fonds	97,50	97,80
ING Bnk Dutch Fnd	54,60	54,90
ING Bnk Geldm.Fnd	58,39	58,41
ING Bnk Glob.Fund	52,10	52,10
ING Bnk Oblig.Fnd	37,90	37,90
ING Bnk Spaard.F.	104,55	104,58
ING Bnk Rentegr.F	134,50	134,50
ING Bnk Vastg.Fnd	30,50	30,60
Innovest	65,30	65,30
Interbonds	531,00	535,00
Intereffekt 500	27,50	28,00
Intereffekt wt	55,50	57,10
Investa part.	77,60	78,20
IS Himal.Fund $	12,40	12,40
Jade Fonds	197,00	196,00
Japan Fund	20,80	20,80
Jap.Ind.Alpha F.	7950,00	–
Jap.Sect.Rat.Yen	6030,00	–
Korea Pac.Tr. $	10,00	–
Leveraged Cap	62,60	62,30
Liquirent	52,75	52,75
Mal.Capital F.$	13,00	–
Mees Obl.Div.F.	126,90	126,70
Mexico Income F.	24,30	24,30
Mondibel	81,20	81,20
Nat.Res.Fund	69,70	69,40
Nedufo A	150,50	–
Nedufo B	151,00	–
Nevas	65,10	–
Nevas 17 cumpref.	61,30	–
New Asia Fund	8,30	8,40
Nomura Warr. F.	0,20	0,19
Obam, Belegg.	299,20	298,60
OAMF Rentefonds	16,15	16,15
Orange Fund	23,10	23,10
Pac.Dimensions	99,00	99,00
Pac.Prop.Sec.F.	34,50	34,50
Pierson Rente	128,20	128,30
Postb.Aand.f.	55,60	55,60
Postb.Obl.f.	54,30	54,30
Postb.Verm.gr.f.	62,50	62,50
Rentalent Bel.	170,50	170,60
Rentotaal NV	40,00	40,00
RG America F.	125,00	124,80
RG Divirent F.	55,40	55,40
RG Europe F.	118,00	118,50
RG Nettorente F.	101,70	101,70
RG Pacific F.	119,60	120,00
RG SP Groen	63,30	63,40
RG SP Blauw	62,60	62,60
RG SP Geel	59,90	59,80
Rodin Prop.$	78,00	78,00
Rolinco cum.p	93,00	94,00t
Schrod.Int.Pr.F	29,70	29,80
Sci/Tech $	14,20	14,20
Suez Liq.Grf.	194,60	194,60
Technology Fund	17,10	17,10
Tokyo Pac.Hold.	246,00	248,00
Trans Eur.Fund	84,00	83,70
Transpac.F.	380,00	382,50
Uni-Invest	22,50	22,50
Unico Inv.Fund	82,00	82,00
Unifonds DM	31,80	32,00
Vaste Waard.Ned	57,50	57,50
Vast Ned	114,90	115,70
VIB NV	58,70	58,70
VSB Mix Fund	58,40	58,40
VSB Obl.Gr.f.	112,60	112,60
VSB Rente Fonds	113,20	113,20
WBO Intern.	74,50	74,50
Wereldhave NV	105,00	105,20
Yen Value Fund	89,00	89,00
ZOM Florida F.$	30,50	–
Zonnespectrum	9,70	9,65

Parallelmarkt

Parallelmarkt	v.k.	sk
Alanheri	28,30	28,70l
ABF	119,50	119,00
ASN Aandelenf.	51,90	52,00
Austria Global	1137,00	1137,00
Besouw Hold.	30,40	30,40
Biogrond Belegg.	10,70	10,70
Comm.Argeus F.	96,70	96,90
Comm.Benacus F.	97,50	97,60
Comm.Cea F.	98,80	98,80
De Drie Electr.	13,50	13,50
Delta Ll.Dollarf.	63,50	63,20
Delta Lloyd ECU	60,90	61,10
Delta Lloyd Mix	69,90	70,10
Delta Lloyd Rent	64,80	64,90
Dico Intern.	65,00	64,50
DOCdata	2,90	4,00
Ebco-KLM Kleding	31,90	32,00
E&L Belegg.1	79,60	80,00
E&L Belegg.2	82,80	83,10
E&L Belegg.3	114,00	114,00
E&L Belegg.4	85,00	85,20
E&L Kap.Rente F.	118,60	118,70
German City Est.	31,00	31,00
Gouda Vuurvast	52,90	52,90
Helvoet Holding	27,40	27,40
Inter/View Eur.	4,00	4,00
Kühne+Heitz	32,70	32,70
Management Share	2,50	2,50
Neways	5,80	5,80
Ohra Aand.F.	59,90	60,10
Ohra Liq.GrF.	52,60	52,70
Ohra Obl.Df.	58,80	58,90
Ohra Obl.Grf	55,80	55,90
Ohra Onr.G.F.	66,00	66,10
Ohra Totaal F.	59,20	59,30
Pan Pac. Winkel	6,30	6,00
P & C Groep	94,10	94,10
Pie Medical	3,10	3,10
Pitcher	42,20	42,00
Satcom Hold.	24,60	24,60
Simac Techniek	10,70	10,80
Suez Gr.Fund	51,70	51,90
VHS Onr. Mij	3,50	3,40
Welna	38,80	36,00
Wereldhave	4,30	–
Wolff	65,50	65,50

Parallel top-15

Parallel top-15	v.k.	sk
Artu Biologicals	5,80	5,70
Bergh. Pap.	37,70	37,40
Free Record	22,00	22,80
Gelderse Pap.	50,00	49,00
Groenendijk	28,30	28,30
Grontmij	51,10	52,00
Holland Col.	49,50	49,50
LCI Comput.Gr.	1,50	1,50
Melle, van nrc	60,10	60,00
Nedschroef	56,30	56,30
Ordina Beheer	14,30	14,50
Sligro Beheer	72,30	72,30
Vilenzo	37,90	37,50
Welna	38,80	36,00
Weweler	24,60	24,10

Wall Street

Wall Street	v.k.	sk
allied signal	74	72
amer.brands	32⅞	32⅜
amer.tel.tel	59	58⅜
amoco corp	55⅛	54¾
asarco inc.	17⅝	17⅝
bethl. steel	13⅝	13⅛
boeing co	40	39⅞
can.pacific	15½	15⅜
chevron	91¼	90½
chiquita	11¾	11⅝
chrysler	45¼	44⅞
citicorp	35⅞	35½
cons.edison	37⅛	37
digit.equipm.	38⅜	37⅜
dupont nemours	47⅞	47¼
eastman kodak	59⅞	58¾
exxon corp	64¾	65¼
ford motor	55	54¼
gen. electric	97¼	96
gen. motors	45¾	45
goodyear	45½	43⅞
hewlett-pack.	65	66⅜
int. bus.mach.	42¼	42⅛
int. tel.tel.	90¾	90¾
klm airlines	19⅞	19⅛
mcdonnell	88⅝	86¾
merck co.	30½	31
mobil oil	75⅞	76½
penn central	33¼	32¾
philips	19¾	19⅛
primerica	47¼	45¼
royal dutch	97¾	96⅞
sears roebuck	57	55⅞
sfe-south.pac.	18⅛	18⅛
texaco inc.	64¼	64⅜
united techn.	57	55¾
westinghouse	13¼	13
whitman corp	14⅞	14⅞
woolworth	24¾	24½

Advieskoersen

Advieskoersen		
amerik.dollar	1,740	1,860
austr.dollar	1,12	1,24
belg.frank (100)	5,11	5,41
canad.dollar	1,300	1,420
deense kroon (100)	25,95	28,45
duitse mark (100)	109,70	113,70
engelse pond	2,64	2,89
finse mark (100)	29,50	32,00
franse frank (100)	30,65	33,40
griekse dr. (100)	0,68	0,86
ierse pond	2,46	2,71
ital.lire (10.000)	10,50	12,20
jap.yen (10.000)	167,00	173,00
noorse kroon (100)	24,20	26,70
oost.schill. (100)	15,68	16,18
port.escudo (100)	1,00	1,18
spaanse pes. (100)	1,30	1,48
turkse lira (100)	0,0110	0,0180
zweedse kr. (100)	20,85	23,35
zwits.fr. (100)	126,25	130,75

(Advieskoersen - Bron: GWK)

Wisselmarkt

Wisselmarkt	
amerik.dollar	1,79925-1,80175
antill.gulden	1,0000-1,0300
austr.dollar	1,1750-1,1850
belg.frank (100)	5,2550-5,2600
canad.dollar	1,36075-1,36325
deense kroon (100)	27,375-27,425
duitse mark (100)	112,3150-112,3650
engelse pond	2,7725-2,7775
franse frank (100)	32,130-32,180
griekse dr. (100)	0,7320-0,8320
hongk.dollar (100)	23,2050-23,4550
ierse pond	2,6090-2,6190
ital.lire (10.000)	11,540-11,590
jap.yen (10.000)	170,550-170,650
nwzeel.dollar	0,9950-1,0050
noorse kroon (100)	25,685-25,735
oostenr.sch. (100)	15,9620-15,9720
port. escudos (100)	1,0800-1,1200
spaanse pes. (100)	1,4020-1,4120
zweedse kr. (100)	22,305-22,355
zwits.frank (100)	128,705-128,755
e.c.u.	2,1330-2,1380

Index Amsterdam

CBS-koersindex (1983=100)		
algemeen	242,20	241,60
id excl.kon.olie	233,00	232,30
internationals	240,90	240,80
lokale ondernem.	245,70	244,40
id financieel	203,00	202,60
id niet-financ.	288,00	285,70

CBS-herbeleggingsindex (1983=100)		
algemeen	373,30	372,30
id excl.kon.olie	334,60	333,60
internationals	388,50	388,40
lokale ondernem.	355,20	353,30
id financieel	334,80	334,30
id niet-financ.	385,80	382,80

CBS-stemmingsindex (1983=100)		
algemeen	125,40	124,40
internation	127,70	127,20
lokaal	124,60	123,30
fin.instell	152,50	152,10
niet-financ	119,30	117,90
industrie	121,70	120,50
transp/opsl	94,50	92,90

Goud en zilver

Goud onbewerkt 20,200-21,800, vorige 20,450-21,050, bewerkt 22,400 laten, vorige 22,650 laten.

Zilver onbewerkt 200-270, vorige 200-270, bewerkt 310 laten, vorige 310 laten.

Dow Jones

industrie 3537,24
- 38,56

OPTIEBEURS

	serie		omzet	v.k.	s.k.
ah	c okt	90,00	190	1,60	1,20
ah	c jan	100,00	160	1,30	1,00
akzo	p jan	160,00	260	3,00	3,50
bsw	c jan	47,50	308	0,70	0,60
dsm	p okt	90,00	175	1,90a	2,60
eoe	c okt	310,00	288	40,50	38,00
eoe	c okt	330,00	205	21,50b	19,00
eoe	c okt	350,00	298	6,00	4,80
eoe	c okt	355,00	281	4,10	3,00
eoe	c okt	360,00	423	2,30	1,70
eoe	c nov	230,00	289	120,10a	117,80
eoe	c nov	360,00	338	5,30	4,20
eoe	c jan	340,00	406	21,00	19,50
eoe	c jul	350,00	200	24,00a	20,10
eoe	p okt	340,00	659	3,00	3,30
eoe	p okt	345,00	339	4,00	4,80
eoe	p okt	350,00	335	5,60	7,30a
eoe	p okt	355,00	235	8,50	10,10
eoe	p jul	350,00	228	18,00a	18,00
goud	c okt	400,00	920	0,50	0,20
ing	c okt	70,00	667	5,90	6,20
ing	c okt	75,00	1289	2,00	2,20
ing	c okt	80,00	218	0,50	0,50
ing	c jan	47,80	203	28,10	28,50
ing	c jan	70,00	600	7,50	7,70b
ing	c jan	75,00	203	4,10	4,20b
ing	c jan	80,00	901	2,00	2,10
ing	c apr	70,00	531	8,80	8,00b
ing	c j96	55,00	355	22,90b	23,20
ing	p okt	65,00	212	0,20	0,10
klm	c okt	35,00	332	2,00	2,30
kpbt	c okt	35,00	338	1,50	0,90
kpbt	c jan	35,00	270	3,20a	2,10
kpbt	p okt	30,00	600	0,50a	0,30
kpbt	p okt	37,50	305	2,90	3,70
nll	c nov	111,00	2985	2,60a	2,50
nll	c mei	113,00	2072	2,30a	2,30
olie	c okt	180,00	205	2,90	2,30
olie	c okt	185,00	379	1,30	1,00
olie	c jan	175,00	175	9,70	9,70b
olie	c jan	185,00	179	4,90	4,40
olie	p okt	180,00	369	3,50	4,30a
olie	p jan	180,00	162	5,00	5,00
phil	c okt	30,00	200	5,70	5,70
phil	c okt	35,00	252	1,50	1,50
phil	c o95	20,00	184	16,70	16,00
phil	c o96	35,00	753	7,00	7,00
phil	c o97	22,50	250	15,00	15,30
unil	c okt	205,00	274	1,80	2,20
unil	p okt	180,00	200	0,60a	0,30

a=laten
b=bieden
c=ex-claim
d=ex-dividend
e=gedaan+bieden
f=gedaan+laten
g=bieden+ex.div.
h=laten+ex.div.
k=gedaan+h
l=gedaan+g
vk=slotkoers vorige dag
sk=slotkoers gisteren

Provincie Limburg

Bureau Bibliotheek
Postbus 5700
6202 MA Maastricht
tel. 043-897386

mededeling *M263/38-93* **Commissie Beroepszaken Administratieve Geschillen.**

Op woensdag 22 september a.s. om 09.30 uur vindt een openbare hoorzitting plaats ter behandeling van ingekomen beroepschriften in het Gouvernement, Limburglaan 10 te Maastricht.

Bekendmaking

Wegverkeer
Rijksweg 67

De hoofdingenieur-directeur van de Rijkswaterstaat in de directie Limburg te Maastricht maakt het volgende bekend:
In verband met het uitvoeren van sloopwerkzaamheden aan het viaduct "Zevenwegen" gelegen in de weg Belgische grens-Eindhoven-Venlo-Duitse grens (rijksweg 67) en de tertiaire weg T8 ter hoogte van de gemeente Maasbree, zullen tussen km 65,800 en 65,300 de navolgende weggedeelten van de rijksweg 67 voor alle verkeer zijn afgesloten:
- de linkerrijstrook en de vluchtstrook van de noord- en zuidbaan op zaterdag 25 september 1993 van 07.00 tot 20.00 uur;
- de rechterrijstrook van de noord- en zuidbaan op zaterdag 25 september 1993 een aantal keren tussen 08.00 en 19.00 uur gedurende circa 15 minuten.

Voornoemde perioden zullen zoveel korter zijn als mogelijk danwel zoveel langer als noodzakelijk mocht blijken te zijn.
Het verkeer zal worden geleid zoals ter plaatse door borden zal zijn aangegeven.

Maastricht, 16 september 1993,
de hoofdingenieur-directeur voornoemd,

ir. C.J. van Veelen I-HID

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat

De echtelieden A.L.H. Heijnen en M.J.C. Pluijmakers, wonende te Spaubeek, gemeente Beek, Alexanderstraat 32, hebben bij het huwelijksgoederenregister van de arrondissementsrechtbank te Maastricht huwelijkse voorwaarden doen inschrijven op 18 augustus 1993 onder nummer 017732.
Notaris mr. J.N.M. Laudy, Rijksweg Zuid 76, 6130 AD Sittard.

SERVICE VAN A TOT Z

Overzicht van belangrijke adressen voor de lezers van het Limburgs Dagblad

A — AANHANGERS

Nic. Dassen aanhangwagens
Verk., verh., repar., speciaalbouw. Onderd. v. alle merken. Stationsstr. 8-10 Kerkrade. Tel. 045-455088/452501.

Aanhangwagens Jo Knops
100 stuks in voorraad. Tevens alle onderdelen en reparaties. Rijksweg Zuid 195 Sittard. Tel. 046-512718.

ADMINISTRATIEKANTOOR

Administratiekantoor Adbeco
voor (loon)administraties, jaarrekeningen en fiscale aangiften.
Overhoven 50, Sittard, 046-513234.

AIRCONDITIONING

Carrier

Techn. buro Jos Smeets b.v.
Kampstr. 4 Geleen. 046-743865.
Frigo-metal b.v. 043-216616.
Fort Willemweg 53-59 Maastricht.

ALARM

Electro Bemelmans
Totale beveiliging, bejaardenalarm, alarminstallaties. Unolaan 33, Heerlerheide, tel. 045-212330.

APK

OPEL

Opel Bergsteyn
APK-keuringsstation, Rijksweg 61, Berg en Terblijt. Tel. 04406-41700.

Garage Sebregts en Co.
Off. APK-keuringsstation 1 en 2, dealer Iveco bedrijfsauto's. Li ndelaufergewande 8, Voerendaal. 045-752888.

AUTOACCESSOIRES

Geevers carrosseriedelen
Originele onderdelen alle Europ. auto's, imitatie alle pers.auto's. Nuth, Thermiekstraat 1. 045-244242.

AUTOBANDEN

BREMEN

Automaterialen, APK-keuringen, accu's, uitlaten. Kampstraat 59, Landgraaf. Tel. 045-311784. 's Zaterdags gesloten.

Autobanden van Son
Accu's, banden, schokdempers, autowasserette, balanceren, uitlijnen. Haefland 16 Brunssum. 045-253741.

AUTOBEDRIJVEN

Ford

Auto Konings b.v.
Mgr. Vranckenstraat 20 Sittard.
Tel. 046-516046.

AUTORIJSCHOOL

Chris Adams
ANWB erkende auto- en motorrijschool. Mirbachstraat 14, 6367 CW Voerendaal. Tel. 045-751718.

Autorijschool Sjef Dörenberg
Bovag erk. motor- en autorijschool. Tevens voor uw automaat- en vrachtw. opl. Al meer dan 25 jr. uw vertrouwd adres. Sparstr. 7 Heerlen. 213735.

Verkeersschool Leo Cremers
F.A.M.-erk. motor, auto, vrachtauto, bus, aanhangw. opl. Alle chauff.dipl. Reeweg 139 Landgr. 319474-312558.

Auto/motorrijschool Sturmans
Rdr. Hoenstraat 181, 6433 EE Hoensbroek. Tel. 045-220166.

Autorijschool Ger Scheyen
BOVAG-erkend. Tel. 045-415601.
Al 30 jaar een begrip.
J. v. Maerlantstr. 21, 6416 TV Heerlen.

AUTOSCHADEBEDRIJVEN

Autosch.herstelbedrijf Jo Koenen
Verlengde Klinkertstraat 22, Hoensbroek. Tel. 045-215450. Focwa-lid.

Autoschadebedrijf Pierre Smits
Wijngaardsweg 54c Heerlen. Tel. 045-214018. BOVAG-lid.

AUTOVERHUUR

Autop Autoverhuur Sittard B.V.
Verh. van pers.auto's, bestelauto's, busjes, kampeerauto's en autoambulance, leasing, long-lent en groepsvervoer. Geerweg 2A Sittard. 046-522424.
Zandstraat 58 Montfort. 04744-2345.

Garage Vencken B.V.
Verhuur van persw., bestelauto's en busjes, jong wagenpark, 25 stuks. Heesbergstr. 60 Heerlen. 045-412641.

B — BABY-ARTIKELEN

Babyhuis Petra

Culotte Luierservice Limburg geeft ze van katoen
Pia Notermans, tel. 045-751091. Verhuur van katoenen luiers, laten wassen of zelf wassen. Verhuur en verkoop Nikky luierbroekjes.

BEDDEN

Gasse Beddderie
...LIST VOOR GEZOND SLAPE...

Uw slaapspecialist in de regio.
Voor slaapkamers ★ seniorenbedden ★ matrassen ★ bedbodems ★ dekbedden en bedtextiel.

Irmstraat 54, Simpelveld.
Tel. 045-443830.

BLOEMENSERVICE

Voor fijne relaties is er meer.
bart hilkens

BOUW EN HOUT

ZEECONTAINERS
Te koop/te huur 3-6-12 mtr. Franco gelost te leveren. Depot Born / Antwerpen / Rotterdam. Piet Schouten 01720-34031 bgg. 73226.

BRANDKASTEN

INSTRUMENTMAKERIJ A.H. Swakhoven

Alle soorten brand- en inbraakwerende kasten. Sittarderweg 181, Heerlen. 045-720220. Openingstijden ma. t/m vrij. 8.30-17.30 uur.

C — CHINEES RESTAURANT

CHINEES RESTAURANT JASMIN PALACE

Bezorging thuis of op bedrijf.
Tel. 045-715435. Hoek Emmastraat/Bongerd, Heerlen (centrum).

D — DAKBEDEKKINGEN

G. Heutmekers b.v.
Groothandel in dakbedekkingsmaterialen, lood en zink. Sluisweg 4 Born.
Tel. 04498-53100.

Zuiddak b.v. Landgraaf
Bit. en kunststof dakwerk, shingles en dakterrassen. Verk. dakrollen, isol. en daktegels. Indus.terr. Strijthagen. Ampèrestraat 5. Tel. 045-314218.

Kwaliteitdak. Tel. 424858
Voor al uw pannendaken, platte- en leiendaken, lood- en zinkw., isolatie en dakbeschot. Vraag vrijbl. prijsopgave.

DRUKKERIJEN

Drukkerij Greven B.V.
Voor al uw handels-, reklame- en fam. drukw. Drukk. Greven b.v. 045-327158. Vogelzankweg 244 Landgraaf.

Drukkerij „Lanteern"
Uw adres voor alle fam.-, handels- en verenigingsdrukwerk. Hei-Grindelweg 43 (t.o. Groene Ster-terrein)
6414 BS Heerlen. Tel. 045-213105.

DRUKWERKVERSPREIDING

Spiral BV
Fabriekstraat 7
5961 PK Horst
Telefoon: 04709-84222
Telefax: 04709-84333

SPIRAL

Organisatie voor gecontroleerde huis-aan-huis verspreiding van drukwerken etc. voor geheel Zuid-Nederland.

G — GLASREPARATIES

De glasservice
GLAS HERSTELLEN GRATIS BELLEN 06-0226688

Door direkt en persoonlijk contact met onze meldkamer, een snelle en correcte afhandeling van alle glasschades, ook 's nachts, in de weekeinden en op feestdagen.

GROND/STRAATWERKEN

Bosman Sittard. 046-515852
Handelsstraat 32, Handelscentrum Bergerweg. Leveringen van zand, grind, teelaarde, cement, betontegels, siertegels, maaskeien, klinkers, bielzen enz. Ook op zaterdag geopend.

H — HOUTWAREN

DAEMEN'S HOUTWARENFABRIEK
WINGERSBORGERWEG 7
6367 JW VOERENDAAL
045-751253

Het zagen van emballage en pallethout. Fabricage van gereedschapstelen en houtdraaiwerk. Rooien van bomen. Goedk. stookhout. Te koop gevraagd populieren. Fax 045-753754.

I — INSTALLATIEBEDRIJVEN

Alle systemen c.v.
Installatie, reparatie, onderhoud
Peelen verwarming

M. Ramakers. Tel. 04406-12352
Sanitair, c.v., gas, water, ontkalken van leidingen en geisers.
Koningswinkelstraat 13 Valkenburg.

INSTRUMENTMAKERIJ

INSTRUMENTMAKERIJ A.H. Swakhoven

Ontwerp, uitvoering en reparatie van fijnmechanische apparatuur en instrumenten. Sittarderweg 181, Heerlen. 045-720220. Ma. t/m vrij. 8.30-17.30 uur.

K — KEUKENS

Keukenfabriek Brouns-Heynen
Wij maken en ontwerpen uw keuken, badkamer geheel naar uw wensen en worden voor u op maat gemaakt. Ook voor renovatie. Vraag vrijblijvend offerte: 045-455633 of 750283.

Bosch keukenstudio A. Eggen
Akerstraat Noord 160, 6431 HR Hoensbroek. Tel. 045-213027. Levering Bosch inbouwapparatuur.

goergen bv

Nijverheidsweg 17-18 Stein, industrieterrein „Kerensheide". 046-331367.
Voor complete install. van keukens - sanitair - tegels - kastenw.

KEUKENRENOVATIE

Vossen Keukens
Vernieuwen van defecte werkbladen, spoelunits, alle inbouwapparatuur als koelkasten, ovens, kookplaten etc. m. gar. Glaspaleis, Kerkplein en Eikenderweg 77 Heerlen. 045-717555.

L — LEDERMODE

DENVIN LEDERMODE
Hoofdstraat 8a, Hoensbroek
Schaesbergerweg 53, Heerlen
TOTALE LEEGVERKOOP

Maak gebruik van deze KORTINGEN

LOODGIETERS

H. Hoeppermans C.V.
Sanitair, c.v., dakwerk, gas, water, wateronth., rioolontstop. Emmaplein 8 Heerlen. Tel. 045-713265.

N — NAAIMACHINES

Veldman naai- en breimachines
Heerlen, Nobelstr. 6, 045-716100. Hoensbroek, Kouvenderstr. 68, 045-213538. Geleen, Raadhuisstr. 14, 046-746480, Anker, Bernina, Husqvarna, Lewenstein. Rep. alle merken, geen voorrijkosten. Roermond, Neerstraat 62, 04750-31012.

P — PEDICURE

INSTRUMENTMAKERIJ A.H. Swakhoven

Groothandel in pedicurebenodigdheden. Sittarderweg 181, Heerlen. Openingstijden ma. t/m vrij. 8.30-17.30 uur. Tel. 045-720220.

pieds sur terre
Heerlen 045-724471

PLAFONDSYSTEMEN

Formido

Het adres voor wand- en plafondsystemen. Hoofdstraat 66 Hoensbroek.
Tel. 045-214507.

R — REFORMARTIKELEN

„Marjoleins" natuurcentrum
De speciaalzaak bij uitstek in vitamines, homeopatische geneesmiddelen en natuurvoeding. Geleenstraat 59 Heerlen. 045-713024.

RIOLERINGEN

N.K. Verweijst 045-213760
Hoofdstr. 382/384 Hoensbroek. Wij onst. uw riool en afvoer met de modernste app. Tev. dakgootbekl. met onderhoudsvr. alu. plaat in div. kleur.

ROLLUIKEN

LAUMEN SIMPELVELD
ROLLUIKEN ZONWERING

Beitel 110a, 6422 PB Heerlen, postbus 21099, 6369 ZH Simpelveld.
Tel. 045-423848/442129.

MICA Zonwering
Rolluiken * jaloezieën * zonneschermen. Vraag vrijbl. prijsopgave. Showroom: Sittarderweg 116 Heerlen.
Tel. 045-721658.

Mithra-Heroal b.v.
Het vertrouwde adres voor al uw rolluiken of onderdelen, kunststof schroten, service of reparaties. Beitel 4, 6466 GZ Kerkrade. 045-413049.

S — SCHOENREPARATIE

pieds sur terre
Heerlen 045-724471

SCHOENVOETSPECIALIST

POUWELS
NIEUWE KOLLEKTIE
Benzenraderweg 42, 710384 Heerlen
Einderstraat 5, 451493 Kerkrade

pieds sur terre
Heerlen 045-724471

SCHOORSTEENVEGERS

Math. Linssen VOF Tel. 045-241587
Bergerw. 20, Nuth. Onderh. c.v. Ontkalk. waterleid., geiser, boiler, gaswaterinstall. Erk. schoorsteenveger.

SLEUTELSERVICE

INSTRUMENTMAKERIJ A.H. Swakhoven

Voor verkoop, reparatie en plaats… mechanische beveiligingen. Sittar… 181, Heerlen, 045-720220. Openi… den ma. t/m vrij. 8.30-17.30 uur.

STRAALWERK

G.V.L. Restauratie. 045-2260…
Stralen van meubels, autoplaatwerk… gen, chassis, etc. Spec. gevelrein… renov., kelderafdichting, voegw., … wering. 10 jr. schrift. garantie.

T — TAXIBEDRIJF

Bude Taxi. Tel. 04405-1683.
Klimmen.
Rolstoel/kleinbus vervoer.

V — VERANDA'S/DA…

Daemen Kunststoffen
Verandadakplaten, plexiglas of L… thermoclear. Hofdwarsweg 7 Ge…
Tel. 046-753865.

Z — ZAKEN EN RELAT…

Voor fijne relaties
bart hilkens
Bloemsierkunst Exclusive

ZITMEUBELEN

Reparatie van zitmeubelen!
Reparatie en herstofferen van zitmeubelen is een vak apart! Arnoldussen verwerkt hiervoor o.a. kegelveren, paardehaar en geplozen crine. Dat zegt al genoeg!
ARNOLDUSSEN
INTERIEURS - OBJECTEN - MEUBILA…
St.Remigiusstraat 22 - 6369 EM Simpelveld Tel. 045-44…

ZONWERINGEN

Ha-to. - Spotgoedkoop
Heroal rolluiken in alu. en pvc, zon… schermen, vertikale jalouzieën. 045-458226, Maria Gorettistraat Kerkrade.

Venetian Blind… Kerkrade BV

Zonweringskonstrukties, jalouzieën, markiezen en roll. in alu., staal + … Kipstr. 30-32 Kerkrade. 045-453416.

Uw servicebeleid begint bij de servicepagina van het Limburgs Dagblad.
Meer weten?
045-739380

imburgs agblad egionaal

oensdag 22 september 1993

Pagina 9

Uitgeversmaatschappij Limburgs Dagblad B.V. – Postbus 3100, 6401 DP Heerlen – Telefoon 045-739911 – Hoofdredacteur Ron Brown

Kantonrechter beboet Kerkradenaar

Man treitert buren met tijdschakelklok

Van onze verslaggever

HEERLEN – Een 34-jarige Kerkradenaar kreeg van kantonrechter Oostdijk een geldboete opgelegd van 250 gulden, omdat hij met opzet de buren 's nachts uit de slaap had gehouden. Bovendien werd de complete geluidsappatuur (radio, cd-speler, tijdklok en boxen) verbeurdverklaard.

De verdachte had op 26 november van het vorig jaar zijn geluidsapparatuur geactiveerd met een tijdklok. Om half twee 's nachts schalde spontaan keihard de muziek uit de apparatuur van de verdachte, woonachtig in de Kerkraadse wijk Heilust. Een dag eerder had hij de buren wakker gekregen door voortdurend op de muren te bonken.

De man ontkende dat hij geluidsoverlast had veroorzaakt: „Onmogelijk. Ik was die nacht niet thuis."

Het verweer viel verkeerd bij kantonrechter Th. Oostdijk en officier van justitie F. Van Diem.

„U probeert ons iets wijs te maken. U hebt de apparatuur ingesteld op half twee 's nachts om de buren uit de slaap te houden. Ik ben daar erg kwaad over," aldus Oostdijk.

Van Diem had ook geen goed woord over voor de Kerkradenaar: „Hoogst irritante geluidshinder waar een fikse straf op moet volgen." De officier eiste een geldboete van 750 gulden, waarvan 500 gulden voorwaardelijk, en inbeslagname van de apparatuur. De kantonrechter besloot conform.

College opnieuw tegen handhaven broodfabriek

Heerlen vraagt partners om zwembad Geleendal

HEERLEN – De gemeente Heerlen heeft aan de private partners waarmee ze het centrumplan uitvoert, gevraagd om te bekijken of een zwembad gebouwd kan worden in het toekomstige bedrijventerrein in het Geleendal.

Dat zei wethouder Hub Savelsbergh tijdens een commissievergadering over het centrumplan. Dat bad moet in de plaats komen van het Sportfondsenbad. Op die plek (samen met het aangrenzende Canon Reiss-terrein) dienen vijf woontorens te verschijnen.

Alle raadsfracties zijn voorstander van een nieuw zwembad in het centrum van de stad. De actiegroep Behoud Sportfondsenbad, die al 5100 handtekeningen heeft opgehaald, kwam met de suggestie van het Geleendal als ideale plek.

Maar de gemeente zegt zelf geen geld te hebben voor de bouw van een nieuw zwembad. Of de private partners zin hebben in het bouwen van dat bad blijkt op z'n vroegst op 30 september. Dan zitten ze met de gemeente om tafel.

De mogelijke verbouwing van de broodfabriek voor de kleine cultuur, een ander politiek gezien heet hangijzer, lijkt definitief van de baan. Architectenbureau AGS heeft daar een nader onderzoek naar uitgevoerd. Wethouder Savelsbergh achtte toe dat de verbouwing te duur zou worden en als gevolg zou hebben dat woningen op het oude DSM-terrein onhaalbaar worden. Het college stemde gisteren met die visie in.

Tijdens de commissievergadering bleek ook dat de Rijksgebouwendienst de nieuwbouw voor de Belastingdienst Particulieren waarschijnlijk gaat realiseren achter het station, aan de Kloosterweg.

Daarmee zou het plan voor dat gebouw aan de Stationsstraat in duigen vallen. Savelsbergh wilde niet al te zeer vooruit lopen op het besluit van de Rijksgebouwendienst, maar hij heeft wel al een alternatief gereed voor de Stationsstraat: woningen.

Compromisvoorstel ter bescherming omwonenden

Ook Noord-Holland wijst nachtnorm af

Van onze verslaggever

GELEEN/HAARLEM – Het verzet tegen de nieuwe geluidnorm (LAeq) voor nachtvluchten groeit. De Vereniging Geen Uitbreiding Vliegveld Beek heeft haar al eerder geuite kritiek tegen de norm inmiddels in een brandbrief kenbaar gemaakt aan de leden van de Vaste Commissie voor Verkeer en Waterstaat. Ook de provincie Noord-Holland heeft nu de strijd aangebonden tegen de LAeq-norm, die vorige maand door het kabinet is bekendgemaakt.

Gedeputeerde Staten van de provincie waarin Schiphol ligt, vinden dat de nieuwe norm geen bescherming biedt aan omwonenden en daarom onaanvaardbaar is. In brieven aan de Tweede Kamer en de ministers van Vrom en Verkeer en Waterstaat sturen ze aan op een compromis, kennelijk in het besef dat de zaak niet meer helemaal terug te draaien valt.

Belangrijkste punt van kritiek is dat door de LAeq-norm gedurende langere tijd in slaapkamers zeer hoge geluidpieken toelaatbaar zijn. GS van Noord-Holland menen dat dit straks tientallen nachten lang het geval kan zijn. Uit oogpunt van volksgezondheid vindt het Noordhollands college dat onacceptabel. Bovendien kan pas na lange tijd worden geconstateerd of de norm overschreden is.

De LAeq-norm is het gemiddelde van de geluidniveaus die gedurende 365 opeenvolgende dagen op en rond een vliegveld optreden. Het Noordhollandse college vindt dat eigenlijk het maximaal toelaatbare gemiddelde per nacht vastgelegd moet worden, zoals bij andere lawaaibronnen als weg- en spoorverkeer te doen gebruikelijk is. Een periode van zeven opeenvolgende dagen is voor GS van Noord-Holland een aanvaardbaar compromis, hoewel de bescherming van omwonenden dan toch minder is.

Gedeputeerde Staten van Limburg hebben nog geen standpunt gevormd over de LAeq-norm, die de provincie Limburg in financieel opzicht gunstiger uitvalt dan de eerder voor vliegveld Beek gekozen Griefahn-norm. Volgens het kabinet is immers minder geld nodig voor woningisolatie. Volgens een woordvoerder van de provincie zijn de officiële stukken over de LAeq-norm pas binnen en worden ze nog door ambtenaren bestudeerd. Daarna vindt standpuntbepaling in het college plaats.

Jongerenbond houdt ludieke 'troonrede'

SITTARD – De Jongerenbond heeft gisteren in Sittard een alternatieve troonrede gehouden. Op ludieke wijze werd geprotesteerd tegen de 'botte bezuinigingen' op uitkeringen voor jongeren en onderwijs. Volgens de Jongerenbond, een onafhankelijke groepering voortgekomen uit de FNV-jongerenorganisatie, is er geld genoeg maar ligt het op de verkeerde plaatsen.

In de ludieke 'troonrede' wordt prins Claus afgeschilderd als 'Sausje', die in zijn neus peutert, in slaap valt en wat voor zich heen schreeuwt en mompelt. Beatrix, alias 'Thea' houdt het 'gepeupel' voor dat onderwijs slechts voor de rijken moet zijn. „Mijn regering is van mening dat de jongeren het veel te goed hebben, ze zijn lui geworden," laat een 'actrice' Thea zeggen.

Ze vindt het belachelijk dat jongeren protesteren tegen een kleine korting op de studiefinanciering. De bijstand voor jongeren „maakt hen lui en afhankelijk." Bovendien moeten ze gekort worden 'omdat we niet precies weten wie er fraudeert.'

'Thea' rechtvaardigt het harde optreden tegen demonstrerende studenten: dat boeren en schippers protesteren is te begrijpen: die hebben hard gewerkt. Maar de ME moest de jongeren tucht en orde bijbrengen.

Nauwelijks klachten acties specialisten

SITTARD – Bij de Vereniging voor Patiënten- en Consumentenorganisaties Limburg (PCL) in Sittard zijn naar aanleiding van de specialistenacties vorige week 'nauwelijks klachten binnengekomen'. Wel kwam er een aantal telefoontjes van geëmotioneerde patiënten binnen, die zich zorgen maakten over de gezondheidszorg in Nederland. De specialisten hielden in juli en september een zogenaamde budgetweek, als protest tegen de bezuinigingen in de gezondheidszorg. Het Centraal bestuur van de Landelijke Specialisten Vereniging (LSV) gaat ervan uit dat de acties voorlopig geen vervolg zullen krijgen. Er is nu maximale aandacht geweest voor hetgeen specialisten in Nederland beroert; nu is het woord aan de politiek, aldus de LSV.

Konijnenziekte ook in Aken

AKEN – Het konijnenvirus dat in Zuid- en Midden-Limburg en in Zuidoost-Brabant woedt, is ook in Aken gesignaleerd. Het Rabbit Haemorrhagic Disease (RHD) virus is zeer besmettelijk. Na infectie ontstaat bij de dieren hoge koorts waarna de dieren binnen enkele uren sterven. De Akense dierenarsten raden konijnenbezitters dringend aan hun beesten in te enten.

CDA wil tuinbouw breder zien

SITTARD – Het CDA-Limburg heeft in een brief aan de ministers Andriessen van Economische Zaken en Bukman van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij gevraagd het gebied Zuidoost-Nederland in het structuurschema Groene Ruimte als 'internationaal tuinbouwcentrum Zuidoost-Nederland' aan te duiden. Het centrum zou dan moeten bestaan uit Noord-Limburg en de gemeenten Asten en Deurne in Oost-Brabant. In het schema wordt nu nog gesproken over 'Venlo e.o.' maar het CDA vindt deze aanduiding te beperkt omdat genoemd gebied het tweede glastuinbouwcentrum van Nederland is.

● *Bij bejaardenhuis De Kollenberg in Sittard hingen de vlaggen gisteren halfstok als blijk van droefenis over de bezuinigingen die in de troonrede zijn aangekondigd.* Foto: PETER ROOZEN

Klinkers van viaduct gegooid

MAASTRICHT – Twee automobilisten hebben maandag een steen op hun auto gekregen toen zij omstreeks negen uur in de avond onder het viaduct Amby/Rothem op de autosnelweg Maastricht-Heerlen door reden. Beide bestuurders bleven ongedeerd, maar hun wagen werd ernstig beschadigd.

In het ene geval versplinterde een klinker het sunroof van de auto. De bestuurster, een 47-jarige inwoonster van Maastricht, schrok van de klap, maar kon de auto op de weg houden. Bij de eerstvolgende afrit verliet zij de autoweg en reed terug naar Maastricht om, zeer ontdaan, de politie van het voorval op de hoogte te stellen. Bij onderzoek trof de politie op de rijbaan en langs de berm nog meer klinkers aan. Het andere geval betrof een 69-jarige inwoner van Maastricht. Hij kreeg eveneens vanaf het viaduct een steen op zijn auto die de voorruit geheel versplinterde. Het interieur van de auto werd daardoor bezaaid met glas. Ook hij deed, zij het een dag later, aangifte bij de politie.

Bejaardenoorden moeten snijden in basiszorg

'Minder aandacht en eten voor ouderen'

Van onze verslaggever

SITTARD/BORN – De vlaggen hangen halfstok bij twaalf bejaardenhuizen in de regio Sittard. De treurnis is het gevolg van de troonrede, waarin opnieuw een bezuiniging van 3,5 procent op de budgetten is aangekondigd. Bewoners en personeel voerden ook gisteren actie. De directies van de bejaardenoorden in de hele provincie vrezen dat ze zullen moeten snijden in de basiszorg.

Daardoor zouden ouderen in de instellingen minder eten, aandacht en zorg krijgen terwijl ook hygiëne en huisvesting achteruit gaan. Die verantwoording kunnen de instellingen eigenlijk niet meer op zich nemen, stellen de twaalf directies in een petitie aan de gemeentebesturen in de Westelijke Mijnstreek, die is aangeboden aan H. Creemers, voorzitter van het streekgewest en burgemeester van Born.

De petitie beticht minister Hedy D'Ancona ervan met de 'walgelijke bezuinigingen een welbewuste aanslag te plegen op de zorg.' De bewoners 'ervaren dit als stank voor dank voor een generatie die deze maatschappij voor een groot deel heeft opgebouwd.'

De oplossing die de minister aandraagt - lager opgeleiden laten werken in tehuizen - getuigt volgens de petitie van minachting voor personeel en bewoners. „De oplossing heeft meer het karakter van een politiek slaatje slaan om de werkloosheid te verminderen," zo staat in het protestschrijven.

Volgens de petitie is de nood in de Westelijke Mijnstreek hoog. Van de 1500 bewoners van de twaalf oorden in de regio is 85 procent ouder dan 80 jaar. Daardoor hebben ze vaak meer geestelijke en lichamelijke hulp nodig.

De vergrijzing zal in Limburg explosief stijgen in vergelijking met de rest van Nederland, verwachten de directies. De afgelopen jaren hebben zij het idee de bewoners tekort te doen wat betreft warmte, aandacht, troost, genegenheid en gezelligheid. Door de dreigende korting in de basiszorg concludeert de petitie: „In minister D'Ancona hebben onze bewoners een slechte moeder."

Taxichauffeur overvallen

VENLO – In de nacht van maandag op dinsdag hebben twee mannen een taxichauffeur in Blerick bedreigd met een mes, zijn portemonnee afgenomen en hem tenslotte van zijn taxi beroofd. Van de twee mannen ontbreekt elk spoor. Een chauffeur van een Venloos taxibedrijf kreeg via de centrale opdracht om twee klanten op te halen in Blerick. Nadat beide mannen waren ingestapt werd de chauffeur, een 22-jarige Venlonaar, tijdens de rit plotseling een scherp voorwerp op zijn keel gezet. Hij moest zich rustig houden en doorrijden richting Maasbree. Onderweg moest de taxichauffeur zijn portemonnee met enkele honderden guldens afgeven. Op de kruising Hoverhofweg-Blokhutweg in Blerick moest de taxichauffeur stoppen en uitstappen. Een van de overvallers nam plaats achter het stuur en beide daders verdwenen met de taxi, een blauwe Mercedes type 200D. De chauffeur is vervolgens naar de dichtstbijzijnde woning gelopen en heeft de politie in kennis gesteld.

Dode man in Cuijk gevonden

CUIJK – Een vrachtrijder heeft gistermorgen op het industrieterrein De Lange Beyerd in Cuijk het stoffelijk overschot gevonden van een 69-jarige inwoner van die plaats. De politie gaat ervan uit dat de man om het leven is gebracht. Het slachtoffer had een hoofdwond. Omwonenden hebben op straat rumoer gehoord. In verband met het onderzoek wil de politie geen verdere mededelingen doen.

Proces-verbaal voor boer Echt

Eierafval en kadavers op erf

Van onze verslaggever

ECHT – De politie heeft proces-verbaal opgemaakt tegen een Echtse boer, zijn echtgenote en twee Weerter bedrijven wegens het illegaal verwijderen van eierschalen en eierstruif. De boer had ongeveer twee honderd kuub eierafval van de Weerter bedrijven op een akker gedumpt om het tezijnertijd in de bodem te verwerken.

De zaak kwam aan het licht na klachten over enorme stankoverlast op een akker naast de autoweg A2 (Maastricht-Eindhoven) ter hoogte van tankstation Bosscherhof in Echt. De politie vond een opslag van een grote hoeveelheid (200 kuub) eierafval waarop zich allerlei insecten waaronder maden bevonden.

De Algemene Inspectie Dienst (AID) werd ingeschakeld. Onderzoek leverde op dat een inwoner van Echt het afval, dat afkomstig was van twee bedrijven uit Weert, daar had opgeslagen om het na de maaisoogst in de bodem te verwerken. De Echtenaar zou zelfs bedrijven buiten de provincie hebben benaderd om dergelijk afval te verkrijgen. Deze gingen echter niet op het aanbod in.

De Weerter bedrijven waren wel tot afgifte van het afval overgegaan omdat het financieel aantrekkelijk was. Storten op een stortplaats of vernietiging door een destructiebedrijf is veel duurder. De boer werd door het provinciebestuur gesommeerd het eierafval te verwijderen en het af te voeren naar een legale verwerkingsinrichting. Hij gaf hieraan geen gevolg en verwerkte het afval in de bodem van een aspergeveld.

Een AID-ambtenaar had drie weken tevoren naar aanleiding van stankoverlast op het bedrijf van de Echtenaar al een onderzoek ingesteld. Deze ambtenaar constateerde dat zich in de gierkelder en op een stuk land in de nabijheid van het bedrijf hetzelfde soort eierafval bevond. Tevens werden op het bedrijf enkele kadavers van varkens, die al een paar dagen dood waren, aangetroffen.

Door de gemeente Echt is recent een dwangsombeschikking voor het bedrijf afgegeven. Afgelopen vrijdag werd om die reden een bezoek gebracht aan het bedrijf. De echtgenote van de boer weigerde op een vordering van de politie alle medewerking. Daarop werd ze aangehouden. Zij verzette zich hiertegen door een politieman in de arm te bijten. Later die dag werd de vrouw weer in vrijheid gesteld.

De bedrijfscontrole bracht naar voren dat de boer enkele voorschriften van de Wet Milieubeheervergunning aan zijn laars zou hebben gelapt. Zo vond er geen juiste opslag van dierlijke meststoffen plaats, lagen her en der afvalstoffen verspreid op het erf en was er afval verbrand. Tevens werden er wederom enkele kadavers van varkens aangetroffen.

Pompstation in Susteren open

SUSTEREN – Het pompstation aan de Oude Rijksweg-Zuid in Susteren is zaterdag in het kader van de nationale open dag waterleidingbedrijven tussen 10 en 16 uur open voor het publiek. Op gezette tijden zijn rondleidingen door het pompstation en over het buitenterrein. De open dag wordt gehouden onder het motto 'Gebruik minder water voor een beter milieu'. In Limburg wordt 130 liter drinkwater per persoon per dag gebruikt. Bij minder gebruik komt dat ten goede aan het milieu.

o/z

zolang in Heerlen
meer junkies dan agenten
rondslenteren
zullen in Heerlen
steeds meer junkies
rondslenteren

punaise

Jan Mazajchik
en
Leni Mazajchik-Stroeks

hopen op zaterdag 25 september a.s. de dag te herdenken dat zij 50 jaar geleden in de echt verbonden werden.

Zij nodigen familie, vrienden, collega's, bekenden en belangstellenden uit samen met hen de eucharistieviering bij te wonen om 14.30 uur in de kerk van St.-Petrus Maria ten Hemelopneming te Chèvremont.

Het feest wordt voortgezet in café-restaurant Puccini aan de Markt te Kerkrade-Centrum, alwaar gelegenheid tot feliciteren van 18.30 tot 20.00 uur.

Kinderen en kleinkinderen

Kerkrade, augustus 1993.

---

†

Dankbaar dat hem verder lijden bespaard is gebleven, maar intens verdrietig dat wij hem moeten missen, delen wij u mede dat toch nog onverwacht van ons is heengegaan mijn innig geliefde man, onze lieve en zorgzame vader, schoonvader, opa, broer, zwager, oom en neef

Antonius Michel Cup

echtgenoot van

Catharina Hubertina Margaretha Hendrika Driessen

Hij overleed in de leeftijd van 81 jaar, voorzien van het h. sacrament der zieken.

Heerlen: Të Cup-Driessen
Rimburg: Ger Cup
Bertie Cup-Heisman
Michel, Carel
Schaesberg: Peter Cup
Ank Cup-Suendi
Daniëlla, David
Heerlerheide: Theo Cup
Agnes Cup-van der Enden
Familie Cup
Familie Driessen

21 september 1993
Aambosveld 43, 6416 CV Heerlen

De plechtige uitvaartdienst zal gehouden worden op vrijdag 24 september a.s. om 15.00 uur in de dekenale kerk St. Pancratius te Heerlen-centrum, waarna aansluitend de crematie zal plaatsvinden in het crematorium te Heerlen, Imstenraderweg 10.

Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.

Avondmis tot intentie van onze dierbare overledene heden, woensdag 22 september, om 18.30 uur in voornoemde dekenale kerk.

Hij is opgebaard in de rouwkamer van Lindeman Uitvaartcentra, Spoorsingel 4 te Heerlen. Gelegenheid tot afscheidnemen dagelijks van 18.30 uur tot 19.00 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

---

†

Bedroefd, doch dankbaar voor wat zij voor ons betekend heeft, geven wij u kennis dat, voorzien van de h. sacramenten der zieken, na een liefdevolle verzorging in het bejaardenhuis Oosterbeemd te Valkenburg aan de Geul, op de leeftijd van 82 jaar is overleden onze dierbare moeder, schoonmoeder, lieve oma en overgrootmoeder, zus, schoonzus, tante en nicht

Sibijlla Katharina Karoline Meijers

echtgenote van wijlen

Johannes Josephus Straatman

Henk en Mia
[illegible] - Ferry en Lisa
[illegible] - Marly
[illegible] - Wim en Jules
Frieda en Toos
Mariet en Jos
Monique - Romeo
José
Jo en Miriam
Familie Meijers
Familie Straatman

Valkenburg aan de Geul, 20 september 1993
Bejaardenhuis Oosterbeemd
Corr.adres: [illegible] 3
[illegible] AZ Schin op Geul

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door de begrafenis, zal plaatshebben vrijdag 24 september a.s. om 11.00 uur in de parochiekerk van O.L. Vrouw van Altijddurende Bijstand te Valkenburg aan de Geul.

Overtuigd van uw medeleven zal er geen condoleance zijn.

Voor de [illegible] van de overledene zal donderdag 23 september om 19.00 uur de avondwake worden gehouden in voornoemde kerk.

Onze dierbare overledene is opgebaard in mortuarium [illegible] 29 te Valkenburg aan de Geul. Bezoek dagelijks van 17.00 tot 18.00 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

[illegible]

De [illegible] voor onze lieve moeder, schoonmoeder en oma

Corry Sterk-van de Wetering

vindt plaats op zaterdag 25 september a.s. om [illegible] uur in de Petrus en Pauluskerk te Schaesberg.

Familie Haas-Sterk
Familie Sterk

Enige en algemene kennisgeving

†

Na een werkzaam en liefdevol leven voor het gezin, dat alles voor hem betekende, is geheel onverwacht van ons heengegaan, mijn lieve man en onze zorgzame vader

Johan (Twan) de Boer

echtgenoot van

Mieke Pergens

Hij overleed, voorzien van de h.h. sacramenten, in de leeftijd van 51 jaar.

Brunssum: Mieke de Boer-Pergens
Tamara
Natasja

6444 GK Brunssum, 18 september 1993,
Maastrichterstraat 158A.

De plechtige eucharistieviering zal worden gehouden op vrijdag 24 september om 11.00 uur in de parochiekerk H. Barbara te Treebeek-Brunssum, waarna aansluitend de crematieplechtigheid zal plaatsvinden in het crematorium in Heerlen, Imstenraderweg 10.

Samenkomst in de kerk, met gelegenheid tot schriftelijk condoleren.

Avondwake tot intentie van de overledene, donderdag om 19.00 uur in de kapel van eerdergenoemde kerk.

Johan is opgebaard in het uitvaartcentrum Dela in Heerlen, Grasbroekerweg 20; gelegenheid tot afscheid nemen dagelijks van 18.00 tot 19.00 uur.

Met verslagenheid hebben wij kennis genomen van het plotseling overlijden van

Johan (Twan) de Boer

Hij was gedurende vele jaren actief binnen verschillende geledingen van onze school. Waarvoor wij hem heel dankbaar zijn.
Onze gedachten zijn bij zijn vrouw en kinderen.

Namens het bestuur, personeel, ouderraad, medezeggenschapsraad, ouders en kinderen van de r.-k. bs. Rampenerhof

---

†

Tot ons groot verdriet hebben wij heden afscheid moeten nemen van mijn lieve man, onze zorgzame vader en lieve opa

Leo Derhaag

echtgenoot van

Lenie Wetzels

Gesterkt door het h. sacrament der zieken overleed hij op 58-jarige leeftijd.

Geleen: L.M.P. Derhaag-Wetzels
Neerbeek: Nicole de Coninck-Derhaag
Ruud de Coninck
Luc, Tijs
Geleen: Paul Derhaag
Karin Derhaag-van Loo
Familie Derhaag
Familie Wetzels

6164 KD Geleen, 20 september 1993
Briandstraat 3

De plechtige eucharistieviering zal gehouden worden op vrijdag 24 september a.s. om 10.30 uur in de parochiekerk van de H.H. Marcellinus en Petrus te Oud-Geleen, waarna aansluitend de begrafenis op het parochiekerkhof aldaar.

Bijeenkomst in de kerk.

Daar wij overtuigd zijn van uw medeleven is er geen condoleren.

Mede tot intentie van de [illegible] een avondmis worden [illegible] donderdag 23 september om 19.00 [illegible].

Leo is opgebaard in [illegible] van het Maaslandziekenhuis, [illegible] te Geleen, alwaar gelegenheid [illegible] van 17.30 tot 18.30 uur.

Zij die geen kennisgeving [illegible] gelieven deze annonce [illegible] wen.

---

†

Bedroefd, maar dankbaar [illegible] ons geweest en betekend heeft, geven wij u kennis van het heengaan van mijn lieve vrouw, mijn zus, schoonzus, tante en nicht

Joke Wittenaar

echtgenote van

Jan List

Voorzien van de laatste sacramenten, overleed zij in de leeftijd van 79 jaar.

Sittard: Jan List
Familie Wittenaar
Familie List

Geleen, 20 september 1993
Willem Goossensstraat 23, 6136 JS Sittard

De plechtige uitvaartdienst zal gehouden worden op zaterdag 25 september a.s. om 10.30 uur in de H. Bernadettekerk te Sittard/Baandert, waarna aansluitend de crematieplechtigheid zal plaatsvinden in het crematorium Nedermaas, Vouershof 1 te Geleen.

Samenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.

Joke zal herdacht worden in de h. mis van vrijdag 24 september om 10.00 uur in voornoemde kerk.

De dierbare overledene is opgebaard in het mortuarium van het Maaslandziekenhuis te Sittard. Bezoektijd dagelijks van 16.00 tot 16.45 uur.

Met een speciaal woord van dank voor de liefdevolle verzorging aan het verplegend personeel pav. 4, St. Jansgeleen.

Indien u geen kennisgeving mocht ontvangen, gelieve u deze annonce als zodanig te beschouwen.

Dankbetuiging

†

Het is ons onmogelijk eenieder persoonlijk te danken voor de vele condoléances en de getoonde steun bij het overlijden van mijn lieve man en vader

Rein Erkens

Daarom danken wij u van harte langs deze weg.

Familie Erkens-Erps

De plechtige zeswekendienst zal plaatsvinden op zaterdag 25 september a.s. om 19.00 uur in de Heilige Familiekerk te Landgraaf.

---

†

Verdrietig, maar in het besef dat hem nu rust is gegeven en dankbaar voor zijn zorg, hebben wij afscheid genomen van mijn lieve man, onze vader, schoonvader, opa, broer en zwager

Herman Joseph Thelen

☆ 19 juli 1917 † 20 september 1993

echtgenoot van

Catharina Maria Franssen

Heerlen: C. Thelen-Franssen
Sittard: J. Thelen
A. Thelen-Vogels
David, Christiaan
Gemert: A. Thelen
A. Terken
Dirk, Martje
Eijsden: M. Thelen
A. Thelen-Jaminon
Nieuwegein: M. Smeets-Thelen
M. Smeets
Mieke, Marjolein
Plombières (België): M. Thelen
M. Urbschat
Zonhoven (België): Y. Hosselet-Thelen
J. Hosselet
Sjef, Flip
Maarssenbroek: M. Mets-Thelen
T. Mets
Eline, Casper

20 september 1993
Corr.adres: Swentiboldstraat 7, 6137 AE Sittard

Geen bezoek aan huis.

De plechtige uitvaartmis zal worden gehouden op vrijdag 24 september 1993 om 13.00 uur in de dekenale kerk St. Pancratius aan het Emmaplein te Heerlen, waarna aansluitend crematie in het crematorium te Imstenrade-Heerlen (autosnelweg Heerlen-Aken, afslag De Beitel).

Gelegenheid tot schriftelijk condoleren, achter in de kerk, vanaf 12.40 uur.

Avondmis heden, woensdag 22 september 1993, om 18.30 uur in voornoemde kerk.

Pa is opgebaard in de rouwkamer van het Uitvaartcentrum v/h Crombach, Oliemolenstraat 30, Heerlen, ingang St. Antoniusweg. Gelegenheid tot afscheidnemen aldaar dagelijks van 19.30 tot 20.00 uur.

Zij die geen kennisgeving ontvingen, gelieven deze advertentie als zodanig te willen beschouwen.

Het bestuur van de Stichting Kapel Putgraaf heeft met leedwezen kennis genomen van het overlijden van de heer

Herman Thelen

bestuurslid van onze stichting.

Ons medeleven gaat speciaal uit naar zijn vrouw en kinderen, die wij in deze moeilijke dagen heel veel sterkte toewensen.

Het bestuur van de stichting voornoemd

---

†

Een overvolle kerk, heel veel mooie bloemen, een indrukwekkend afscheid van mijn lieve vrouw en onze goede moeder

Marie-Louise Groteclaes

echtgenote van

Pierre Claessen

[illegible] heeft ons veel kracht en steun gegeven.
[illegible] ons goed te zien hoeveel mensen haar [illegible] en veel lief hadden. [illegible] aan u allen hartelijk dank voor de vele condoleances, h.h. missen en bloemen [illegible] aanwezigheid [illegible] begeleiding naar haar laatste rustplaats.

Pierre Claessen
en kinderen

Obbicht, [illegible]

De [illegible] zal worden gehouden op [illegible] september om 19.00 uur in de [illegible] van de H. Willibrordus te Obbicht.

Dankbetuiging
In plaats van kaarten

Het was een grote troost om zoveel belangstelling te ondervinden bij het overlijden en de crematie van mijn lieve man, mijn zorgzame vader, schoonvader en zoon

Pierre Pelzer

Dit zal ons helpen de komende tijd het verdriet te verwerken. Onze hartelijke dank hiervoor.

Mia Pelzer-Schoeters
Maurice en Daisy
mevr. Pelzer-Pelzer

Landgraaf, september 1993.

De zeswekendienst zal worden gehouden op zaterdag 25 september a.s. om 19.00 uur in de kerk van Maria Hulp der Christenen te Nieuwenhagen.

---

†

Veel te vroeg hebben wij afscheid moeten nemen van onze zoon

Mauk
Guus Marij

☆ 12-9-1990 te Maastricht
† 19-9-1993 te Maastricht

Nuth: Jef en Sonja
[illegible]
[illegible]

19 september 1993,
Valkenburgerweg 46, 6361 EC Nuth.

Gelegenheid om afscheid te nemen van Mauk dagelijks van 17.30 tot 19.00 uur in het rouwcentrum aan de Hoofdstraat 100 te Hoensbroek.

In de H. Bavokerk te Nuth zal de plechtige uitvaartdienst worden gehouden op vrijdag 24 september a.s. om 10.30 uur.

De begrafenis vindt aansluitend plaats op de begraafplaats in Nuth.

Samenkomst in de kerk, waar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

OVERLEDEN

† Jan Tullemans, 59 jaar, echtgenoot van Carien van Nieuwenhoven, Margrietstraat 10, 6031 AT Nederweert. De plechtige uitvaartdienst wordt gehouden op donderdag 23 september om 10.30 uur in de parochiekerk van de H. Lambertus te Nederweert.

† Frits Wolters, 73 jaar, weduwnaar van Stien Tegels. Corr.adres: Kapellerlaan 52, 6045 AH Roermond. De h. eucharistieviering wordt gehouden op donderdag 23 september om 14.00 uur in de kapel van O.L. Vrouw in 't Zand te Roermond.

† Gerarda Burgers, 63 jaar, echtgenote van Sjra Beckers, Sch. Tylbadestraat 35, 6042 VH Roermond. De plechtige uitvaartdienst wordt gehouden op donderdag 23 september om 11.00 uur in de H. Laurentiuskerk te Maasniel.

† Mariette Halfers, 69 jaar, weduwe van Wiel Theunissen. Corr.adres: St.-Antoniusstraat 21, 6001 BX Weert. De plechtige eucharistieviering wordt gehouden op donderdag 23 september om 11.00 uur in de dekenale St.-Martinuskerk te Weert.

† Josephina Muller, 89 jaar, weduwe van Henricus Bek. Corr.adres: Godsweerdersingel 71, 6041 GK Roermond. De plechtige uitvaartdienst wordt gehouden op donderdag 23 september om 11.00 uur in de O.L. Vrouwe Munsterkerk te Roermond.

Algemene kennisgeving

†

Nooit klagend, nooit vragend,
haar lasten in stilte dragend.
Haar handen hebben voor ons gewerkt,
haar hart heeft voor ons geklopt,
haar ogen hebben ons tot het laatst gezocht

Tot onze grote droefheid ging geheel onverwacht van ons heen, in de leeftijd van 63 jaar, mijn goede en zorgzame vrouw, onze dierbare moeder en schoonmoeder

Netty Berendse-Muys

echtgenote van

Jan Berendse

Heerlen: Jan Berendse
Hoensbroek: John en Manja Berendse-Linde[illegible]

6413 KI Heerlen, 18 september 1993,
Ammonieterf 245.

De uitvaartdienst en de begrafenis hebben in besloten kring plaatsgehad op dinsdag 21 september.

Enige en algemene kennisgeving

†

Het is onze droeve plicht u in kennis te stellen dat heden geheel onverwacht van ons is heengegaan, voorzien van de h.h. sacramenten, onze lieve broer, zwager, oom en neef

Eugène Jeurissen

weduwnaar van

Tilla Melchers

op de leeftijd van 71 jaar.

In dankbare herinnering:
Familie Jeurissen
Familie Melchers

Merkelbeek, 20 september 1993.
Corr.adres: Schoolstraat 12,
6438 JD Oirsbeek.

De plechtige uitvaartdienst zal plaatshebben op vrijdag 24 september om 11.00 uur in de H. Clemenskerk te Merkelbeek, gevolgd door de begrafenis op de begraafplaats aldaar.

Bijeenkomst in de kerk.

Overtuigd van uw medeleven, is er geen condoleren.

Donderdag a.s. om 19.00 uur avondwake in voornoemde kerk.

U kunt afscheid nemen in een der rouwkamers van De Universele, Hoofdstraat 100, Hoensbroek; bezoekgelegenheid dagelijks van 17.[illegible] tot 19.00 uur.

Heden hebben wij kennisgenomen van het plotseling overlijden van onze jachtvriend E. Jeurissen

Sjèen

Wij zullen je missen.

De jachtvrienden

Geschokt en verdrietig vernamen wij het plotseling overlijden door een verkeersongeval van onze vriend en de promotor van "[illegible]"

Dries Moes

Hij was de mede-oprichter en "vader" van onze groepen.
Bedankt voor alles wat jij voor ons deed.

De [illegible]
van [illegible] Kloosterg, [illegible]

---

†

Het is een jaar geleden dat wij afscheid moesten nemen van mijn lieve vrouw en moeder

Barbara Strolenberg-Engels

De [illegible] zal worden gehouden op zondag 26 september [illegible] uur in de dekenale kerk St.-Lambertus, Kerkrade[illegible]

Frans Strolenberg
en kinderen

Voor de vele blijken van medeleven bij het overlijden en de begrafenis van

Mia Maas

danken wij u van harte.

Tiny Maas en de familie

De zeswekendienst zal worden gehouden op zondag 26 september 1993 om 10.00 uur in de kerk van Christus Koning te Hoensbroek-Zuid.

Vervolg familieberichten zie pagina 14

---

†

Dankbaar voor het vele goede dat hij [illegible] zijn leven mij heeft mogen geven, maar bedroefd om het scheiden, heb ik geheel onverwacht afscheid moeten nemen van mijn lieve zorgzame vader

Henk Fransen

weduwnaar van

Jatimi Sumarni

Hij overleed in de leeftijd van 78 jaar.

Landgraaf: Jan Fransen
Katrein [illegible]
Familie Fransen

Heerlen, 20 september 1993.
Corr.adres: Aalbersestraat 5,
6371 EK Landgraaf.

De plechtige uitvaartdienst, waarvoor [illegible] leefd uitnodig, zal worden gehouden op vrijdag 24 september a.s. om [illegible] uur in de parochiekerk van de H. Barbara te Landgraaf-Kakert.

Aansluitend zal de crematieplechtigheid plaatsvinden in de aula van het crematorium Heerlen, Imstenraderweg 10.

Samenkomst in de kerk. Er is geen condoleren.

Mijn vader is opgebaard in de rouwkapel van het De Weverziekenhuis te Heerlen, waar u afscheid van hem kunt nemen dagelijks van [illegible] tot 17.00 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

Vervolg van pagina 1

Afhandeling claim duurde 21 jaar

KERKRADE – De indiener van de claim, mr.A. Zillikens, vertelt dat het 21 jaar heeft geduurd voordat de schadeclaim was afgehandeld. „We zijn sinds 1972 in onderhandeling geweest. Het heeft de zaak voor de rechtbank gediend, vervolgens het Hof en de Hoge Raad. De Hoge Raad heeft de kwestie teruggeverwezen naar de rechtbank. Uiteindelijk is de zaak vorige week in der minne geschikt."

Zowel Zillikens, noch Jochems wilden kwijt welk bedrag de mijnmaatschappij uiteindelijk heeft betaald. De schade die de ondergrondse bedrijvigheid aan de hoeve heeft aangericht is inmiddels verholpen. Zillikens heeft de hoeve in 1980 verkocht aan het bisdom en de hoeve is na die tijd gerestaureerd.

De Domaniale Mijn Maatschappij heeft al die jaren op de begroting gestaan van het ministerie van Economische Zaken, de enige aandeelhouder in de maatschappij. „Ieder jaar moesten procedurekosten en advocaten worden betaald. Verder heeft de maatschappij nog altijd een klein kamertje en een mijnschadearchief in gebruik," zegt de oud-DSM'er en vutter Jochems, die een à twee dagen per maand besteedt aan zijn directeurschap.

Hij vertelt dat de Domaniale nog altijd schadeclaims ontvangt. „Er komt nog wel eens iemand met een scheur in zijn huis die hij op ons probeert te verhalen. Maar 24 jaar na de laatste koolwinning kunnen we die claim altijd makkelijk weerleggen."

Zillikens en Jochems verwachten beiden dat de mijnmaatschappij spoedig wordt opgedoekt. Bij het ministerie van Economische Zaken kon daar gisteren niemand uitsluitsel over geven.

Troetelbeest stelt nerveuze kinderen gerust

Teddyberen komen brandweer te hulp

GRONINGEN – Steeds meer brandweerkorpsen en ambulancediensten in Nederland nemen in hun uitrukwagens teddyberen mee naar branden en ongelukken. De beren worden weggegeven om betrokken kinderen gerust te stellen, die in dat soort situaties vaak volledig overstuur raken.

Verantwoordelijk voor de opkomst van de teddybeer in hulpverleningsland is de stichting 'Good Bears of the World' in Bilthoven. De Nederlandse afdeling van deze van oorsprong Amerikaanse liefdadigheidsinstelling, werd vorig jaar opgericht door enkele makers en verzamelaars van teddyberen.

„We worden door veel brandweerkorpsen eerst uitgelachen. Maar op het moment dat stoere brandweerlieden met een hysterisch kind in hun armen staan, weten ze opeens heel goed wat ze met een beer kunnen doen," aldus voorzitter M. Sanders van de stichting.

Door de verkoop van berespullen, en dankzij bijdragen van teddyberenliefhebbers en donateurs, levert de stichting deelnemende brandweerkorpsen en ambulancediensten desgewenst zoveel teddyberen als ze willen. Bij grote bestellingen („De GGD in Heerlen vroeg onlangs 1300 beren") moeten de hulpdiensten zelf voor sponsors zorgen.

In Maarssen kocht de brandweer ruim een half jaar geleden twintig teddyberen. Commandant J.A. Ruibing: „We hebben bij een keukenbrand twee beren weggegeven omdat de moeder volledig overstuur was en de kinderen daardoor ook, en bij een zeer zwaar ongeval waarvan een moeder met twee kinderen getuige waren. Beide keren was het een gigantische afleiding."

Volgens Ruibing hoeft de brandweer zich niet voor de teddyberen te schamen. „Het is beslist niet gebaseerd op kinderachtigheid. Het werkt gewoon perfect om kinderen snel uit de chaotische fase van een incident te halen zodat ze er later geen trauma's aan overhouden."

In Groningen en Drenthe is de teddybeer als reddingswerker nog vrij wel onbekend. Commandant J.A. Ypma van de Groningse brandweer heeft er nog nooit van gehoord en reageert terughoudend. Woordvoerder P. van Dijk van de ambulancedienst De Vries in Assen, ook nog onbekend met het fenomeen, heeft er wel oren naar. „Het lijkt me heel goed om dit te proberen. Het geruststellen van patiënten en slachtoffers is een van de eerste dingen die we doen. Bij kinderen lukt dat vaak moeilijk met woorden."

CFO tegen gedwongen ontslagen Maaslandziekenhuis

Vakbond sluit acties bij Vijverdal niet uit

Van onze verslaggeefster

MAASTRICHT – Protest tegen de aangekondigde gedwongen ontslagen in het Maastrichtse psychiatrisch centrum Vijverdal in de vorm van acties is niet uitgesloten. Dat zegt woordvoerster C. Meulblok van de bij de CFO aangesloten bond CFO.

De bonden CFO en AbvaKabo hebben vandaag met de directie van Vijverdal, die begin vorige week forse bezuinigingen en gedwongen ontslagen aankondigde. Op een budget van 42 miljoen moet structureel vijf miljoen worden omgebogen. Voor dit jaar moet nog bijna twee miljoen worden bezuinigd. De bezuinigingen gaan gepaard met vijftien gedwongen ontslagen en verlies van in totaal vijftig banen binnen een termijn van drie jaar.

De ondernemingsraad (OR) ziet de noodzaak van de bezuinigingen wel in, maar vindt de omvang ervan te groot. De kritiek van de bonden en de ondernemingsraad richt zich ook op het plan vooral in de onderste lagen van de organisatie te snijden. „Is de bovenste laag wel goed doorgelicht?" vraagt OR-voorzitter Velds zich hardop af.

CFO zal er 'alles aan doen om gedwongen ontslagen te voorkomen'. Acties van het personeel zijn volgens woordvoerster Meulblok dan ook niet uitgesloten.

Ook de vijftig banen die bij het Sittards/Geleense Maaslandziekenhuis op de tocht staan, baren de CFO zorgen. De directie van het ziekenhuis hoopt gedwongen ontslagen te voorkomen door het personeel onder andere verlengd ouderschapsverlof, studieverlof, korter werken of vervroegde vut aan te bieden. „Vacaturestops en overplaatsingen zijn helaas aan de orde van de dag," luidt het commentaar van Meulblok. „Zodra wij horen dat er gedwongen ontslagen vallen, zijn wij er als de kippen bij."

Zorginstellingen worden vanaf 1 januari 1994 door het ministerie van WVC geconfronteerd met een bezuiniging op hun budget van drie tot zes procent. De bond vindt dat het streven tot verbetering van het imago van de zorg door de bewindslieden op het spel wordt gezet. CFO wil daarom op korte termijn overleg met de bewindslieden van WVC. Veiligstellen van de werkgelegenheid voor personeel in de zorgsector, een goed sociaal beleid en projecten voor om- en bijscholing zouden daarbij onderwerp van gesprek moeten zijn.

NS levert 1800 reizigers in voor minuten winst

VOERENDAAL – Door de sluiting van vier stations aan de lijn Heerlen-Maastricht bespaart de trein zes minuten, tegelijkertijd kunnen 1800 reizigers er geen gebruik meer van maken.

Dat stelt de Belangenvereniging Reizigers Zuid-Limburg. In Voerendaal zouden in Zuid-Limburg ruim duizend mensen niet meer met de trein kunnen rijden. Volgens de Belangenvereniging betekent dat tachtig extra bussen moeten rijden. En dat levert slechts zijn voor het mi...

De Belangenvereniging vindt dat de NS uitgaat van veel te lage aantallen reizigers. Tellingen door de Belangenvereniging wijzen erop dat de NS steeds een procent te weinig reizigers telt. In Voerendaal bijvoorbeeld zouden dagelijks geen 377 maar 600 mensen van het openbaar vervoer gebruik maken.

Wies Stael bij wijding bisschop

ROERMOND/UTRECHT – Wies Stael, de oud-voorzitter van de Acht Mei Beweging, woont zaterdag de wijdingsdienst van de nieuwe Roermondse bisschop Frans Wiertz bij. Wiertz zelf heeft Stael voor de plechtige inwijding uitgenodigd.

Stael zegt dat ze de uitnodiging niet had verwacht, omdat ze in de rooms-katholieke kerk een omstreden figuur is. „Ik beschouw deze uitnodiging als een handreiking naar de vernieuwingsbeweging in de Kerk." Het is volgens Stael tekenend dat bisschop Wiertz veel meer met mensen omgaat dan zijn voorganger. Mgr. Gijsen ontraadde priesters ten sterkste af naar de jaarlijkse manifestatie van de Acht Mei Beweging te gaan. De voormalige bisschop heeft laten weten dat hij door zijn gezondheid niet in staat is de feestelijke inwijding bij te wonen.

Koorkinderen uit de parochie van St. Remigius en Gondulphus in Maastricht zullen de bisschop zaterdag bij de trappen van het bisschoppelijk paleis in Roermond begroeten met een zang- en dansnummer. Bisschop Wiertz was De Heeg bouwpastoor van 1966 tot 1985.

Ambtenaar op zijspoor gezet

MAASTRICHT/SITTARD – Gedeputeerde Staten van Limburg hebben besloten provincie-ambtenaar Van Vlijmen uit Sittard tijdelijk geen werk te geven. Aanleiding is de aanklacht die is ingediend tegen Van Vlijmen strafrechtelijk te vervolgen. GS hebben besloten de ambtenaar van de afdeling Economie, Infrastructuur en Toerisme niet te werk te stellen. Waar exact wil het college niet zeggen. De naam van Van Vlijmen wordt al langer genoemd in verband met corruptie-affaires.

Gezegd dat 'ten zeerste' te betreuren. Aangezien er echter nog steeds sprake is van verdenking, heeft het college nog niet overgegaan tot het treffen van andere maatregelen. Dit is ingezien, zo staat in een verklaring, dat het functioneren van Van Vlijmen door de affaire wordt belemmerd.

Affiches tegen racisme

● *Affiches tegen discriminatie en racisme zijn tot 8 oktober te zien in het Stadskantoor van de gemeente Maastricht. De affiches zijn ontworpen en vervaardigd door studenten van de Academie Beeldende Kunsten Maastricht. Docent publiciteitsvorming Roy Hoet gaf de studenten de opdracht de toeschouwer wakker te schudden met de gewetensvraag of hij niet discrimineert en waarom hij dan niet openlijk stelling neemt tegen discriminerende en racistische uitingen.* Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Lezing dyslexie

MAASTRICHT – Janneke Baas uit Puttershoek geeft zaterdag in Maastricht een lezing over dyslexie en sensomotorische integratieproblemen bij hoogbegaafde kinderen. De lezing wordt gehouden door de afdeling Zuid-Limburg van Pharos, een vereniging van ouders van hoogbegaafde kinderen. Baas is bekend om haar 'borsteltherapie'. Zij is de enige therapeute in Nederland die een link legt tussen hoogbegaafdheid en motorische problemen. De lezing begint om 12.30 uur in café Thermi aan het Dopplerdomein 20 nabij het Mecc in Maastricht.

Drie jaar cel voor uitlokken moord

MAASTRICHT – Voor het uitlokking van moord heeft de Maastrichtse rechtbank de 46-jarige Heerlenaar Leo D. veroordeeld tot drie jaar gevangenisstraf, waarvan één jaar voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar. Officier van justitie mr. R. Philippart had vier jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf geëist. Uit woede over een verbroken relatie wilde D. zijn vroegere vriendin laten vermoorden. Hij ging op zoek naar een huurmoordenaar aan wie hij 15.000 gulden wilde betalen om de vrouw van het leven te beroven. Op 26 mei van dit jaar zette de inmiddels in kennis gestelde politie een infiltrant aan, die D. aanhield.

Justitie kende verblijfplaats zieke officier

MAASTRICHT – Volgens hoofdofficier van justitie mr.J. Fransen in Maastricht is officier van justitie mr.H. Smalburg, die op een camping in Drenthe verblijft, in het geheel niet ondergedoken. Fransen zei gisteren dat hij steeds de verblijfplaats van Smalburg, die ook gewoon als ziek te boek staat, kende.

Fransen vindt het verder onjuist vanwege de privacy van de zieke collega in te gaan op de zaak. Daarom is ook in eerste instantie, geen informatie over de status en omstandigheden gegeven. Smalburg wilde gisteren vanuit zijn campingadres geen nadere toelichting geven.

Europarlement: actie in Euregio

STRAATSBURG/HEERLEN – Het Europees Parlement gaat de Europese Commissie in Brussel – het dagelijks bestuur van de EG – opdragen ervoor te zorgen dat de ernstige verkeersknelpunten in de Euregio voortaan grensoverschrijdend worden aangepakt. Om deze eis kracht bij te zetten, stuurt het Europarlement voor nader onderzoek een rapporteur naar de Euregio.

Diens bevindingen zullen mogelijk nog voor de Europese verkiezingen van juni volgend jaar door de Europese volksvertegenwoordiging worden behandeld. Dat heeft de in Sittard woonachtige Europarlementariër Nel van Dijk (Fractie Groenen), voorzitter van de vaste Europarlementscommissie voor vervoer en toerisme, bevestigd.

Het voorbije voorjaar nog heeft deze invloedrijke commissie een vierdaags werkbezoek gebracht aan Zuid-Limburg, precies met oog op de lange reeks grensoverschrijdende verkeers- en vervoersproblemen. Tot de grootste knelpunten rekent de parlementscommissie de hoog opgelaaide concurrentiestrijd tussen de naburige luchthavens van Maastricht en Luik, de Stop van Ternaaien in de Maas bij Maastricht en de ronduit slechte openbaar-vervoerverbindingen over de landsgrenzen.

Verzet Limburgse psychiatrie tegen korting op budget

HEERLEN – De Limburgse psychiatrische instellingen Welterhof in Heerlen, Vijverdal in Maastricht en het Vincent van Gogh-instituut in Venray verzetten zich tegen het voornemen van staatssecretaris Simons (WVC) om de budgetten voor 1994 met drie procent te korten. De Limburgse instellingen vinden de door WVC gepresenteerde plannen onaanvaardbaar. Zij hebben dit in een brief aan de staatssecretaris laten weten.

Onlangs besloot Simons met steun van het parlement om drie procent van het budget voor 1994 en de volgende jaren van de psychiatrische ziekenhuizen te gebruiken om overschrijdingen in de ambulante zorg en psychotherapie te bekostigen. Drie procent budgetkorting betekent voor de Limburgse psychiatrische instellingen een financiële achteruitgang van circa zes miljoen.

De Limburgse ziekenhuizen laten weten in principe niet afwijzend te staan tegen het inzetten van drie procent van hun middelen om vernieuwingsprojecten in de geestelijke gezondheidszorg te bekostigen. Maar zoals de maatregel nu wordt uitgewerkt, dreigt het ingeleverde geld maar voor een beperkt deel ten goede komen aan de patiënten van de instelling zelf, vinden Welterhof, Vijverdal en het Vincent van Gogh-instituut. Uit studies is volgens de instituten gebleken dat deeltijdbehandeling bovendien vaak wel beter is voor de patiënt, maar zeker niet goedkoper dan klinische behandeling.

Wellicht nieuwe reorganisatie noodzakelijk

DSM haalt opnieuw McKinsey in huis

Van onze redactie economie

HEERLEN – DSM heeft na twee jaar opnieuw organisatie-adviseur McKinsey ingeschakeld. Het bureau moet bekijken of de reorganisatie bij DSM onder de naam Concern 2000 het gewenste effect heeft gehad. Tegelijk onderzoekt McKinsey waar bij DSM opnieuw het mes in de organisatie moet worden gezet, nu het bedrijf het erg moeilijk heeft.

Het chemiebedrijf begon ruim twee jaar geleden met de reorganisatie Concern 2000, na adviezen van McKinsey. De top en ondersteunende diensten waren veel te zwaar. Daarom werden veel taken en bevoegdheden verplaatst naar de bedrijfsonderdelen (business-units), die het best weten wat de markt behoefte aan heeft. Alles wat niet tot de kernactiviteiten behoort, wordt uitbesteed aan bedrijven die het beter en goedkoper kunnen. In ruim twee jaar zijn zo 3800 arbeidsplaatsen verdwenen.

Eind juli kondigde DSM aan dat er nog een dertigtal vooorstellen voor bezuinigingen ligt. Het resultaat van die studies zou kunnen leiden tot het verdwijnen van nog eens duizend banen, waarvan wellicht vijfhonderd in Limburg. Volgens een woordvoerder van DSM is de evaluatie van Concern 2000 door McKinsey te beschouwen als één van die studies.

McKinsey en enkele deskundigen van DSM bekijken nu of de aanvankelijke reorganisatie-doelstellingen gehaald zijn. Zijn de intern verplaatste medewerkers wel op de juiste plek terechtgekomen? Ook wordt bekeken of de business-units inderdaad zelfstandiger en slagvaardiger zijn geworden en of de staven en ondersteunende diensten nu echt minder geld kosten. „We steken er als het ware de thermometer in om te kijken wat inmiddels gerealiseerd is, wat er nog moet gebeuren en welke consequenties dit heeft," zegt DSM's personeelsdirecteur Peter Elverding in het personeelsblad.

Waarschijnlijk zijn er heel wat aanpassingen van de reorganisatie nodig. Toen DSM in 1991 met Concern 2000 mee begon, was niet voorzien dat de resultaten zo souden kelderen en dat er meer moest worden afgeslankt. In december zal rapport worden uitgebracht aan de raad van bestuur.

Henk Walravens van de Industriebond FNV betreurt dat DSM dat McKinsey weer te hulp is geroepen. „Door de manier waarop DSM gereorganiseerd heeft, heb je minstens nog een reorganisatie nodig. Het personeel is volgens de vakbondsman teveel op basis van onderhandelingen en compromissen intern herplaatst. Daardoor zitten veel bedrijfsonderdelen nu met mensen die ze niet kunnen gebruiken. En dus willen die bedrijfsonderdelen nu op hun beurt weer afslanken. Walravens noemt dat een soort 'werknemers-ondeldelijke' manier van reorganiseren.

Volgens de vakbondsman heeft de raad van bestuur van DSM nu McKinsey nodig om te weten te komen wat zich werkelijk binnen het bedrijf afspeelt. De top van het concern heeft volgens hem het contact met de basis verloren. Daarom zou het hem niet verbazen als McKinsey straks tot de conclusie komt dat de divisiedirecteuren als managementlaag tussen de top en de business-units beter kunnen verdwijnen.

● *Een zwerm zwaluwen vliegt op uit het groen tussen Heugem en Randwyck.* Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Spreeuwen teisteren Maastrichtse wijken

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – De stad Maastricht zit vol met spreeuwen. In enkele wijken vormen ze een ware plaag. Ongekend grote zwermen van deze onrustige vogels strijken bij het vallen van de avond neer in het groen tussen Heugem en Randwyck om 's morgens weer in groepen uit te vliegen.

De vogels verzamelen zich elke avond om zich voor te bereiden op de jaarlijkse trek naar andere gebieden. Er zijn momenteel meer spreeuwen dan ooit. Overigens zonder dat er tellingen zijn gehouden, is conservator De Graaf van het Natuurhistorisch Museum in Maastricht daarvan overtuigd.

De oorzaak van de massale aantallen spreeuwen ligt volgens De Graaf in het zeer gunstige broedseizoen. De zachte winter van het afgelopen jaar en het warme voorjaar hebben ervoor gezorgd dat er veel insecten waren, die de jonge vogels nodig hebben.

Er zijn in Maastricht meer plaatsen waar zich dagelijks grote zwermen spreeuwen verzamelen. De grootste zwerm groept samen in Randwyck. Concentratieplaatsen zijn ook het groengebied rond het Annadal-complex, vooral bij de St.-Annakerk en bij het station in Wyck. Kleinere groepen worden waargenomen onder andere bij de Stedelijke Scholengemeenschap in Pottenberg.

Lang zal de overlast van de spreeuwen niet meer duren, want het grootste deel van deze vogelsoort trekt binnenkort weg naar het zuiden. Het is echter een relatief korte trektocht die eindigt in Zuid-België, Noord-Frankrijk. Een deel van de spreeuwen vliegt zelfs naar Engeland. Een kleiner deel blijft in onze contreien.

Mosasaurus ontdekt in gangen Sint Pieter

Vervolg van pagina 1

STRAATSBURG – De twee meter lange fossiele schedel van de Mosasaurus, in leven onder meer gezegend met enorme kaken en dito ogen, werd in 1770 ontdekt in de ondergrondse gangen van de Maastrichtse Sint Pietersberg. In 1795 brachten de Fransen hun oorlogsbuit echter over naar het Museum National d'Histoire Naturelle in Parijs. De Limburgse hoofdstad moet het sinds jaar en dag stellen met een weliswaar veelbekeken, maar volkomen waardeloos afgietsel van de originele schedel. Een andere kopie is tentoongesteld in het Rijksmuseum van Geologie en Mineralogie in Leiden.

Hoewel eerdere pogingen om de Mosasaurus terug te bezorgen stuk voor stuk schipbreuk hebben geleden, bestempelen Bertens en Verhagen hun gezamenlijke actie wel degelijk als kansrijk. „Onder meer dankzij het Verdrag van Maastricht, ligt er nu immers heel duidelijke Europese regelgeving op tafel. Regels die de vervreemding en export van culturele goederen en het nationale erfgoed streng aan banden leggen. Die afspraken zijn niet mis te verstaan," klinkt Bertens resoluut.

Verhagen, die volgend jaar vrijwel zeker het lidmaatschap van het Europarlement verruilt voor dat van de Tweede Kamer, voegt er aan toe dat er jarenlang een Nederlands verzoek bij de Franse overheid ligt om de Mosasaurus aan Maastricht terug te bezorgen. „Maar de nationale overheid doet er merkwaardig genoeg helemaal niets aan. Vandaar dat we dus besloten hebben om zélf stappen te ondernemen. Jazeker, we hebben onze Franse collega's in het Europees Parlement al ingeseind over onze actie. Ze hadden er zeker begrip voor. En via hen is het natuurlijk een stuk gemakkelijker om in contact te komen met de Franse minister."

Bertens en Verhagen, beiden van huis uit historicus, zijn niet te beroerd om te bekennen dat hun actie fors aan publicitair gewicht wint door de – dankzij Top en Verdrag – onmiskenbare internationale uitstraling van de stad Maastricht. Van een opportunistische verkiezingsstunt is in hun ogen echter absoluut geen sprake. „Zeker niet. Het spreekt vanzelf dat Limburg en Maastricht er bijzonder veel aan gelegen is om die Mosasaurus terug te krijgen. Bovendien zou dat toch prachtig samenvallen met de lopende restauratie van het Natuurhistorisch Museum in Maastricht."

Demonstratie rolstoeldansers

GELEEN – Om geld bij elkaar te krijgen voor een trip naar een internationaal rolstoeldansevenement in de Schotse Glasglow, wordt de Markt in Geleen zaterdagmiddag in bezit genomen door twee dansgroepen uit Limburg.

Het gaat om The Swinging Wheels uit Stein en de Rockin' Rolly's uit Maastricht. Het is voor het eerst dat Limburgse rolstoeldansers deelnemen aan een internationale competitie. Van een tot vier uur worden op de Markt doorlopend demonstraties verzorgd. Tevens wordt deze middag gelardeerd met allerlei activiteiten, zoals een Schotse lunch, het optreden van een echte Piper en een grote loterij.

De deelnemers aan de Glasgowtrip moeten zelf voor het benodigde geld zorgen. De kosten voor de reis zijn extreem hoog, omdat er onder andere een aangepaste rolstoelbus met lift moet worden gehuurd en het verblijf in een speciaal aangepast hotel moet plaatsvinden. Ook de medische verzorging moet goed geregeld zijn.

Als alles verloopt, zal straks een gezelschap van 53 personen naar Engeland reizen.

Boerenbond-fotowedstrijd

● *De hoofdprijs van de Boerenbond fotowedstrijd is gewonnen door Henk Heijligers uit Horst (tweede van links). Hij ontving 1000 gulden voor een foto van zijn poes. Voor de fotowedstrijd 'Boerenbond geknipt voor huisdieren' werden achthonderd foto's ingezonden. Prijzen van 100 gulden gingen naar C. Visschers uit Blitterswijck, G. Pepels uit Spaubeek, L. Bruijnen uit Maastricht en O. Lormans-Rommens uit Swalmen. De foto's zijn in de periode rond Dierendag te zien in de plaatselijke Boerenbondwinkels.*

Aantal bevallingen in Vroedvrouwenschool zit weer in de lift

Van onze verslaggever

KERKRADE – Het aantal bevallingen in de nieuwe Vroedvrouwenschool in Kerkrade stijgt en is bijna weer op het oude peil van voor de verhuizing. Door de onzekerheid rond de verhuizing uit Heerlen begin dit jaar gaf eerder een groot aantal vrouwen de voorkeur aan een bevalling elders.

De nieuwe Vroedvrouwenschool is sinds begin februari dit jaar in gebruik, maar wordt pas eind deze week officieel geopend. Directeur Door Spronken zegt dat het aantal bevallingen in de periode rond de verhuizing is teruggelopen. „De laatste tijd trekt het weer aan. Veel vrouwen hebben de kliniek inmiddels gezien en ze reageren zeer enthousiast," aldus Spronken. „In welke kliniek heb je op je kamer een ijskast, tv, toilet en douche?" vraagt medisch directeur professor J. de Haan retorisch. De directie denkt dat door deze luxe niet-Kerkraadse vrouwen het niet bezwaarlijk zullen vinden om in Kerkrade te bevallen.

Verwacht wordt dat het aantal bevallingen per jaar op 1300 zal uitkomen, bijna evenveel als in de ziekenhuizen van Heerlen en Brunssum samen. De Vroedvrouwenschool houdt wel rekening met een stijging van het aantal thuisbevallingen, die zij zelf ook propageert. „Wat dat betreft beconcurreren we onszelf," zegt Spronken.

Op het gebied van thuisbevallingen heeft Limburg een achterstand in te lopen: van alle bevallingen in Nederland vindt 36 procent thuis plaats. In Limburg is dat ongeveer twintig procent, maar vier jaar geleden was dit niet hoger dan acht procent. De aanwezigheid van de kraamkliniek is een van de oorzaken waarom Zuidlimburgers minder thuis bevallen.

De nieuwe Vroedvrouwenschool (kosten bijna vijftien miljoen) heeft 41 bedden en achttien wiegen, en biedt plaats aan 87 studenten, die zijn ondergebracht in of nabij Kerkrade. De opleiding tot verloskundige, die met ingang van dit schooljaar is uitgebreid van drie naar vier jaar, laat nu nog dertig nieuwe eerstejaars toe. Vanaf volgend schooljaar is dat aantal veertig.

De directie zegt op een toename van Duitse vrouwen te mikken, maar ziet zich hierin vooralsnog gedwarsboomd door verzekeringstechnische zaken in Duitsland. De Haan denkt dat de Nederlandse bevallingsfilosofie buitenlanders kan aanspreken. „Bevallen is bij ons een natuurlijk proces, geen technische ingreep. Daarom is het aantal keizersnedes hier ook een stuk lager: van alle bevallingen minder dan tien procent, terwijl Duitsland op vijftien procent zit."

Oud-kompel beschrijft harde mijnverleden

● *Schrijver Zef Michels: „De Zwarte Werkelijkheid toont aan hoe de mijnwerkers vroeger besodemieterd werden."* Foto: PETER ROOZEN

DOOR ESTER KERKHOFF

GREVENBICHT – „Ik wil laten zien hoe de mijnwerkers vroeger besodemieterd werden, hoe er geknoeid werd met de veiligheidsregels, hoe ze ons aan het lijntje wisten te houden. Hoe we werden uitgebuit en opgejaagd. Hoe de toezichthouders probeerden promotie te maken over de rug van de kompel. Dat is wat ik wil laten zien met dit boek."

Aan het woord is Zef Michels uit Grevenbicht, schrijver van De Zwarte Werkelijkheid. Volgens historicus Jean Knoors een bijzonder boek, omdat het verhaal van de gewone mijnwerker zelden of nooit is vastgelegd.

De Zwarte Werkelijkheid gaat over de jongen Joep Hekermans, die op zijn veertiende gaat werken in de Mauritsmijn in Geleen. Joep leert daar het harde leven van de mijnwerker kennen, die onder grote druk moet werken en daarbij vele risico's loopt.

„Eigenlijk was het slavenarbeid," zegt Michels. Het verhaal van Joep is zijn eigen geschiedenis. „Je moest tijdens het werk altijd op je hoede zijn," vertelt hij. „Door de hoge werkdruk werd het met de veiligheidsvoorschriften niet zo nauw genomen. De opzichters, die toezicht moesten houden op de veiligheid, knepen vaak twee ogen dicht. Als hun baas dan kwam, wisten ze van niets en kregen wij de schuld. Elke dag als ik naar beneden ging, deed ik eerst een schietgebedje."

„Ik heb eens meegemaakt dat er iemand van Staatstoezicht kwam om de veiligheid te controleren. Ik was toen ploegbaas. Die man praatte een poosje met mij en vroeg of alles beneden veilig was. Ik vertelde hem dat alles honderd procent in orde was. Maar dat kon helemaal niet, want het was altijd wel gevaarlijk. Maar de toezichter zei dat hij niet naar binnen kon, omdat hij een steenpuist òp zijn knie had. Die man was gewoon te beroerd om in de pijler te kruipen."

„Er gebeurden veel ongelukken in de mijnen. Elke dag na werktijd stonden de mannen rijendik in de verbandkamer. Er waren dan vier verbandmeesters in de weer. Ik denk dat er zeker duizend doden zijn gevallen onder de grond, en dan heb ik het nog niet eens over de slachtoffers van silicose. Ik heb zelf ook meegemaakt dat er mannen voor de helft bedolven waren onder stenen. Ik hoor ze nog schreeuwen, bidden en roepen om hun vrouw," aldus Michels.

„Veel mensen werden wanhopig door het werk. Er waren kompels die azijnextract op hun handen deden, waardoor ze niet meer konden werken van de blaren. Een man legde eens zijn vinger voor me op een blok. 'Sla hem er maar af', zei hij tegen mij. Ik sloeg met mijn bijl naast zijn vinger in het blok. Toen ik keek lag zijn vinger er nog, hij had hem niet weggetrokken."

De Zwarte Werkelijkheid gaat niet alleen over de ellende in de mijnen. „We hadden ook vaak veel plezier en daar heb ik dan ook een hoofdstuk aan gewijd," vertelt de schrijver. „Maar ik vind het gewoon belangrijk dat men weet hoe het er in die tijd werkelijk aan toeging."

Het boek van Michels komt medio november uit. Het is te bestellen bij de stichting 'Charles Beltjens' in Urmond.

(ADVERTENTIE)

Dag in, dag uit worden momenteel stakingen gehouden bij tal van wsw-instellingen in Nederland. Tachtigduizend werknemers in de sociale werkplaatsen in het land eisen een betere cao dan de werkgevers ze tot nu toe willen geven. Ze willen 2,5 procent loonsverhoging. En dat is nog altijd 2,5 procent meer dan de werkgevers bieden. Er moet een reparatie komen van het wao-gat en de werknemers verlangen behoud van werkgelegenheid. Later deze week worden de onderhandelingen voortgezet. Onderwijl trekt een groepje kaderleden van de bonden langs de verscheidene instellingen. Om de boel warm te houden en eventueel op te warmen voor als er hardere acties nodig zijn.

Mobiliseren van wsw-werknemers nog in volle gang

Reizend vakbondscircus legt overal de boel plat

in het nieuws

DOOR JOS VAN DEN CAMP

HEERLEN – Als Jef Kleijnen ergens komt, dan komt er niks meer van werken. En zo hoort dat dan ook. Kleijnen is wsw-werknemer bij Emma Schoenen in Treebeek en onbezoldigd kaderlid van de AbvaKabo. „Met de nadruk op onbezoldigd, alstublieft." Om vijf uur 's morgens gaat hij uit de veren. Snel een boterham en op naar alweer een van de vele wsw-instellingen die Zuid-Limburg telt.

Samen met 'de jongens' hangt hij even later spandoeken aan de poort. Voorbijgangers begrijpen dan dat de maat vol is, dat de wsw-medewerkers zich niet als derderangs burgers laten behandelen en dat zij geen vijfde wiel aan de wagen willen zijn. „Laat dat duidelijk zijn."

En dan is het zaak dat de tafels in de kantine geschikt worden, de vakbondskoffie en de vakbondsbroodjes gereed staan en de geluidsinstallatie het goed doet: „Test een twee, test een twee. Vrienden, mag ik even jullie aandacht. Vrienden de maat is vol. Daar boven in Den Haag bewijzen ze weer dat ze ons niet serieus nemen. Vrienden kom in actie! En neem nog een broodje."

Een lauw applausje valt Jef Kleijnen in eerste instantie ten deel. Pas aan het einde van zijn donderpreek bij de ZOL-bedrijven Beersdal in Heerlen, die gisteren aan de beurt waren, gaan de handen op elkaar. Niet zo veel handen overigens. Van de 225 werknemers lieten zich er niet meer dan zo'n vijftig als staker inschrijven. „De rest heeft zich solidair verklaard en heeft een vrije dag genomen," zegt John Latten namens de actieleiding een beetje jokkend. De waarheid is namelijk dat er nog een groepje van een man of tien stilletjes aan het werk is in een van de werkruimtes waar ziekenhuisbedden gefabriceerd worden.

Algemeen directeur A. Voncken van de ZOL-bedrijven in de Oostelijke Mijnstreek ondergaat de staking in een van zijn bedrijven gelaten. Leunend tègen het buffet van het zelfbedieningsrestaurantje in de vestiging Beersdal stemt hij in met de kritiek die de kleine regionaal CFO-bestuurster Cinthy Meulblok – staande op een stoel achter het spreekgestoelte – uit op het rijksbeleid. „Ik ben het eens met alle eisen. Het is te hopen dat de partijen er later deze week uitkomen," zegt Voncken. „Zeker in een sektor als deze, de sociale werkplaatsen, is het zaak de wao te repareren."

„Neemt u nog een broodje. We wachten op Jef Diederen," klinkt het vervolgens. Jef Diederen is troubadour en doet zijn beroepsnaam dezer dagen eer aan. Hij maakt deel uit van het reizende circusje van vakbondslieden dat van ZOL- naar WPM- en van SBF- naar ASB-vestiging vliegt. Maar de troubadour raakte gisterochtend tegen negen uur de weg kwijt tussen ZOL-bedrijf De Locht waar hij op zijn gitaar tokkelde en ZOL-bedrijf Beersdal waar hij datzelfde zou gaan doen. Het officieel laten registreren van de stakers had de organisatie willen uitstellen tot na het optreden van Jef Diederen. Maar om niet alweer iedereen naar de broodjes te sturen, kiest de actieleiding er voor over te gaan tot de officiële registratie van stakers.

● *Het huidige dagelijks beeld in kantines van wsw-instellingen in Zuid-Limburg. Troubadour Jef Diederen zorgt voor het entertainment en Jef Kleijnen (staande op de achtergrond) van de AbvaKabo voor de peptalk.*
Foto: KLAUS TUMMERS

En daar is de troubadour. Links af geslagen waar hij rechts had moeten gaan. Jef Kleijnen kondigt hem aan. „Voor entertainment is gezorgd." Zijn openingsdeuntje 'ik zit zonder werk, ik krijg mijn ontslag' weet hij met een brede grijns op zijn gezicht te presenteren. En met zijn uitsmijter '...want zonder kruiwagen, kom je nergens terecht', oogst hij veel succes. De in artiestencolbert gestoken Limburgse zanger brengt het ene deuntje na het andere en babbelt zijn optreden aan elkaar met wat grapjes ('ik heb een vrouw uit duizenden. Ik was de duizendste die mocht kiezen'.)

Diederen doet zijn best. Want wie weet is hij volgende week donderdag op het Lindeplein in Brunssum weer gewenst. Als er op landelijk niveau geen akkoord bereikt is over een nieuwe cao, dan komen daar naar verwachting namelijk zo'n tweeduizend Limburgse wsw'ers bij elkaar voor een regionale actiedag. „Misschien komen zelfs kopstukken als Westerlaken en Stekelenburg naar jullie toe," schalt Kleijnens stem door de kantine.

„Als ze niet wakker worden, dan gaat de beuk er in! Daar in Holland zullen ze merken wie de wsw'ers zijn," belooft hij even voordat de spandoeken van de hekken gaan, de troubadour zijn gitaar weer inpakt en de werknemers van de ZOL-bedrijven Molenberg en Valkenburg alweer klaar zitten om het reizende circusje later op de dag te ontvangen.

bioscopen

● **HEERLEN**

Royal: Sliver,do t/m zo 19 en 21.30 uur, ma t/m wo 18.15 en 20.30 uur, za en zo ook 16 uur. Dennis the menace, za zo en wo 14 uur, za en zo ook 16.30 uur. **Rivoli:** Dave, do t/m zo 18.45 en 21 uur, ma t/m wo 18.15 en 20.30 uur, za en zo ook 14.30 uur. **Maxim:** Hot shots 2, do t/m zo 19.15 en 21 uur, ma t/m wo 18.15 en 20.30 uur, za en zo 14 en 16 uur. **H5:** The futgitive,dag. 14.30 17.45 en 20.30 uur, za ook 23.15 uur. The piano, dag. 14.15 18 en 20.45 uur. za ook 23 uur. Last action hero, dag. 14 18.30 en 21 uur, za zo ook 16.15 uur, za ook 23.30 uur. Turtlles 3, za zo 14 en 16 uur, wo ook 14 uur. Cliffhanger, do vr ma di 14 en 18.30 uur, za zo en wo 18.30 uur, za ook 23.30 uur. Guilty as sin, dag. 21 uur. Bambi, dag. 14 uur, za zo ook 16 uur. Indecent proposal, dag. 18.30 en 21 uur, za ook 23.30 uur. Mamma is boos, zo 11 uur.

● **SCHAESBERG**

Autokino: Hot shots 2, do t/m zo 20.30 uur. Indecent proposal, vr en za 22.45 uur, ma t/m wo 20.30 uur.

● **MAASTRICHT**

Mabi: Sliver, dag. 18.30 en 21.15 uur, za zo en wo ook 14.30 uur. Hot shots, dag. 18.30 en 21.15 uur. Dennis the menace, za zo en wo 14.30 uur. Dave, dag. 18.30 en 21.15 uur. za zo en wo ook 14.30 uur. The piano, dag. 18.30 en 21.15 uur, za zo en wo ook 14.30 uur.**Ciné-K:** The waterdance, dag. 21 uur. **Cinema-Palace:** The fugitive, dag. 18 en 21 uur, za zo en wo ook 14.30 uur. Guilty as sin, dag. 18 en 21.30 uur, za zo en wo ook 14.30 uur. Indecent proposal, dag. 18 en 21.15 uur. Bambi, za zo en wo 14.30 uur. **Lumière:** Orlando, dag. 20 uur. Bewogen koper, dag. 20.30 uur. Les nuits fauves, dag. 22 uur. Husbands and wives, do t/m za 23 uur.

● **GELEEN**

Roxy: Whispers in the dark, dag. 20.30 uur. Dragon, dag. 20.30 uur. Dennis the menace, za zo en wo 14 uur.

● **SITTARD**

Forum: Sliver, dag. 20.30 uur. Indecent proposal, dag. 20.30 uur. Bambi, za zo en wo 14 uur.

● **ECHT**

Royal-MicroRoyal: last action hero, dag. 20.30 uur, zo ook 17 uur. The fugitive, dag. 20.30 uur.

● **ROERMOND**

Royal: The fugitive,dag. 20.30 uur, zo ook 16.30 uur. Dennis the menace, za zo en wo 14.30 uur. **Royaline:** Last action hero, dag. 20.30 uur, vr za en zo 21.30 uur, za zo en wo ook 14.30 uur. Hot shots 2, vr za en zo 19.30 uur, zo ook 16.30 uur.

exposities

● **HEERLEN**

Stadsgalerij, Raadhuisplein 19. Scenario van Suchan Kinoshita. Van 11/9 t/m 14/11. Open di t/m vr 11-17 uur, za en zo 14-17 uur.

● **NUTH**

Atelier Jac Vinken, Stationsstraat 282. Werk van Wim Steins, Gerriet Postma en Elly Smidt. Van 10/9 t/m 17/10, open di t/m vr 9-18 uur, za 9-17 uur.**Galerie Tsant,** Rozenstraat 49 Vaesrade. Schilderijen van Trees Ruijs en beelden van Anne Martens. Do. en zo. 14-17 uur.

● **LANDGRAAF**

Galerie Gaudi, Hereweg 83. Werk van Anita de Baaij en Yves Malfliet. Van 5/9 t/m 10/10, open vr 16-20 uur, za en zo 13-17 uur.

● **SCHIMMERT**

Galerie Hof van Oensel,Haagstraat 5, Oensel. Werk van Octavia Molea, Marja Bolt en Joop Crompvoets. Van 18/9 t/m 25/10, open do-zo van 14-17 uur.

● **BEEK**

Galerie Artique,Prins Mauritslaan 105. Werk van Erna Gerrits. Open wo 14-17 uur, do-vr 14-18 uur, za-zo 11-17 uur.

● **SITTARD**

Galerie Zabawa,Agricolastraat 152. Schilderijen van René Reynders. open wo/vr 16-18 uur, zo 14-17 uur.

● **VALKENBURG**

Streekmuseum, Grotestraat C 31. Prenten van Charles Eyck. T/m 26/9, open di t/m zo 10-17 uur.

● **WITTEM**

Gemeenschapshuis Epen. Expositie van Jan van der Hijden, Carina Canton en Theo Winkels. Van 11 t/m 26/9, open dag. van 14-16 uur.

streeksgewijs

per persooon

● *Het gouden paar Cornelissen-Vrancken.*

● *Siem Roelofs.*

Gouden paar

● Het echtpaar Hein en Mientje Cornelissen-Vrancken uit Brunssum viert zaterdag het gouden huwelijksfeest. Om 15.30 uur wordt de dankmis opgedragen in de H.-Familiekerk aan de Langeberg. Het gouden paar houdt van 19 tot 20 uur receptie in 't Chalet, Komeetstraat 25 in Treebeek.

Pro Ecclesia

● Siem Roelofs ontving afgelopen zondag tijdens de feestmis bij gelegenheid van het 60-jarig bestaan van zangkoor St.-Antonius in de parochiekerk van de Vrank-Heerlen de pauselijke onderscheiding Pro Ecclesia et Pontifice. Roelofs is reeds jaren aan het koor verbonden als organist.

Geslaagd

● Aan de Technische Universiteit Eindhoven slaagde voor het doctoraal examen chemische technologie Maurice Miseré uit Kerkrade.

Afscheid deken

● Deken Van Galen neemt op 30/31 oktober afscheid van Landgraaf. Van Galen wordt de nieuwe deken van Heerlen. Hij volgt daarmee Frans Wiertz op, de nieuwe bisschop. De bewoners van de Petrus en Paulus-parochie in Schaesberg willen Van Galen een passend afscheidscadeau aanbieden. Bijdragen kunnen worden gestort op gironummer 6652718 of Rabobanknummer 146022416.

Wijnkoningin

● *Angelique Cremers is de nieuwe wijnkoningin van Jabeek. Tijdens de jaarlijkse wijnfeesten van de Jabeekse fanfare St. Caecilia werd zij uitgeroepen tot zestiende wijnkoningin van het grensdorp. De 17-jarige MDGO-studente is net zoals haar vader lid van de Jabeekse fanfare. Hoewel er in Jabeek geen wijn wordt geproduceerd vieren de Jabeekenaren jaarlijks een groots wijnfeest. Meestal zijn er gasten uit een Duitse wijnstreek op bezoek. Angelique woont in Doenrade. Dat was voor enkele jeugdige leden van de fanfare geen hindernis om de wijnkoningin en haar ouders met levende muziek te begeleiden tijdens de rit in de koets van Doenrade naar Jabeek. Aan de grens van het dorp werd zij nog eens opgewacht door vier muziekverenigingen, die haar in een optocht door Jabeek begeleidden.*
Foto: CHRISTA HALBESMA

Onderzoek borstkanker

KERKRADE – In Oostelijk Zuid-Limburg is in september 1991 het bevolkingsonderzoek naar borstkanker gestart. Sinds 11 mei van dit jaar is de gemeente Kerkrade aan de beurt. Alle vrouwen uit deze gemeente van 50 tot 69 jaar zullen thuis een schriftelijke uitnodiging ontvangen om röntgenfoto's van de borsten te laten maken. Het onderzoek vindt plaats in een verplaatsbare onderzoekswagen. Om de reisafstand voor vrouwen zo kort mogelijk te maken wordt de onderzoekswagen in de gemeente Kerkrade vier keer verplaatst.
Gestart is op het Olmenplein, daarna is de wagen verhuisd naar het Maria Goretti Plein en vervolgens naar het Piusplein. Vanaf 24 september zal de wagen bij het Socio project staan, bestemd voor vrouwen tussen de 50 en 69 jaar uit Eijgelshoven (Waubacherveld, Hopel, Eygelhoven-de Kom, Op de Bossen). Om zoveel mogelijk vrouwen te motiveren aan het onderzoek deel te nemen, houdt de GGD Oostelijk Zuid-Limburg op donderdag 23 september van 20.00-21.30 uur een voorlichtingsavond in dienstencentrum d'r Bemd in Eygelshoven.

zakelijk

● Patisserie Jack Heesen is verhuisd naar een nieuwe vestiging aan de Pijler 49 op het Emmaterrein in Brunssum. De officiële opening vindt vrijdag 24 september om 14 uur plaats. Aansluitend begint om 15 uur een receptie en feest.

kort

HEERLEN
● In het scoutinggebouw aan de Henri Jonasstraat wordt zaterdag van 10 tot 16 uur een grote rommelmarkt gehouden. Tafels kunnen gehuurd worden via ☎721108 of 722796.
● In het Open Huis wordt zaterdag van 19 tot 22.30 uur een kwajongconcours gehouden. Voor informatie: ☎717535.
● De Industriebond FNV huldigt vrijdag 27 jubilarissen. De bijeenkomst is om 20 ur in het Juphuis in Schandelen.

BRUNSSUM
● In de Brikke-oave wordt zaterdag van 10 tot 12 uur de kinderkledingbeurs gehouden. De winter-kinderkleding kan donderdag tussen 9 en 12 uur worden ingeleverd.
● Speeltuinvereniging Klaver Vier Brunssum Noord houdt zaterdag een rommelmarkt.
● In verenigingshuis De Burgt wordt zaterdag van 10 tot 13 uur rommelmarkt voor de kleine beurs gehouden. Info: ☎255430.
● Voor de Oudestijl jazzclub in het Casino treedt zaterdag vanaf 20.30 uur de Odeon Jazzband op.

LANDGRAAF
● VIDO Landgraaf start op dinsdag 28 september met een nieuwe groep. De bijeenkomst is om 14 uur in Julianastraat 28. Voor informatie: Bertie Willemse, ☎319036.
● De Kon. fanfare Eendracht Waubach viert komend weekeinde het 110-jarig bestaan in sporthal Ter Waerden. Vrijdag om 20 uur is er een dansavond met Johny G. and the Pharao's. Zaterdag spelen The Jaguars. Zondagmorgen is receptie met huldiging van de jubilarissen en frühschoppen; 's middags wordt een muziekfeest gehouden en 's avonds geeft gastvereniging De Rijntamboers een show, afgewisseld met concerten door de fanfare van Nieuwenhagerheide. Besloten wordt met een disco.
● Omroep Landgraaf geeft deze week zendtijd aan de fraktie PvdA en Landgraaf '81. In 't Dörp komt de aktie voor Mozambique, die in november wordt gehouden, aan de orde. In het Ouderenjournaal wordt aandacht besteed aan de ouderenolympiade, de hobby van Theo Seerden en een toevallige ontmoeting met Rimburgse dames.

SIMPELVELD
● Het IVN maakt zondag een dagwandeling bij de Rursee bij Heimbach. Het wordt een vrij zware wandeling omdat er een hoogteverschil van ruim 500 meter overwonnen moet worden. Vertrek om 9 uur met eigen vervoer of carpooling aan de Markt. Voor informatie: P.Possen, ☎440427.
● Jeugdkoor The Flowers neemt dit weekeinde in de Stadsschouwburg van Sittard deel aan het concours 'Limburgs koor van het jaar'.

KERKRADE
● Skatvereniging Ruiten Zeven Chevremont viert zaterdag het 30-jarig bestaansfeest. In zaal Kloth wordt van 19 tot 20 uur receptie gehouden met huldiging van de jubilarissen Laeven en Becholz.

†

Bedroefd om zijn heengaan, dankbaar voor zijn werkzaam en voorbeeldig leven, geven wij kennis dat heden van ons is heengegaan, voorzien van de h. sacramenten, op de leeftijd van 85 jaar, mijn lieve man, onze lieve broer, zwager, oom en neef

Piet Adriaens

echtgenoot van

Mia Paulissen

In dankbare herinnering:
Sittard: M. Adriaens-Paulissen
Familie Adriaens
Familie Paulissen

20 september 1993
Tudderenderweg 71, 6137 CA Sittard

De plechtige uitvaartdienst zal plaatshebben op vrijdag 24 september a.s. om 13.15 uur in de parochiekerk van de H. Joseph te Stadbroek-Sittard, gevolgd door de crematie in crematorium Nedermaas, Vouershof 1 te Geleen.

Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid tot schriftelijk condoleren.

De dierbare overledene zal bijzonder herdacht worden tijdens de avondwake van donderdag 23 september a.s. om 18.30 uur in bovengenoemde kerk.

Gelegenheid tot afscheidnemen in het Maaslandmortuarium Wauben, Heinseweg te Sittard, dagelijks van 16.00 tot 16.45 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

---

†

Tot ons groot verdriet moesten wij afscheid nemen van onze innig geliefde moeder, schoonmoeder, groot-, overgrootmoeder en tante

Barbara Hubertina Angelina Leufkens

weduwe van

Jacobus Alexander Bedaux

Zij overleed op de leeftijd van 85 jaar, na een liefdevolle verzorging in de verpleegkliniek te Heerlen, afd. 7a, voorzien van het h. sacrament der zieken.

Kinderen, klein- en achterkleinkinderen.

Heerlen, 19 september 1993.
Corr.adres: Akerstraat 118,
6417 BP Heerlen.

De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op vrijdag 24 september a.s. om 11.00 uur in de dekenale kerk van St.-Pancratius te Heerlen-Centrum, waarna aansluitend de begrafenis zal plaatsvinden op de begraafplaats Akerstraat.

Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is om de familie persoonlijk te condoleren.

Onze dierbare moeder en oma is opgebaard in de chapelle ardente van de verpleegkliniek te Heerlen; gelegenheid tot afscheid nemen aldaar, dagelijks van 14.00 tot 16.00 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

Dankbetuiging

Aan allen die op welke wijze dan ook met ons hebben meegeleefd tijdens de ziekte, het overlijden en de uitvaart van onze dierbare vrouw, moeder, schoonmoeder en oma

Fien Maas

echtgenote van

Hein Postma

betuigen wij allen onze oprechte dank.

Echtgenoot, kinderen en kleinkinderen

Hoensbroek, september 1993.

De plechtige zeswekendienst zal worden gehouden op zaterdag 25 september om 19.00 uur in de parochiekerk het H. Hart te Mariarade.

Daar het ons onmogelijk is een ieder persoonlijk te bedanken voor het medeleven ons betoond bij het overlijden en de begrafenis van onze lieve moeder en oma

Hubertina Lurken-Stollenwerk

willen wij u langs deze weg hartelijk danken.

Kinderen, klein- en achterkleinkinderen Lurken

Kerkrade, september 1993.

De plechtige zeswekendienst zal plaatsvinden op zaterdag 25 september a.s. om 19.00 uur in de parochiekerk van O.L. Vrouw van Lourdes te Kerkrade-Gracht.

Daar het ons onmogelijk is een ieder persoonlijk te bedanken voor de vele blijken van belangstelling en medeleven bij de ziekte, het overlijden en de begrafenis van mijn lieve man, onze zorgzame vader, schoonvader en opa

Pierre Donders

betuigen wij hierbij onze oprechte dank.

Mia Donders-Vroemen
kinderen en kleinkinderen

Obbicht, september 1993.

De plechtige zeswekendienst wordt gehouden op zaterdag 25 september a.s. om 19.00 uur in de St.-Willibrorduskerk te Obbicht.

---

† Dries Maes, 69 jaar, weduwnaar van Annie de Bruijn, corr.adres: Maasstraat 48, Maastricht. De uitvaartdienst vindt plaats op donderdag 23 september om 14.00 uur in de parochiekerk van Christus Hemelvaart te Pottenberg-Maastricht.

† Pierre Duchateau, 78 jaar, echtgenoot van May Rulkens, St.-Martinusstraat 16, Borgharen. De uitvaartdienst vindt plaats op donderdag 23 september om 11.00 uur in de parochiekerk van St.-Cornelius te Borgharen-Maastricht.

† Pie Tesnaar, 87 jaar, echtgenoot van Lien Vegter, corr.adres: Ruttensingel 40, Maastricht. De uitvaartdienst vindt plaats op donderdag 23 september om 10.30 uur in de kerk van St.-Matthijs te Maastricht.

† Sjo Haber, 76 jaar, weduwnaar van Maria Walraven, Einsteinstraat 37, Maastricht. De uitvaartdienst vindt plaats heden, woensdag 22 september, om 11.30 uur in de parochiekerk van St.-Petrus Banden te Heer-Maastricht.

---

†

Zeiden we dingen
ze verwoeien in de wind
en als de wind ging liggen
zwegen we

We hebben onze lieve vrouw en moeder verloren

Riet Thomassen-Reuser

echtgenote van

Kees Thomassen

moeder van

Pieter

Zij werd 66 jaar.

6419 XT Heerlen, 21 september 1993
Ir. Lelystraat 142

Liever geen bezoek aan huis.

De plechtige uitvaartdienst zal gehouden worden op vrijdag 24 september a.s. om 14.00 uur in de parochiekerk van Moeder Anna te Heerlen-Bekkerveld, waarna aansluitend de crematie zal plaatsvinden in het crematorium te Heerlen, Imstenraderweg 10.

Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.

Avondmis tot intentie van onze dierbare overledene donderdag 23 september om 18.30 uur in voornoemde parochiekerk.

De overledene is opgebaard in de rouwkamer van Lindeman Uitvaartcentra, Spoorsingel 4 te Heerlen. Gelegenheid tot afscheidnemen dagelijks van 19.30 tot 20.00 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

Met grote verslagenheid hebben wij kennis genomen van het plotseling overlijden van ons gewaardeerd lid

Heinz Thewissen

Jouw grenzeloze inzet voor de vereniging zal in onze herinnering blijven voortleven!
Wij allen zullen jou zéér zeker missen.

Mathilde, Guido, Pascal en naaste familie wensen wij veel sterkte toe.

Bestuur en leden
Valkenburgse Hockey
Vereniging Stienborn

Een laatste zomerse dag.
De lijnen getrokken,
de netten door jou opgehangen.
Jij, Heinz, als laatste man van ons team. En dan dat onverwachte, volop onzekerheid en verwarring ... en toen ... het definitieve.

Heinz Thewissen

Teamgenoot en hockeyvriend, vaarwel.
Vergeten zullen wij je nooit!
Mathilde, Guido en Pascal, veel kracht.

Heren-Veteranen
Valkenburgse Hockey
Vereniging Stienborn

Met grote verslagenheid hebben wij kennis genomen van het overlijden van ons lid

Heinz Thewissen

Wij wensen Mathy, kinderen en familie veel sterkte toe in deze zo moeilijke tijd.

Carnavalsvereniging de Geanstille - Volskengercomitee
Prinsegarde
Elveroad

Hem die wij liefhebben
en verloren, is niet
meer waar hij was,
maar zal altijd zijn
waar wij zijn.

De eerste jaardienst voor mijn man, onze vader en schoonzoon

Jo Ringens

zal plaatsvinden op zondag 26 september a.s. om 10.00 uur in de Eligiuskerk te Schinveld.

Mevr. M. Ringens-Sturtz
en kinderen

September 1993.

---

†

Verdriet zie je niet
Je voelt het
Soms weet het, soms niet

Het is al weer een jaar geleden dat je ons plotseling verliet. Waarom, kan niemand ons vertellen, maar we missen je, elke dag, telkens weer.

De plechtige eerste jaardienst voor onze allerliefste dochter

Carola Wolff

zal worden gehouden op zondag 26 september om 11.00 uur in de Corneliuskerk te Heerlerheide.

Elly en Sjef Wolff

Heerlerheide, 22 september 1993
Marco Polostraat 4

Het is een jaar geleden dat wij afscheid hebben genomen van mijn lieve vrouw, onze zorgzame moeder, schoonmoeder en oma

Bebke Bergmans-Dritty

De plechtige eerste jaardienst zal worden gehouden op zaterdag 25 september a.s. om 19.00 uur in de parochiekerk van de H. Martinus te Vijlen.

J.H. Bergmans
kinderen en kleinkinderen

Vijlen, september 1993.

Georgië weet zich geen raad meer met Abchazië

DOOR HANS GELEIJNSE

MOSKOU – Ooit werd Georgië het Griekenland van de Sovjetunie genoemd. Dat was in de 'goede oude tijd', toen de kustprovincie Abchazië nog een toeristische trekpleister van jewelste was. Russen, Georgiërs en Abchaziërs zochten verpozing aan de zonnige stranden van de Zwarte Zee. De toeristen zijn verdwenen, Abchazië is een terreuroord geworden, waar de macht uit de loop van een kalasjnikov komt.

Na drie jaar van incidenten, uitlopend op een regelrechte oorlog, is Abchazië bij uitstek de plaats waar iedereen vijand van iedereen is. Gewapende Georgische bendes vechten er hun onderlinge vetes uit. En Abchazische troepen, bijgestaan door vrijwilligers uit de talrijke Kaukasische republieken aan de Russische kant van de grens, bestrijden de Georgische fracties uit naam van de 'onafhankelijkheid'. Het Russische leger, erfgenaam van het Rode Leger en nog steeds met naar schatting twintigduizend man in Georgië, steunt dan de ene, dan de andere kant en probeert, als we Moskou mogen geloven, vooral het eigen hachje te beschermen.

Geen wonder dus dat de tabaksvelden niet meer worden bewerkt, in de boomgaarden niet wordt geoogst en al helemaal niet meer wordt gedacht aan de eertijds florerende produktie van zijde. De meerderheid van de half miljoen Abchaziërs kan zich maar met één ding bezighouden: de kunst van het overleven.

Al voor Georgië zich in 1990 onafhankelijk verklaarde, boterde het al niet tussen de Georgische en Abchazische politici. Gebruikmakend van historische tegenstellingen tussen de moslim-Abchaziërs – een zeventien procent minderheid in eigen land – en de christelijke Georgiërs, zochten lokale politici steeds weer de steun van Moskou om hun geschillen te beslechten.

De huidige Abchazische leider, parlementsvoorzitter Vladislav Ardzinba, deed als nietige apparatsjik al in 1987 mee aan campagnes om Abchazië los te maken van Georgië. Toen Georgië in 1921 door het Rode Leger onder de voet werd gelopen kwam het onder Georgisch bestuur. In 1925 werd Abchazië, als gevolg van één van Stalins onnavolgbare beslissingen, 'onafhankelijk'. Maar de status van Sovjet-republiek moest vijf jaar later al weer worden ingeleverd. Abchazië was en bleef sindsdien een zogenaamde autonome republiek binnen Georgië.

Bij de Georgische onafhankelijkheid zagen politici als Ardzinba hun kans schoon. Geholpen door Moskou, zeker in de periode dat Sovjet-leider Gorbatsjov flirtte met de conservatieven en het leger, streefde hij naar volledige afscheiding van het rebelse Georgië. Dit onafhankelijkheidsstreven en het gemanipuleer ermee door Moskou werd duchtig in de hand gewerkt door de verbitterde strijd tussen talloze politieke fracties die de Georgische hoofdstad Tiflis in de greep kreeg.

Dat is sinds 1990 niet meer veranderd. Net zoals in die andere onrustige Georgische provincie, Zuid-Ossetië, laaiden de gevechten op als Moskou het met Tiflis niet eens kon worden over strijdpunten als de blijvende aanwezigheid van het Russische leger in Georgië.

De huidige Georgische 'sterke man', voorzitter van de Staatsraad en ex-Sovjet-minister van Buitenlandse Zaken Edoeard Sjevardnadze, verschilt daarin niet van zijn omstreden voorganger, de voorjaar 1992 verdreven president Zviad Gamsachoerdia. Eisen tot volledige terugtrekking van het Russische leger worden de ene dag gesteld en de volgende weer ingeslikt.

Akkoorden zijn in de driehoeksverhouding Rusland-Georgië-Abchazië dan ook weinig waard. Op die manier verandert de status van die Russische troepen ook van de ene op de andere dag.

Van 'bezettingsmacht' to[...] desmacht' en omgekeer[...] het verloop van de strijd [...] len ook de fronten. Sjevard[...] kreeg het aan de stok [...] 'krijgsheren' die hem vo[...] naar Tiflis haalden, de leid[...] de Mchedrioni (Ridders), J[...] ni en de aanvoerder van de[...] heten Nationale Garde, Kit[...] een voormalige aanhange[...] Gamsachoerdia.

Het strijdtoneel van dit c[...] ligt in de aan Abchazië g[...] de provincie Mingrelia. De[...] grätie geraakte krijgsheren[...] nen daar volgens boze t[...] samen met verstokte G[...] choerdia-rebellen, geleid[...] Loti Kobalia. Sjevardnad[...] weinig heeft aan de steu[...] wat getrouwen in het 'ge[...] Georgische leger (dat ove[...] dig wapenbezit paart aan[...] ongedisciplineerdheid), [...] die strijd te verliezen. Hij [...] nu geholpen door de drei[...] val van Soechoemi, de hoof[...] van Abchazië en het laatste[...] werk van de Georgiërs in [...] provincie.

Het Russische leger en de [...] hazische strijders (aang[...] met avonturiers uit Rus[...] Kaukasus-republieken) [...] de gemeenschappelijke v[...] Maar morgen kan dat wee[...] ders zijn. De Russische def[...] minister Gratsjov en alles [...] Russisch conservatief is, lac[...] het vuistje. Zolang in Georg[...] kanonnen bulderen, heeft[...] van de partijen het Russisch[...] ger nodig.

Ex-bisschop Bär: 'Het gaat mij goed'

ROTTERDAM – Vanuit Chevetogne in de Belgische Ardennen, zijn verblijfplaats sinds zijn plotselinge en geruchtmakende aftreden eind februari, heeft ex-bisschop Bär een persoonlijke bedankbrief gestuurd aan alle 'goede gulle gevers en geefsters' die hebben bijgedragen aan zijn afscheidscadeau.

In de brief, die eind vorige week is verstuurd, gaat Bär na tal van dankbetuigingen ook terloops in op zijn huidige psychische en lichamelijke welbevinden. „Het gaat mij zo goed als het kan gaan. Maar het leven gaat door, voor ons allemaal," schrijft de voormalige Rotterdamse bisschop, die in juli 65 jaar werd en ter gelegenheid daarvan al werd bedacht met een 'liber amicorum', een vriendenboek, hem aangeboden door vijftig goede bekenden uit kerkelijke, politieke en culturele kring.

In zijn bedankbrief voor het afscheidsgeschenk – een geldbedrag, bijeengebracht door sympathisanten, dat Bär naar eigen inzicht mag besteden – verzekert de voormalige prelaat een 'zo goed mogelijk gebruik' van het geld te zullen maken.

Het bedrag, dat niet bekendgemaakt wordt, zal [...] bestemd worden voor [...]

mijn weg zullen komen en waarvoor de middelen anders zouden ontbreken'. Alvorens te besluiten met 'hartelijke groeten en een zegenwens in Christo' spreekt Bär de hoop uit dat de Heer alle gevers en geefsters 'rijkelijk mag belonen!' 'Ik heb Hem,' aldus Bär, „met heel mijn hart voor u gedankt."

Volgens de initiatiefnemer van het afscheidsgeschenk, de Leidse ing. [...] Moeren, is [...]

door hoog en laag, aan de [...] gedaan, ook vanuit niet-k[...] geledingen. Duizenden [...] stuurden een bijdrage. „Het [...] lemaal buiten verwachting [...] nerend," concludeert Moor[...]

„Sommigen stuurden een g[...] een rijksdaalder en een b[...] schrift op de bank- en giro[...] ten kon je zien dat da[...] waren die het niet breed [...] Dat was ontroerend. Ik vind [...] voorrecht dat ik deze actie [...] gen doen."

In het comité van aanbevel[...] het afscheidsgeschenk zate[...] meer de Haagse burgemee[...] vermans, luitenant-kolone[...] hardt (Leger des Heils), KE[...] zitter Braks, politicus Bas [...] Partman en journalist Rex B[...]

---

† Sjer van Kan, 66 jaar, echtgenoot van Annie Custers, Longinastraat 82, Amby-Maastricht. De uitvaartdienst vindt plaats heden, woensdag 22 september, om 10.30 uur in de parochiekerk van de H. Walburga te Amby.

† Maria (Mai) Schoffelen, 93 jaar, weduwe van Martinus Dormans, verpleegkliniek 'De Zeven Bronnen', Maastricht. De uitvaartdienst vindt plaats op donderdag 23 september om 11.00 uur in de parochiekerk van St.-Petrus Banden te Heer-Maastricht.

† Leonie Offermans, 82 jaar, echtgenote van wijlen Guus Paquaij, corr.adres: M.L. Kingstraat 32, Eijsden. De uitvaartdienst vindt plaats heden, woensdag 22 september, om 14.00 uur in de kerk van Maria ten Hemelopneming te Mariadorp-Eijsden.

† Louis Roosenboom, 82 jaar, echtgenoot van Mai Yerna, Brusselsestraat 70, Maastricht. De uitvaartdienst vindt plaats heden, woensdag 22 september, om 14.00 uur in de basiliek van St.-Servaas te Maastricht.

EG blijft boeren no[...] monetair bescherm[...]

BRUSSEL – De EG blijft de Nederlandse en Duitse boeren nog enkele weken monetair beschermen. De Europese Commissie besloot gisteren in Brussel om de zogeheten groene koers, de omrekeningskoers voor de landbouw, nog tot 18 oktober te bevriezen. Dat betekent dat de Nederlandse en Duitse boeren nog enige tijd prijsverlagingen bespaard blijven.

Formeel had de groene koers al begin september aangepast moeten worden aan de nieuwe valutaverhoudingen in de EG, die drastisch veranderden sinds het Europees Monetair Systeem begin augustus dit jaar instortte. Dat zou hebben betekend dat in de twee sterke valutalanden Nederland en Duitsland

bijvoorbeeld de EG-restitu[...] nationale munt voor boter, [...] melkpoeder, rundvlees en [...] met een half procent zoude[...] gedaald.

De Europese Commissie be[...] dinsdag tijdens een verga[...] van de EG-landbouwminist[...] op 18 oktober een voorstel vo[...] meer permanente regeling v[...] valutaschommelingen op t[...] leggen. Daarbij zal de Com[...] rekening houden met de bu[...] re beperkingen van Neder[...] Duitsland.

Minister Bukman van landbo[...] in Brussel 'erg blij' te zijn m[...] toezegging. „Een probleem d[...] op het monetaire vlak a[...] moet ook op het monetaire v[...] oplossing vinden," zei hij.

Een alternatief voor een mon[...] verrekening is een compens[...] geling voor de landbouwinko[...] Daarvan zouden de EG-lid[...] echter zelf de helft moeten o[...] gen. Een monetaire regeling [...] entegen komt ten laste v[...] EG-begroting. Volgens Bu[...] zou een compensatieregelin[...] vendien gepaard gaan me[...] bureaucratie, onderzekerhed[...] financiële risico's' voor de [...] bouwsector.

Engeland was gisteren het [...] land dat zich tegen een mon[...] verrekening verzette. Londen [...] dat devaluaties en revaluatie[...] munten, met al hun gevolg[...] eenmaal onderdeel van he[...] zijn. Frankrijk, dat maande[...] wat steun van Duitsland kr[...] de moeilijke besprekingen ov[...] Gatt-landbouwakkoord, sch[...] zich echter opvallend aan Dui[...] dus ook Nederlandse, zijde.

Terry Waite wil terug naar Beiroet

LONDEN – Terry Waite, die jarenlang gegijzeld was in Beiroet, wil terug naar de Libanese hoofdstad.

Dat heeft hij gisteren verklaard. Waite onthulde voorts dat een der Amerikaanse ex-gijzelaars hem al voor is geweest. De man, wiens naam Waite niet wilde vrijgeven, had in Beiroet zijn ontvoerders ontmoet.

Terry Waite onderhandelde als gezant van de Britse Anglicaanse Kerk in 1985 en '86 met de Libanese ontvoerders van een aantal westerlingen. Tijdens zijn derde missie naar Beiroet werd hij echter zelf gekidnapt om pas 1763 dagen later weer te worden vrijgelaten.

In een boek dat vandaag verschijnt doet Waite relaas van de jaren die hij, vastgeketend aan een radiator, in zijn ondergrondse cel doorbracht. Voorts zendt de BBC vanavond een aangrijpende documentaire uit, waarin de Britse gezant uitlegt waarom hij werd ontvoerd (BBC-1, 22.30 uur).

In de film, die gisteren aan een aantal journalisten werd getoond, ontmoet Waite de man die meer dan enig ander schuldig is geweest aan zijn ontvoering: de Amerikaanse kolonel Oliver North. Op een vraag van Waite of de Amerikaanse regering hem had misbruikt, antwoordt North: „Inderdaad, onze regering heeft u gebruikt; ze gebruikt elke dag mensen."

EG waarschuw[...] staalbedrijven

BRUSSEL – De Europese C[...] missie heeft gisteren Spanje, [...] en Duitsland opnieuw gew[...] schuwd dat ze ernst moeten m[...] met het beknotten van de sta[...] teun aan enkele van hun sta[...] drijven. Dat gebeurde in de m[...] van een bijeenkomst van de [...] ministers van Industrie in Bru[...]

De Commissie herhaalde nog [...] plechtig dat niet zal worden [...] accepteerd dat staalbedrijven [...] behulp van overheidssub[...] nieuwe produktiecapaciteit cre[...] die concurrerend werkt met de [...] staande capaciteit van bijvoor[...] privé-ondernemingen als het [...] derlandse Hoogovens.

College wil meewerken aan Heerlens-Akens plan

Simpelveld steunt het bedrijvenpark Langveld

DOOR STEP VAESSEN

SIMPELVELD – De gemeente Simpelveld wil een rol spelen bij het tot stand komen van het grensoverschrijdend bedrijventerrein Langveld tussen Bocholtz en Aken. Dit blijkt uit een economische plan van de gemeente dat gisteren in het college besproken is.

Heerlen en Aken hebben enkele weken geleden een contract getekend voor een bouwplan van het bedrijventerrein. De bedoeling is dat aan weerszijden van de Nederlands-Duitse grens een bedrijventerrein van honderd hectare wordt aangelegd. Simpelveld heeft zich totnogtoe redelijk afzijdig gehouden van het project.

Economie

„Het bedrijventerrein komt er nu eenmaal en we moeten proberen daar ons voordeel mee te doen," aldus de gemeente.

Zo denkt ze een bijdrage te kunnen leveren aan de infra-structuur van het bedrijventerrein. Dit kan werkgelegenheid opleveren voor de gemeente. Gedacht wordt aan een goede ontsluiting van Bocholtz. Daarnaast neemt de economische bedrijvigheid in Simpelveld ook toe als er zich vlakbij grote bedrijven vestigen, zo constateert de gemeente.

Maar behalve de positieve kanten van de komst van het bedrijventerrein wil de gemeente ook aandacht vragen voor de milieu-aspecten en de overlast die het kan veroorzaken. „We moeten onze invloed gebruiken om de schadelijke gevolgen voor Simpelveld zo klein mogelijk te houden," aldus de gemeente.

De actiegroep Industrieterrein Langveld protesteert al geruime tijd tegen de komst van het bedrijventerrein. Inwoners van Aken, Simpelveld en Bocholtz zijn bang dat ze veel overlast hiervan zullen ondervinden.

Het college legt het plan binnenkort voor aan de raad.

Burgemeester vindt toename aantal vluchten grof

Brunssum: meer druk tegen overlast Awacs

Van onze verslaggever

BRUNSSUM – Waarnemend burgemeester Jo Matti van Brunssum is bereid om zondig zelfs de Awacs-convenant ter discussie te stellen als de vliegbasis in Geilenkirchen de afspraken aan de laars blijft lappen.

Of Matti dit of een ander ingrijpend middel in de strijd zal gooien, hangt af van het verloop van de discussie van de commissie Awacs op 4 november. Volgens Matti zijn de overtredingen van de Awacs-vliegtuigen echter zo grof dat er op korte termijn iets moet gebeuren.

Een en ander bleek tijdens de commissie ABA in Brunssum. Naar de rechter stappen en het ter discussie stellen van de Awacsconvenant met Defensie waren enkele suggesties van commissieleden. Matti zal die suggesties zondig tijdens de Awacs-commissie te berde brengen.

Er wordt volgens Matti duidelijk de hand gelicht met de afspraken zoals die bij het sluiten van het convenant in 1988 zijn overeengekomen met het ministerie van Defensie. De Awacsbasis gaat volgens Matti iedere dag over de schreef. In 1988 was afgesproken dat er maar dertien vliegbewegingen per dag zouden plaatsvinden. Dat zijn er nu veertig tot vijftig per dag.

Er zouden maar dertig nachtvluchten per jaar zijn. Tot 7 juni waren het er al meer dan zeventig. Volgens Defensie is de toestand in het voormalige Joegoslavië is volgens Defensie de reden van het toegenomen aantal vluchten.

Matti heeft morgen een gesprek met de commandant van de Awacsbasis. Hij heeft al overlegd met de voorzitter van de Awacs-commissie, gedeputeerde Tindemans. De burgemeester heeft de pas opgerichte werkgroep Awacs Overlast toegezegd de grootst mogelijke druk te gaan uitoefenen om Defensie te dwingen zich aan de afspraken van het convenant te houden.

Ministerie geeft Heerlen acht miljoen gulden

Aanleg Mijnspoorweg mogelijk al in 1996

Van onze verslaggever

HEERLEN – De aanleg van de Mijnspoorweg in Heerlen kan mogelijk al in 1996 beginnen. Het ministerie van Verkeer en Waterstaat geeft Heerlen voor dit project acht miljoen gulden. Vorig jaar kwam de Mijnspoorweg niet voor in de rijksplannen.

Het besluit van het ministerie betekent dat de bewoners van de Schaesbergerweg misschien toch nog vrij snel van de verkeersoverlast verlost zijn. Hun weg vormt nu de voornaamste verbinding tussen Heerlen en Landgraaf, met een grote verkeersdrukte als gevolg.

De gemeente Heerlen wil van de Schaesbergerweg een woonstraat maken. Het doorgaande verkeer moet omgeleid worden via de iets zuidelijker aan te leggen Mijnspoorweg. Deze nieuwe weg moet de Gasthuisstraat verbinden met de Kantsteinstraat in Landgraaf en loopt dwars over het te saneren bedrijventerrein De Kissel.

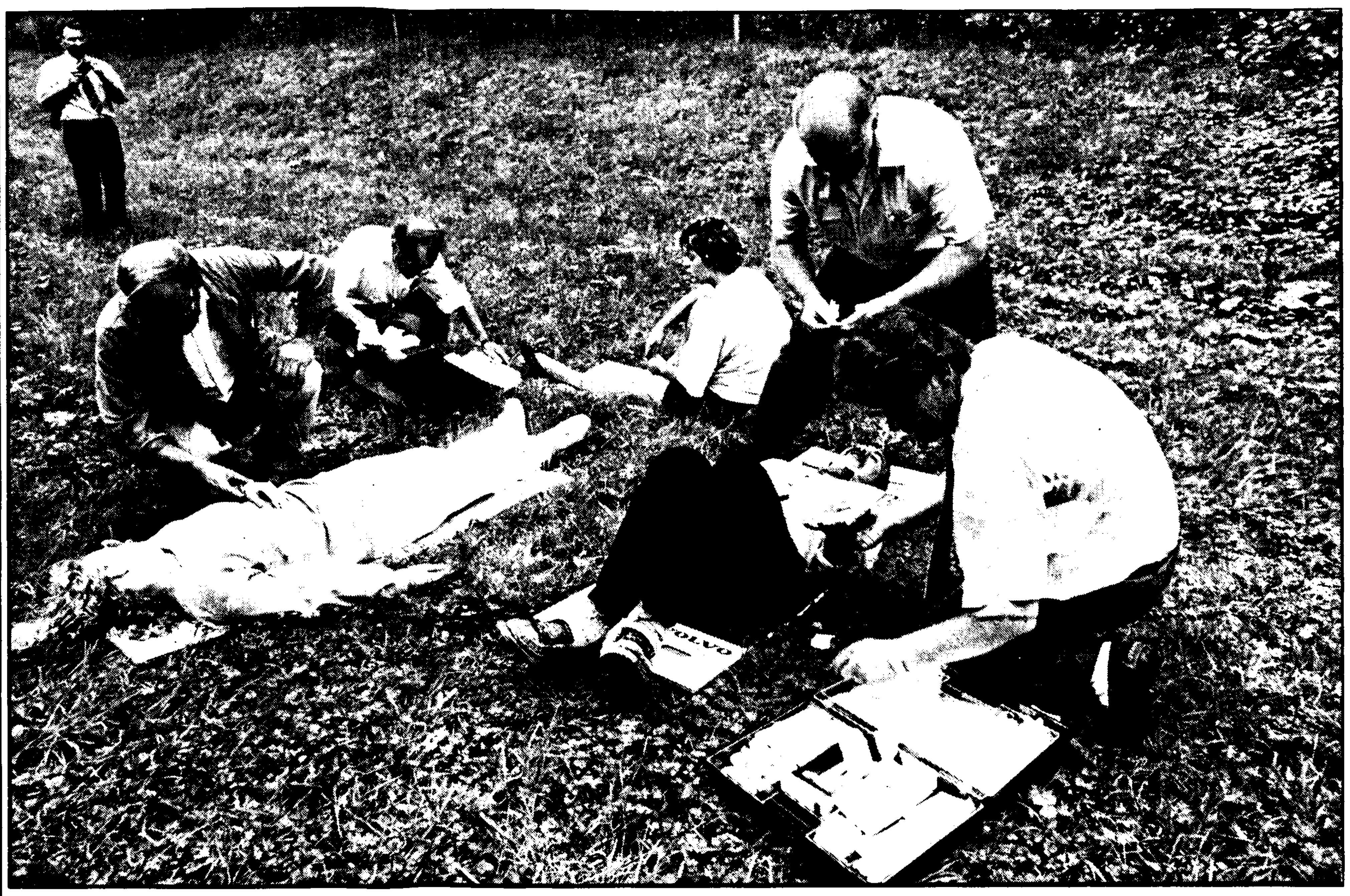
Vroeger

Heerlen heeft de afgelopen maanden sterk aangedrongen op het vervroegen van de Mijnspoorweg. De lobby is, zo blijkt uit cijfers die Verkeer en Waterstaat gisteren op Prinsjesdag vrijgaf, succesvol geweest.

Het ministerie gaat ervan uit dat het definitieve plan voor de weg in 1995 gereed is. Heerlen krijgt vervolgens van 1996 tot en met 1998 jaarlijks ruim twee miljoen, wat er volgens Rijkswaterstaat Limburg op duidt dat de weg dan aangelegd wordt.

De gemeente Heerlen wilde gisteren nog niet zeggen hoeveel de Mijnspoorweg precies gaat kosten. De subsidie-aanvraag moet namelijk nog de deur uit.

Rampoefening

● *Bij het ZOL-bedrijf aan de Spekhofstraat in Kerkrade is gistermiddag een grootschalige calamiteitenoefening gehouden. Alle 650 werknemers moesten het ZOL-gebouw snel verlaten. Ze kregen training in het adequaat naleven van instructies die gelden bij rampen. Brandmeldingen en telefoons werden getest. Op de foto snelt de EHBO-ploeg mensen te hulp, die doen alsof ze gewond zijn.*

Foto: KLAUS TUMMERS

Verkeersplan Meezenbroek moet zuiniger

HEERLEN – De verkeersaanpassingen in de Heerlense wijk Meezenbroek worden minder rigoureus dan gepland. Omdat de wijk geen sociaal vernieuwingsgebied is, krijgt de gemeente 300.000 gulden minder subsidie van het Rijk dan ze oorspronkelijk gedacht had.

Vooral de verkeersremmende maatregelen in de Limburgiastaat en de Bredastraat worden hierdoor minder groots aangepakt. De geplande drempels komen te vervallen, daarvoor in plaats komen wel op twee plaatsen wegversmallingen. Het kruispunt Amsterdamstraat/Limburgiastraat wordt verhoogd.

In de woonstraten komen wel de geplande drempels. De hele wijk wordt daarmee een dertig-kilometerzone. De gemeente wil half november beginnen met de werkzaamheden. Binnenkort wordt over de plannen een informatiebijeenkomst gehouden voor de bewoners.

Zandweg dicht vanwege overlast discogangers

HEERLEN – De Heerlense Zandweg afsluiten voor autoverkeer ter hoogte van de stadsautoweg. Met dit voorstel willen Heerlense ambtenaren de overlast beperken die bewoners van de buurt Vrusschemig ondervinden van bezoekers van discotheek de Diligence. Het college moet zich nog uitspreken over het voorstel.

De nachtrust van de bewoners wordt volgens de ambtenaren vier nachten in de week verstoord omdat automobilisten met keiharde muziek en claxonnerend over de Zandweg rijden. De weg is een belangrijke route voor discogangers die na een bezoek aan de Diligence nog een andere discotheek bezoeken in Maastricht of elders in Oostelijk Zuid-Limburg.

De gemeente wil de weg ter hoogte van de brug over de snelweg permanent afsluiten. Alleen voetgangers en fietsers kunnen dan nog vanaf het Imstenraderbos over de Zandweg naar Heerlerbaan rijden. Automobilisten moeten dan gebruik maken van de Wienweg die uitkomt op de Imstenraderweg. Daar kunnen ze meteen de snelweg op. Een andere mogelijkheid is om door het Imstenraderbos te rijden.

College verklaart ingediende bezwaren ongegrond

Brunssum blijft voor villa's aan Kruisberg

Van onze verslaggever

BRUNSSUM – De bezwaren van enkele Brunssumse natuurbeschermers tegen het plan voor vijftien villa's in de kloostertuin aan de Kruisberg zijn door het college van Brunssum ongegrond verklaard. B en W houden vast aan het oorspronkelijke bestemmingsplan dat de bouw van de villa's mogelijk maakt.

Een tiental buurtbewoners pleit voor sloop van het klooster en spoedige bebouwing van de kloostertuin om een einde te maken aan de verloedering van het gebied. Deze omwonenden stellen dat er drugsspuiten in het leegstaande voormalige broederklooster zijn gevonden en wijzen verder op vandalisme en verwaarlozing van de tuin.

Volgens hen zijn de natuurbelangen in het bouwplan van Grouwels-Daelmans uit Maastricht voldoende gewaarborgd. Enkele andere buurtbewoners hadden eerder juist bezwaar gemaakt tegen de bouwplannen omdat de leefomgeving van een aantal zeldzame planten en dieren aangetast zou worden.

Een aantal potentiële kopers van villa's dringt eveneens aan op vaststelling van het oorspronkelijke bestemmingsplan. Ook de eigenaar van het klooster met tuin, Grouwels-Daelmans, uit zijn bezorgdheid over de toekomst van het terrein als er niet snel gebouwd kan worden.

De bezwaarmakers konden zich wel vinden in een compromis dat uitgaat van de helft van het aantal villa's. Voor Grouwels-Daelmans is dat onbespreekbaar omdat het plan dan financieel onhaalbaar wordt 'gezien de hoge sloopkosten van het klooster'.

Een aantal raadsleden had eerder bedenkingen tegen het plan Kruisberg omdat zij het bouwplan in relatie wilden zien met het groenstructuurplan. Die gegevens zijn liggen nu wel op tafel. Volgens het college sluit bebouwing met villa's aan op het groenstructuurplan voor het gebied Kruisberg.

Zwervers in leegstaande panden beboet

HEERLEN – Daklozen, zwervers en drugsverslaafden die in Heerlen zonder toestemming van de beheerder een leegstaand pand betreden, kunnen na de uitspraak van kantonrechter Th. Oostdijk, afgelopen maandag in het Heerlense gerechtsgebouw, rekenen op een geldboete.

Tot voor kort had de Heerlense politie geen stok achter de deur – op opsluiting in een politiecel na – tegen zwervers die onderdak zochten in leegstaande huizen. Meestal bleef de 'straf' beperkt tot verwijdering uit het pand.

Kantonrechter Oostdijk veroordeelde vijf in Heerlen verblijvende zwervers bij verstek tot een geldboete van 75 gulden. Zij zijn reeds diverse keren opgepakt in het leegstaande pand aan de Gasthuisstraat 23.

De uitspraak werd gedaan in het bijzijn van ruim twintig Heerlense politieagenten. Zij volgden de zitting van de kantonrechter vanaf de publieke tribune. De maatregel is een gevolg van de scherpe naleving van de Algemene Politie Verordening in Heerlen om met name de binnenstad een beter aanzicht te geven.

in gesprek

● Zenders Kerkrade

Op een initiatief ben ik twee dagen lang in Kerkrade langs verschillende deuren geweest om te vragen wat de bewoners vinden het aanbod op de CAI, waar het Limburgs Dagblad ook al diverse keren over heeft geschreven. Velen, en dan praat ik toch al gauw over 2500 gezinnen, zijn met het huidige aanbod niet tevreden. We betalen op een paar cent na veertig gulden per maand, dat is niet niks. Maar wat moeten we nu met zendes als Rai-Uno, CNN, TV5 en Tele 21. Typisch van die zenders waar wij helemaal niks aan hebben. Je ziet wel iets, maar verstaat geen bal. Neem nu Landgraaf, daar krijgen ze Pro Sieben, Sat1, enz. Aangezien onze burgervader er zo dol op is om met de Duitse gemeente Herzogenrath samen te gaan, hebben wij er meer aan als we wat meer Duitstalige zenders op het scherm krijgen. Veel, heel veel sport, films, enz. zijn aan de orde van de dag op deze dagen vullende zenders. Want laat ons nu eerlijk zijn, op de huidige zenders zie je meer herhalingen dan wat anders. Straks komt RTL 5 ook met heel veel sport, maar Kerkrade krijgt hem alweer niet op de kabel.

KERKRADE — W. Habets

Cijfertjes

pit-bulletin

DOOR JOOS PHILIPPENS

Het Heerlense centrumplan is een enorme operatie, niet in het minst op financieel gebied. Drie jaar geleden werden de plannen gepresenteerd en nu worden ze aangepast. Logisch, want allerlei schattingen kómen natuurlijk niet tot op de gulden uit. Bovendien zijn er tegenvallers (veel) en meevallers (weinig).

Het Heerlense college heeft de afgelopen maanden gerekend, geschoven en geschrapt dat het een lieve lust was. Het resultaat daarvan werd maandag aan twee commissies voorgelegd.

De oppositiepartijen zagen door de bomen het bos niet meer. Ze klaagden over het ontbreken van bijlages, waardoor de twaalf velletjes die ze geleverd werden onbegrijpelijk zouden zijn.

Henk Rozeboom van coalitiepartij PvdA vond die twaalf velletjes juist een heel pak. Voor hem was het allemaal heel duidelijk en helder. „Leg gewoon de stukken van drie jaar geleden ernaast, dan zie je de aanpassingen vanzelf."

Volgens Rozeboom kwam de lawine aan detailvragen door de oppositie dan ook niet voort uit het gebrek aan informatie, maar uit gebrek aan vertrouwen in het college.

Dat laatste mag waar zijn, maar het onderhavige stuk is wel erg complex. Niet door de schuld van het college, maar door dat heel ingewikkelde centrumplan.

Ook deze verslaggever, toch heel wat moeilijke nota's gewend, heeft er de handen vol aan om grip te krijgen op de financiële stand van zaken rond dat centrumplan.

PvdA'er Rozeboom kapittelt de oppositie, maar hij heeft gemakkelijk praten. De coalitiefracties worden wekelijks door de wethouders bijgepraat over de laatste stand van zaken. Ze hebben de totstandkoming van het ingewikkelde stuk beetje bij beetje gevolgd en dat is wel even zo handig.

Als de oppositie ook regelmatig bijgepraat zou worden, kon ze veel beter voorbereid aan de openbare vergaderingen over het centrumplan beginnen. Waarom gebeurt dat niet?

Gebrek aan vertrouwen soms?

Vervolgonderzoek in Hermangroeve

EYGELSHOVEN – In de verontreinigde Hermangroeve in Eygelshoven vindt momenteel een nader onderzoek plaats naar de exacte vervuiling in het gebied. Aan de hand van de resultaten wordt een saneringsplan voor de groeve opgesteld.

Een oriënterend onderzoek had vorig jaar uitgewezen dat de voormalige bruinkoolgroeve verontreinigd is met onder andere zware metalen. De Hermangroeve moet daarom worden gesaneerd. Van acuut gevaar voor de volksgezondheid is echter geen sprake, zo heeft de GGD geconstateerd.

Het huidige onderzoek moet nauwkeurig uitwijzen welke stoffen in welke hoeveelheid en op welke plaats in de groeve aanwezig zijn. De eigenaar van de groeve, Laura BV, laat het onderzoek in eigen beheer uitvoeren door Grontmij.

De provincie laat weten: „Als wij het onderzoek uitvoeren, dan duurt het langer. Want in dat geval moeten we volgens het programma van de Interimwet Bodemsanering werken." Een directielid van Laura zegt dat nog niet duidelijk is wie voor de onderzoekskosten opdraait. Volgens de provincie moet de vervuiler betalen en dat is eigenaar Laura.

Meldpunt klachten illegaal bouwen

LANDGRAAF – Burgers in Landgraaf die klachten hebben over illegale bouwwerken kunnen daarvoor vanaf volgend jaar terecht bij een centraal meldpunt op de gemeente.

Landgraaf gaat in 1994 het toezicht op het bouwen verscherpen. In de nieuwe nota Handhaving van Bouwregelgeving stelt de gemeente dat iedere overtreding van de bouwregels na 1 januari 1994 moet leiden tot een gemeentelijke reactie. De overtreding wordt of gelegaliseerd of de overtreder wordt aangepakt. Verder kan het college iemand dwingen iets tijdig af te breken, ook als de overtreder een bewaarschrift heeft ingediend.

Vuurtje

● *'Waar rook is, is vuur' moet de Heerlense brandweer hebben gedacht bij het zien van een enorme rookontwikkeling nabij de Nijverheidsweg in Hoensbroek eind december 1991. Bijna twee jaar later kwam het 'vuur-incident' ter sprake bij de kantonrechter in Heerlen. „Een vuurtje dat amper een vuurtje is geweest. De omvang was niet eens een meter...," zegt de verantwoordelijke voor de brand op zijn terrein. „En het feit dat de brandweer drie kwartier bezig is geweest met het blussen van het karwei is overdreven. Eerst was de aansluiting op het leidingnet niet goed en daarna moesten de slangen opnieuw worden opgerold en weer uitgerold..."*

Vuurtje 2

● *Die opmerkingen schoten kantonrechter Oostdijk in het verkeerde keelgat: „U bagatelliseert de zaak te zeer. De omvang van het vuur was vijf meter en de brandweer heeft wel degelijk drie kwartier nodig gehad om het vuur te blussen. Omwonenden en zelfs het verkeer ondervonden er hinder van." In het vuur van de strijd kreeg de man, conform de eis van de officier van justitie, een boete van 250 gulden opgelegd.*

Lift

● *Van een vuurtje naar een vurig mannetje is tijdens een zitting van de kantonrechter maar een kleine stap. Een 55-jarige Heerlenaar wilde op 15 maart van het vorig jaar nabij de Spoorsingel in Heerlen gebruik maken van de diensten van een prostituée. Twee agenten zagen hoe de man een 34-jarige Duitse, voor hem onbekende vrouw aansprak, de vrouw liet instappen in zijn auto en wegreed richting 'afwerkplek'. Als prostituant, een klant van een hoertje, werd hij strafbaar geacht. Maar de man ontkende de verdenking in alle toonaarden. „Ik heb het linkerportier opengedraaid waarna zij vroeg of ik haar een lift naar Treebeek kon aanbieden, maar eerst moest zij nog een boodschap doen in een winkel. Zij is niet eens ingestapt." De kantonrechter hechtte meer waarde aan het verhaal van de betrokken agenten. Het tafereel kostte de Heerlenaar een boete van 200 gulden. Een dure lift...*

Verleidelijk

● *U kent dat wel. Tijdens het werk even vijf minuten pauze voor een bakje koffie en kopje thee. Heel verleidelijk is dan de automaat vol versnaperingen die in de pauzehoekjes van een aantal bedrijven staat. Een tablet witte chocolade met nootjes geeft dat bakje leut op de een of andere manier toch iets extra's. De flinke portie calorieën, ruim driehonderd voor zo'n brok chocolade, wordt meestal met drie of vier collega's gedeeld om het extra gewicht toch zo beperkt mogelijk te houden. Nadat het calorie-probleem is opgelost, komt er een tweede 'gevaar' om de hoek kijken: een collega krijgt puistjes van witte chocolade. Een andere snoeper weet de oplossing: „Je moet gewoon met de ogen dicht eten..."*

Uitspraak

● *Kantonrechter Th. Oostdijk tegen een Heerlenaar die een 'papiertje' op straat had gegooid: 'U noemt een Snickers een snoepje. Wat is in uw ogen dan een groot snoepje?'*

Limburgs Dagblad

REGIONALE EDITIE

Chef editieredactie Wim Dragstra

KANTOREN

Heerlen
Hoofdkantoor, In de Cramer 37, 6411 RS Heerlen, tel: 045 - 739911, fax: 045 - 739264.

Kerkrade
Rayonkantoor, Markt 42, 6461 ED Kerkrade, tel: 045 - 452932, fax: 045 - 455506.

Brunssum
Rayonkantoor, Rumpenerstraat 81, 6443 CB Brunssum, tel: 045 - 256363, fax: 045 - 259056.

Servicepunten
VVV Heerlen 045 - 716200
VVV Simpelveld 045 - 445222
VVV Landgraaf 045 - 322929

Limburgs Dagblad

Voluit of afgekort: het jargon is niet te volgen

DEN HAAG – Beleidsintensiveringen, besparingsverliezen, desaldering, onderuitputting, generale compensatie. Het zijn maar een paar van de onbegrijpelijke termen die elk jaar, in het lijkt wel groter getal, terugkeren in de Miljoenennota en de begrotingen van de ministeries, die op Prinsjesdag aan de Tweede Kamer zijn aangeboden.

Deze begrippen worden zoveel mogelijk uit de krant geweerd en vertaald naar gewone-mensentaal, want ten slotte gaat het uiteindelijk om zaken die mensen raken, maar bewindslieden en kamerleden willen zich in de hitte van het debat nog wel eens vergrijpen. Een verklarende woordenlijst als geheugensteuntje.

Ook wat afkortingen betreft hebben de ambtenaren die de stukken schrijven ze dit jaar weer bruin gebakken. De lezer van de officiële stukken wordt om de oren geslagen met lettercombinaties als FES, ACLO, COPWO, NABONT en (kampioen alfabetsoep) OISOVSO. „Schat, zijn GF/PF al nominaal bijgesteld?"

- ACLO: Adviescommissie voor leerplanontwikkeling, een van de honderden adviesorganen van het ministerie van Onderwijs.
- Arbeidsverleden-eis: voor een ww-uitkering moet iemand gedurende de laatste vier jaar een minimaal aantal dagen hebben gewerkt.
- Belastingdruk: alle belastingen (behalve successierechten) uitgedrukt als percentage van het nationaal inkomen, ofwel de som van alles dat in Nederland wordt verdiend.
- Beleidsintensivering: ergens extra geld tegenaan gooien.
- Besparingsverlies: een bezuiniging die minder geld oplevert dan was voorzien.
- Budgetdiscipline: in totaal niet meer uitgeven dan er in totaal binnenkomt, dus tegenvallers opvangen met meevallers of bezuinigingen.
- COPWO: Centraal overlegorgaan personeelszaken wetenschappelijk onderwijs, adviseert over de arbeidsvoorwaarden van mensen die bij de universiteit werken.
- Collectieve uitgaven: het totaal van de uitgaven van rijk, provincies, gemeenten, waterschappen e.d., en de sociale fondsen.
- Contractloonstijging: stijging van het salaris van werknemers die onder een cao vallen.
- Debudgettere uitgaven: uitgaven die de overheid zelf niet doet, maar die wel bedoeld zijn voor het algemeen welzijn, bij voorbeeld woningbouw.
- Desaldering: het gelijktijdig verhogen of verlagen van uitgaven en inkomsten die met elkaar te maken hebben, saldo: nul.
- FES: Fonds Economische Structuurversterking, een nog op te richten fonds waarin een deel van het aardgasgeld, aangevuld met geld van een aantal ministeries, wordt gebuikt om grote projecten te betalen, zoals het opruimen van grote milieuvervuilingen.
- GBVB: Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, ofwel dat deel van buitenlandse zaken en defensie dat is uitbesteed aan de EG.
- Generale compensatie: ministers moeten gaten helpen dichten van hun collega's.
- NABONT: Nascholing beroepsonderwijs nieuwe technologieën, bijscholing voor leerkrachten in het beroepsonderwijs.
- Nominale bijstelling GF/PF: meer geld voor gemeenten en provincies als de prijzen zijn gestegen.
- OISOVSO: langste afkorting, staat voor Overgangswet interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs, waarvan niemand weet wat die regelt.
- Onderuitputting: het niet opmaken van geld dat er wel is (in net zo krom Nederlands ook wel: onderschrijding.
- Open-einde regeling: financiële regeling, die niet in de hand te houden is, omdat er geen zicht is op het einde ervan.
- Temporiseren: Ambtelijke versie van 'de brug was open', 'mijn band was lek' enz. - het duurt langer of het komt later.
- Verbruiksbelasting op milieugrondslag: nieuwe naam voor brandstofheffing op olie, gas, enz.
- WKA: Wet Koppeling met Afwijkingsmogelijkheid. Minimumloon en uitkeringen zijn gekoppeld aan de lonen in het bedrijfsleven, behalve als het kabinet beslist dat dat niet moet.
- WSNS: weer samen naar school, ofwel leerlingen van het speciale onderwijs terug naar het basisonderwijs.

Staatssecretaris van Sociale Zaken Jacques Wallage erkent:

'Er is te weinig rekening gehouden met linkmiegels'

DOOR MARC PEEPERKORN

DEN HAAG – Hij heeft haast, veel haast, en de speeltijd is beperkt. „Mijn grote angst is dat de tijd verdampt. En er is veel werk aan de winkel." Crisismanager en staatssecretaris van Sociale Zaken Jacques Wallage (PvdA) baant dus met gezwinde spoed door het mijnenveld dat sociale zekerheid heet.

„Toen Drees de voorloper van de aow instelde, was dat een enorme doorbraak in het leven voor honderdduizenden mensen. Klompé, die de bijstandswet tot stand bracht, bekommerde zich vooral over het feit dat mensen zich niet meer hoefden te schamen een uitkering aan te vragen. Het werd een recht. In de loop der jaren is te weinig rekening gehouden met de gehaaide burger, de linkmiegels. Misschien is het percentage linkmiegels ook wel hoger geworden dan de grondvesters van de wetten ooit hadden gedacht. Solidariteit was destijd de grondgedachte, waar nu sprake is van veel individueel cynisme."

● *Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid probeert met extra maatregelen steunfraude tegen te gaan.* Foto: DRIES LINSSEN

Apathie

● *Dat verklaart nog niet de apathie bij het bestrijden van de misstanden.*

„Het management bij de overheid laat erg veel te wensen over. Dat komt deels door de enorme bureaucratie, deels door de belangenverstrengeling tussen politiek en pressiegroepen. Daarbij geldt dat de politieke democratie op gespannen voet staat met een nuchtere, zakelijke beoordeling.
De sociale zekerheid zit in het hart van het politieke debat, waardoor het moeilijk is overeenstemming te bereiken. Het gebrek aan consensus, dàt is de oorzaak van de stroperigheid. Kijk maar naar de besluitvorming rond de wao.
De politiek richt zich op de rechten van de mensen en de laatste jaren een beetje op de plichten. Maar de plichten van de uitvoerders onttrekken zich aan het politieke debat. Pas geleidelijk aan komt daar meer belangstelling voor."

● *De enquêtecommissie leert dat de sociale partners en de politiek er een zootje van maakten. Van der Zwan concludeert hetzelfde voor de sociale diensten. Niemand doet het dus goed, hoe moet het dan wel?*

„In ons land is de sociale zekerheid te ver van de mensen af georganiseerd. Het sociaal recht is een abstract recht geworden. De bijstand is in het drijfzand terechtgekomen door de overmatige drang van de politiek alles te verankeren in rechtszekerheid. Voor iedere groep is ieder specifiek recht secuur vormgegeven. Daarom zitten we nu met 23 categoriën in de bijstand.
Tussen het ministerie en de sociale diensten zit een onvoorstelbare machinerie van regelgeving. Dat doodt iedere flexibiliteit. Mijn voorstel is dan ook: minder gedetailleerde regelgeving en meer eigen verantwoordelijkheid voor de gemeenten."

● *Met als gevolg minder rechtsgelijkheid.*

„Je kunt de zaken zo gedetailleerd vastleggen dat je omkomt in de bureaucratie. Als je onder de huidige regelingen de gemeenten meer ruimte geeft, gaat het goed fout. Dat is waar, dat leert Van der Zwan. De kunst is in de nieuwe situatie de gemeenten echt verantwoordelijk te maken, dan voelen ze zich ook echt aangesproken.
Dat zit ook in het akkoord over de bijstandswet met de gemeenten. De uitkeringen worden verlaagd en gemeenten krijgen de mogelijkheid een toeslag te verstrekken. Het rijk trekt zich dus terug, maar garandeert het wettelijk sociaal minimum. Gemeenten krijgen meer vrijheid en verantwoordelijkheid, ook financieel."

● *Van der Zwan wijst juist op de gevaren van meer vrijheid voor gemeenten. Hij pleit voor strakke landelijke regelgeving.*

„Ik heb aangekondigd het akkoord te herijken op basis van het rapport van Van der Zwan. Maar ik houd vast aan de hoofdlijn van het akkoord. In centralistische voorschriften geloof ik niet, noch in een gedeconcentreerde rijksdienst die de bijstand uitvoert."

● *U legt het advies van Van der Zwan dus naast U neer?*

„Ik kom met een pakket maatregelen dat orde op zaken stelt in de bijstand. Daarop word ik beoordeeld. Mijns inziens is het heel goed mogelijk tot behoorlijk precieze voorschriften te komen, zonder de eigen verantwoordelijkheid van de gemeenten los te laten."

Modellen

● *De begroting voor volgend jaar somt een aantal modellen op voor een nieuw sociaal zekerheidsstelsel. Een keuze wordt evenwel niet gemaakt.*

„Het gaat bij die modellen om de mate waarin de overheid nóg een rol speelt. De uitersten zijn een variant waarin de overheid zich nergens mee bemoeit tot één die veel overeenkomst vertoont met de wijze waarop we nu de ziektwet en de wao hebben geregeld. De Vries en ik beraden ons nog. De Kamer is eerst aan zet met haar reactie op het rapport van de parlementaire enquêtecommissie. Dat is de reden waarom in de begroting geen keuze wordt gemaakt.
Wel wil ik in deze kabinetsperiode nog een aantal basisbeginselen neerleggen. We moeten de onzekerheid wegnemen. De werknemer moet weten waar hij recht op heeft als hij over drie, vier jaar werkloos is.
Uitgangspunt voor mij is: meer dynamiek in het sociale stelsel en tegelijkertijd bescherming blijven bieden. De eigen verantwoordelijkheid moet versterkt. De meest recente ziekteverzuimcijfers tonen een lichte stijging van het verzuim. Dan concludeer ik: werkgevers en werknemers hebben daar onvoldoende aan gedaan. De vraag is of je die rekening bij de betrokkenen neerlegt of afwentelt op de samenleving. Meer marktwerking hoeft niemand te schaden, maar je moet wel de grenzen in acht nemen."

● *U gebruikt de laatste tijd veelvuldig het woord 'consensus'. De politiek zou nu eindelijk bereid moeten zijn de verschillen te overbruggen om de sociale zekerheid te redden. De verkiezingsprogramma's geven aan dat die verschillen er nog steeds zijn.*

„Dat is een kwestie van cycli, net als bij kikkers. Eerst heb je de dril, dat hangt een tijdje in het water rond. Maar aan het eind van het proces heb je de kikker. Dat doen partijen ook. Die ventileren eerst hun eigen opvattingen, daarmee gaan ze de boer op. Maar uiteindelijk komen er compromissen.
Als De Vries en ik, vertegenwoordigers van de twee grootste partijen, de lijnen uiteen zetten voor een nieuwe sociaal zekerheidsstelsel, heb ik er alle vertrouwen in dat ook onze geestverwanten over dat smalle bruggetje komen dat wij gebouwd hebben. Ik heb er goede hoop op dat De Vries en ik een bijdrage kunnen leveren aan die consensus."

● *Wat is dat toch op Sociale Zaken. Ter Veld had een zeer goede verstandhouding met CDA-collega Bert de Vries, hij werd zelfs de achtste PvdA-minister genoemd. En ook tussen U en De Vries lijkt alles wonderwel te sporen, terwijl het beleidsterrein toch zo gevoelig is.*

„De Vries is geenszins een PvdA'er. Hij is een klassieke CDA-minister, maar wel een faire."

● *Dat is uitzonderlijk voor een CDA'er?*

„Dat zeg ik niet. Maar Bert en ik komen allebei uit Groningen, misschien helpt dat ook een beetje. Als het echt moeilijk wordt, schakelen we over in het Gronings.

Minister R.F.M. Lubbers

Nederland reageert verdeeld op Miljoenennota
PAGINA 18

Ritzen hanteert de schaar
PAGINA 19

Pronk maakt zijn testament bekend
PAGINA 20

Minister J.J.M. Ritzen

Kosto loopt niet achter de feiten aan
PAGINA 21

Ere-escorte doet het voor de koningin
PAGINA 22

Minister J.P. Pronk

Werkvoorziening moet volle pond bezuinigen
PAGINA 23

Complete tekst van de Troonrede
PAGINA 24

Drie sporen werden pijlers, maar wel veel zwakker

DOOR CAREL GOSELING

DEN HAAG – Het eerste kabinet-Lubbers had het zogenoemde driesporen-beleid. Sanering van overheidfinanciën, bevordering van werkgelegenheid en versterking van het bedrijfsleven. Tot 1990 had dat beleid succes. Zo veel zelfs dat iedereen dacht dat de economie het wel weer kon hebben. Te forse loonstijgingen waren het gevolg. En nu is de economie terug bij af.

In de Miljoenennota 1994 probeert het kabinet het tij te keren. Het drie sporen-beleid in vervangen door een drie pijlers-beleid. Uitgaande van een verdere gezondmaking van de overheidsfinanciën gaat het om: extra investeringen, bevordering van werkgelegenheid en een terughoudende loonkostenontwikkeling. Er is sinds 1982 weinig veranderd. Maar of de drieslag van toen nu even succesvol zal zijn, moet betwijfeld worden.
Neem de gezondmaking van de overheidsfinanciën. Belangrijkste graadmeter is de daling van het financieringstekort. In het regeerakkoord stond dat het tekort jaarlijks een half procent moest dalen: 2,5 miljard gulden per jaar. In 1993 wordt dat niet gehaald. Het tekort komt niet op de gewenste 3,75 procent uit maar blijft 3,9 procent. En komend jaar is er helemaal geen daling meer.

Om aan de eerdere tekortplannen vast te houden moest het kabinet 3,5 miljard gulden extra bezuinigen. Dat vond men te veel bovenop de al eerder afgesproken ombuigingen van 12,6 miljard voor 1994. De werkgelegenheid zou er te veel door worden aangetast. Nu valt er op de bezuinigingen van 12,6 miljard gulden wel iets aan te merken. Voor 5,2 miljard gaat het helemaal niet om bezuinigingen. Maar om de verkoop van staatsaandelen PTT en extra gasbaten. Geld dat gebruikt wordt om uitgaven te dekken waar eigenlijk geen geld voor is. Met een gezondmaking van overheidsfinanciën heeft het in ieder geval niets te maken.

Met de investeringen is het eigenlijk hetzelfde. Het kabinet trekt daarvoor miljarden uit. Op papier, want het geld is er nog helemaal niet. Om toch maar vast te kunnen starten wordt gebruik gemaakt van de woningcorporaties. Die lossen nu oude staatsleningen met hoge rente snel af. Dat levert, eenmalig, 8 miljard gulden op.

Daarvan wordt 3 miljard stilletjes weggepropt in de Staatsschuld. Hoeft er straks minder geleend te worden. De rest wordt gebruikt om er blijvend mee te investeren. Dat kan niet zegt u? Juist. Dus wordt de truc bedacht van een fonds dat straks langzaam gevuld wordt met geld dat binnenkomt uit gas- en staatsaandelenverkopen. Dan kun je nu vast starten met investeren en hoop je maar dat straks je geld niet op is.

Met het bevorderen van de werkgelegenheid past het kabinet eenzelfde taktiek toe. Net doen alsof. Op basis van de loonmaatregel wordt aangenomen dat er daardoor 7000 werklozen minder bij komen. Er wordt gezegd dat er 20.000 plaatsen bijkomen in het leerlingwezen (werken en leren tegelijk). Er is 65 miljoen voor het leren uitgetrokken maar als de werkgevers de werkplaatsen niet leveren is dat zonder effect. De bedrijven mogen ook nog eens 20.000 werkervaringsplaatsen ophoesten voor werklozen. Zonder overheidsgeld.
Meer mensen in banenpools, meldt het kabinet. Komend jaar 21.440 plaatsen. Die zijn er nu al. Uitbreiding van het jeugd werkgarantieplan met 2000 plaatsen. Die zaten al in de planning. Bovendien zijn het tijdelijk banen. En dan de 9000 extra arbeidsplaatsen in de zorgsector. Daar is wel geld voor, maar alleen op voorwaarde dat de werkgevers ook financieel bijspringen. En die hebben het geld niet. Dankzij bezuinigingen van het kabinet.

Kortom: op papier lijkt het alsof er heel wat gebeurt, maar feitelijk stijgt de werkloosheid komend jaar onverminderd. Bovendien gaat het vaak om het voortzetten van bestaand beleid, waarbij de uitkomsten tot nu toe niet hoopgevend zijn geweest.

Het inkomensbeeld dan. De loonmaatregel is het voornaamste punt om te voorkomen dat de lonen stijgen. Het kabinet weet echter dat die ontdoken wordt via forse incidentele loonsverhogingen. Maar men doet alsof de neus bloedt. Net als bij de beruchte koopkrachtplaatjes. De verschillen tussen minima, iemand met zo'n 48.000 gulden (modaal) en de nog hogere inkomensgroepen zijn op papier klein gemaakt door de nullijn in de lonen als vaststaand aan te nemen.

Door wat te goochelen met de belastingen en de premies gaan de minima er netto twaalf gulden per maand op vooruit, modaal 25 gulden. Jammer dat de prijzen met zo'n drie procent stijgen. Dus houdt iedereen in het handje minder over. En wat dat goochelen met belastingen en premies betreft: de lastendaling van 1,7 procent die daardoor op papier ontstaat, is er niet.

Waarom? Omdat dit jaar de economie inzakt en dus het nationaal inkomen kleiner wordt. Zelfs als belastingen en premies gelijk blijven worden ze op papier wel hoger. En komend jaar worden ze extra laag omdat de economische klap van 1993 dan doorwerkt in de belastinginkomsten van de Staat. Dat leidt, ook weer op papier, tot lagere lasten. Bovendien rooft het kabinet de sociale fondsen leeg (1,7 miljard gulden tekort) waardoor de premies lekker laag blijven. Maar geen zorg: nemen uw individuele lasten bovendien toe, dan blijft er helemaal niets van de 'lagere lasten' over.

Sociale partners reageren verdeeld op Miljoenennota

Vakbonden teleurgesteld, werkgevers redelijk positief

van onze redactie economie

DEN HAAG - De vakcentrales FNV, CNV en MHP reageren teleurgesteld op de Miljoenennota. FNV en CNV menen dat het kabinet te weinig oog heeft voor de sociaal zwakkeren. Bovendien vinden zij de werkgelegenheidsplannen van minister De Vries van Sociale Zaken nauwelijks een knip voor de neus waard. De MHP hekelt vooral het feit dat het kabinet er niet in slaagt de lasten verder te verlagen.

De werkgeversorganisaties VNO en NCW daarentegen zijn tevreden over de maatregelen die het kabinet neemt om de concurrentiekracht van de economie te versterken. Beide organisaties zijn ook tevreden dat ook het kabinet naar een minder verstarde arbeidsmarkt toe wil. Maar ontevreden zijn ze over de financiering ervan en over het niet verder dalen van het financieringstekort.

In de ogen van FNV en CNV wentelt het kabinet de problemen te veel af op werknemers en uitkeringsgerechtigden. Die moeten allerlei verworven rechten opgeven, waarbij het volgens de bonden zeer de vraag is of dat meer banen zal opleveren.

Zo staan het ontslagrecht en het algemeen verbindend verklaren van cao's ter discussie, worden de regels voor uitzendwerk mogelijk verruimd en komt er eventueel een wet die bepaalt dat een bedrijf of bedrijfstak een vast aantal werknemers onder het cao-loon moet betalen.

„Werknemers zijn in Haagse ogen per definitie inflexibel en dus zijn zij het haasje. En dat allemaal onder het motto van de bevordering van de werkgelegenheid," luidt het stekelige commentaar van de christelijke vakcentrale. Volgens het CNV is de jacht op werknemers geopend.

Ook het creëren van laag-betaald werk beziet de vakbeweging met de nodige scepsis. Het CNV vreest dat het vooral zal leiden tot het invoeren van overbodige arbeid tegen een schamel loon.

Verder vindt de FNV het bedrag dat het kabinet wil investeren in infrastructuur te mager. De vakcentrales keuren ook de loonmaatregel van minister De Vries af.
De FNV stelt triest vast dat het derde kabinet van premier Lubbers begint zoals zijn eerste kabinet was begonnen: met een record-aantal werklozen. De vakcentrale vindt het daarbij bijzonder wrang dat het kabinet het recht op een ww-uitkering wil beperken.

Meer geld

Meer geld voor verbindingen, onderzoek- en ontwikkeling, een hogere belastingaftrek voor werkenden en verlaging van de vermogensbelasting, zijn volgens het VNO eerste stappen die in de komende jaren verder moeten worden ontwikkeld om de economische kracht te versterken.

De christelijke werkgevers wijzen de hogere benzine-accijns als geldbron voor de fiscale ondersteuning van onderzoek en ontwikkeling af. Ze wijzen erop dat de uitvoering van andere verbeteringen voornamelijk naar volgende begrotingen wordt doorgeschoven. Ook de betaling van de belastingaftrek voor werkenden door belastingverhoging voor vooral hogere inkomens (via de inflatiecorrectie) wijzen ze af.

Het VNO vreest dat het uitblijven van een daadwerkelijke daling van het tekort van de overheid tot grote problemen voor het volgende kabinet zal leiden. Die zullen uitsluitend met forse ombuigingen kunnen worden opgelost. Het volgende kabinet zal er bovendien een hele toer aan hebben om de eenmalige bezuinigingen van het zittende kabinet om te zetten in blijvende.

Dat geldt ook voor de lastendruk (belastingen en sociale premies). Die is anders dan het kabinet zegt maar tijdelijk lager, doordat er (tijdelijk) minder winstbelasting binnenkomt."

Kennis

De werkgeversorganisaties in het midden- en kleinbedrijf KNOV en NCOV vinden dat het kabinet terecht het vizier méér richt op de kleinere en middelgrote ondernemingen. Het KNOV mist echter kennis van en begrip voor het ondernemen en de overtuiging het mkb maximaal te kunnen benutten. Het NCOV leest 'mooie bedoelingen, maar onvoldoene uitwerking'.

Het KNOV wil dat de fiscale steun voor onderzoek en ontwikkeling wordt toegesneden op het mkb. De aanpak van de criminaliteit is een goede, maar die mag niet worden betaald uit hogere accijnzen op benzine en diesel.

● *De heer Schuyffel uit Amsterdam installeerde zich gistermorgen al heel vroeg bij het Koninklijk Paleis om maar niets van het schouwspel te hoeven missen.* Foto: ANP

Lubbers: 'Een heel bijzondere begroting'

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Premier Lubbers vindt de begroting 1994 die gisteren is gepresenteerd 'een heel bijzondere'. De eerste minister zei dit op een persconferentie over de Miljoenennota. Lubbers noemde daarvoor vier redenen. Ten eerste dalen de netto rijksuitgaven komend jaar. Ten tweede wordt er een aantal blijvende wijzigingen in het arbeidsmarktbeleid aangekondigd. „Wij gaan all-out voor werkgelegenheid. Ik kan mij niet herinneren dat begrotingsbesprekingen ooit zo in het teken van de werkgelegenheidsproblemen hebben gestaan."
Ten derde wees Lubbers erop dat er in de begroting voor een aantal terreinen de balans wordt opgemaakt van wat is bereikt. Hij noemde met name de decentralisatie (het afstoten van rijkstaken naar provincies en gemeenten) en de criminaliteitsbestrijding. Op dat laatste terrein heeft zich volgens Lubbers 'een ware cultuuromslag' voltrokken.
Als vierde punt noemde Lubbers het solidair zijn met andere Europese landen voor zaken als financieringstekort en lastendruk.

Terugblikkend op zijn premierschap vanaf 4 november 1982, noemde Lubbers zijn eerste kabinet 'het meest doorbrekend' wat betreft veranderingen in de samenleving. Tijdens het tweede kabinet-Lubbers (1986-1989) was er volgens hem grote voldoening over 'de enorme toename van het aantal banen. Tegelijk werd de agenda voor de toekomst uitgezet'.

Het huidige kabinet kreeg te maken met 'een enorme koude douche', aldus Lubbers. De economie zakte in, de uitgaven bleken te hoog en de lonen stegen te fors.
De eerste minister wees erop dat de beleidslijnen van het kabinet nu worden doorgetrokken naar de verkiezingsprogramma's van de politieke partijen. „Een heel interessant slot," concludeerde Lubbers over zijn politieke activiteiten.
De premier erkende ook enkele missers. Zo is het kabinet veel te snel gekomen met de sociale vernieuwing. Daardoor is dit proces dat was gericht op de individuele burger, verzand in bestuurlijke problemen. Over de wao-kwestie merkte hij op dat dit niet zozeer een politieke teleurstelling is geweest als wel een maatschappelijke.

Ervaring

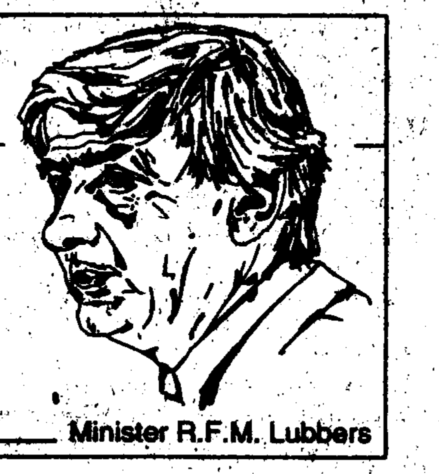
Lubbers: „Het was een hele ervaring te merken dat er in dit land een grondstroom is van: wij moeten alles behouden wat er is. De sociale partners bijvoorbeeld bleken een heel resistente lijn te hebben. Dat was een ervaring voor mij".

ALGEMENE ZAKEN

Totaal begroot: 48 miljoen

De grootste uitgaven in 1994:

- Personeel en materieel: 37,3 miljoen
- Voorlichting: 6,3 miljoen
- Wetenschapp. raad voor regeringsbeleid: 1,7 miljoen

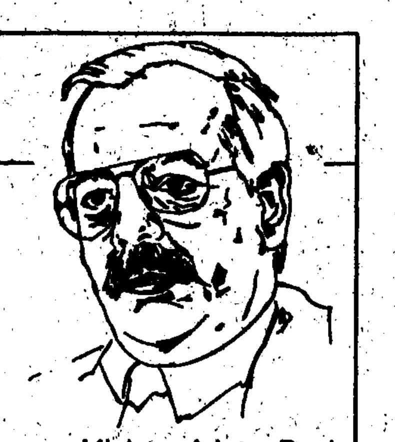
Minister R.F.M. Lubbers

DEFENSIE

Totaal begroot: 13,5 miljard

De grootste uitgaven in 1994:

- Koninklijke Landmacht: 4,7 miljard
- Koninklijke Marine: 2,6 miljard
- Koninklijke Luchtmacht: 2,5 miljard
- Pensioenen, uitkeringen wachtgelden: 1,6 miljard

Minister A.L. ter Beek

Wat zij er van vinden

Kunstenaars

Minister D'Ancona van WVC bezuinigt 15,3 miljoen gulden in de kunsten. Ze laat de uitvoering en invulling daarvan over aan haar opvolger en belast het volgende Kunstenplan met stevige taakstelling. Dat wordt dan ook, over haar politieke graf heen, tot een bezuinigingsplan gemaakt.
Dat stelt de Federatie van Kunstenaarsverenigingen in een reactie op de Miljoenennota. Uit die begroting zou de indruk kunnen ontstaan dat de kunst is ontzien bij de bezuinigingen volgend jaar. Dat is onjuist. De podiumkunsten leveren volgens de federatie echter 9,3 miljoen guldenj en de beeldende kunst 6 miljoen in.

Kinderopvang

De werkgevers in de gepremieerde en gesubsidieerde sector, verenigd in de VOG, willen niet meewerken aan het plan van welzijnsminister D'Ancona om 1.200 werkloze allochtone meisjes op te leiden tot hulpen in de kinderopvang. De bewindsvrouw heeft een miljoen gulden voor dit werkgelegenheidsproject uitgetrokken.
De VOG wil echter eerst duidelijkheid over de toekomst van de kinderopvang als geheel. De organisatie is erg teleurgesteld over de rijksbijdrage, die lager is uitgevallen dan aanvankelijk was beloofd.

Universiteiten

Het aantal studenten dat een beroep doet op de auditorenfondsen zal spectaculair groeien als de nieuwste aanpassingen van de studiefinanciering doorgaan. Dat zegt de vereniging van universiteiten VSNU in een reactie op de onderwijsbegroting. Voor die fondsen zullen daardoor straks 'vele tientallen miljoenen' extra nodig zijn.
Een auditorenfonds is een universitair fonds, bedoeld voor studenten die buiten hun schuld te lang over hun studie doen.
Voor het overige tonen de universiteiten zich wel tevreden over de begroting en het Hoger Onderwijs en Onderzoeksplan (HOOP). De studentenvakbond LSVb denkt daar heel anders over. De bezuinigingen op de studiefinanciering vindt de bond onaanvaardbaar en de ideeën over sneller studeren en meer selectie, zoals beschreven in het HOOP, 'armoedig en onsamenhangend'.

Asielzoekers

Het kabinetsbeleid ten aanzien van asielzoekers en minderheden kan op kritiek rekenen van VluchtelingenWerk en het Nederlands Centrum Buitenlanders (NCB). Volgens VluchtelingenWerk geeft het kabinet een te rooskleurig beeld van het aantal asielzoekers in 1994. Het kabinet rekent op 25.000 mensen. VluchtelingenWerk denkt dat dit er meer kunnen worden. Ook heeft de organisatie kritiek op de bezuinigingen op de opvangcentra.
Het NCB meent dat het kabinet te weinig daadkracht toont bij het terugdringen van de werkloosheid onder allochtonen.

Kleine scholen

De bezuinigingen op kleine scholen die minister Ritzen in zijn begroting aankondigt, heeft de woede gewekt van de CNV-onderwijsvakbonden KOV en PCO, en van de christelijke besturenorganisatie BPCO. Een beperking van het aantal leraren op die scholen, hoe klein ook, is onaanvaardbaar, zo luidt hun reactie.
De beperking komt neer op 0,2 formatieplaats per school en geldt voor scholen met minder dan 77 leerlingen. Volgens de twee vakbonden betekent dat een verlies van 540 arbeidsplaatsen in het basis- en 300 in het voortgezet onderwijs.

Zachte sector

De Federatie van Werkgeversverenigingen (werkgevers in de zorg, welzijn en cultuur) vindt het onaanvaardbaar dat het kabinet in 1994 geen loonruimte beschikbaar stelt voor verbeteringen in de cao's die in 1992 en 1993 zijn overeengekomen.
Voor het bedrijfsleven gaat het kabinet uit van een 'overloop' aan reeds overeengekomen verbeteringen van 0,75 procent. Maar in de niet-commerciële sector zullen de werkgevers in ernstige financiële problemen komen bij de financiering van ingegane cao-verbeteringen.

Consumenten

Konsumenten Kontakt vindt dat het huidige kabinetsbeleid de mensen met de laagste inkomens in een steeds grotere achterstandspositie brengt. „De kloof tussen arm en rijk lijkt onoverbrugbaar te worden."

Chemie

De Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie (VNCI) stelt dat het totale pakket van kosten voor de chemische industrie - arbeidskosten, belastingen, energieheffingen enzovoorts - niet afneemt. De internationale concurrentiepositie van de chemie wordt daardoor nog verder ondergraven. Het verwachte verlies van vijfduizend arbeidsplaatsen in 1994 en 1995 zal door de 'passieve opstelling van de overheid' nog verder toenemen.

Cosmetica

Het gaat slecht(er) met de Nederlandse economie. Volgens minister De Vries (Sociale Zaken) bevinden we ons in een heuse economische recessie, volgens minister Andriessen (Economische Zaken) nog niet maar wel bijna, en volgens minister Kok (Financiën) misschien.

Wat wèl duidelijk is: over 1993 zal er geen economische groei geconstateerd kunnen worden en volgend jaar stijgt de produktie met één luttel procentje. Dan bereiken we waarschijnlijk ook het naoorlogs dieptepunt van 715.000 mensen met een werkloosheidsuitkering.

Wat ook zeker is: Nederland zal zijn afkalvende concurrentiepositie moeten verbeteren, wil het de haperende motor van de economie weer vlot doen draaien. Dat geldt overigens ook voor de rest van Europa, waar het doorgaans nog slechter gaat dan bij ons. Een afdoende oplossing voor deze problemen staat niet in de Miljoenennota 1993. Dat is ook niet verbazend. De politieke verkoopbaarheid van pijnlijke maatregelen is immers uitermate gering, en er naderen Tweede Kamerverkiezingen.

Of de huidige begrotingsvoorstellen van het kabinet de problemen voldoende kunnen bestrijden, valt echter te betwijfelen.
De lonen zijn in Nederland sinds 1990 te snel en te fors gestegen. Met lede ogen zien wij nu de concurrentie vanuit Azië sterk toenemen, vooral uit Japan, Korea, Taiwan, Indonesië, en zelfs China. Ook in Centraal en Oost-Europa bieden de lagere loonkosten een aantrekkelijk economisch klimaat voor concurrenten, zo waarschuwt minister Kok ons terecht.
Het lijkt echter vooral een signalering vanuit de onmacht. De loonmaatregel waar het kabinet nu mee dreigt, biedt ruimschoots kans tot ontwijking, mocht het zover komen.
Een van de grootste obstakels voor herstel, de veel te hoge collectieve lasten, blijft bestaan. In 1990 betaalden wij 52 cent belasting op iedere verdiende gulden, dit jaar bijna 55 cent en volgend jaar 53 cent.

Hoewel de regering het financieringstekort jaarlijks een half procent wilde doen dalen, wordt dat doel dit jaar en volgend jaar niet gehaald. De overheidsfinanciën blijven dus ongezond. En dat betekent dat er weer onvoldoende geld is en blijft voor zaken zoals uitkeringen of belastingverlagingen.
Het kabinet wil ons doen geloven dat er veel gedaan wordt aan werkgelegenheidsverbetering en probeert het bedrijfsleven op te peppen. Dat is ten dele waar, maar de Miljoenennota bevat ook veel beleidsvoornemens met een laag cosmetica en met nog onduidelijke financiering.

Harde maatregelen zoals lagere uitkeringen, minder subsidies, en een versoepeling van regels inzake het ontslag van werknemers, vindt het kabinet nu blijkbaar te ver voeren. Wie aan 'verworven rechten' komt, wordt genadeloos teruggeslagen, zo heeft de PvdA bijvoorbeeld uit het wao-debat kunnen leren en heeft ook premier Lubbers, naar eigen zeggen met enige verbazing, mogen constateren.

Toch zal een nieuw kabinet, van welke politieke kleurschakering dan ook, gezien de bedenkelijke ontwikkelingen binnen de EG en op de wereldmarkt, vroeg of laat en goedschiks of kwaadschiks, verder moeten bezuinigen en hard moeten ingrijpen met maatregelen zoals bijvoorbeeld de sanering van de sociale zekerheid naar een mini-stelsel waarin slechts een minimum-bestaansniveau gegarandeerd wordt.

En dan is de kleur van het kabinet niet zo belangrijk meer; wel het vermogen om de noodzaak voor pijnlijke maatregelen in een vroeg stadium duidelijk en overtuigend te communiceren. Dat is ook in het belang van de gegarandeerde zorg voor de échte zwakkeren in onze samenleving.
Want een ding lijkt de economische barometer duidelijk aan te geven: de tijd van het sociaal paradijs is nu wel voorbij.

R.B.

Kabinet bezuinigt 12,7 miljard

Koopkracht za[l] licht afnemen

Vervolg van pagina 1

DEN HAAG – De koopkracht zal volgens het kabinet afnemen. De daling loopt uiteen van 2,5 procent voor de minima tot 1,5 procent voor modaal. Het teruglopen van de koopkracht wordt veroorzaakt door de inflatie. Die is 3 procent. Zonder prijsstijging zouden de minima er netto 12 gulden per maand op vooruit gaan en modale inkomensgroepen 25 gulden. Dat komt door een aantal belasting- en premiemaatregelen die het kabinet wil doorvoeren.

De kinderbijslag gaat niet omhoog. Uitkeringen en minimumloon blijven gelijk. Dit geldt ook voor de salarissen van ambtenaren en degenen die hun arbeidsvoorwaarden volgen (trendvolgers). De kosten van het loonakkoord dat dit jaar gesloten is met ambtenaren en trendvolgers zal een volgend kabinet in 1995 moeten opvangen.

Bezuinigingen

Het kabinet bezuinigt 12,6 miljard gulden. Daarvan bestaat 5,2 mi[l]jard gulden uit extra inkoms[ten] door verkoop van staatsaandel[en] PTT en gasverkopen. Het snoe[i]... is nodig om een belastingtegenv[al]ler van 16,7 miljard gulden op te vangen. Die is ontstaan nu de economische groei dit jaar nul is [en] komend jaar hoogstens 1 proce[nt]. Er wordt 1,5 miljard gulden ex[tra] uitgegeven aan vooral investe[rin]gen, werkgelegenheid en meer c[e]len. Het financieringstekort da[alt] komend jaar niet, maar blijft [op] 3,9 procent.
Werkgevers die vermogen in [het] eigen bedrijf steken gaan mind[er] belasting betalen. Als persone[el] wordt ingezet bij onderzoek [en] ontwikkeling van nieuwe produ[k]ten, zijn de loonkosten fiscaal [af]trekbaar.

Benzine

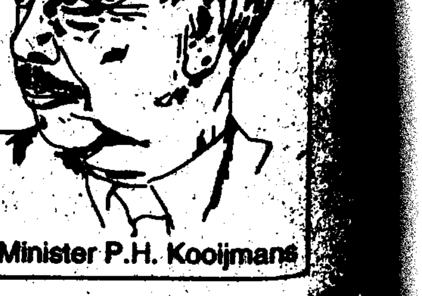
De benzine- en dieselaccijns ga[an] op 1 januari fors omhoog. Ook [de] lpg- en dieseltoeslag in de moto[r]rijtuigenbelasting (mrb) stijge[n]. Voor het vrachtverkeer over [de] weg zal de mrb ter compensa[tie] op 16 maart 1994 iets dalen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Totaal begroot: 2,4 miljard

De grootste uitgaven in 1994:

- Contributie aan Europese Gemeenschap: 1,9 miljard
- Buitenlandse dienst en overige bestedingen: 454 miljoen

Minister P.H. Kooijmans

Leerlingen niet langer in onderwijs dan nodig

Ritzen legt omslachtige studieroutes aan banden

n onze parlementaire redactie

HAAG – Minister Ritzen omslachtige studieroutes in ortgezet onderwijs aan banleggen. Leerlingen dienen nger in het onderwijs te blijn nodig is. Langdurige -en ure- routes havo-vwo-hbo of mbo-hbo moeten worden omen. Ritzen wil hierover in ssie treden met het onder-

inister oppert de mogelijkom leerlingen na de derde havo of vwo voor de keus te en om daarin door te gaan of het mbo over te stappen. ingen van wie onzeker is of t het hbo zullen halen, kodan eerder terecht in het waarna zij een baan kunnen n. Blijkt op het mbo dat zij geschikt zijn voor het hbo, dan moet dat onder nog nader te bepalen voorwaarden alsnog kunnen.

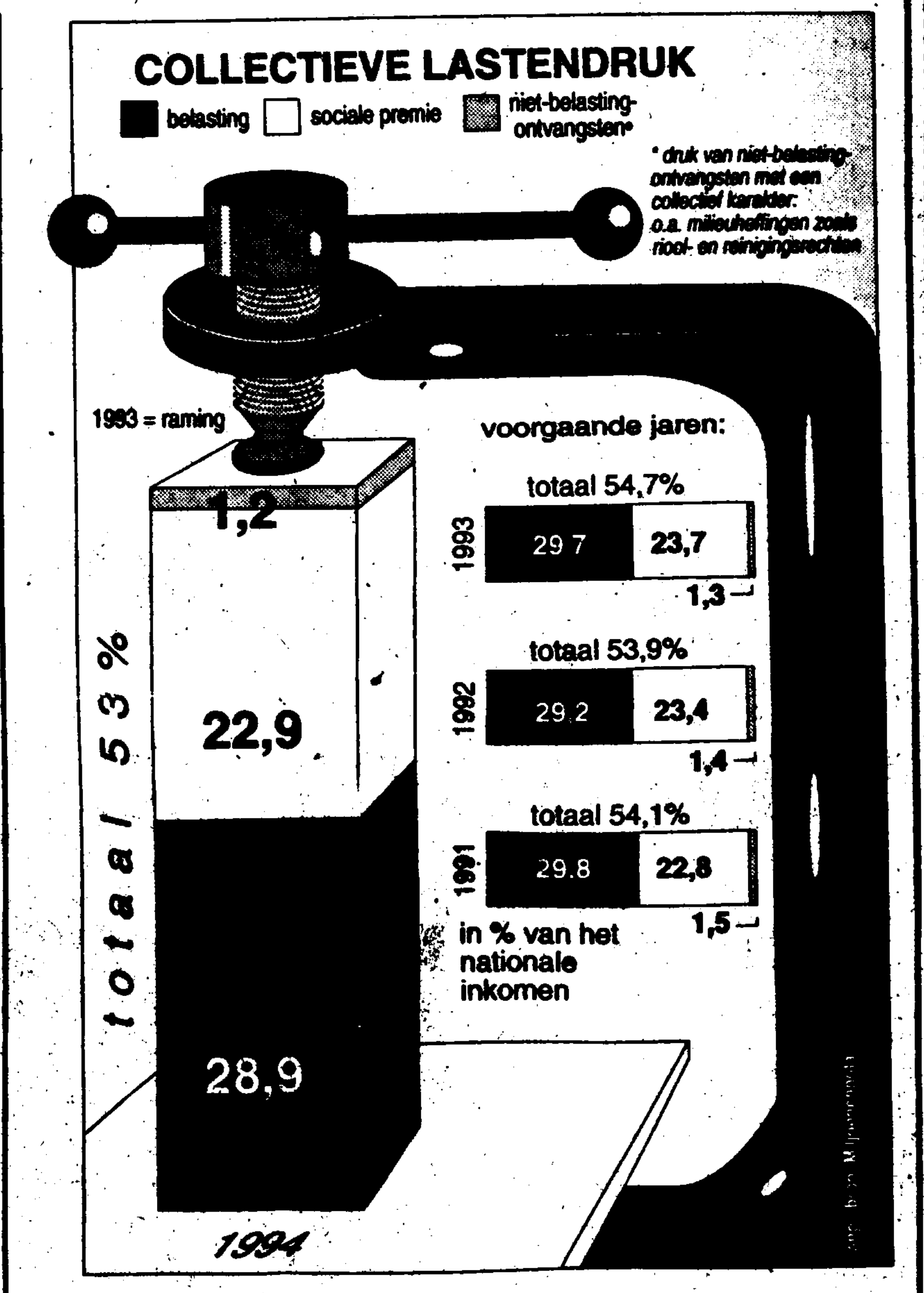
De minister kiest in ieder geval twee uitgangspunten: Scholen krijgen de mogelijkheid leerlingen een leerweg te weigeren die niet kansrijk wordt geacht. Ook dient de financiering van een school sterker gekoppeld te worden aan de resultaten die zij boekt.

Volgens Ritzen dragen leerlingen en ouders ook zelf verantwoordelijkheid voor het gebruik van onderwijsvoorzieningen. Wanneer omslachtige routes worden gevolgd, mogen de kosten daarvan niet automatisch worden afgewenteld op de samenleving, aldus de minister. De ideeën sluiten aan op de eerder bekend geworden concrete voorstellen om studenten met een hbo-diploma te weren van de universiteit.

Opvallend

Enkele andere in het oog lopende voorstellen uit de onderwijsbegroting zijn:

- tweeduizend gulden premie voor studenten die vlot afstuderen.
- 400 miljoen gulden extra voor wetenschappelijk onderzoek.
- met ingang van 1 augustus volgend jaar krijgen scholen met minder dan 148 leerlingen minder personeel. Opbrengst: 26 miljoen gulden. Scholen met meer dan 170 leerlingen krijgen meer personeel.
- de basisbeurs wordt in vijf jaar tijd stap voor stap verlaagd met tien tot 45 gulden per maand. Studenten van ouders met weinig geld krijgen dit gecompenseerd in hun aanvullende beurs.
- het collegegeld voor jonge deeltijdstudenten wordt verlaagd van 1000 naar 750 gulden.

Toestand overheidsfinanciën dwingt tot keuzes

Ritzen knipt rigoureus onderwijsfranje eraf

DOOR HARM HARKEMA

HAAG – Het is ongeeld een ingrijpende bering geweest. Onderwijsster Ritzen heeft in de ntie zijn snor er af ged. Het lijkt welhaast een bolische daad voor wat onderwijs nog te wachten Wat niet doelmatig is t ter discussie. De franje eraf. In de onderwijseld zal de komende jaren uitgebreid de schaar den gezet. Rigoreus rschijnlijk, „want de bekte economische groeien toestand van de overdsfinanciën dwingen tot eilijke keuzes," om met en te spreken. Maar ook rzichtig. Er mag geen d vloeien. „Want onderis de levensader van de tschappij."

n, met zijn economische achond, blijft het er in hameren zijn achterban van onderwijEuropa en Nederland zitten in een conjuctureel dal, de nomische vooruitzichten zijn ctureel slecht. Werk voor laagchoolden, maar ook voor hoger eleiden trekt in toenemende weg naar landen waar de lolager zijn, zoals Zuidoost-Azië Oost-Europa. De overheidsficiën zijn tegelijkertijd nog niet op orde. Aan grootepse overheidsbezuinigingen ook in de toekomst niet zijn te komen.

erwijs is, met een begroting 33 miljard gulden bovendien eweg het duurste departet. Alleen sociale zaken komt 27 miljard nog een beetje in uurt. Ook volgen steeds meer sen steeds langer onderwijs. zal door stijgende immigratie geboorteaantallen de bevolsgroei sterker zijn dan tot kort werd aangenomen.

nieuwste, nog verse prognoses en op een toename van het al leerlingen en studenten met 000 in tien jaar. Alleen dat al tot extra uitgaven van jaar 1,5 à 2 miljard.

Maar geld voor meer is er niet. Dus is Ritzens motto nu 'Liever beter dan meer." „Meer," aldus Ritzen, „maakt onbetaalbaar, waardoor meer uiteindelijk minder wordt." Nu is het de tijd de schaar te pakken „om te voorkomen dat het onderwijs op termijn bezwijkt onder de goede bedoelingen."

Daarom bijvoorbeeld moeten nu de mogelijkheden van leerlingen en studenten om al te langdurig onderwijs te volgen worden beperkt. 'Doelmatige leerwegen' heet dat. Het volgen van veel opleidingen na elkaar dient worden te voorkomen. Te beginnen met het hoger onderwijs. Wie een hbo-diploma heeft gehaald, mag niet meer door naar de universiteit, of hij moet het zelf betalen. Nu nog tellen de universiteiten vijftienduizend studenten die al een hbo-diploma op zak hebben: Jaarlijkse kosten 120 miljoen.

Ook het stapelen in het voortgezet onderwijs gaat de komende jaren aan banden. Hier geldt het zelfde verhaal: Steeds meer leerlingen volgen bijvoorbeeld de route havo-vwo-hbo, of havo-mbo-hbo. Dat kan veel korter, want dat spaart geld uit, dat beter besteed kan worden.

Omdat de schaar niet in het vlees dient te worden gezet, zal in de primaire taak van het onderwijs niet worden geknipt: „Voorop staat dat de directe voorzieningen, die de ruggegraat vormen van de dagelijkse onderwijspraktijk, ook bij een sobere onderwijsbegroting worden versterkt." Daartoe behoort niet de studiefinanciering, dus daar wordt de komende jaren 650 miljoen op bezuinigd.

Onweerswolk

Gezien 'de economische situatie die als een onweerswolk boven de begroting hangt', zal de onderwijsbegroting de komende jaren zeker nog de forse klappen te verwerken krijgen. De verkiezingsprogramma's van CDA en VVD laten daar geen twijfel over bestaan. Tegen die achtergrond is Ritzens motto 'liever beter dan meer' nogal optimistisch. Realistischer lijkt: „Minder, maar hopelijk niet slechter".

ONDERWIJS EN WETENSCHAPPEN

Totaal begroot: 33,6 miljard

De grootste uitgaven in 1994:

Primair onderwijs:	8,1 miljard
Voortgezet onderwijs:	6,5 miljard
Wetenschapp. onderw.:	4,7 miljard
Studiefinancieringsbeleid:	4,5 miljard

Minister J.J.M. Ritzen

VERKEER EN WATERSTAAT

Totaal begroot: 8 miljard

De grootste uitgaven in 1994:

Openbaarvervoer en goederenvervoer:	2,9 miljard
Investeringen in wegen en spoor:	2,1 miljard
Rijkswaterstaat:	1,9 miljard

Minister J.R.H. Maij-Weggen

Voor het eerst sinds 1900 niet meer auto's

DEN HAAG – Voor het eerst sinds 1900 zal het autopark dit jaar niet toenemen. Er komen weliswaar 400.000 nieuwe auto's op de weg, maar er verdwijnt eenzelfde aantal via de autosloper en de handel met het buitenland. Het Centraal planbureau (CPB) heeft dit bekend gemaakt.

Bij de berekening heeft het CPB wel afgezien van de situatie in het crisisjaar 1935 en de periode van de Tweede Wereldoorlog. In de eerste zes maanden van dit jaar werden er hier 22 procent minder auto's verkocht dan over dezelfde periode vorig jaar.

Omdat ons land een kleine autoindustrie heeft zijn de gevolgen hier voor die branche klein. Nedcar (Volvo) heeft maar een marktaandeel van 3 procent. De overige auto's op de wegen zijn importen. Importeurs, dealers en de fiscus merken echter wel degelijk iets van de mindere autoverkopen, aldus het planbureau.

De helderheid van een milieuminister

DEN HAAG – Dat minister Alders (Milieubeheer) voortgang boekt in zijn milieubeleid, valt onder meer af te lezen uit deze passage in de 'toelichting' op zijn begroting:

„In 1992 zijn KWS2000 en het CFK-actieprogramma geïntegreerd in de Stimuleringsregeling Milieutechnologie en in 1993 is daar het afvalstoffenprogramm T-2000 bij gekomen. In het programmacollege Milieutechnologie zijn opgegaan de adviescommissies van de Stimuleringsregeling Milieutechnologie (Stir-MT), het Innovatiegerichte Onderzoeksprogramma Milieutechnologie en de Programmatische Bedrijfsgerichte Technologiestimulering (PBTS). In 1994 worden de PBTS materialen, biotechnologie en milieutechnologie onder één AmvB gebracht. De evaluatie van het IOP-MT onderdeel milieubiotechnologie wordt eind 1993 afgerond."

Investering in infrastructuur

DEN HAAG – De extra investeringen in infrastructuur ter waarde van vijf miljard gulden, worden volgens minister Maij-Weggen (Verkeer) voor onder meer de volgende projecten gebruikt:

- Betuwelijn Rotterdam-Duitsland
- Hoge Snelheids Lijn (HSL) Amsterdam-Parijs
- uitbreiding en verbetering Schiphol en Rotterdamse haven
- nieuwe metrolijnen in Amsterdam en Rotterdam
- nieuwe sneltram in Utrecht
- busbaan in Eindhoven
- Kalandbrug te Rotterdam
- Spoorverbreding Groningen-Leeuwarden
- diverse verbeteringen aan wegen: A9, A27, A30, A50 en A73.

Werknemers zijn met wao-ingreep stuk duurder uit

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – De wao-maatregelen van het kabinet kosten de werknemers alleen maar geld. De premies die betaald moeten worden aan verzekeringen om het effect op de wao-uitkering ongedaan te maken, zijn zo hoog dat er de eerste tien jaar een financieel nadeel ontstaat. Dan pas zullen de wao-maatregelen een zodanige invloed hebben op het aantal wao'ers dat de wettelijke wao-premie kan dalen. Daardoor wordt het financiële nadeel van nu dan gecompenseerd. Het Centraal planbureau (CPB) heeft dit berekend.

Volgens het CPB hebben de wao-maatregelen nauwelijks effect op de hoogte van de wao-uitkering. De wao-uitkering voor een werknemer was voor de ingreep 74 procent van het laatstverdiende loon. Dat wordt nu 73 procent. Voor werknemers in de door de overheid gepremieerde en gesubsidieerde sector (g en g) blijft de uitkeringshoogte op 71 procent van het laatstverdiende loon. De ingreep heeft daar geen enkel effect. Alleen rijksambtenaren zien hun wao-uitkering dalen van 76 naar 70 procent van het laatstverdiende loon.

Dat er vrijwel geen effect is voor werknemers en mensen in de g en g-sector komt omdat men zich heeft bijverzekerd. De werknemers kost dat ongeveer 1 procent van het bruto loon aan premie. Voor mensen in de g en g-sector is dat 1,4 procent. Opvallend genoeg kost de wao-reparatie de werkgevers vrijwel niets. Alleen in het bedrijfsleven betalen zij 0,3 procent van de premies. Dat betekent een lastenverzwaring voor de werkgevers van 0,2 procent van het bruto loon.

Geen daling

Gezien de gang van zaken met de wao heeft het planbureau een eerdere voorspelling dat de ingreep zou leiden tot 30.000 minder wao'ers in 1998 ingetrokken. Alleen bij de rijksambtenaren wordt nu nog een forse daling van het aantal arbeidsongeschikten voorzien. Een cijfer noemt het CPB niet meer.

Maij kapittelt foute instelling van journalisten

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Tussen minister Maij-Weggen (Verkeer en Waterstaat) en de parlementaire pers is nooit wat moois gegroeid. Bij de presentatie van haar begroting liet de bewindsvrouwe openhartig weten hoe dat komt: de journalisten hebben gewoon een foute instelling. Zij kunnen voor de juiste stijl een voorbeeld aan haarzelf nemen.

Op de vraag wat haar de afgelopen jaren niet is gelukt, hapte Maij even naar adem. Ze was net zo lekker bezig met het oplepelen van wat haar allemaal wel gelukt was. „Ik moet altijd een mentale slag maken als ik zo'n vraag krijg," aldus de grijnzende minister.

„Het verschil tussen u en mij is dat ik altijd alles vanuit een positieve instelling bekijk en dus niet negatief. Ik noem het een ondernemersstijl, waar je overigens wel verder mee komt. Dat ziet u wel."

Na lang nadenken herinnerde Maij zich overigens wel een wetsvoorstel dat het niet gehaald had: een poging belasting op pleziervaartuigen in te voeren. Toch: „Hoewel, Financiën was de eerste ondertekenaar, ik voelde mij er alleen sterk bij betrokken."

Spottend eindigde zij haar beantwoording: „Ach, u weet vast wel wat verder verkeerd is gegaan."

Maatregelen leveren 900 miljoen op

Sociale zekerheid grondig veranderd

n onze parlementaire redactie

N HAAG – Het sociale stelsel t aan de vooravond van een e diep ingrijpende veranderin. De kabinetsvoorstellen voor end jaar zijn een eerste aanzet.

Het recht op een werkloosheidsuitkering wordt beperkt. De werknemer moet langer gewerkt hebben voor deze in aanmerking komt voor een ww-uitkering. Hierdoor vallen tienduizenden mensen eerder terug op de bijstand.

- De bijstandswet wordt grondig gereorganiseerd. De uitkeringspercentages worden verlaagd, terwijl de gemeenten de mogelijkheid krijgen een toeslag te verstrekken. Dit maatwerk moet fraude voorkomen. De sociale dienst en de uitkeringsgerechtigde sluiten een contract over het zoeken naar werk. De uitkering wordt gekort als de bijstandsontvanger zijn afspraken niet nakomt.
- De kinderbijslag wordt bevroren, net als het wettelijk minimumloon en de uitkeringen.
- Bij ziekte van de werknemer moet de werkgever de eerste zes weken (kleine bedrijven twee weken) het loon doorbetalen. Pas daarna neemt de bedrijfsvereniging dit over.
- De fraudebestrijding moet versterkt. Speciale teams in de vier grote steden en gegevensuitwisseling tussen sociale diensten, bedrijfsverenigingen, de belastingdienst en arbeidsbureaus moeten voorkomen dat uitkeringsgeld op de verkeerde plek terecht komt.

In totaal wordt er volgend jaar voor 2,5 miljard gulden op de sociale zekerheid bezuinigd. Het betreft 900 miljoen gulden door nieuwe maatregelen, de rest is het resultaat van eerder genomen besluiten.

Laagste belastingtarief zakt

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Het kabinet heeft een aantal maatregelen genomen dat van invloed is op de koopkracht. De voornaamste zijn:

- het laagste belastingtarief, dat geldt voor inkomens tot 43.267 gulden, gaat omlaag van 38,4 naar 37,75 procent. Een deel van de verlaging (0,25 procent) geldt alleen voor 1994,
- de belastingen worden niet gecorrigeerd voor inflatie. Dat betekent dat het 50 procents tarief ook komend jaar ingaat bij inkomens boven 43.267 gulden, het 60 procents tarief vanaf 86.532 gulden. De betrokkenen gaan zo feitelijk meer belasting betalen,
- de belastingaftrek wegens arbeidskosten stijgt van 5 naar 6 procent van het inkomen met een maximum van 2078 gulden,
- de grens voor teruggave van te veel betaalde belasting gaat van 331 naar 150 gulden. Voor bejaarden van 221 naar 150 gulden,
- de nominale premies ziekenfonds en awbz (vaste bedragen) gaan komend jaar niet omhoog,
- de huurstijging wordt beperkt tot 5 procent,
- sociale minima met individuele huursubsidie krijgen een speciaal voordeeltje waardoor de huurstijging voor hen tot 4 procent wordt beperkt,
- de belastingtoeslag voor eigenaar-bewoners van huizen (huurwaardeforfait) gaat niet omhoog,
- de sociale premies voor werknemers stijgen met 4,25 procent,
- de fiscale aftrekbaarheid van kosten voor kinderopvang wordt beperkt,
- de benzineaccijns gaat met 11 cent per liter omhoog, de dieselaccijns met 8 cent per liter. Gelijktijdig gaan de toeslagen in de motorrijtuigenbelasting (mrb) voor lpg- en dieselrijders omhoog. Het vrachtverkeer over de weg ziet de mrb op 16 maart 1994 dalen waardoor de extra last deels gecompenseerd wordt,
- de 1 cent verhoging van de dieselaccijns die in 1993 tijdelijk werd ingevoerd, blijft gehandhaafd,
- een milieubelasting op brandstoffen, grondwater en afval gaat extra omhoog. De belasting moet komend jaar 530 miljoen gulden opleveren,
- winstdeling in bedrijven zal fiscaal gestimuleerd worden op basis van een recent door de Kamer aangenomen wetsvoorstel Vermeend-Vreugdenhil (PvdA-CDA).

Voor werkgevers zijn er enkele voordelen. Zoals:

- een daling van sociale premies met 0,25 procent,
- een lagere vermogenbelasting voor ondernemers die hun geld in het eigen bedrijf steken,
- een belastingmaatregel waardoor loonkosten van personeel dat onderzoek doet naar nieuw produkten of die ontwikkelt, aftrekbaar worden.
- bedrijven kunnen bij Financiën meer krediet krijgen. Daarvoor is 100 miljoen gulden extra vrijgemaakt.

Het leger loopt vanzelf leeg

DEN HAAG – De verkleining van de krijgsmacht gaat veel sneller dan voorzien. Vooral de Landmacht ligt voor op schema. In vier jaar tijd is bijna 22 procent van deze militairen vertrokken. Terwijl minister Ter Beek (Defensie) een verkleining van 16,7 procent had gepland. Dat blijkt uit de begroting Defensie voor 1994.

Ook veel Marechaussees vertrekken voordat Ter Beek hen de wacht kan aanzeggen. De minister had een verkleining van de Marechausse gepland van 7,2 procent in 1994.

Maar het personeelsbestand is nu al met 11,8 procent geslonken.

Zoals bekend moet de krijgsmacht rond het jaar 2000 met bijna de helft minder mensen toe. Minister Ter Beek schatte het aantal gedwongen ontslagen op 1500. Maar dat aantal kan meevallen, gezien de snelheid waarmee militairen een andere werkgever zoeken.

Toen de Defensiebegroting 1993 in de Tweede Kamer werd besproken maakten CDA en VVD zich zorgen over de leegloop van Defensie. Want het zijn vaak de meest bekwame militairen die snel elders emplooi weten te vinden. Ter Beek ontkende toen dat er sprake was van een leegloop.

Ontwikkelingswerk moet uit zachte sector worden getild

Het politieke testament van minister Jan Pronk

DOOR MARGREET VERMEULEN

DEN HAAG – Ontwikkelingshulp is altijd een troostprijs geweest voor landen die het onderspit delven in de harde internationale politiek. Een soort welzijnswerk, maar dan wereldwijd. Met ingang van 1994 wordt dat allemaal anders. Ontwikkelingshulp moet veel vaker gebruikt worden als instrument om de machtsverhoudingen in de wereld te beïnvloeden. Dat is de teneur van de laatste begroting Ontwikkelingssamenwerking van het kabinet Lubbers-III. Het is tegelijkertijd het politieke testament van PvdA-minister Jan Pronk.

● *Minister Jan Pronk: '...Ontwikkelingshulp moet gebruikt worden om de totstandkoming van de nieuwe wereldorde te beïnvloeden, net zoals het defensie- en buitenlands beleid daarvoor al sinds jaar en dag gebruikt worden...'* Foto: DIJKSTRA

Vroeger was de tegenstelling tussen arme en rijke landen maatgevend voor de ontwikkelingshulp. Maar dat zwart-wit plaatje bestaat niet meer. In 'rijke' landen leven grote groepen mensen onder de armoede-grens, bijvoorbeeld in Amerika. In 'arme' landen woont vaak een steenrijke elite. In het schemergebied daartussen zit een hele nieuwe groep landen: die in Midden- en Oost Europa. „Kortom, de Derde Wereld bestaat nu ècht niet meer," aldus Jan Pronk tijdens een toelichting op zijn begroting.
Het gevolg is dat landen als China, Thailand, Chili en de Filippijnen geen geld van Pronk meer krijgen. Die zijn te rijk geworden. Maar ook arme landen als Swaziland en Botswana (waar 50 procent van de inwoners onder de armoedegrens leeft) worden geschrapt.

Conflicten

Het geld is nodig voor de opbouw van Oosteuropese landen zoals Albanië, maar ook voor minder arme landen in die regio zoals Bulgarijë en Roemenië. Tot voor kort wilde Pronk deze landen per sé geen geld geven uit zijn begroting, omdat het geen ontwikkelingslanden zijn: daarvoor zijn ze (nog) niet arm genoeg. Maar Pronk is 'om' gegaan. „Want economische tegenstellingen worden overschaduwd door politieke conflicten die zeer gewelddadige vormen kunnen aannemen," aldus Pronk.
Daarom opent hij de buidel voor landen die proberen de overstap proberen te maken naar een geordende, democratische maatschappij. Tot die groep, 'landen in transitie', rekent hij ook Zuid-Afrika, Vietnam en Namibië. „Zuid-Afrika is natuurlijk geen gewoon ontwikkelingsland. Maar het is volstrekt òn-dènk-baar dat wij daar niks zouden doen om de overgang van een democratische samenleving te doen slagen".

Vrede stichten

Een andere taak van ontwikkelingssamenwerking wordt: vrede stichten. Pronk heeft onder meer Somalië, Soedan en Angola op dit lijstje staan. De minister betaalt dan ook van harte mee aan de kosten van VN-vredesoperaties, die vroeger voor rekening van Defensie kwamen. Maar ook landen die proberen de littekens van de oorlog weg te werken komen in aanmerking voor hulp: de Bezette Gebieden en Cambodja bijvoorbeeld. Traditionale ontwikkelingswerkers hebben hier natuurlijk weinig te zoeken. Militairen zullen nodig zijn en politie-agenten en deskundigen op het terrein van het openbaar bestuur. In plaats van 'gewoon' hulp krijgen deze landen (tijdelijk) begeleiding bij de opbouw van een geregelde samenleving.

De ontwikkelingshulp moet dus uit de zachte-sector gelicht worden, vindt Pronk. De hulp moet onderdeel gaan uitmaken van ons totale defensie- en buitenlands beleid. „Dat heeft nadelen, omdat een dimensie van zuiverheid – de 'echte' ontwikkelingshulp – verloren dreigt te gaan," erkent de bewindsman. Maar het voordeel is dat de ontwikkelingshulp-nieuwe-stijl meer effect kan sorteren, omdat met de hulp machtsverhoudingen worden beïnvloed. „Ontwikkelingshulp zal meer deel gaan uitmaken van de realiteit," schrijft Pronk in de nota 'Een wereld in geschil', zoals de onderbouwing van zijn laatste begroting heet.

Wereldorde

Het is een belangrijke politieke keuze die Pronk op de valreep van zijn carrière als minister maakt. Sinds de val van de muur leven we in een 'unieke' tijd, vindt hij. „Deze periode is te vergelijken met de periode 1945-1950. Toen was een klein clubje mensen bezig om een nieuwe wereldorde te schetsen – en dat clubje had ook de macht om tot uitvoering over te gaan. Ook nu vormt zich een nieuwe wereldorde, maar de totstandkoming daarvan is een langdurig proces." Ontwikkelingshulp moet gebruikt worden om dat proces te beïnvloeden, net zoals het defensie- en buitenlands beleid daarvoor al sinds jaar en dag gebruikt worden.

Hoewel Pronk de ontwikkelingshulp en buitenlands beleid nauw met elkaar wil vervlechten, pleit hij niet voor één minister van Buitenlandse Zaken met aan zijn zijde een staatssecretaris voor de uitvoering van het hulpbeleid. Een belangrijke stroming in het CDA is daar voorstander van. „Mijn nota kan makkelijk misbruikt worden door diegenen die een staatssecretariaat voor ontwikkelingshulp nastreven. Dat is inderdaad een politiek risico. Maar ik vindt dat er een minister voor Ontwikkelingshulp moet blijven. De minister van Buitenlandse Zaken stelt immers het eigen belang van Nederland voorop een minister van Ontwikkelingssamenwerking niet."

ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Totaal begroot: 6,1 miljard

De grootste uitgaven in 1994:

- Hulp via internationale organisaties: 1,4 miljard
- Hulp aan landen en regio's: 1,2 miljard

Minister J.P. Pronk

SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

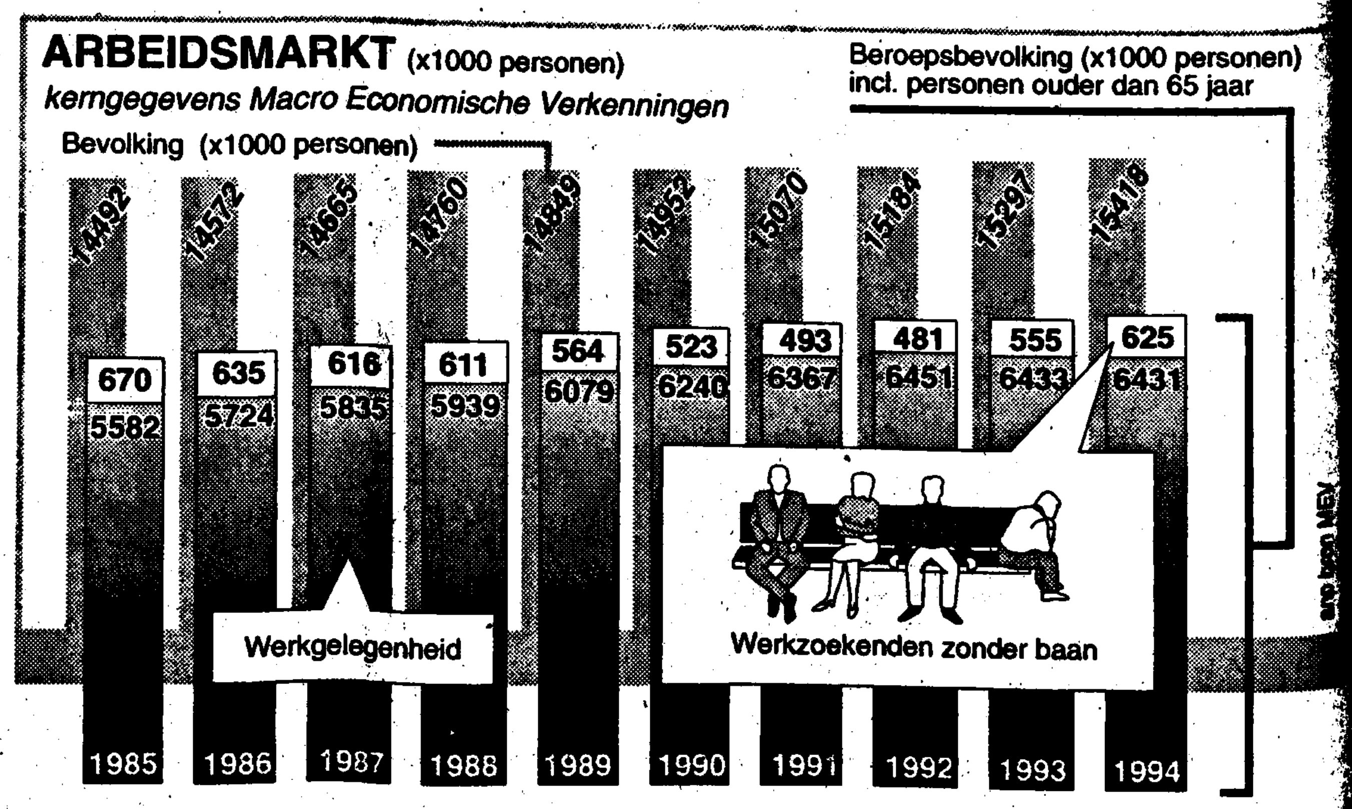
Totaal begroot: 27,5 miljard

De grootste uitgaven in 1994:

- Bijstand: 10,2 miljard
- Kinderbijslag: 7,0 miljard
- Sociale werkvoorziening: 3,4 miljard
- Rijksbijdragen AAW/AWW: 2,5 miljard

Minister B. de Vries

Aantal uitkeringen groeit naar na-oorlogs record

Werkloosheid blijft groeie[n] ondanks werkplan kabine[t]

DEN HAAG – Als een Hansje Brinker die de vinger nog priemend naar voren richt, terwijl de dijk allang is doorgebroken. Minister De Vries (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) blijft geloven in volledige werkgelegenheid. Hoewel ook hij voluit toegeeft dat de vloedgolf van werkloosheid voorlopig niet zal wegebben.

Nederland zit in een economische recessie. Het aantal werkloosheidsuitkeringen loopt volgend jaar op tot een na-oorlogs record van 715.000. En een verdere stijging ligt in het verschiet. „Afschuwelijke cijfers", zegt De Vries in een toelichting op zijn begroting voor volgend jaar, „die maatschappelijke onaanvaardbaar zijn." Maar de maatregelen die het kabinet in petto heeft beogen niet meer dan 'de scherpe kantjes ervan af te slijpen'.

Investeringen

Het kabinet trekt voor de komende vier jaar ruim negen miljard gulden uit voor investeringen in wegen, spoorlijnen en bodemsanering. Daarbovenop komt nog volgend jaar eens een extra bedrag van 500 miljoen gulden, als stimulans gemeentelijke investeringen. Ook bevordert het kabinet met 350 miljoen de onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten van het bedrijfsleven.

Grootscheepse projecten die werk moeten opleveren, maar aantallen banen worden voorzichtigheidshalve niet genoemd. Dat geldt ook voor de voorgenomen verhoging van het arbeidskostenforfait (de belastingaftrek voor werkenden), die de modale werknemer 150 gulden oplevert. Het extraatje voor de werkenden is mede bedoeld om uitkeringsgerechtigden te prikkelen een baan te vinden.

Tweede peiler van het werkgelegenheidsbeleid van het kabinet is geen loonstijging volgend jaar. Het liefst in de vorm van afspraken met de sociale partners, maar desnoods wettelijk afgedwongen. Het wetsvoorstel voor een looningreep ligt klaar. Volgens De Vries is één jaar afzien van loonsverhoging niet voldoende. Vijf jaar zet meer zoden aan de dijk, maar vooralsnog zijn werkgevers en vakbonden al mordicus tegen dat ene jaar.

Verbetering

Verder zoekt het kabinet zijn heil in het verbeteren van de werking van de arbeidsmarkt. Het ontslagrecht kan soepeler, de werktijden flexibeler en uitzendwerk mag voortaan onbeperkt bij dezelfde baas verricht worden. Het kabinet acht het wenselijk dat vijf tot tien procent van de werknemers niet meer dan het wettelijk minimumloon betaald krijgt. Dat schept banen voor laagopgeleiden, maar ook hier is het kabinet afhankelijk van de sociale partners. Datz[…] geldt voor het bevorderen [van] deeltijdwerk.

Wederom met die sociale part[ners] streeft het kabinet naar een [uit]breiding van het leerlingw[ezen] (20.000 extra plaatsen). De bi[jdra]ge van het rijk van 65 miljoen [gul]den is bescheiden. Ook het a[antal] werkervaringsplaatsen moet [met] 20.000 uitgebreid. Alleen bes[…] de uitkeringsgelden mogen [...] voor worden gebruikt. Overi[gens] wijst het kabinet erop dat do[or] toename van de ervaringsp[laat]sen, 14.000 gewone verdwij[nen]. De concurrentievervalsing w[ordt] voor lief genomen.
Waar het kabinet zelf de ha[nd] heeft, zijn de doelstellingen [be]perkt. Summiere uitbreiding [van] het jeugdwerkgarantieplan [...] werkloze jongeren, en 9000 e[...] banen in de zorgsector. De ba[nen]pools, opgezet als eindstation [...] langdurig werklozen, moeten [...] ontwikkelen tot opstapje naar [...] werk.

Commissies

En verder veel onderzoeken, [in]ventarisaties, adviesaanvra[gen,] aanjaagteams en nieuwe com[mis]sies (Commissie Onderkant [Ar]beidsmarkt, Stuurgroep Tew[erk]stelling Allochtonen). Het ge[loof] van de de econoom De Vrie[s in] volledige werkgelegenheid op [ter]mijn, zal bij zijn vakbroeders wenkbrauwen doen fronsen.

Kok: 'We doen het niet slecht' ● De Vries: 'Rampzalige situatie'

Deskundigen verschille[n] van mening over recessie

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – De Miljoenennota 1993 voorspelde voor dit jaar een economische groei van 2 procent. De Miljoenennota 1994 houdt het op nul voor dit jaar en 1 procent volgend jaar. Terugkeer naar een meer normale economische groei van 2 tot 3 procent wordt pas voor over enkele jaren voorspeld.

Is het nu recessie of niet? De geleerden zijn het er niet over eens. Minister Kok (Financiën) meldt in zijn Miljoenennota 1994: „Menig land verkeert in een recessie." Namen noemt hij niet, ook niet die van Nederland. Op zijn persconferentie repte Kok over 'economische tegenwind' maar voorspelde tegelijk dat ons land zich daar minder slecht doorheen slaat dan anderen.

Het Centraal planbureau (CPB), de rekenmeesters van het kabinet, meent dat ons land met een nulgroei net aan de recessie zal ontsnappen. De definitie van een recessie is namelijk dat de economische groei minstens een half jaar negatief moet zijn. En dat is hier niet het geval. De situatie is wel 'verre van florissant'.
Minister Andriessen (Economische Zaken) is het met het CPB eens. In zijn begroting 1994 merkt hij op dat ons land aan het randje van de recessie staat. Maar er niet in zit. Komend jaar is weer een gematige economische groei mogelijk. Echt herstel komt pas in 1995.

Wel degelijk

Zijn collega De Vries (Sociale Zaken) meent daarentegen weer dat ons land welk degelijk in een recessie zit. Zijn begrotingsstukken zijn met dat woord doorspekt.

Overigens lijkt er geen reden tot grote paniek. Volgens het CPB houdt de Nederlandse industrie zich redelijk staande. Ook al ligt de produktie dit jaar tot nu toe zo'n 2 procent lager dan vorig jaar, voor heel 1993 wordt geen produktiedaling voorzien. Wel een stabilisatie. Komend jaar groeit de produktie weer met 1,25 procent vooral door meer uitvoer.
De Nederlandse bedrijven springen er redelijk uit door de specialisatie. Er bestaat hier een beperkte autoindustrie, de sector [die] internationaal de grootste klap[pen] krijgt. Daarentegen blijft de v[oe]dingsmiddelenindustrie het ove[ral] prima doen. En daarin is ons la[nd] heel sterk.

Een extra voordeel is dat [het] grootste deel van de metaalp[ro]duktie in ons land naar No[ord] Amerika en Groot Brittannië ga[at]. Landen waar het economis[ch] weer beter gaat. Op de Du[itse] markt zal de Nederlandse in[du]strie weer terrein gaan winnen. [Na] jaren van verlies. Alweer door [de]ze specialisatie.

Winsten

Ondanks de opnieuw verslech[te]rende winstgevendheid van [de] Nederlandse bedrijven, ziet [het] CPB geen problemen voor de [in]vesteringen. Die kunnen n[og] steeds uit winst plus afschrijv[in]gen betaald worden. Er is wei[nig] behoefte aan extra vermog[en]. Door de dalende rente zal kome[nd] jaar de winstgevendheid van [...] ondernemingen, ondanks [de] slechte economische situatie, v[er]der toenemen.

Lonen zullen na jaar sneller stijgen

Planbureau: effect loonmaatregel nihil

DEN HAAG – Het effect van een loonmaatregel, bedoeld om de lonen niet te laten stijgen, is nihil. Binnen enkele jaren is 75 procent van het effect goedgemaakt door hogere incidentele loonsverhogingen en door een extra stijging van de cao-lonen als de loonmaatregel is afgelopen. Het Centraal planbureau (CPB) heeft dit berekend.

Volgens het CPB zullen de lonen komend jaar zonder loonmaatregel met 2,25 procent stijgen. Komt het kabinet wel met een ingreep, dan wordt die stijging beperkt tot 0,75 procent.

Het gaat dan vooral om een doorloop van loonstijgingen die dit jaar al zijn overeengekomen voor 1994.

Het CPB heeft berekend dat binnen twee jaar de helft van het effect dat de loonmaatregel heeft op de lonen ongedaan wordt gemaakt. Incidentele loonstijgingen (wegens promoties of zoiets) stijgen veel sneller dan normaal. Maken incidentele loonstijgingen dit jaar 0,25 procent van de totale loonstijging uit, komend jaar zal dat 1,5 procent zijn.

Verder

Het planbureau voorspelt verder dat na 1994 de normale lonen harder zullen gaan stijgen. Zo neemt het effect van de loonmaatregel verder af. Overigens betekent de loonmaatregel ook een nadeel voor de Staat. Zonder rem op de lonen zou men komend jaar 750 miljoen gulden extra aan belastingen binnen krijgen.

Wat het effect op de werklegenheid betreft heeft het CPB berekend dat door een loonmaatregel de groei in de werkloosheid iets lager wordt: geen 70.000 maar 63.000 mensen extra komen komend jaar zonder werk te zitten.

de begroting gelezen doo[r]

Maria van der Hoeven,

Tweede-Kamerlid CDA

De Miljoenennota staat dit jaar meer dan ooit in het teken van de verslechterende economie in Europa en de gevolgen daarvan voor Nederland. De ontwikkeling van de werkloosheid is zorgelijk. Ook in Limburg staan te veel mensen aan de kant. De oplossing hiervan is niet alleen een zaak van de overheid, maar ook van werkgevers- en werknemersorganisaties.

Banenplannen in welke vorm dan ook, kosten geld dat door de betrokken partijen gezamenlijk moet worden opgebracht. We zijn niet goed bezig wanneer we de accijns verhogen en dit vervolgens leidt tot afbraak van de werkgelegenheid in de transportsector en tot verslechtering van onze concurrentiepositie. In Limburg, met België en Duitsland op e[en] steenworp afstand, komt dit extra hard aan.

Een ander punt dat mij treft is de groeiende aa[n]dacht voor criminaliteit en met name de preventi[e] hiervan. Naast werkloosheid vormt criminaliteit e[n] het ermee samenhangende gevoel van onveiligheid bij de burgers het grootste probleem voor de jaren '90, ook in Limburg. Het CDA wil daarom dus me[er] politie op straat. Politie zichtbaar aanwezig voor d[e] burgers, dat moet prioriteit krijgen, ook bij de invu[l]ling van budgetten en inzet van mensen door d[e] politie zelf.

Daarnaast vereist de opvang maar vooral bijsturin[g] van criminele jongeren extra aandacht. Bijsturin[g] niet alleen in de vorm van straf en reclassering, maar gekoppeld aan een 'werk'-programma, bij voorbeeld in de vorm van de eerder door de minis[ter]-president bepleite 'kampementen'. Dat kan deze jonge mensen weer perspectief bieden en geeft he[n] kansen op een baan na afloop.

FINANCIEN

Totaal begroot: **4,9 miljard**

De grootste uitgaven in 1994:

- Personeel: 2,2 miljard
- Rente teruggave belasting: 1,0 miljard
- Materiële uitgaven: 927 miljoen

Minister W.Kok

WVC

Totaal begroot: **12,9 miljard**

De grootste uitgaven in 1994:

- Financiering en planning: 3,4 miljard
- Ouderenbeleid: 3,1 miljard
- Mediabeleid: 1,4 miljard
- Jeugdwelzijn: 1,3 miljard

Minister H. d'Ancona

Aantal asielzoekers blijft voorlopig nog wel stijgen

'We lopen echt niet achter de feiten aan'

DOOR HARM HARKEMA

N HAAG – Nee, zegt staatssecretaris Kosto (Justitie) be-t. Het toelatingsbeleid voor asielzoekers loopt niet achter feiten aan. „Liever zeg ik: De feiten rijden voor ons uit. ter de feiten aanlopen klinkt alsof we niets zouden doen. wijl we de afgelopen jaren juist een niet geringe prestatie ben geleverd. Probleem is dat we goeddeels afhankelijk van externe factoren waarop we geen grip hebben."

oren die er toe hebben geleid de prognoses over het aantal verwachten asielzoekers in n een jaar tijd verschillende n omhoog zijn bijgesteld. d vorig jaar nog uitgegaan van 00 asielzoekers, inmiddels den er dit jaar 38.000 tot 40.000 wacht.

alle problemen vandien. Zicht een oplossing voor de immigra-problematiek is er niet. Kosto: t wegwerken van de armoe in Derde wereld, daar gaat het Dat is makkelijk gezegd, dat t ik ook wel. Maar uiteindelijk et wel de enige oplossing." In achting daarvan hoost Kosto dgedwongen in een lekke t. En hoopt op betere tijden.

chterhaald

op doet leven, maar feit is dat miljoenennota alweer is achter-ald. Die gaat nog uit van de mst van 25.000 asielzoekers. Zo-ende zal het kabinet de komen-maanden nog honderden mil-nen extra guldens moeten hoesten. Het is niet de eerste er dat de toch al bezuinigende ega-bewindslieden tussentijds ancieel moeten bijspringen om-de stroom asielzoekers sneller eit dan het beleid kan bijbe-n.

rdt Kosto, die toch geacht rdt de stroom binnen de per-n te houden, al verwijtend door llega-bewindslieden aangeke-n?

sto: „Nee, want ook zij weten ik afhankelijk ben van externe gevenheden. Maar bezorgd zijn wel."

dat zal voorlopig wel zo blij-n, want justitie is niet veel meer geven dan het bestrijden van mptomen, geeft Kosto toe.

t beleid is enerzijds gericht op n ruimhartige toelating voor uchtelingen die vrezen voor ver-olging en anderzijds op het we-van degenen die op economi-he gronden hier komen. Dit cheidingsproces van kaf en koren aat ernstig onder druk, nu de ntallen zo blijven toenemen. De aditiële organisatie is gebouwd behandeling van 25000 asiel-kers, en kan het werk nauwe-s nog aan. De huisvestingspro-lematiek is minstens even nij-nd.

t te doen? Veel meer dan het rkleinen van de mazen in de wet het verbeteren van de procedu-s om snel te kunnen uit- of toe-izen, zit er niet in. De onlangs door de Tweede Kamer aange-scherpte vreemdelingenwet is daar een voorbeeld van. Maar of die nieuwe wet de toestroom van vreemdelingen ingrijpend doet af-nemen, is maar de vraag. Boven-dien zijn er nog de 'echte' vluchte-lingen uit bijvoorbeeld Somalië of het voormalig Joegoslavie, die doorgaans, gewoonweg opgeno-men dienen te worden.

Niet naïef

Kosto: „Er is natuurlijk geen wet te bedenken die het probleem op-lost. waar je een beetje op hopen mag voor de mensen daar, al weet ik ook wel dat de situatie er niet al te gelukkig uitziet, is dat er vre-de ontstaat in Somalië en Joego-slavië. Zodat ook de stroom vluch-telingen in onze richting af-neemt."

„Maar ik ben niet zo naïef om te denken dat de migratiedruk niet vrij groot zal blijven. Wie weet wat ons nog te wachten staat uit Oost-Europa. En de wereldbevolking blijft toenemen."

Nederland, benadrukt Kosto, is bovendien geen eiland in Europa, en wat betreft de toestroom van vreemdelingen mede afhankelijk van het beleid in de landen om ons heen. Vrijwel alle rijke landen trekken de touwtjes steeds strak-ker aan.

„Een onafhankelijke koers kun-nen we maar ten dele varen. Als we een toeschietelijker beleid zou-den voeren komt er direct een ex-tra grote stroom vreemdelingen richting Nederland. De tam-tam werkt snel. Bovendien bestaan in verscheidene landen goed georga-niseerde criminele reisorganisa-ties die er onmiddellijk op inspe-len".

Kosto vindt dat Nederland open moet blijven staan voor echte vluchtelingen. Maar van een ruim-hartiger toelatingsbeleid moet hij niets hebben. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld zijn partijgenoot Jan Pronk die pleit voor vaste aantallen toe te laten economische migranten (een quotumsysteem).

Absurd

Kosto heeft de strijd met Pronk in zijn partij vooralsnog gewonnen. Het nieuwe verkiezingsprogram-ma van de PvdA zit vrijwel geheel op de lijn-Kosto. Onbekommerd haalt hij dan ook de visie van Pronk en de zijnen onderuit:

„Migratiequota? Een redelijk ab-surd idee. Nederland heeft nu al te maken een immigratie-overschot van jaarlijks zestigduizend men-sen. Voor de meesten is niet op voorhand werk. Tegelijkertijd is heel het kabinetsbeleid er op ge-richt zoveel mogelijk mensen uit de bijstand of de wao te halen en naar de arbeidsmarkt te geleiden. Dat is op zich al moeilijk, want ar-beidsplaatsen zijn schaars. Dat al-les verdraagt zich van geen kant met migratiequota, die immers bo-venop die zestigduizend vaak moelijk plaatsbare immigranten zouden dienen te komen, die we toch al hebben."

Vreest Kosto ook voor vreemde-lingenhaat, zoals in Duitsland? „Ik hoop dat het niet zo ver komt. Ik ben blij dat het in Nederland nog rustig is, al moeten we ons niet op de borst kloppen. Ook hier zijn in-cidenten. Nederland heeft wel een traditie die vriendelijker ten op-zichte van vreemdelingen is. Maar er ligt nu wel een rapport van het Sociaal Cultureel Planbureau, waaruit blijkt dat de tolerantie ook hier aan het afnemen is."

„Een groot probleem in Duitsland vormden natuurlijk de liberale im-migratiewetten. De mensen stroomden daar zogezegd vrijelijk binnen. Nu Duitsland het roer heeft omgegooid ontstaat ook daar het idee: men doet iets. Het is ook niet uit wellust dat ik geregeld meldt hoeveel vreemdelingen we het land hebben uitgezet. Ik pro-beer duidelijk te maken: Er wordt beleid gevoerd."

● *Vluchtelingen vullen de formulieren in, waarmee zij asiel aanvragen.*

Archieffoto: DRIES LINSSEN

Belastingen werden met 7,6 miljard verhoogd

Kabinet bezuinigde n vier jaar 25 miljard

Van onze parlementaire redactie

N HAAG – Het kabinet heeft ds de start op 7 november 1989 belastingen met 7,6 miljard gul-n verhoogd. Dit blijkt uit de ljoenennota 1994. Het stuk be-t een vergelijking tussen de zo-noemde Startbrief van minister ok (Financiën) en de plannen or komend jaar. In de Startbrief f de bewindsman in financiële n de kabinetsplannen aan voor e periode 1990-1994.

ehalve de hogere belastingen be-uinigde het kabinet totaal 25,5 miljard gulden. De hogere belas-ngen en de bezuinigingen waren odig om tegenvallers op te van-n en hogere uitgaven op bepaal-e terreinen mogelijk te maken.

e is het kabinet geconfronteerd et een tegenvaller bij de belas-ngontvangsten van 20,3 miljard ulden, vooral door de lagere eco-omische groei. Uitgaven en ande-re ontvangsten zorgden voor een tegenvaller van 6,6 miljard gulden. Hogere lonen en stijgende prijzen vergden nog eens 4,1 miljard gul-den extra.

Nieuw beleid

Aan nieuw beleid gaf het kabinet Lubbers-Kok 4 miljard gulden meer uit dan men eind 1989 nog dacht. Daarbij weegt een investe-ringsimpuls van 1,7 miljard gul-den in met name de sector verkeer en vervoer zwaar.

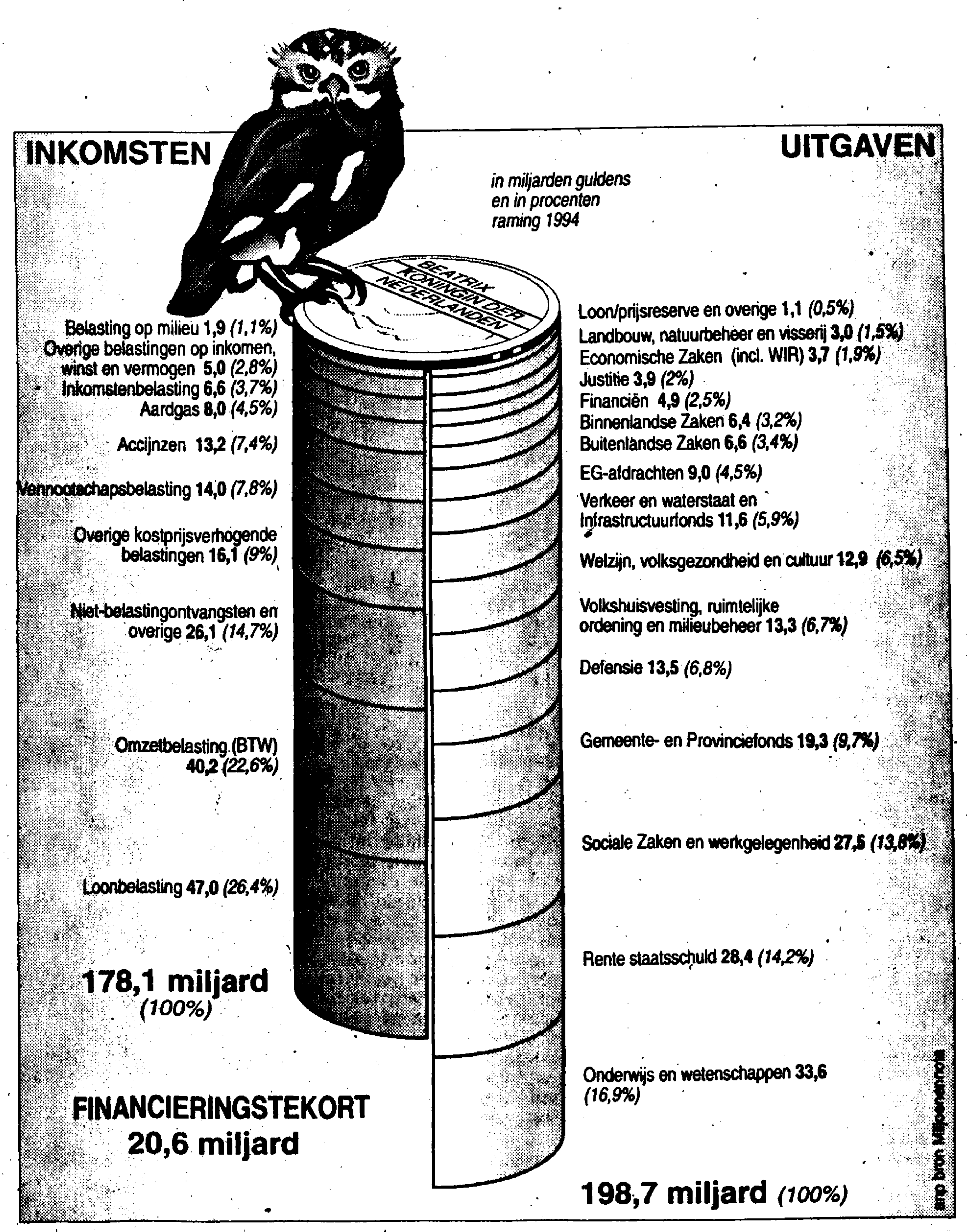
Van de bezuinigingen van 25,5 miljard gulden kwam het grootste deel, 9,3 miljard gulden, voor reke-ning van de departementen. Nog eens 4,1 miljard gulden werd ge-kort op subsidies. Voor 5,2 miljard gulden werden extra gasbaten en baten uit verkopen van staatsaan-delen gebruikt om gaten te dich-ten.

De belastingverhoging van 7,6 miljard gulden is het resultaat van zowel belastingverhogingen als -verlagingen. Met name het niet meer corrigeren van de belastin-gen voor inflatie betekende een hogere last voor mensen met inko-mens boven 43.000 gulden. Zo werden zij voor 4,1 miljard gulden extra aangeslagen. Hogere brand-stofprijzen leverden een lastenver-zwaring van 3,3 miljard gulden op, invoering van een milieubelasting was goed voor 1,1 miljard gulden.

Lager

Het kabinet is erin geslaagd de uitgaven van het rijk komend jaar 6,4 miljard gulden lager te doen uitkomen dan eind 1989 nog werd voorspeld. Aan sociale zekerheid gaan daarentegen ruim een mil-jard gulden extra op, aan de ge-zondheidszorg 4,6 miljard gulden meer.

De uitgaven van de departemen-ten dalen komend jaar met 0,4 procent (inclusief inflatie). De to-tale rijksuitgaven zakken met 1,2 procent. Die vreugde is echter maar van korte duur. In 1995 lo-pen de uitgaven weer op. Net als het financieringstekort. Dit on-danks het feit dat het kabinet al heeft besloten dat de departemen-tale begrotingen ook in 1995 niet aangepast worden voor inflatie. Een operatie die blijvend 2 miljard gulden moet opbrengen.

Ed Nijpels: 'De rek is er nu echt wel uit'

Gemeente de dupe van bezuinigingen kabinet

DOOR WILFRED SCHOLTEN

DEN HAAG – Hoe het nu precies werkt, dat is Ed Nijpels nooit te weten gekomen. „Als je er achter zou komen, kun je daar behoorlijk geld mee verdienen," zegt de burgemeester van Breda. De jonge oud-VVD-leider is altijd weer verbijs-terd over dat onbegrijpelijke mechanisme binnen de Haagse bureaucratie, waardoor elk goed idee na verloop van tijd wordt opgeslokt in het niets. „Iedereen staat er achter, maar toch lukt het niet."

Neem nu de grootscheepse over-dracht van taken en bevoegheden van de dertien departementale ko-ninkrijken naar de gemeenten in ons land. Het moest een mam-moet-operatie worden waarbij tal van taken terecht zouden komen op het niveau waar ze het beste uitgeoefend kunnen worden: bij provincies en gemeenten. Of neem die prachtige term, dat het parade-paardje van het kabinet van chris-ten-democraten en sociaal-demo-craten zou worden: sociale ver-nieuwing.

Van de torenhoge verwachtingen is in beide gevallen weinig terecht gekomen. Voor Nijpels is het daar-om duidelijk: Als je in Nederland écht wat wilt veranderen moet je dat tijdens de kabinetsformatie doen, als maar weinigen het voor het zeggen hebben. En dan zwart op wit. Heel concreet.

De realiteit gebiedt te constateren dat gemeenten er deze kabinetspe-riode niet bepaald op vooruit zijn gegaan. De bezuinigingen, met als hoogtepunt de Tussenbalans uit 1991, zijn de laagste bestuursvorm niet in de koude kleren gaan zit-ten. „Ondanks dat hebben de gemeenten het er toch behoorlijk van afgebracht," meent Nijpels. „Maar dat hebben die gemeenten helemaal aan zichzelf te danken. De rek is er nu echter wel uit. Van de gemeentebegrotingen valt niets meer af te halen."

Dat het rijk in ruil voor slechts een kleine overdacht van taken en be-voegdheden veel terug geëist heb-ben, blijkt uit de forse bezuinigin-gen. Zo moesten de subsidies voor het plaatselijke openbaar vervoer het ieder jaar ontgelden, was er onvoldoende geld voor bodemsa-nering, terwijl het geld voor de stadsvernieuwing ondertussen wordt afgebouwd. Voor het rijk lastige regelingen als subsidies voor gehandicaptenvoorzieningen werden – natuurlijk na een fikse bezuiniging – in de maag van de gemeenten gesplist. Zodat zij nu aan de teleurgestelde gehandicap-ten moeten uitleggen dat bepaalde zaken simpelweg niet meer ver-goed worden.

Zweep

„Natuurlijk onderken ik de nood-zaak van bezuinigingen, want er moet nu eenmaal meer geld vrij-komen voor investeringen. Te-recht dat het kabinet daar priori-teit aan geeft. Maar ik vind het verkeerd dat het rijk tegelijk de eigen uitgaven, zoals die voor so-ciale zekerheid, onvoldoende kri-tisch onder de loep neemt. Nu worden de lagere overheden met bezuinigingen opgezadeld. Ge-meenten worden zo helemaal op zichzelf terug geworpen".

Het is niet uit 'landje-pik' dat bur-gemeesters als Nijpels er zo graag taken en bevoegdheden bij willen hebben, zo beweert Breda's eerste burger. „Het uitgangspunt is dat overheidstaken zo dicht mogelijk bij de burger dient te worden uit-gevoerd. Omdat dat het beste is." De vraag is echter of gemeenten die extra taken wel aankunnen. Zo valt uit het onlangs gepubli-ceerde onderzoek naar de uitvoe-ring van de bijstandswet op te maken maken dat veel gemeenten er een janboel van hebben ge-maakt. En uit een evaluatie van het gemeentelijk milieubeleid bleek dat tweederde van alle ge-meenten de boel (nog) niet op or-de hebben. Belangrijke wetten als de hinderwetten worden door ge-meenten amper nageleefd.

De voormalige minister van Mi-lieubeheer neemt het ononwon-den op voor het milieu en geeft eerlijk toe dat gemeenten hierin tekort schieten. „Tuurlijk, een slechte beurt voor de gemeenten. Ik ben als minister al begonnen met het geven van geld aan ge-meenten om ze mee te laten wer-ken aan het nationale milieube-leid. Dat blijkt echter nog steeds onvoldoende te gebeuren. Droe-vig. Terwijl hier het excuus niet kan gelden dat er niet genoeg geld is. Daarom zeg ik eerlijk: zweep erover!"

Verantwoordelijkheid

Niettemin blijft Nijpels geloven dat meer verantwoordelijkheid voor gemeenten geboden blijft. Meer eigen belastingen en betere regionale samenwerking. „Ook daarover zijn al veel mooie woor-den gesproken. Maar als het om de uitwerking gaat, stokt alles weer in dat onbegrijpelijke me-chanisme van de Haagse bureau-cratie".

de begroting gelezen door:

Nellie Verbugt,

Tweede-Kamerlid VVD

Het kabinet (CDA/PvdA) startte de rit met de belofte om 100.000 banen per jaar te scheppen, Deze doel-stelling is duidelijk niet gehaald. De verhouding werkenden/niet-werkenden zal volgend jaar verder verslechteren. Ook de voorgenomen vermindering van het financieringstekort zal niet worden gehaald. Op beleidsterreinen waar de overheid traditioneel een sterke bemoeienis heeft, markeert de begroting een overgang naar een nieuwe periode. Vooral op het terrein van de sociale zekerheid en de volks-huisvesting kondigt het kabinet een majeure omslag aan. Forse inspanningen vraagt het kabinet van burgers en bedrijven op milieugebied. Er wordt weer een nieuw nationaal milieubeleidsplan in het voor-uitzicht gesteld.

Slecht nieuws voor de Limburgse transportbedrijven en de pomphouders. Het kabinet is voornemens per 1 januari 1994 de accijns op motorbrandstoffen te verhogen. Benzine wordt 11 cent duurder, diesel 8 cent. Terecht dat het beroepsgoederenvervoer zich zorgen maakt, nu Duitsland heeft aangekondigd de wegenbelasting te verlagen. Het geld dat via de ac-cijnsverhoging binnenkomt wil het kabinet overigens mede besteden aan onderhoud van rijksgebou-wen!?

De rijksoverheid zal volgend jaar geld moeten be-sparen door efficiënter te gaan werken. Deze doel-stelling kan de VVD onderschrijven. Echter aan de afspraken die destijds gemaakt zijn voor Zuid-Lim-burg in het kader van de spreiding van de rijksdien-sten mag niet getornd worden.

Heeft Limburg rond de eeuwwisseling eindelijk zijn ruggegraat? De aanleg van het tracé-gedeelte Venlo-Maasbracht (A73) zal in principe voor 2002 gereed kunnen zijn, zij het dat het kabinet nog een voorbehoud maakt t.a.v. het tracé en de financie-ring. Verder is te melden, dat het kabinet voorne-mens is vanaf 1995 geld uit te trekken voor een bijdrage in de kosten van extra isolatiemaatregelen in verband met de Oost-westbaan van vliegveld Beek. Zullen in het begrotingsjaar de lang verwach-te besluiten vallen?

Er gaat tegenwoordig geen dag voorbij of je hoort dat mensen zich massaal van de politiek afwenden. Maar in Den Haag zelf is daar nog niet veel van te merken. Een dagje residentie is ronduit in. De bezoekersaantallen voor de nieuwbouw van de Tweede Kamer overtreffen de stoutste verwachtingen. Groepen moeten maanden vantevoren boeken en voor dagjesmensen is de agenda van het bezoekerscentrum aan het begin van de middag steevast dichtgeslibd. Met als gevolg boze mensen aan de balie die onmiddellijk waar willen hebben voor hun belastingcenten. Maar wat komen ze er eigenlijk doen?

Belastingbetalers blijven stormlopen op Binnenhof

DOOR KLAAS SALVERDA

DEN HAAG – „We zitten niet echt op publiciteit te wachten," is het eerste dat medewerkster Chris van Straalen van het bezoekerscentrum Binnenhof met een blik op een vuistdikke agenda zegt. Zowel het bezoekerscentrum, dat de rondleidingen over het Binnenhof verzorgt, als de afdeling publieksvoorlichting van de Tweede Kamer, die voor groepen een meer educatief programma in het parlementsgebouw aanbiedt, merken het nu al anderhalf jaar. Sinds de opening van de nieuwbouw van de Tweede Kamer, in het voorjaar van 1992, loopt het storm op het Binnenhof.

Topattractie

De rondleidingen zijn een topattractie in het Haagse VVV-aanbod geworden. Dit jaar zullen meer dan honderdduizend bezoekers de kassa passeren. Daarnaast moet ook de voorlichtingsafdeling van de Tweede Kamer haren op snaren zetten om voor de meer politiek geïnteresseerden een (uiteraard gratis) plaatsje op de tribune in de vergaderzaal te reserveren.

Het slag volk dat naar Den Haag afreist is ook veranderd. Waren het voorheen vrijwel uitsluitend schoolklassen of groepen huisvrouwen die een dagje Den Haag deden, tegenwoordig moet je ook in andere regionen in de schepping van architect Pi de Bruijn zijn geweest, wil je er nog bijhoren. Chris van Straalen: „Het gaat als een lopend vuurtje van receptie naar receptie. Daarom krijgen we nu ook makelaars of complete advocatenkantoren."

Wat de rang of stand ook is, de twee afdelingen kijken nergens meer van op. „Laatst hadden we een groep vrouwen, waarvan verschillende deelnemers toch echt even aan ons kwijt moesten dat ze echtgenotes waren van burgemeesters. Oooo, zeg ik dan met diepe bewondering."

Van Straalen kent haar pappenheimers. Mavo-meisjes hebben het altijd druk met hun haar en hun make-up. Friese en Groningse scholieren gedragen zich altijd rustiger dan hun leeftijdgenoten uit de Randstad. „Die kinderen voelen dat ze een meester hebben," denkt Van Straalen.

Bewondering

Ook brengen steeds meer Oosteuropeanen een bezoek aan het regeringscentrum in Den Haag. Samen met Afrikanen kijken ze torenhoog tegen de Nederlandse democratie op. Onder de eigen bevolking is het met name de toegenomen mondigheid die opvalt. Die uit zich overigens vooral in een snelle staat van opwinding. Werd, afgaande op de zwijgende gezichten, vroeger zo ongeveer het heilige der heiligen betreden, tegenwoordig zijn veel mensen gelijk boos als ze niet onmiddellijk in de gebouwen terechtkunnen. De medewerksters worden niet zelden met een vuist op de balie getrakteerd als hun kaartjes van die dag op zijn.

De soms heftige publieksreacties hebben er inmiddels toe geleid dat de receptie van de afdeling publieksvoorlichting tot achter de bewaking van de Tweede Kamer is verplaatst. Bij de 'toeristenbezoeken' gaat sinds de recente aanslag van RaRa op het ministerie van Sociale Zaken steevast een beveiligingsbeambte van de Tweede Kamer mee.

De toegenomen veiligheidsmaatregelen worden niet door iedereen in dank afgenomen. Zo levert zelfs de afgifte van jassen en tassen al problemen op.
Van Straalen: „Kortgeleden hadden we een man die pertinent weigerde zijn windjack uit te doen. Het was een luitenant-kolonel met drie sterren en een lauriertak.

● *Een bezoek aan de gebouwen van de Tweede Kamer blijft bijzonder populair. Een groep bezoekers bewondert een van de kunstwerken in de Statenhal.* Foto: GPD

Vanwege zijn staat van dienst vond hij het beneden zijn stand om in zijn hemd door de Kamer te gaan. Het wèrd me toch een rel."

Democratie

Inmiddels lopen de groepen in een half uurscyclus over het Binnenhof en heeft de afdeling publieksvoorlichting haar handen vol om de groepen, die speciaal voor de Kamervergaderingen komen, in korte tijd iets bij te brengen over de werkwijze van het parlement. Kamervoorzitter Deetman jubelt over de grote belangstelling voor het kloppend hart van de democratie.

Chef Renée Reijnders van de afdeling publieksvoorlichting kan deels met het gejubel meegaan: „Je ziet soms wel degelijk samenhang tussen het publiek en de thematiek die op dat moment aan de orde is. De wao-problematiek leeft heel sterk en jongeren waren heel belangstellend toen de Kamer over koffiehuizen debatteerde."
Maar de meest gestelde – en niet minder Hollandse – vraag blijft toch wat het allemaal kost. Hoeveel een Kamerlid of minister verdient. Wat de nieuwbouw heeft gekost. Het gaat om de buitenkant, het plaatje. Chris van Straalen: „In het uiterste geval horen we: 'Het maakt ook niet uit. Ik weet toch niet waarop ik moet stemmen'."

Met name de PvdA heeft het in de publieksreacties zwaar te verduren. Van Straalen, die net als de andere medewerkers overigens nooit in discussie gaat: „Dan zien ze het vak waar de Partij van de Arbeid zit. 'Nou, dat zal volgend jaar wel anders zijn', zegge[n] ze dan."

Wild

Van de afdeling van Renée R[eijn]ders staan de groepen regelm[atig] oog in oog met politici in het w[ild]. „Dan stoten ze elkaar aan en [val]len ze allemaal stil." Van de [Ka]merleden blijken de VVD[-ers] Weisglas en Erica Terpstra een [ho]ge herkenningsscore te heb[ben]. Tegen fractieleider Bolkestein [,] leert de ervaring, durven be[zoe]kers minder gauw iets te zegg[en]. Verder is iedereen altijd verb[aasd] als premier Lubbers niet bij [...] (men bedoelt: elke) vergade[ring] zit. En een even repeterende v[raag] als onuitroeibaar misverstand: waarom er altijd zo weinig Kam[er]leden in de grote vergaderzaal [zit]ten.

Annemarie Postma, stude[nte] kunstgeschiedenis die een aar[dig] mondje Italiaans spreekt, heeft zin in vandaag. In het bedom[pte] videozaaltje heeft de koningin a[...] per gezegd dat 'in deze tijd v[an] vernieuwing de normen snel v[er]schuiven', of we staan al weer b[uiten] met de groep. Op weg naar [de] Ridderzaal sluiten twee toeris[ten] met een zuidelijk accent zich s[...] kem aan bij de rij die wel beta[ald] heeft.

Ze stappen allemaal even bedre[mde] meld de statige zaal binnen. [...] gepaste afstand, 'dat je er zo dic[ht] bij mag zijn', wordt de met fluw[eel] beklede troon gefotografeerd. [Een] kwieke vutter in (alweer) wi[nd]jack en Adidasbroekje richt v[...] volgens zijn Sony-camcorder [op] zijn vrouw. De hoofden bui[gen] rap mee met de geroutinee[rde] aanwijzingen van de rondleidst[er]. Vragen? De Nederlanders n[iet]. Een Duitser wil iets weten o[ver] 'die Konstruktion' van het dak.

Op weg naar de Tweede Kam[er] passeert de groep Doeke Eisn[...]. Het D66 Kamerlid valt niema[nd] op. De twee illegalen verlaten h[et] gezelschap net zo schielijk als [ze] er bij kwamen. Hun mannen z[it]ten nog steeds op het bankje o[p] het zonovergoten Binnenhof. A[...] trotse belastingbetalers die de N[e]derlandse staat mooi even vo[or] een tientje hebben geflest.

Plafond

De inleiding in het hart van d[e] Tweede Kamer, de vergaderza[al,] levert één vraag op. Wat dat di[ng] in het plafond moet. „U bedo[elt] dat ventilatierooster?", vraagt A[n]nemarie Postma beleefd. De m[an] is tevreden gesteld. Het progra[m]ma eindigt met een beschaa[md] applausje. Maar in de nabescho[u]wingen op straat wint de koni[n]gin-moeder het van de alledaag[se] politiek.

Het Cavalerie Ere-escorte begeleidt elk jaar op Prinsjesdag de Gouden Koets naar het Binnenhof. En ze zijn er trots op. Vier dagen voorbereiding hebben ze nodig om de stoet op de derde dinsdag vlekkeloos te laten verlopen. De meesten werken de rest van het jaar 'gewoon' in het bedrijfsleven. Op Prinsjesdag maken zij van de gelegenheid gebruik om door miljoenen mensen te worden bewonderd „We doen het voor de eer, de gezelligheid en voor de koningin."

Ere-escorte betaalt om mee te mogen rijden

DOOR BERRIT DE LANGE

DEN HAAG – In cavalerie-uniform komen ze vrijdagmorgen de Alexanderkazerne in Den Haag binnen. Compleet met rijbroek en blinkende sporen. De huzaren. Het zijn voornamelijk reservisten, slechts enkelen zijn nog onder de wapenen. Sommigen hebben net een zakenreis achter de rug en verruilen het driedelig grijs voor het historische gala-uniform van de officieren.

De deelnemers aan het Cavalerie Ere-Escorte op Prinsjesdag worden zorgvuldig geselecteerd. Ze moeten niet alleen kunnen paardrijden, ze moeten oproepbaar zijn en minstens drie keer per jaar op de oefendagen hun neus laten zien.

Het escorte telt 53 man. Twee pelotons cavaleristen met elk een commandant, de trompetters en helemaal vooraan, meteen achter de Gouden Koets, de Escortecommandant, Luitenant Kolonel Elderhorst. „Het eerste peloton bestaat uit officieren, het tweede uit onder-officieren en lagere rangen," zegt Elderhorst. „Maar op de oefendagen zijn we één. Dan kijken we niet naar rangen."

Rode huzaren

De dienstplichtig militairen op de Alexanderkazerne kijken hun ogen uit als de cavaleristen verschijnen. De Nederlandse krijgsmacht kent sinds de Tweede Wereldoorlog immers geen paarden meer. De Stichting Cavalerie Ere-Escorte houdt de geschiedenis in stand. De zogenaamde 'rode huzaren' stammen uit de vorige eeuw," vertelt T. van Nierop, penningmeester van de stichting. „Tot de oorlog begeleidden wij elk jaar op de derde dinsdag van september de koningin op haar route door de Haagse Binnenstad. Daarna kwam een escorte te voet."

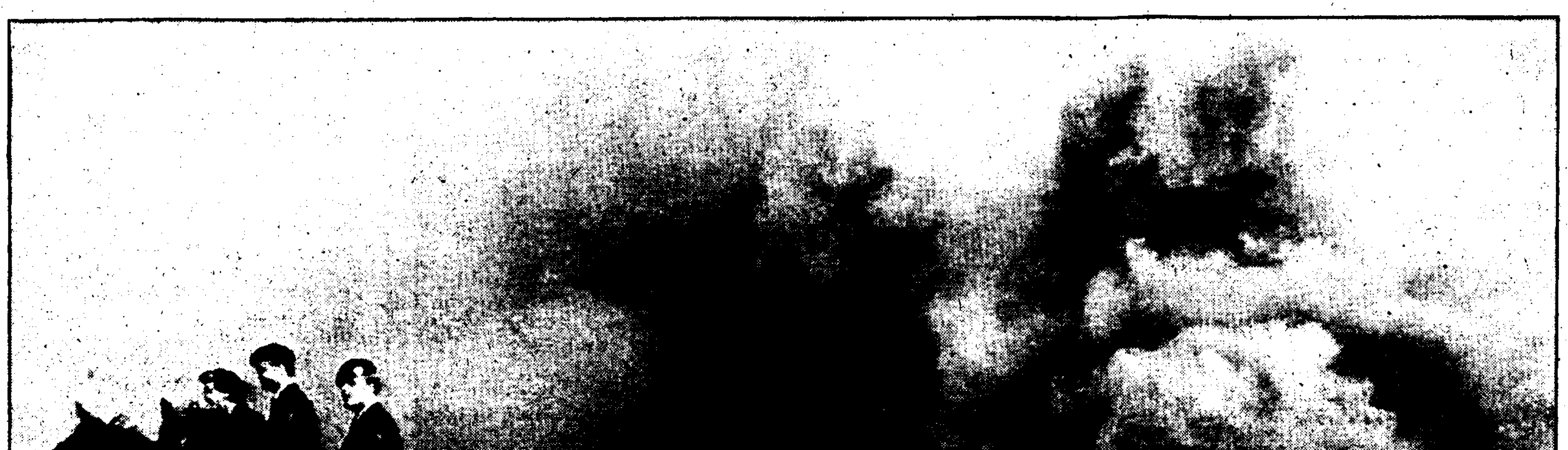
Bij het huwelijk van Beatrix in 1966, haalden enkele oud-huzaren hun paarden van stal om de prinses naar het stadhuis te begeleiden. Dit initiatief mondde uit in de oprichting van de Stichting Cavalerie Ere-escorte, die het jaar daarop prinses Margriets bruiloft luister bijzette en in 1972 weer deel uit mocht maken van het militaire ceremonieel op Prinsjesdag. Van Nierop: „Het ministerie van Defensie draagt financieël bij aan de escorte op Prinsjesdag, de rest is particulir initiatief. Het is toch traditie. Het publiek vindt het prachtig en ook de koningin is zeer gesteld op het militaire ere-escorte. In Nederland is Prinsjesdag de enige dag waarop alle pracht en praal van de monarchie nog voortleeft."

Bij de voorbereiding komt dan ook heel wat kijken. De paarden worden bij elkaar gezocht, de kostuums gepast en zonodig vermaakt en uiteindelijk volgt de generale repetitie op het strand. Ritmeester A. Modderman had dit jaar wat problemen om genoeg paarden bij elkaar te krijgen. „De meeste paarden lenen we van Rijkspolitiekorpsen. Voornamelijk van de politie Amsterdam. Maar Amsterdam vormde dit weekeinde het decor voor een studentendemonstratie. Ze hadden de paarden zelf nodig."

Koppels

Dus heeft de Ritmeester meer particulieren ingeschakeld. „Veel paardenbezitters zijn er trots op dat hun edele viervoeter meeloopt op Prinsjesdag. Ze lenen ze graag uit. Een paar reservisten nemen zelf hun paard mee." Modderman is al jarenlang actief in de 'paardenwereld' en ziet in een oogopslag of een paard een plaatsje in het Ere-escorte verdient. De rossen moeten ongeveer van gelijke hoogte en kleur zijn. „We gebruiken alleen bruine paarden en vossen. Anders wordt het een rommeltje."

Ruiters en paarden krijgen vrijdagmiddag de gelegenheid om aan elkaar te wennen. Dan worden de koppels samengesteld. Modderman: „Het is een heel karwei om de goede ruiter op het goede paard te krijgen. Als je een druk type op een zenuwachtig paard zet, weet je zeker dat het mis gaat.

● *Op het strand van Scheveningen krijgt het ere-escorte de laatste 'stress-training'.* Foto: ANP

Ze moeten kwa karakter bij elkaar passen." Van de ruiters wordt verwacht dat ze zelf hun rijkunst op peil houden. Bovendien rijden ze op Prinsjesdag met één hand. „We rijden sinds vorig jaar met getrokken sabel," vertelt Modderman. „Als traditioneel eerbetoon aan een persoon van koninklijke bloede. Maar dat houdt in dat de ruiters vier teugels in één hand hebben en het paard ook nog eens goed moeten sturen. De paarden hebben dan ook een stalen stang aan het bit. Dan zijn ze beter wendbaar. Om al deze technieken goed onder de knie te krijgen, is nog wel wat oefening nodig."

De eerste dag is volgens Modderman een janboel. „Dan mogen ze nog wel van het paard vallen. Maar zondag, tijdens de generale repetitie op het Binnenhof, moeten paard en ruiter inmiddels met elkaar overweg kunnen."
De traditionele strandrit staat maandag op het programma. Hier worden de paarden gewend aan geweerschoten, muziekkorpsen en andere niet-alledaagse herrie.

Bij onverwachte knallen op de dag zelf is het immers niet de bedoeling dat de dieren naar alle kanten van het Binnenhof schieten. Modderman: „na de strandtraining zijn de paarden zo smerig dat een flinke poetsbeurt nodig [is] om dinsdag goed voor de dag [te] komen."
De cavaleristen verzorgen zelf hu[n] toegewezen paard. Verder wor[dt] gezorgd dat de viervoeters nie[ts] kan overkomen. De veearts, ze[lf] ook reservist, is tot Prinsjesda[g] dag en nacht op de kazerne aa[n]wezig. Als de manschappen op d[e] binnenplaats bijeenkomen vo[or] het appèl, laat hij luidkeels zij[n] motto blijken: „eerst het paard, dan de man."

Gala-uniformen

De ruiters mogen hun 'officiele' gala-uniformen pas aan op Prin[s]jesdag zelf. Opperwachtmeeste[r] Knul, die over 'het ceremonie[el'] gaat, houdt zijn pakken tot die tij[d] nauwlettend in de gaten. Pas o[p] vrijdagochtend krijgen de cavale[ristes] risten hun uniform in 'bruikleen'. De rest van het jaar liggen ze n[et]jes opgeslagen in een kazerne [in] Amersfoort. „De pakken ware[n] vroeger de gala-uniformen van d[e] officieren. Ze stammen nog uit d[e] Habsburgse monarchie."

In een hoek van een kazerne[-] gebouw staan de rekken met d[e] kostuums. Eén voor één komen d[e] ruiters ze ophalen. Van te voren zijn ze allemaal al eens bij Knul [in] Amersfoort geweest, om te passe[n] en te meten. „Een ruiter kan im[mers] mers zomaar tien kilo aankomen," zegt Knul.

Het grote verschil tussen de offi[-] cieren en de lagere rangen word[t] nu goed duidelijk. De officieren krijgen een grote veren pluim o[p] hun hoed, een oranje sjerp e[n] oranje katoen voor om het middel. De pakken zijn voorzien van blau[-] we, katoenen knopen. De man[-] schappen dragen een jas met 'gewone' zilveren knopen. De pluim is veel dunner en minder wit dan die van de officieren. We[l] krijgen allen hetzelfde blinkend gepoetste sabel. Knul: „als je alles optelt, komt een uitrusting op zo'n zevenduizend gulden. De pakken worden in Engeland gemaakt. In Nederland heb je geen echte ouderwetse kleermakers meer. In Engeland hebben ze ook veel meer oog voor Koninklijke traditie."
Knul zelf rijdt ook mee in de stoet, al is het niet te paard. „Ik rijd erachter met naald en draad. Tijdens de rit kan maar zo een knoop van een pak springen."
De reservisten maken zich nog niet druk over de grote dag. Handen worden geschud en het Cavalerie-feest van zaterdagavond komt vaker ter sprake dan Prinsjesdag. Duidelijk wordt dat de Muscadet na de eerste trainingsdag al rijkelijk zal vloeien. Ze hebben er zin in. Ze zijn dan ook het enige militaire onderdeel dat betaalt om in dienst te mogen.

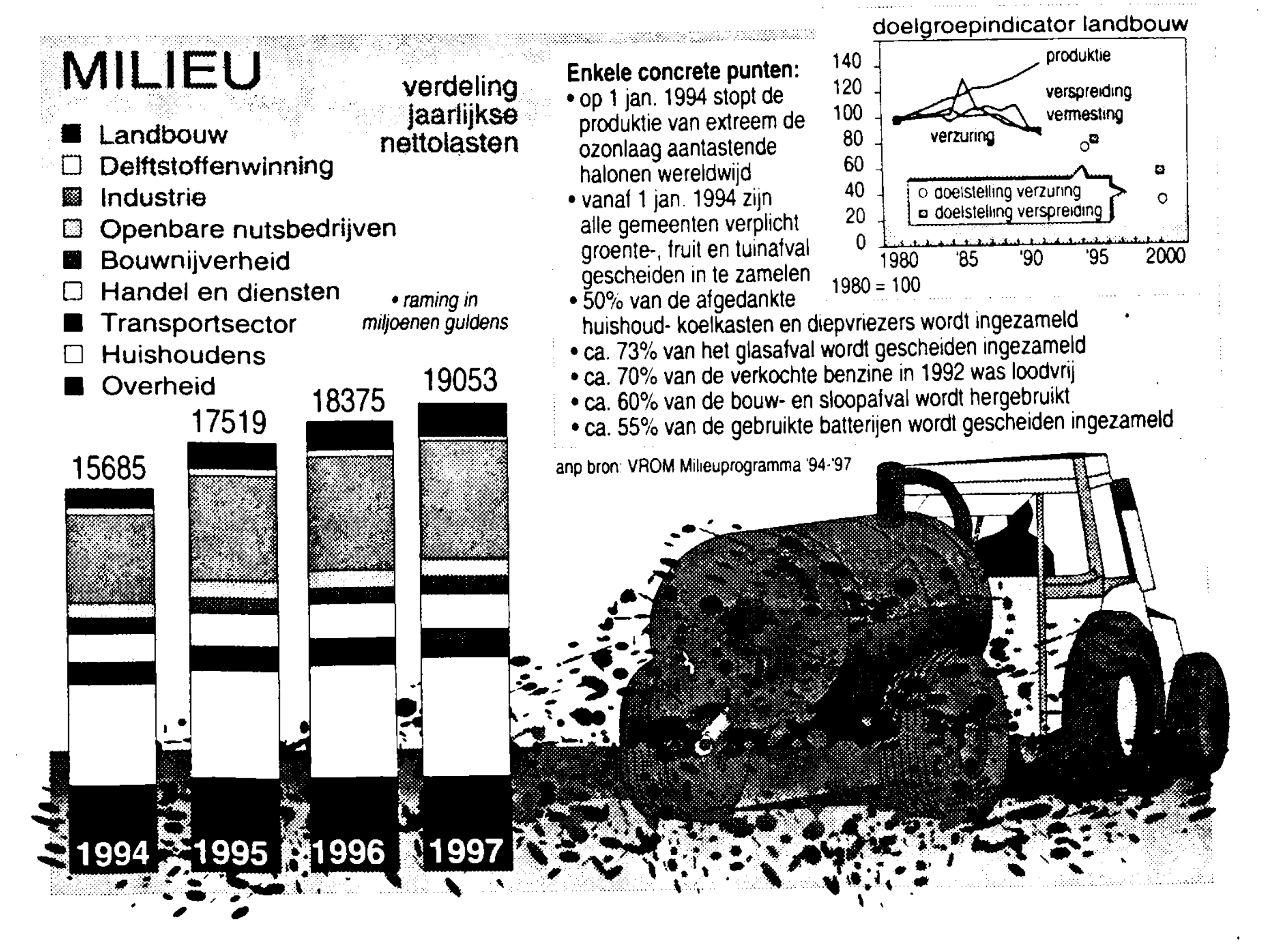
Van onze verslaggever

DEN HAAG – De Nederlandse Staat stelt in 1996 241,7 miljoen gulden ter beschikking aan NedCar. Dat staat in de begroting van Economische Zaken (EZ). Op driehonderd duizend gulden na is dat het totaal bedrag dat Nederland enkele jaren geleden verwierf bij de verkoop van een pakket staatsaandelen in Volvo Car aan Volvo Zweden en Mitsubishi.

De Nederlandse Staat, Volvo Car Corporation in Zweden en Mitsubishi Motors Corporation in Japan kwamen daarbij overeen in de periode tot en met 1996 elk 700 miljoen gulden ter beschikking te stellen voor de ontwikkeling van nieuwe personenauto's van de merken Volvo en Mitsubishi. Nederland financiert die 700 miljoen uit de verkoop van de Volvo 400.

Opbrengst van aandelen Volvo naar NedCar

De staat krijgt namelijk zeshonderd gulden per verkochte auto als terugbetaling van renteloze leningen die eerder waren verstrekt. Als die zevenhonderd miljoen niet helemaal uit de verkoop van de Volvo's 400 gehaald konden worden, zou de opbrengst uit de verkoop van staatsaandelen aangesproken kunnen worden, meldde Andriessen in februari 1992. Dat moment lijkt nu definitief aangebroken: „Naar de huidige inzichten zal de totale 241,7 miljoen gulden worden aangesproken," zegt hij nu.

Uiteindelijk bezuiniging van 250 miljoen

Kabinet kort toch volle pond op wsw

Van onze Haagse redacteur

DEN HAAG – De sociale werkvoorziening in Nederland zal in de komende jaren toch 250 miljoen gulden moeten inleveren. Dat staat in de gisteren gepresenteerde begroting 1994 van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. In mei liet het ministerie nog weten dat de wsw slechts een deel van dat bedrag zou moeten inleveren. Daar is het kabinet nu op teruggekomen.

Het kabinet wilde de uitvoering van de wsw lange tijd geheel overhevelen naar de gemeenten. Die (decentralisatie-)maatregel zou gepaard gaan met een efficiency-korting van tien procent, in totaal 250 miljoen gulden. In de Tweede Kamer bestond hier veel verzet tegen. Overheveling naar de gemeenten zou gepaard gaan met een herverdeling van het geld, wat bij voorbeeld voor Zuid-Limburg, waar zeer veel gehandicapten in wsw-verband werken, dramatisch zou uitpakken.

Vrees

Bovendien vreesde een Kamermeerderheid dat de bezuiniging van tien procent tot veel ontslagen zou leiden. In Limburg alleen al zou dat verlies zo'n duizend banen bedragen, voor een groot deel in de Oostelijke Mijnstreek.

Het kabinet zegde toe dat de wsw alleen gedecentraliseerd zou worden als dat zonder ongewenste herverdelingseffecten zou kunnen. Ook zou de bezuiniging van tien procent alleeen worden doorgevoerd als groot banenverlies zou gaan.

Een werkgroep waarin de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en een aantal ministeries waren vertegenwoordigd, kwam echter na een onderzoek tot de conclusie dat die negatieve gevolgen niet te vermijden waren.

Het kabinet besloot daarop dit voorjaar af te zien van de decentralisatie. Voor de daaraan gekoppelde bezuiniging van 250 miljoen gulden moest Sociale Zaken voor de helft opkomen, terwijl de andere ministeries de resterende 125 miljoen gulden moesten zien te vinden.

Een woordvoerster van Sociale zaken liet toen al weten dat het ministerie mogelijk een deel van de opgelegde bezuiniging van 250 miljoen gulden zou doorsluizen naar de sociale werkvoorziening. Nu blijkt echter dat het totale bezuinigingsbedrag van een kwart miljoen gulden op de werkvoorziening wordt verhaald. Dat bedrag moet al in 1997 zijn opgelopen tot 144 miljoen en in de jaren daarna geleidelijk worden verhoogd tot het beoogde bedrag is bereikt.

Toekomstig deel A73

● *Op deze plek bij Roermond moet, als onderdeel van de A73, een brug over de Roer worden gebouwd. Tenminste, als die rijksweg op de oostoever van de Maas wordt aangelegd.* Archieffoto: JAN-PAUL KUIT

Bijdrage Limburg staat niet zwart op wit

'Rijksweg 73, weg met politieke prioriteit'

Vervolg van pagina 1

DEN HAAG – „Het is misschien te veel gevraagd het onmogelijke te eisen, van de andere kant mag er geen grote rechtsongelijkheid met andere regio's ontstaan," zegt de woordvoerster van Verkeer en Waterstaat nog over de in de begroting verlangde Limburgse bijdrage van twintig procent in de aanlegkosten van de rijksweg 73.

Minister Maij van Verkeer en Waterstaat stelde de aanleg van de A73-Zuid (Venlo-Maasbracht) enkele jaren geleden uit tot na de eeuwwisseling. De bewindsvrouwe werd evenwel in december 1992 in de Tweede Kamer onder druk gezet de aanleg toch weer naar voren te halen. Een motie van die strekking van CDA-Kamerlid De Graaf werd met de steun van de VVD aanvaard.

De start van de aanleg van het zuidelijk deel van de A73 zou moeten aansluiten op het gereedkomen van het noordelijk deel (Boxmeer-Venlo), vond de Kamer. Een en ander betekent dat de aanleg begint in 1996. Zes jaar later zou de vierbaans autosnelweg geheel gereed moeten zijn.

De A73-Zuid wordt - zoals uit de begroting blijkt - grotendeels betaald met de opbrengst van het Eurovignet. Dit vignet zal met ingang van 1995 worden ingevoerd in de Benelux, Denemarken en Duitsland. De minister wil met de opbrengst van het vignet behalve de A73 ook de aanleg van de A50 door Brabant (Eindhoven-Oss) financieren. Onzeker is echter nog wat dit vignet precies zal opbrengen.

In de begroting laat de minister overigens niet na om de Kamer duidelijk te maken dat zowel de A50 als de A73 „gezien de algemene prioriteitsstelling", voorlopig niet in uitvoering zouden worden genomen. Alleen vanwege de 'politieke prioriteit' zijn beide wegen toch in de planning opgenomen. Vanwege het belang voor Limburg zal de provincie volgens haar evenwel 'een substantiële bijdrage' moeten leveren. Ook zal de provincie de te doorlopen procedures die bij de aanleg van zo'n weg komen kijken moeten stimuleren.

Volgens een woordvoerster van Verkeer en Waterstaat is de provinciale bijdrage van 40 miljoen gulden aan de A73 nooit schriftelijk vastgelegd als zijnde een substantiële bijdrage.

„Die 750 miljoen gulden is inderdaad een zeer globale schatting van de kosten, gebaseerd op het oostoever-tracé-besluit van 1985. Er loopt echter nog een milieu-effectrapport (mer) naar het definitieve tracé. Maar we bereiden ons op het ergste voor, vandaar die 750 miljoen. Limburg moet dus nog eens contact op moeten nemen met de achterban of de bijdrage niet verhoogd kan worden. Anders dreigt weer een vertraging."

Volgens voorzitter Frans Feij van het comité 'Midden-Limburg, Hart van Limburg', dat zich beijvert voor een spoedige aanleg van de A73 zijn er voor wat betreft de provinciale bijdrage wel degelijk afspraken gemaakt. „Het zou me verwonderen als de minister nu een hogere bijdrage verlangt. Honderdvijftig miljoen, dat kan niemand opbrengen. Maar vooralsnog ben ik niet verontrust. Ik ga er van uit dat we nog dit najaar een convenant met de minister sluiten," aldus Fey.

In de begroting voor volgend jaar en voor het jaar 1995 trekt de minister jaarlijks al een miljoen gulden uit voor de A73-Zuid. Dat geld is volgens directie-secretaris Kue Chean Wu van Rijkswaterstaat Directie Limburg nodig voor betaling van de onderzoekskosten zoals het milieu-effectenrapport.

In 1996 wordt vijftig miljoen gulden vrijgemaakt. „Dat geld hebben we nodig voor onder meer de aankoop van de benodigde gronden," zegt Wu. In 1997 en 1998 wordt jaarlijks honderd miljoen voor de aanleg van de A73-Zuid geraamd. De resterende 500 miljoen is tussen 1999 en 2002 voorzien. Hoe de aanleg van de snelweg geprogrammeerd zal worden is evenwel niet duidelijk omdat nog onduidelijk is welk tracé wordt gekozen.

BINNENLANDSE ZAKEN

Totaal begroot: 6,4 miljard

De grootste uitgaven in 1994:

- Regionale politie: 3,6 miljard
- Personeelsbeleid, inclusief premie ambtenarenpensioenen: 1,0 miljard
- Sociale vernieuwing: 662 miljoen

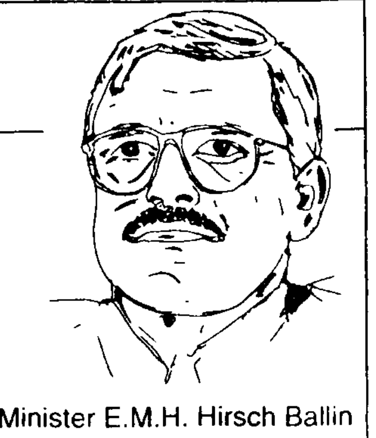
Minister C.J. Dales

JUSTITIE

Totaal begroot: 3,9 miljard

De grootste uitgaven in 1994:

- Rechtspraak en rechtshulp: 1,2 miljard
- Delinquentenzorg en Jeugdinrichtingen: 1,2 miljard
- Politie: 572 miljoen

Minister E.M.H. Hirsch Ballin

Provincie minder kwijt aan 'Beek'

Van onze Haagse redacteur

DEN HAAG – De provincie Limburg zal circa vijf miljoen gulden minder hoeven te betalen aan de isolatiekosten na de aanleg van de Oost-westbaan bij de Luchthaven Maastricht. De bijdrage van het rijk neemt af van 95 naar 65 miljoen gulden. Het bedrijfsleven (de gebruikers van de luchthaven) zal de resterende 40 à 45 miljoen gulden moeten betalen (was 85 miljoen gulden).

Dat is volgens het ministerie van Verkeer en Waterstaat de nieuwe verdeelsleutel van de isolatiekosten voor 'Beek'. Zoals eerder gemeld gaat het isoleren van woningen een stuk minder kosten doordat het kabinet een mildere nachtgeluidnorm gaat hanteren. Daardoor nemen de kosten af van 195 naar circa 120 miljoen gulden. Bij het rijk profiteert vooral het ministerie van Verkeer en Waterstaat: de bijdrage daarvan wordt gehalveerd van 60 naar 30 miljoen gulden, zo blijkt uit de begroting. Volgens een woordvoerder van het ministerie zal de provincie nog ongeveer tien miljoen gulden moeten betalen. Dat was vijf miljoen gulden meer.

Het kabinet denkt overigens dat de Oost-westbaan er tegen de eeuwwisseling ligt. De bedoeling was aanvankelijk dat de tweede start- en landingsbaan er in februari 1997 zou zijn.

Districtsstaf Limburg van marechaussee gaat verdwijnen

DEN HAAG – De districtsstaf Limburg van de Koninklijke Marechaussee zal volgend jaar verdwijnen. Dat staat in de defensie-begroting 1994. Deze maatregel komt nadat in de afgelopen jaren in Limburg al een aantal brigades van de marechaussee waren opgeheven. Door het wegvallen van controles aan de binnengrenzen van de EG is er steeds minder werk.

De taken van de districtsstaf Limburg zullen voortaan vanuit Den Bosch worden uitgevoerd. Met het verdwijnen van de staf uit Maastricht gaan 28 volledige banen verloren. Een aantal vacatures is echter al niet meer vervuld.

Verbouwing van CBS uitgesteld

DEN HAAG – De renovatie van het CBS-gebouw in Heerlen wordt uit geldgebrek een jaartje opgeschoven. Zouden de werkzaamheden aanvankelijk in 1993 beginnen, nu is dat 1994 geworden. de kosten bedragen 13,4 miljoen gulden. In het CBS-gebouw worden mogelijk nog de Rijksgeologische Dienst en de Dienst Verkeersongevallen Registratie ondergebracht. Die diensten zijn eveneens in Heerlen gevestigd.

Weer geld voor knooppunten

Van onze Haagse redacteur

DEN HAAG – Het stedelijk knooppunt Maastricht/Heerlen kan in 1994 opnieuw rekenen op een fors bedrag voor projecten die de werkgelegenheid ten goede komen. Dat meldt minister Bert de Vries van Sociale Zaken in de bij de beroting gepresenteerde notitie 'Meer werk, weer werk'.

In 1993 stelde het kabinet aan de dertien stedelijke knooppunten in ons land al bijna 180 miljoen gulden ter beschikking uit de pot met extra aardgasbaten. Met de projecten die daardoor konden worden uitgevoerd, waren investeringen van in totaal 600 miljoen gulden gemoeid. Nu denkt het kabinet een half miljard aan investeringen uit te kunnen lokken. Hoeveel geld het rijk daar zelf voor uittrekt, wordt niet gemeld.

Zuid-Limburg kreeg vorige keer 22 miljoen gulden uit de aardgasbatenpot. Daarmee worden vier wegen aangelegd of verbeterd.

de begroting gelezen door:

Servaas Huys,

Tweede-Kamerlid PvdA

Het optimistisch ingezette fractieweekeinde werd al bij de aanvang ruw verstoord door een 'incident', dat ik ook persoonlijk als zeer pijnlijk en grievend heb ervaren.
Een slechtere voorbereiding voor het debat zou ik niet hebben kunnen verzinnen. Maar de fractie veert ook ditmaal weer op onder leiding van de immer rustige en schijnbaar onvermoeibare Thijs. Petje af!

Maandagmorgen ging ik met de vrachtauto naar Den Haag, niet om de dikke rijksbegrotingen te kunnen vervoeren, maar vanwege de protesterende transportsector, die zeer in de problemen zit. Een prima actie. De miljoenennota dus.

Weer is het Wim Kok niet gelukt om de hemel op aarde te brengen. Maar het is hem wel gelukt de overheidskas in vier jaar tijd fatsoenlijk op orde te brengen. Inderdaad vaak via pijnlijke ingrepen, maar voor de toekomst onvermijdelijk noodzakelijk en met het perspectief dat niemand 'door de vloer hoeft te zakken'. En met nieuw beleid, dat vooral gericht is op werk, werk en nog eens werk; versterking van de economie en binding tussen mensen; extra geld, ruim 4 miljard voor infrastructuur en een half miljard voor bodemsanering, 250 miljoen voor onderwijs en scholing, 50 miljoen per jaar voor investeringen in steden. Vervolgens 290 miljoen extra om de werkloosheid te bestrijden, 273 miljoen voor uitbreiding van het aantal gevangeniscellen, 85 miljoen voor kinderopvang, 40 miljoen voor veiligheid en meer politie op straat. Limburg kan van dit kabinetsbeleid mee profiteren, waarbij wij in Den Haag er samen met de provincie en de gemeenten goed op zullen letten dat dit ook gebeurt.

Daarmee ontstaat ook in Limburg nog geen hemel, maar wel - tegen de stroom in - voor meer mensen een redelijke plek op aarde.

Leden van de Staten-Generaal,

Verbondenheid tussen mensen en aandacht voor het kwetsbare; in dit teken stond het leven van Koning Boudewijn, van wie wij dit jaar afscheid hebben moeten nemen. Zijn boodschap was er een van bemoediging en hoop, en zijn oproep was voor het kwetsbare op te komen. Dat sprak ons allen bijzonder aan. In de wereld om ons heen is de verbondenheid tussen mensen vaak moeilijk terug te vinden.

Binnen de landen, maar ook tussen de landen, zien wij overal het gevaar van een neerwaartse spiraal van steeds minder samenwerking, en de dreiging van 'eigen volk eerst' in al haar verschijningsvormen. Wij hebben de plicht daartegen stelling te nemen, ieder naar eigen vermogen. Verbondenheid en inzet beginnen dicht bij huis.

Voor het eerst sinds heel lang stijgt nu ook in Nederland de werkloosheid weer. De situatie is alarmerend. Werk staat dan ook centraal in de voorstellen die de regering vandaag aan U, volksvertegenwoordigers, en aan de samenleving voorlegt. Voor meer werk is een stevig economisch fundament nodig. De investeringen in spoorverbindingen, in wegen en vaarwegen zullen sterk opgevoerd worden. Dat zal de goede positie van Nederland als vestigingsplaats versterken. Onderzoek en ontwikkeling van nieuwe technieken zullen fiscaal gestimuleerd worden; dat bevordert groei en werk. Investeren in eigen land wordt bevorderd door een grotere ondernemingsvrijstelling in de vermogensbelasting. Maar alleen met investeren in infrastructuur en bedrijven komen wij er niet.

Er moet ook meer gebeuren aan scholing, vooral voor diegenen die moeilijk aan de slag komen. Het leerlingstelsel wordt fors uitgebreid en datzelfde geldt voor werkervaringsplaatsen en banenpools voor met name oudere langdurig werklozen. Met het Jeugdwerkgarantieplan wordt ook voortgegaan. Het zal nu eveneens openstaan voor alle allochtone jongeren. Het is immers beter te werken dan een uitkering te ontvangen. Voor alle burgers staat tegenover het recht op voorzieningen de plicht zich voor werk te scholen.

Investeren is nodig, scholing is nodig; maar er is meer te doen. Overheid en sociale partners mogen er niet in berusten dat zoveel mensen met weinig opleiding en werkervaring of met beperkte mogelijkheden niet aan de slag komen. Ieder moet zich inspannen, maar dan moet er ook wèl een kans op werk zijn. Voor velen is die kans er niet, zolang in tal van bedrijven en instellingen de laagste loonschaal aanzienlijk hoger ligt dan het wettelijk minimumloon. Aan de Sociaal-Economische Raad zal daarom advies gevraagd worden over de *mogelijkheid te allen tijde - ongeacht het in* CAO's bepaalde - ook een aantal werknemers tegen het wettelijk minimumloon in dienst te nemen. Het is belangrijk dat eenvoudig werk afgesplitst wordt en dat mensen de mogelijkheid krijgen tegen het minimumloon werkervaring op te doen. Het doorbreken van de starheid van de arbeidsmarkt vraagt voorts om meer deeltijdbanen en verlenging van bedrijfstijd. Daarom is het nodig de regels voor de arbeidstijden te versoepelen. Herziening van het ontslagrecht en meer mogelijkheden voor uitzendbureaus kunnen voor ondernemingen de drempel verlagen om personeel in dienst te nemen. Het algemeen verbindend verklaren van CAO's schiet zijn doel voorbij voor zover dat het deelnemen aan betaalde arbeid schaadt. Een nadere afweging is dus geboden.

Naast al deze structurele verbeteringen met het oog op meer werk, is het dringend noodzakelijk het loonkostenpeil beter in de hand te houden. Ruim een jaar geleden adviseerde de Sociaal-Economische Raad dat voortaan de lonen niet verhoogd, maar de lasten beheerst moeten worden. Dat advies is door de regering gevolgd. Nadat vervolgens onze concurrentiepositie daarenboven schade ondervond van muntontwaarding in andere Europese landen, is in 1993 in goed overleg tussen regering en sociale partners gekozen voor loonkostenmatiging. Deze kwam echter te traag op gang en bovendien nam de internationale concurrentie - ook uit Azië - verder toe. Algemene salarisverhogingen zijn daarom - na wat er in 1993 gebeurd is - volgend jaar niet verantwoord. De regering spreekt de hoop uit dat de sociale partners voor werk zullen kiezen en de noodzaak van een èchte pas op de plaats zullen onderschrijven. Zonodig zal dit bij wet geregeld moeten worden. Dit betekent niet dat salarisverbeteringen zoals periodieken en hogere betaling bij betere geschooldheid geen doorgang mogen vinden. Voor het goed functioneren van de arbeidsmarkt zijn deze juist wèl nodig. In het verlengde van de algemene inkomensmatiging zal volgend jaar de zogenaamde inflatiecorrectie niet worden toegepast, overigens op een wijze dat dit slechts effect heeft op het inkomen boven de eerste schijf. Voorgesteld wordt het arbeidskostenforfait aanzienlijk te verhogen. Zo zal voor werkenden in plaats van een algemene loonsverhoging het grotere arbeidskostenforfait ervoor zorgen dat werken meer loont. Alles bijeen is er dan sprake van enige verlaging van de loon- en inkomstenbelasting. Een deel van de hogere inkomsten uit benzine- en dieselaccijns zal hiervoor worden gebruikt. Daarnaast worden ook andere lastenverlichtende maatregelen met het oog op investeren en groei in ons land hieruit betaald. Bij dit geheel is bijzondere aandacht gegeven aan het midden- en kleinbedrijf.

De benzine- en dieselaccijns zullen na de voorgenomen verhogingen in Duitsland en Nederland op ongeveer hetzelfde niveau liggen.

In de afgelopen jaren is met wisselend succes begonnen aan het herijken van ons stelsel van sociale zekerheid en sociale voorzieningen. Kernpunt is steeds weer dat het beter is mensen te activeren tot werk dan hun tekort aan inkomen aan te vullen; juist om de voorzieningen in stand te houden voor hen die erop aangewezen zijn.

Als vervolg op eerdere voorstellen tot wijziging van de Wet op de arbeidsongeschiktheid, de Ziektewet en de Nabestaandenwet worden nu voorstellen gedaan voor de Werkloosheidswet en de Algemene Bijstandswet. Bij de uitvoering van de bijstand zullen de gemeenten een grotere beleidsverantwoordelijkheid krijgen, opdat uitkeringen meer op maat zullen zijn. Bovendien zullen de gemeenten fraude en oneigenlijk gebruik veel actiever gaan bestrijden. Koppeling van bestanden om gegevens te kunnen vergelijken en de toepassing van administratieve sancties zullen hieraan dienstbaar zijn.

Het devies moet steeds zijn: meer werk, en bestrijding van fraude en oneigenlijk gebruik. Dat is ook de rode draad in het recent verschenen rapport van de parlementaire enquetecommissie inzake de sociale zekerheid. Nu niet omzien met verwijten, maar aan de slag met veranderingen; die boodschap verdient waardering en vraagt om actie ter bescherming van diegenen die het echt nodig hebben. Het economisch klimaat is nog steeds guur. Toch zijn er ook bemoedigende ontwikkelingen. Ondanks de scherpe daling van de groei en van de belastingopbrengst is het tekort van de overheid teruggebracht, zij het nog niet tot het niveau dat in het regeerakkoord voor 1994 ten doel gesteld werd. De norm van 3% van het nationaal produkt die wij onszelf daarna in het Verdrag van Maastricht opgelegd hebben, moet echter over enige jaren bereikt kunnen worden. De rente, zo belangrijk voor bedrijven en voor investeringen, is sterk gedaald. Door een jarenlang volgehouden beleid van ombuigingen is Nederland financieel meer solide, al noopt de hoge staatsschuld tot voortgaande soberheid in de overheidsuitgaven. Bij de volkshuisvesting zullen overheveling van verantwoordelijkheden naar gemeenten en woningbouwcorporaties, alsmede de verbetering van financiële verhoudingen het mogelijk maken om na 1994 een punt te zetten achter algemene objectsubsidies in de sociale woningbouw. De stadsvernieuwing zal wèl worden voortgezet en er kunnen nu ook middelen worden aangewend voor het benutten van duurdere locaties, die uit een oogpunt van ruimtelijke ordening en milieubeleid de voorkeur verdienen.

Ook bij het openbaar vervoer gaan meer investeringen gepaard met minder subsidies. Met decentralisatie naar de vervoerregio's en met meer zelfstandige bedrijfsvoering door de spoorwegen wordt goede voortgang gemaakt.

De kwaliteit van ons land is nauw verbonden met een actief voortzetten van het milieubeleid. Veel is de afgelopen jaren bereikt: schonere produktie op geschikte plaatsen met betere verwerking van het afval. Het gaat om betrokkenheid en om nieuwe technieken. Milieubeleid is succesvoller naarmate het beter begrepen en breder gedragen wordt. Zo krijgt het in de praktijk gestalte. Heffingen en herschikking van ons fiscaal stelsel zijn daarbij instrumenten om het beleid te ondersteunen.

De evaluatie van het eerste Nationaal Milieubeleidsplan zal laten zien hoeveel er bereikt is en wat ons in het tweede nog te doen staat. Ons land is te mooi om te bederven; daarom streven we naar behoud en ontwikkeling van natuur en landschap, en zorgvuldigheid bij produktie en consumptie. Op dat punt is met bedrijfstakken en doelgroepen een goede samenwerking tot stand gekomen. Op die weg zal worden voortgegaan bij het investeren in duurzame ontwikkeling. Bemoedigend is ook dat verbetering van de verkeersveiligheid mogelijk blijkt. Het menselijk verdriet als gevolg van verkeersongevallen motiveert om door te gaan met de aanscherping van het beleid.

In deze kabinetsperiode is aanzienlijke voortgang gemaakt met de decentralisatie, allereerst naar provincies en gemeenten. Dat proces in de regio's is nu zo ver voortgeschreden dat het moet komen tot verbetering van de 'Wet gemeenschappelijke regelingen' en tot ordening van de gebiedsindeling. Daarnaast wordt aan zeven grootstedelijke gebieden de mogelijkheid geboden een stap verder te gaan. Te beginnen met Rotterdam en omstreken kan gekozen worden voor een eigen grootstedelijke provincie, die dan afgesplitst wordt van Zuid-Holland. Elk van de grootstedelijke gebieden zal op termijn een keus doen of men inderdaad zo ver wil gaan, dan wel er de voorkeur aan geeft tot een andere vorm van toereikende samenwerking te komen.

Behalve aan territoriale decentralisatie is er de laatste jaren veel gebeurd aan functionale decentralisatie om burgers en organisaties meer ruimte te geven voor eigen verantwoordelijkheid. Zo zullen het komende jaar decentralisatie en deregulering van het onderwijs nader gestalte krijgen. Scholen zullen hun werk daardoor beter en meer zelf kunnen doen. Goed onderwijs moet het hebben van gemotiveerde onderwijsgevenden. Daarom komen er dan ook meer financiële middelen en krijgen schoolbesturen en schoolleiding meer beleidsverantwoordelijkheid.

Doelmatigheid in het onderwijs vereist een betere verwijzing na de basisvorming, en in het hoger onderwijs de juiste student op de juiste plaats. Dat is te meer van belang daar de komende jaren hogere eisen zullen worden gesteld aan de studievoortgang.

Bij het herijken van onze verzorgingsstaat staan steeds centraal het activeren van burgers en het zorgvuldig beheren van de middelen die de overheid zijn toevertrouwd. Tegelijk wil en moet de overheid schild voor de zwakken zijn en is een verantwoordelijke samenleving nodig om te voorkomen dat mensen van de weg raken of blijvend in een isolement terechtkomen. Het gaat immers om verbondenheid tussen mensen en om opkomen voor het kwetsbare. Daarom moeten behouden blijven: de oudedagsvoorziening voor allen, een bijstand die de armoede weert, een gezondheidszorg die voor ieder betaalbaar blijft. Daarom ook moet voorzien worden in veel meer kansen op werk voor lagergeschoolden. Op de arbeidsmarkt mag het immers niet alleen om de sterken, maar moet het ook om de zwakken gaan. Zelfs dan zullen er in onze samenleving altijd mensen zijn die nooit hebben kunnen werken of uitgeschakeld zullen blijven. Zij hebben er evenzeer recht op in onze verbondenheid te delen.

Een overheid die zuinig moet zijn en dan ter wille van de kwaliteit van de samenleving toch nog veel belastingen en premies van de burgers moet vragen, is gehouden de strijd aan te binden met fraude en oneigenlijk gebruik van voorzieningen. Dat heeft in deze kabinetsperiode dan ook steeds meer gestalte gekregen. Met het terugdringen van veelvoorkomende misdrijven werd reeds eerder een aanvang gemaakt. De betere preventie en de nieuwe vormen van het zogenaamde lik-op-stuk-beleid blijken succes te hebben. De invoering van de identificatieplicht zal tot verdere verbetering leiden.

Na vele jaren van discussie wordt in deze kabinetsperiode door de inspanningen van velen één politie tot stand gebracht. Geloofwaardig en effectief optreden vroeg en vraagt om uitbreiding van de celcapaciteit. Deze komt er dan ook. Maar dit kan niet het enige antwoord zijn op crimineel gedrag. De zorgelijke ontwikkeling van de misdaad onder jongeren eist een bredere aanpak. Nog dit jaar zal met een experiment worden begonnen waarin jeugdige delinquenten door een strak regime en intensieve begeleiding worden voorbereid op terugkeer in de samenleving. De afgelopen jaren zijn op het terrein van de wetgeving en de versterking van de gehele justitiële keten belangrijke inspanningen verricht en veranderingen in gang gezet. Al met al is er bij de bestrijding van fraude en criminaliteit een omslag in denken en handelen. Er is echter nog veel te doen.

Bestuur en wetgever kunnen met al deze inspanningen ten bate van de burger alleen geloofwaardig blijven als zij voldoende aandacht geven aan de integriteit van het bestuur. Nederland is gelukkig nog geen land van corruptie en gebruik van publiek geld ten eigen bate, en dat moet zo blijven. Dit najaar zal de Tweede Kamer de balans opmaken van de bestuurlijke en staatkundige vernieuwing, opdat er daadwerkelijke verbetering bereikt wordt. De regering ziet daarnaar uit en heeft haar zienswijze en alle aan haar gevraagde opvattingen daarom tijdig en concreet gegeven.

Bestuurlijke en staatkundige vernieuwing staan ook centraal bij de Toekomstconferentie die thans in en tussen de verschillende delen van het Koninkrijk plaatsvindt. Het Statuut is toe aan renovatie. De jaren negentig stellen ons voor andere problemen dan die van een generatie geleden. Samen antwoord vinden op vragen van goed en verantwoordelijk bestuur, dat is wat er in het belang van alle burgers van het Koninkrijk moet gebeuren.

De stroom van asielzoekers naar ons land is recentelijk toegenomen. Wie recht heeft op asiel moet hier kunnen blijven. Wie dat niet heeft, moet - juist om de werkelijk vervolgden te beschermen - de toegang worden geweigerd. Te lange onduidelijkheid daarover is in strijd met zorgvuldigheid, niet in de laatste plaats tegenover de betrokkenen zelf. Een nieuwe Vreemdelingenwet is daarom nodig gebleken. De criteria voor gezinshereniging werden al eerder dit jaar verduidelijkt.

Is men echter tot ons land toegelaten, dan moet het komen tot spoedige inburgering. Daarom zullen nieuwkomers opgevangen worden en wegwijs gemaakt, waardoor zij snel op eigen benen kunnen staan. Het gaat om elementaire vaardigheden: het leren van Nederlands en van de in onze samenleving geldende regels, waarden, normen en omgangsvormen. Dat vraagt allereerst om inspanningen van de betrokkenen zelf. Het vraagt echter ook om inspanningen van allen in onze samenleving. Daarbij gaat het om méér dan tolerantie, om de ander werkelijk te waarderen. Onze maatschappij moet als kenmerk hebben: vervulling van eigen plichten en respect voor anderen. Wij moeten werken aan een samenleving die talenten benut en daarmee verrijkt wordt.

De belangrijke stroom mensen uit het buitenland, volwassenen en kinderen, eerste en tweede generatie, heeft hoe dan ook een aantal veranderingen in onze samenleving tot gevolg. Meer woningen zijn nodig en zullen gebouwd worden. Er zijn steeds meer jongeren, van wie vele beginnen met een achterstand. Dat vergt veel van het onderwijs en vereist scholing gericht op arbeid. Er zijn meer banen nodig voor laaggeschoolde nieuwkomers op de arbeidsmarkt. Op de gezondheidszorg zal vaker een beroep gedaan worden, maar tegelijk zullen daar ook vele nieuwe medeburgers aan de slag kunnen.

Bij de gezondheidszorg staat de inhoud van de zorg en van de het werk voorop. Een voor ieder toegankelijk en betaalbaar stelsel van gezondheidszorg vraagt om vele gemotiveerde werkers. Zorgvuldig omgaan met medische consumptie en voorzieningen is geboden. Beroepsbeoefenaren en verzekeringsmaatschappijen hebben de plicht daaraan alles te doen, en van de burgers mogen meer eigen bijdragen en hogere eigen risico's gevraagd worden.

Een Nederland dat zichzelf sterk en geloofwaardig toont, dat blijft onze gemeenschappelijke opgave; vorig jaar was dit het thema van de Troonrede. Alleen zo kunnen wij onze opdracht om samen te werken met andere landen en volkeren waarmaken. Er is geen alternatief. In Europa ligt onze toekomst, en ons Europa zal op zijn beurt moeten samenwerken met andere continenten. Dat is niet altijd eenvoudig.

Onze boeren en tuinders ondervinden binnen en buiten Europa scherpe concurrentie. Toch is een open Europa en een internationaal handelsakkoord geboden. De regering wil met allen die werkzaam zijn in landbouw en visserij zorgvuldig naar oplossingen zoeken, of het nu de milieu- of de internationale problematiek betreft.

Datzelfde geldt voor al die bedrijven en werkers die bij verkeer en vervoer op de weg en op het water betrokken zijn. Ook voor hen is het economisch klimaat moeilijk. Dat vraagt om een beleidsaanpak te zamen met de regering, maar dan wel zó dat de gekozen oplossingen ook in het Europa van morgen houdbaar zijn. Na het verdwijnen van de militaire dreiging van het communisme zijn de verhoudingen op het Europese continent gewijzigd. Onze krijgsmacht is dan ook definitief op weg nar een nieuwe bijdrage aan vrede en veiligheid. Aan U, leden van de Staten-Generaal, zal worden gevraagd in te stemmen met een herziening van de Grondwet, die het mogelijk maakt dat de Nederlandse strijdkrachten over een aantal jaren zullen bestaan uit mannen en vrouwen die op grond van een eigen keuze daar een functie vervullen. Een deel van het huidige defensiepersoneel zal in onze samenleving ander werk moeten gaan doen. Een aantal van hen zal elders bij de overheid aan de slag kunnen, bijvoorbeeld bij de bestrijding van de criminaliteit of in het gevangeniswezen.

Het belang van de vredesoperaties van de Verenigde Naties is sterk toegenomen. Onze militairen, zowel dienstplichtigen als beroeps, doen - van Cambodja tot Bosnië - veel belangrijk werk, dikwijls onder zeer moeilijke omstandigheden. Een woord van waardering en dank aan allen die zich hiervoor inzetten, is op zijn plaats.

Ondanks die inzet is het pijnlijk dat Europa zich zo machteloos toont waar het veiligheid en vrede in ons werelddeel betreft. Ook daarom is het goed dat de strijdkrachten in Europa steeds meer samenwerken. Dit kan de voorwaarden scheppen voor doeltreffend en geloofwaardig optreden in de toekomst. Het Verdag van Maastricht opent het perspectief voor een gemeenschappelijk veiligheidsbeleid: een sterk en besluitvaardig Europa dat de vrede daadwerkelijk dient en daarmee wezenlijk bijdraagt aan het Atlantisch Bondgenootschap.

Het Verdrag van Maastricht is nu door de parlementen van alle lidstaten aanvaard, maar het echte werk moet nog beginnen. Eén Europa, met behoud van eigen identiteit van de lidstaten bij alle verscheidenheid van cultuur en tradities. Eén Europa, dat economisch herstel stimuleert, met veel investeringen, maar tegelijk met een zorgvuldig uitgavenbeheer. Eén Europa, dat samenwerkt in de internationale organisaties en consequent zijn bijdrage levert aan de mondiale milieu- en ontwikkelingsinspanning.

Ook Nederland ziet toekomst in Europa, maar dan wel een Europa dat zich niet tot een fort ontwikkelt. Integendeel, ons land wil handel en samenwerking met andere continenten, en wij willen dat in het bijzonder met Midden- en Oost-Europa. Voor succesvolle internationale samenwerking kan culturele uitwisseling niet gemist worden. Een bloeiend kunstleven in ons eigen land is daartoe de beste voorwaarde.

Leden van de Staten-Generaal, De beleidsnota die U ter zake van ontwikkelingssamenwerking enkele jaren geleden werd aangeboden, droeg de titel 'Een wereld van verschil'. De nota die U thans wordt aangeboden heet 'Een wereld in geschil'. Dat is veelzeggend. Internationale samenwerking is geboden. Dat vraagt niet alleen om een bredere norm voor internationale samenwerking, het vraagt ook om een hernieuwde en vergrote inspanning om conflicten op te lossen en te voorkomen, opdat deze eeuw niet eindigt zoals ze begon, namelijk in verdeeldheid.

Bij alle zorgen past respect en dankbaarheid voor de doorbraak naar vrede in het Midden-Oosten, een teken van hoop en bemoediging.

Verbondenheid tussen mensen en voor het kwetsbare opkomen, daar gaat het om. De regering is dankbaar voor de medewerking die zij deze kabinetsperiode van U, volksvertegenwoordigers, kreeg. Het was niet altijd gemakkelijk, maar het was wel altijd de moeite waard. De regering hoopt en vertrouwt ook dit jaar op Uw medewerking. Er is nog veel werk te doen en er is geen tijd te verliezen. Van harte wens ik U toe dat Gods zegen op Uw werk rust.

imburgs agblad

● Heerlenaar Geert Tomlow presenteert vanaf maart 1994 voor Veronica programma's, waarin hij met drie vrouwen uit een specifieke groep van de bevolking praat over sex. Archieffoto: LD

● Reinout Oerlemans, die in Goede Tijden Slechte Tijden de rol van Arnie Alberts speelt, gaat samen met Pernille La Lau wekelijks de Postcode Bingo presenteren. Foto: KIPPA

● Adam Curry komt op de buis met Gossip, een spelprogramma over de wereld van show, glamour, glitter en film. Foto: VERONICA

Geert Tomlow, Reinout Oerlemans en Adam Curry als tv-presentatoren

Deze winter veel nieuwe gezichten bij Veronica

Van onze rtv-redactie

HEERLEN – Veronica schotelt de kijker in het komende winterseizoen veel nieuwe gezichten en eigen televisieprogramma's voor. Pernille La Lau, Adam Curry, Reinout Oerlemans en Heerlenaar Geert Tomlow zijn enkele nieuwe presentatoren op tv. Geert Tomlow verdiende al eerder zijn sporen als tv-regisseur van programma's als Countdown, De Heilige Koe, Sportgala, Nederlanders Overzee en Veronica's Strandrace.

Reinout Oerlemans, die in Goede Tijden Slechte Tijden de rol van Arnie Alberts speelt, gaat samen met Pernille La Lau wekelijks Postcode Bingo presenteren. In het programma vindt de trekking van de Postcode Loterij plaats. Oerlemans tekende tijdens de presentatie van de winterprogrammering een contract met Veronica voor één jaar.

Robert ten Brink en Marc Klein Essink zetten gistermiddag eveneens hun handtekening onder nieuwe contracten. Ten Brink blijft vijf jaar programma's maken voor Veronica en Klein Essink gaat een verbintenis voor drie jaar aan. Hij blijft de komende drie jaar afleveringen van de Staatloterij Show presenteren en zal incidentele programma's doen zoals de Miss Universe Verkiezingen 1994.

Robert ten Brink gaat vanaf dinsdag 12 oktober weer zeven weken op pad met de All You Need is Love caravan. In het voorjaar staan nog zeven afleveringen gepland. Daarnaast pakt Robert ten Brink 5 oktober zijn oude beroep van spelletjesleider weer op. Hij gaat twee keer per week Stop de Strop presenteren. Een taalspelletje waarin limericks centraal staan.

Nieuwe eigen produkties van Veronica zijn verder Amazone (vanaf 1 maart), een late night praatprogramma met vrouwen over sex. Geert Tomlow praat in restaurant Amazone na sluitingstijd met drie vrouwen uit een specifieke groep van de bevolking over sex. Ook nieuw is Gossip (vanaf 7 oktober). Adam Curry presenteert dit spelprogramma over de wereld van show, glamour, glitter en film. Drie mannen strijden tegen drie vrouwen en de winnaar mag naar New York.

Let's Get Green is een nieuwe milieukwis die Anita Witzier vanaf 21 december gaat doen. In Boobytrap kan de kijker iemand een poets bakken. Vier acteurs gaan mensen in de val lokken en dat alles wordt gefilmd met verborgen camera's.

Veronica komt in het winterseizoen tevens met een groot aantal nieuwe series. De familie Flodder maakt vanaf donderdag 7 oktober de televisie onveilig en Haye van der Heyden tekent voor Het Weekend. Een komische serie over een echtpaar dat een redelijk gelukkig huwelijk heeft. Tot blijkt dat ze beiden vreemdgaan. Pril Geluk is de titel van een 'vrolijk familiedrama' geschreven door Edwin de Vries. Twee gescheiden mensen, beiden met twee kinderen, worden verliefd en gaan samenwonen. Dan breken roerige tijden aan.

Laat op de donderdagavond is het bij Veronica tijd voor erotische belevenissen in Emotions. Nu eens niet alleen vrouwen zonder kleren. Veronica belooft dat er ook mannelijk schoon te bewonderen is. Het tien minuten durende programma is op donderdag de hekkesluiter.

Veronica zou Veronica niet zijn als er geen muziekprogramma's geprogrammeerd staan in het winterseizoen. Volgens televisiedirecteur Joop Daalmeijer gaat Veronica zelfs meer muziekprogramma's uitzenden dan alle anderen publieke omroepen bij elkaar. Op de zondagmiddagen in oktober, november en december zijn specials van popgroepen te zien. In januari start waarschijnlijk een heel nieuw muziekprogramma.

Gijs Staverman presenteert ook in het nieuwe seizoen zowel op radio als televisie de Top 40. Veronica in Concert is de titel van een serie registraties van liveconcerten. De Unplugged-serie van MTV is onderdeel daarvan. De serie start 1 oktober met Bon Jovi.

Oude successen waar Veronica mee doorgaat zijn onder meer In De Vlaamsche Pot, Die 2, Nieuwe Koeien, Nederland Dierenland, Melrose Place, Tour of Duty, BOOS en Samson.

Commissariaat wijzigt standaardbedragen

Boete voor Avro met 36 mille verlaagd

Van onze rtv-redactie

HEERLEN – Het Commissariaat voor de Media heeft een boete van 50.000 gulden die aan de Avro was opgelegd verlaagd naar 14.000 gulden. Dit besluit is het gevolg van een wijziging van de sanctieregeling Omroep.

Het Commissariaat heeft het standaardbedrag voor overtredingen in radioprogramma's drastisch verlaagd. Daarbij is rekening gehouden met de verhouding die de Ster toepast bij de vaststelling van haar tarieven voor radio en televisie. De wijziging van het standaardbedrag voor radio is een van de veranderingen die zijn aangebracht in de sanctieregeling.

Een andere wijziging betreft de weergave in punten van de mate van schuld aan een overtreding. Bij het toekennen van het aantal punten per overtreding wordt onder meer bekeken op welke wijze het programma is geproduceerd of aangekocht. Een nieuwe categorie in dit verband vormen programmaonderdelen die gratis door derden zijn aangeleverd.

● Aanleiding tot de boete was de reclame voor het boekje Poste Restante van Gerard Cox.

Ook voor wat betreft de mate van nadruk kan een aantal punten worden verlegd waarbij wordt gekeken naar de impact van de overtreding.

De Avro kreeg de boete verleden jaar voor een overtreding van Willem Duys. De presentator besprak in zijn wekelijkse muziekprogramma op zondagochtend op uitbundige wijze het boekje Poste Restante van Gerard Cox. Volgens het Commissariaat heeft Duys daarbij nadrukkelijk geprobeerd de luisteraar positief te stemmen om nog voor de Sinterklaas-viering tot aankoop van het boekje over te gaan.

Verheugd

De Avro zegt in een reactie 'zeer verheugd' te zijn dat de 'buitenproportionele boete voor een radio-muziekprogramma' is verlaagd. Volgens de Avro heeft de overtreding van Duys geleid tot de verandering van het boetesysteem. „We moeten wel toegeven dat Willem Duys erg veel reclame heeft gemaakt voor het boekje, daarom gaan we niet meer in beroep," aldus de Avro-voorlichter.

Odeon Jazzband opent seizoen

● De Odeon Jazzband, die zaterdagavond in Casino Brunssum optreedt.

BRUNSSUM – De Odeon Jazzband opent zaterdag het nieuwe seizoen bij de 'Oude Stijl'-Jazzclub Zuid-Limburg. Vanaf 20.30 uur spelen de zes muzikanten van dit uit het begin van de jaren tachtig daterende orkest in het Casino Brunssum, Treebeekplein 133.

De Odeon Jazzband is vooral in de regio Maastricht erg actief. De traditionele 'oude stijl' van de band blijkt uit de samenstelling van de instrumenten: drums, banjo, string- en blaasbas, trompet, klarinet, trombone, hobo, gitaar en sousafoon. De muzikanten van de Odeon Jazzband zijn Willy Maas, Frans Wolters, Geer Bueters, Peer van de Hout, Wiek Chermin en Mat Moors.

'Footsteps' naar Vaals

VAALS – De 'Footsteps', het huisorkest van de stichting Jazzclub Vaals '79 verzorgt zaterdag vanaf 21.30 uur een jazzavond in café-restaurant Suisse aan de Maastrichterlaan 63 in Vaals.

Een paar jaar geleden waren de 'Footsteps' eveneens te gast bij de Jazzclub van Vaals. Op haar verzoek wordt het 'jazz-entertainment' zaterdag opnieuw leven ingeblazen met muziek van deze Brabantse muzikanten.

Limburgs Koren Festival live bij Omroep Limburg

SITTARD – Het Limburgs Koren Festival is aanstaande zaterdag en zondag in de avonduren rechtstreeks te volgen bij Omroep Limburg. Ook vorig jaar deed de regionale omroep live verslag van dit evenement. De extra uitzendingen beginnen op beide avonden om 19.00 uur.

Het Limburgs Koren Festival wordt dit jaar gehouden in de Stadsschouwburg van Sittard.

Op zaterdagavond staan de kinder-, jeugd- en jongerenkoren op het programma. Op zondag is het de beurt aan de gemengde koren, de kamerkoren en de sector 'close harmony'. De extra uitzendingen duren beide keren tot ongeveer 23.00 uur.

De programma's van Omroep Limburg zijn te ontvangen via de etherfrequenties FM 95.3 en 100.3 en via alle Limburgse kabelnetten (verschillende frequenties).

Geen verlies bij RTL4 door dagtelevisie Nederland 1

Van onze rtv-redactie

HEERLEN – De komst van dagtelevisie op Nederland 1 heeft tot nu toe geen negatieve gevolgen gehad voor de kijkcijfers van de dagprogramma's op RTL4. „Integendeel," aldus een woordvoerster van de afdeling Kijk- en Luisteronderzoek van het commerciële station. „Wij hebben de afgelopen week zelfs meer kijkers getrokken overdag dan in de week voordat de dagtelevisie op Nederland 1 begon."

Volgens de woordvoerster van RTL4 heeft het station er profijt van dat er overdag meer mensen voor de tv gaan zitten nadat op 30 augustus de dagtelevisie van de publieke omroepen van start ging. „Wij pikken ook wat van de extra kijkers mee." Cijfers van de afdeling Kijk- en Luisteronderzoek van de NOS over de eerste twee weken dagtelevisie (30 augustus-10 september) wijzen uit dat gemiddeld vijf procent van de Nederlanders dagelijks tussen 7.00 en 16.00 uur minstens een kwartier naar Nederland 1 kijkt. RTL4 wist in die periode gemiddeld zeven procent van de Nederlanders minstens een kwartier aan zich te binden.

Uit de analyse van de eerste twee weken dagtelevisie blijkt verder dat de programma's op Nederland populair zijn bij ouderen (50-plussers), mannen en laag opgeleiden, terwijl jongeren tussen 6 en 20 en vrouwen afstemmen op de dagprogramma's van RTL4. Volgens onderzoeker René van Dammen van Kijk- en Luisteronderzoek van de NOS is Nederland 1 populair bij mannen omdat op maandag- en donderdagmiddag tussen 13.00 en 15.00 uur Studio Sport herhaald wordt. „RTL4 heeft overdag een paar jeugdblokken en zendt dan ook veel soapseries uit. Soaps zijn populair bij vrouwen."

Het ontbijtnieuws van RTL4 heeft de afgelopen weken gemiddeld meer kijkers getrokken dan de nieuwe ontbijtjournaals van de NOS. Zo had het ontbijtnieuws van RTL4 om 8.00 uur gisterochtend zo'n 200.000 kijkers en het NOS Journaal trok op dat tijdstip ongeveer 95.000 kijkers. Om 9.00 uur keken eveneens 95.000 mensen naar het NOS Journaal. RTL4 had toen zo'n 122.000 kijkers. Alleen voor het nieuws van zeven uur 's ochtends stemden meer kijkers af op het NOS Journaal (ongeveer 55.000). RTL4 had op dat tijdstip 40.000 kijkers voor het nieuws. Volgens René van Dammen van KLO blijken mannen 's morgens vooral af te stemmen op het NOS Journaal, terwijl vrouwen kiezen voor het nieuws van RTL4.

Nederland 1 heeft in de eerste twee weken van dagtelevisie een marktaandeel behaald van 19 procent. Het marktaandeel van RTL4 bedraagt 34 procent. De resterende 47 procent gaat naar buitenlandse zenders (34 procent) en het bekijken van video's (13 procent). Het best bekeken programma overdag was in de eerste twee weken van de publieke dagtelevisie Santa Barbara (RTL4), Goede Tijden Slechte Tijden (RTL4) en het NOS Journaal van 13.00 uur. Deze programma's hadden een kijkdichtheid van twee procent, zo'n 270.000 kijkers.

Nederland 1

NCRV/KRO
07.00 Journaal.
07.07 Alles kits. Gevarieerd kinderprogramma. Met om:
07.07 Pluizerd. Animatieserie.
07.32 Breakfast club.
08.00 Journaal.
08.05 Boggle. Woordspel. Herh.
08.32 I love Lucy. Comedyserie.
09.00 Journaal.
09.07 Wijnwereld - onbekend Spanje. Afl. 6: Malaga.
09.32 Kwispelen. Hondenmagazine.
09.57 Uitz. politieke partijen: VVD.
10.00 Total work out. Training.
10.15 Dynasty. Amer. serie. Afl. 7.
11.00 The royal wedding. Amer. musical uit 1951. Met: Fred Astaire e.a.
12.30 Nieuwslijn. Magazine. Herh.
13.00 (TT) Journaal.
13.07 Noorderlicht. Magazine. Herh.
13.59 Villa achterwerk. Herh.
16.00 (TT) Journaal.
16.09 (TT) Ja, natuurlijk. Natuurfilmserie. Vandaag: De gevolgen van het uitblijven van de warme stroom langs de kust van Centraal Amerika.
16.32 Parker Lewis. Jeugdserie.
16.59 Bloemencorso Aalsmeer.
17.45 Boggle. Woordspel.
18.15 Sesamstraat. Afl.: Boos.
18.30 (TT) Jeugdjournaal.
18.40 (TT) Klokhuis. Magazine.
18.58 (TT) Tussen eten en afwas. Serie gesprekken tussen een jongere en één van zijn/haar ouders. Afl. 5.
19.28 Markant achterland. Verslag van het onder stoom brengen van locomotieven tussen Apeldoon, Beekbergen en Loenen. Herh.
19.53 Uitz. politieke partijen: CD.
20.00 (TT) Journaal.
20.27 A touch of Frost. 3-delige Engelse serie misdaadfilms. Afl.: Not with kindness.
22.16 Dokument: Beroemd in het buitenland. Documentaireserie. Afl. 1: Onze grote Europese schrijver: Cees Nooteboom.
22.52 Waar het om geld gaat. Documentaire over de gebeurtenissen op het hoofdkwartier van de Duitse Bank in Frankfurt am Main.
23.35-23.40 Journaal.

Nederland 2

EO/NOS
12.45 Algemene politieke beschouwingen.
Rechtstreeks verslag van de algemene politieke beschouwingen in de Tweede Kamer. De kamer heeft zijn werkwijze verandert en debatteert daags na Prinsjesdag al over de Troonrede en Miljoenennota. Vandaag de eerste termijn van de Kamer.
18.00 Journaal.
18.19 Ik weet het beter. Spelprogramma.
Presentatie: Bert van Leeuwen.
18.47 Een nieuw leven met Cassie (A new life with Cassie).
Oostenrijkse jeugdfilm van Materna. Mark is verlamd en woont bij zijn ouders in Virginia Beach in Amerika. Toch is Mark heel sportief, want niemand van zijn klas kan met opdrukken van hem winnen.
19.15 Vakantiewerk.
4-delige serie waarin kamerleden op stage gaan. Afl. 3.
In dit programma worden de Tweede Kamerleden mevrouw Minouche Janmaat-Abee en Martin Zijlstra gevolgd in hun 'stage' bij een maatschappelijke organisatie tijdens het zomerreces van de Kamer. Minouche loopt 'stage' bij een psychiatrisch ziekenhuis in Amsterdam. (Het overheidsbeleid in deze sector wil patiënten zo dicht mogelijk bij de bevolking laten wonen). Martin Zijlstra brengt een bezoek aan de Gemechaniseerde Brigade van de Koninklijke Landmacht in Assen.
19.45 Peter. Sketch.
19.52 Uitzending politieke partijen: PvdA.
20.00 (TT) Studio Sport.
Rechtstreeks verslag van de WK kwalificatiewedstrijd San Marino - Nederland in Bologna.
In de rust: Socutera, met een filmpje van het Prinses Beatrixfonds.
22.10 Midlotto.
22.15 Tijdsein. Actualiteitenrubriek.
22.45 Antenne: Het perfect kind.
Documentaire over de pre-implantatiediagnostiek.
23.30-23.35 Journaal.

Nederland 3

Vara/RVU
08.53 Nieuws voor doven.
09.00-09.20 Landen in Europa II.
09.30-09.45 Koekeloere. Afl. 3.
10.00-10.15 De sprookjeskast. Afl. 1.
10.30 Weet wat je eet. Afl. 2.
11.00 Computers in de klas. Afl. 2.
11.30-12.00 Iedereen is anders.
13.00-13.07 Nieuws voor doven.
17.30 Kindermenu. Met om:
17.31 Bobbie en Onyx. Tekenfilmserie./ Afl.: Paddestoelen voor Gideon.
17.42 Dommel. Tekenfilmserie.
18.00 Journaal.
18.17 Verliefd op het leven. Afl. 5.
19.11 (TT) Lingo. Spelprogramma.
19.38 (TT) Zeg 'ns AAA. Nederlandse comedyserie. Afl. 17: Nee.
Lydie moet van Hans maar eens nee leren zeggen. Wanneer Hans een vroegere vriendin uitnodigt voor een etentje zegt Lydie dan ook resuluut dat dat niet kan.. Herh.
20.10 Money or the gun. Australische personality-show.
Presentatie: Andrew Denton.
21.00 Nieuw Amelands peil. Serie portretten van Ameland.
21.10 Tussen bal en fluit.
Korte film over scheidsrechters in het top-voetbal.
21.35 Op weg naar het geluk. Portret van een jongen op Curacao, die probeert een plek op de arbeidsmarkt te veroveren.
22.00 (TT) Journaal.
22.15 Sportjournaal.
22.30 Nova. Actualiteitenprogramma.
Presentatie: Paul Witteman.
23.00 Den Haag vandaag. Parlementaire rubriek met aandacht voor de algemene politiek beschouwingen.
23.30 Trekking dagelijkse lotto.
23.35 Law and order. Amerikaanse misdaadserie. Afl.: Virus.
Een aantal diabetici raakt in coma door een te hoge dosis insuline. Briscoe en Logan gaan op onderzoek uit.
00.24 Museumschatten. Prof. Henk van Os geeft achtergronden bij voorwerpen uit Nederlandse musea.
Afl.: Soberheid en ornament. Herh.
00.31-00.36 Nieuws voor doven en slechthorenden.

RTL4

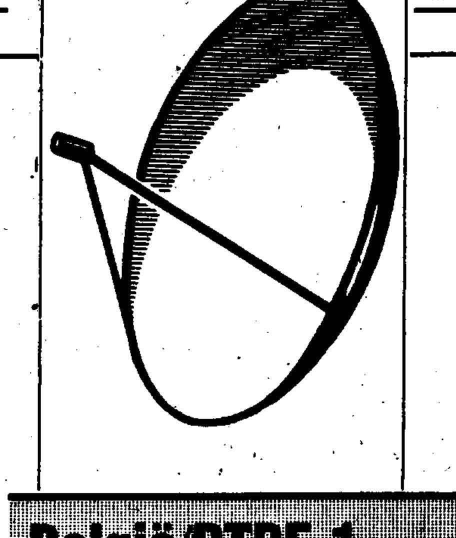
06.00 Hel elel kuck elel.
06.30 RTL Classique. Concert.
07.00 Nieuws.
07.05 Scooby Doo.
07.30 Nieuws.
07.35 Yogi Bear.
08.00 Nieuws.
08.06 Thebold & the beautiful. Herh.
08.30 Nieuws.
08.35 Santa Barbara. Soap. Herh.
09.00 Nieuws.
09.10 Rad van fortuin. Spel. Herh.
09.35 Goede tijden, slechte tijden. Nederlandse dramaserie. Herh.
10.05 As the world turns. Serie.
10.50 Sons & daughters. Herh.
11.15 RTL Shop. RTL Club shopping.
11.25 Clip van de dag.
11.30 Eigen huis & tuin. Herh.
12.00 Telekids. Kinderprogramma.
13.00 Hitbingo. Spelprogr. Herh.
13.40 World of discovery. Herh.
14.30 De vijfde dimensie. Herh.
15.00 General Hospital. Amerikaanse soapserie rond een ziekenhuis.
15.45 Santa Barbara. Amer. soap.
16.15 The Oprah Winfrey show. Amerikaanse talkshow. Afl.: Gewelddadige meisjes. Herh.
17.00 5 uur show. Gev. magazine.
18.00 Zes uur nieuws.
18.20 RTL club. Magazine.
18.35 The bold & the beautiful. Amerikaanse soap rond twee families.
19.00 Rad van fortuin. Spelprogram.
19.30 Avondnieuws.
20.00 Goede tijden, slechte tijden. Nederlandse dramaserie.
20.30 Rescue 911. Amerikaanse gedramatiseerde documentaire serie.
21.25 Almost home. Amer. comedyserie. Afl.: Is that all there is? (slot).
21.50 Elke Nederlander wordt geacht de wet te kennen. Reeks programma's over recht en onrecht.
22.50 Hotel. Afl.: Confrontations.
23.45 Laatste nieuws.
00.00 The Oprah Winfrey show. Amerikaanse talkshow. Herh.
00.45 As the world turns. Herh.
01.30 General Hospital. Herh.
02.15 De thuiswinkel (Home shopping). Winkelen vanuit uw luie stoel.
02.45 Nachtprogramma.

België/TV 1

16.30 Samson. Met tekenfilms.
17.30 Postbus X. Jeugdserie.
17.55 Tik tak. Animatieserie. Afl.265.
18.00 Journaal.
18.10 Mooi en meedogenloos (The bold and the beautiful), serie. Afl.775.
18.35 Top score. Spelprogramma.
19.03 Buren (Neighbours). Afl.1200.
19.25 Mededelingen en overzicht.
19.30 Journaal en sport.
20.00 'Allo 'allo, Afl.55.
20.30 Kom op tegen kanker-journaal.
20.35 Het labyrint van de liefde (Schloss Hohenstein), 6-delige Duitse serie. Afl.4 : Het grillige liefdespad.
21.25 Father Dowling. Amerikaanse misdaadserie. Afl.4 : De-man-die-kwam-eten mysterie.
22.10 Op de koop toe. Consumentenmagazine.
Vandaag: Garnalen en bereide tomaat-garnaal. Hoe staat het met de hygiëne, waar worden de garnalen gepeld en hoe komt het dat ze zo duur zijn. Ook aandacht voor Euro-Disney.
22.45 Vandaag en sport.
23.10 Boulevard, 3-delige reportageserie over Joegoslavië. Afl.2 : Brodet op Dalmatische wijze.
De ruim 1 miljoen Joegoslavische doden in WO II vallen niet in de strijd tegen de Duitsers, maar voornamelijk tijdens de slachtpartijen die Kroatische Ustacha, Servische Cetniks en communistische Partizanen aanrichten. Tito maakt Joegoslavië na de oorlog tot een federale staat, maar de schijn van eenheid brokkelt snel af.
23.40-23.45 Coda. Stefan Hertmans leest voor uit eigen werk.

België/TV 2

18.50 Journaal.
19.00 Schooltelevisie: Autotechniek. Afl.4 : Moderne ontstekingssystemen.
19.30 Het capitool (Capitol). Afl.620.
19.53 Benny Hill, Engelse humor.
20.00 Sportavond. Sportmagazine.
21.30-22.00 Journaal en Sport.

België/RTBF 1

14.50 Vacaturebank. **15.05** The three Musketeers. Amer. avonturenfilm uit 1973. **16.50** Luna park. Cultureel magazine. **17.20** Parker. Lewis. Amer. jeugdserie. Afl.: Les professeurs. **17.50** Monsieur Belvedere. Serie. Afl.: La cavalière de Kevin. **18.15** L'empire des medias. Spelprogr. **18.50** Servi chaud. Gev. magazine. **19.20** Ça va charder. Persoverzicht. **19.30** Nieuws. **20.10** Strip-tease. Magazine. **21.15** Red heat. Amer. actiefilm uit 1988. **23.00** Grand écran. Filmmagazine. **23.55** Weerbericht en laatste nieuws. **00.10-00.15** 24 H sur les marchés. Internationaal beursnieuws.

België/Télé 21

19.30 Nieuws (tevens in gebarentaal) en weerbericht. **20.00** Challenge. Sportmagazine. **23.00-23.35** Nieuws (tevens in gebarentaal), weerbericht en beursberichten.

RAI UNO

06.00 Gev. ochtendprogr. **12.30** Nieuwsflits. **12.35** Mancuso FBI. Serie. **13.30** Nieuws. **13.55** TG 1 Tre minuti di... **14.00** Frontiera a Nord Ovest. Speelfilm. Aansl.: Amami e lasciami. Speelfilm. Europa-cyclus. Aansl.: Premio Italia. **18.00** Nieuws. Aansl.: Appuntamento al cinema. **18.15** Cose dell' altro mondo. Serie. **19.05** Mercoledi Sport. **23.10** TG1. **23.20** La sporca dozzina. film. **00.15** TG1 notte. **00.45** Oggi al parlamento. **00.55** Mezzanotte e dintorni. **01.25** Le mans, scorciatoia per l'inferno. Film. **03.00** TG1. Herh. **03.10** Notte senza legge. Film. **04.40** L'uomo che parla ai cavalli. Film. **05.10** Divertimenti.

TV 5

06.00 Ochtendprogramma. **11.55** Nieuwsflits. **12.00** La chance aux chansons. **12.40** Zwitsers nieuws. **13.00** Serie. **13.30** Les trains. Afl.: Zuid-China. Herh. **14.30** Le jardin des betes. **15.00** Jardins d'aujourd'hui. **15.30** Scully rencontre. **16.00** Nieuws. **16.15** Visions 5. **16.30** Comment ca va? **16.50** Culinair magazine. **17.05** Une peche d'enfer. **17.40** Archéologie. **18.00** Questions pour un champion. **18.30** Nieuws. **18.55** Revue de presse Africaine. **19.00** L'empire des médias. **19.25** Clin d'oeil. **19.30** Belgisch nieuws. **20.00** Temps présent. **21.00** Nieuws en intern. weerbericht. **21.40** La prétentaine. Toneelstuk. **23.40** Nieuws. **00.00** Maatschappelijk magazine. **01.15** Le film du cinéma Suisse. **01.40** La chance aux chansons. Herh. **02.20** Plein cadre. Herh. **03.20** Parole d'école. Herh. **03.50** Milieumagazine. Herh. **04.20** Magazine Européen Herh. **05.00** Université de nuit.

BBC 1

07.00 Business breakfast. **08.00** BBC Breakfast news. **10.05** Best of British. Afl.: Whodunit. **10.30** Three in the wild. **11.00** nws. **11.05** Playdays. **11.30** Rupert. **11.35** The Flintstones. **12.00** nws. **12.05** The High Chaparral, westernserie. **12.55** Top gear take 2. Vandaag over de Mercedes SL sportwagen. **13.00** nws. **13.05** Sun Kosi: River of gold. **13.55** Reg. nws. **14.00** nws. **14.30** Neighbours. **14.50** Going for gold. **15.15** Hawaii Five-O, misdaadserie. **16.05** Today's gourmet. **16.30** MGM briple bill. **16.50** Radio Roo. **17.05** Bananaman. **17.10** Pirates of Dark Water. **17.35** Knutselmagazine. **18.00** Jeugdjournaal. **18.05** Byker Grove. **18.35** Neighbours. **19.00** nws. **19.30** Reg. nws. **20.00** Beverly Hills cop. Amer. speelfilm uit 1984. **21.45** Points of view. **22.00** nws. **22.30** Inside story. **23.20** Sportsnight. Vana o.a. voetbal, EK boksen, golf en d slissing over de O.S. van 2000. She's dressed to kill. Amer. spe uit 1979. **03.15-04.45** BBC Select

BBC 2

07.45 Open University. **09.00** Brea news. **09.15** Revivingeantiques. Six more English towns. Afl.: War **10.00** The history man. **10.05** Scho **11.40** Around Scotland: Clearan **12.00** Schooltv. **14.20** Forget-me farm. **14.35** PC Pinkerton. Schooltv. **15.00** nws. Aansl.: Scho **15.20** Documentaire over Amerik die ziek geworden zijn door de vervuiling. **16.00** nws. Aansl.: Madigan line. **16.50** nws. **17.00** Li Democrats live. **18.30** Spain m business, documentaireserie. Star Trek. Amer. sf-serie. **19.50** D The Ronson mission. Satirische **20.20** Def II: Teenage diaries. The Huw Wheldon lecture: The cra television. **21.50** Lucinda Lamb hall of fame. **22.00** Screenplay: lies bleeding. Tv-spel. **23.30** N night. **00.15** The late show. Cultu magazine. **01.00** O en University.

Eurosport

08.30 Aerobics. **09.00** Mountain b WK afdaling. Herh. **10.00** Waters WK. Herh. **11.00** Volleybal. **12.00** Eurogoals. **13.00** Gauloises ly. Herh. **14.00** Amer. Football. **16.00** Karting. WK. **17.00** Triat Wereldbeker. **18.00** Atletiek. Ho punten. **19.00** Autosport. Duitse wagenkampioensch. Herh. **19.30** E sportnews. **20.00** Boksen. WK en **22.00** Motoren. Magazine met compleet overzicht van de national internationale evenementen in alle gelijke categorieën van gemotori de sporten. **23.00** Kickboksen. Bowling. Nederl. Intern. Open. **01.00-01.30** Eurosportnews.

Super Channel

05.30 Victory. **06.00** Super shop. European business today. **06.45** B ness insiders. **07.15** Business ton **07.45** European business today. ITN World news. **08.30** Age Nieuwsmagazine. **09.00** Super sh **12.00** Europa journal. **12.30** Busin insiders. **13.00** Agenda. Nieuwsm zine. **13.30** Eco record. **14.00** Vide nerator. **16.30** On the air. Live sh progr. **18.30** Rights and wro Magazine over mensenrechten. Richard Diamond. Amer. misdaa rie. Afl.: The caller. **19.30** Human tor. Documentaire. **20.00** Supersp Vandaag met golf. **21.00** Age **21.30** Financial Times business w kly. **22.00** ITN World news. **22.30** business today. **22.48** US Market w **23.00** European magazines. Rights and wrongs. Magazine mensenrechten. **00.00** Videogener **02.00** China news Europe. Met 2.00 Prime time news en 3.00 E nieuws (in het Engels) en vanaf Herhalingen in het Mandarijn en Ca nees. **05.00-05.30** Videogenerator.

MTV

07.00 Awake on the wild side. Marijne van der Vlugt. **13.00** Gre hits. **14.00** Simone. **15.30** All Star F ball Challenge - The build up! The report. **16.45** At the movies. News. **17.15** 3 from 1. **17.30** Dial **18.00** The soul of MTV. **18.30** M non-stop. **20.00** The real world II. Most wanted. **22.00** Greatest **23.00** The report. **23.15** At the mo **23.30** News at night. **23.45** 3 fro **00.00** Post modern. **02.00** Marijne der Vlugt. **03.00-07.00** Night video

CNN

24 uur per dag nieuws, met **09.45** CNN newsroom. **12.30** Busi morning. **13.30** Business day. Business Asia. **15.00** Larry King. CNN and Co. **20.00** World busines night. **21.00** The intern. hour. World business tonight. **23.30** Sho today. **00.00** The world today. Moneyline. **01.30** Crossfire. **02.00** me news. **03.00** Larry King. Showbiz today.

Duitsland 1

05.55 Käpt'n Blaubär.
06.00 Morgenmagazin. Ontbijttv.
09.00 Tagesschau.
09.03 Dallas. Herh.
09.45 Tele-Gym. Ochtendgymnastiek.
10.00 Tagesschau
10.03 Gott und die Welt: Haus Hager. Religieuze reportage. Herh.
10.35 ZDF-info Arbeit und Beruf.
11.00 Tagesschau.
11.03 ■ Das siebente Opfer. Duitse speelfilm uit 1964 van F.J. Gottlieb.
12.30 Umschau.
12.55 Presseschau.
13.00 Tagesschau.
13.05 ARD-Mittagsmagazin.
13.45 Wirtschafts-Telegramm.
14.00 Tagesschau.
14.02 Sesamstrasse. Kinderprogram.
14.30 Sechs Richtige, Afl.1.
15.00 Tagesschau.
15.03 Ping Pong. Spelprogramma.
15.30 Talk täglich. Talkshow.
16.00 Tagesschau.
16.03 Nix wie raus - reisezeit-Spezial. Vandaag: Noord-Holland.
16.30 Fussbroichs. Afl.3.
17.00 Tagesschau.
17.05 Punkt 5 - Länderreport.
17.15 Pssst. Spelprogramma.
17.40 Regionale Informatie.
17.50 Tagesschau-Telegramm.
17.55 en 18.00 Die glückliche Familie, serie. Afl. Afl.: Einsame Flucht.
18.50 Tagesschau-Telegramm.
18.55 Wildbach, serie.
19.58 Heute abend im Ersten.
20.00 (TT) Tagesschau.
20.15 Ich will nicht als Verräter sterben. Reportage over het proces tegen de eerste chef van de Westduitse veiligheidsdienst Otto John die in 1954 naar Oost-Duitsland verdween en bij zijn terugkeer in 1956 wegens landverraad veroordeeld werd.
20.59 Tagesthemen-Telegramm.
21.00 The Golden Gate murders. Amerikaanse speelfilm uit 1979.
22.30 Tagesthemen.
23.00 Nachschlag. Satirisch program.
23.05 Das Nacht-Studio: Die bleierne Zeit. Duitse speelfilm uit 1981.
00.50 Tagesschau.
00.55 The Satan bug. Amerikaanse speelfilm uit 1964 van John Sturges.
02.45-02.50 Z.E.N. Gärten in England. Afl.: Rousham Park.

Duitsland 2

05.55 Gezamenlijk programma ARD/ZDF. Zie Duitsland 1.
13.45 Grün und bunt. Tuiniermagazine. Vandaag vanaf de Int. Gartenbauausstellung in Stuttgart.
14.00 Tips und Trends. Magazine.
14.30 Drei sind einer zuviel, Duitse serie. Afl.: Die Stunde der Wahrheit.
14.55 Mein Butler und ich. Afl.: Modegeflüster. Gasten: Viktoria Brams en Helmut Förnbacher.
15.00 Heute.
15.03 Kinderstudio. Kinderprogramma. Met om:
15.03 Gesucht, entdeckt, erfunden. Tekenfilmserie. Afl.: Das Licht.
15.30 Achterbahn. Kinderserie. Afl.: Spuren auf Video. Herh.
16.00 Logo. Jeugdjournaal.
16.08 Heute-Schlagzeilen.
16.09 Inspektor Hooperman. Misdaadserie. Afl.: Der Belastungstest.
16.35 Inspektor Hooperman. Misdaadserie. Afl.: Der Bankbetrug.
Hooperman is een gehaaide fraudeur op het spoor, die per computer een bank geld afhandig maakt. Hooperman verdenkt computerspecialist Russell Stover, maar die zit in de gevangenis en kan dus de dader niet zijn. Het lijkt er daarom op dat Stovers ex-vriendin Dorothy bezig is geweest. Om dit te bewijzen, heeft Hooperman Stovers hulp nodig. Herh.
17.00 Heute, sport en weerbericht.
17.15 Länderjournal. Aansl. Heute-Schlagzeilen
17.55 en 18.00 Urlaub auf Italienisch. Afl.6.
18.45 Lotto-trekking A en B. Aansl.: Guten Abend.
19.00 Heute.
19.25 (TT) Vorsicht, Falle! Magazine waarin de kijker wordt gewaarschuwd tegen de praktijken van oplichters.
20.00 ZDF Sport extra. Sportprogramma. Met voetbal: Tunesië - Duitsland. (In de rust, ca. 21.00 Heute-journal).
22.10 Kennzeichen D.
22.55 Derrick. Duitse misdaadserie.
23.55 Der grosse Reibach, komedie van James Cellan Jones. Afl.4.
00.50 Heute.
00.55-02.35 Die letzte Jagd (The last hunt). Amerikaanse western uit 1955.

Duitsland 3 West

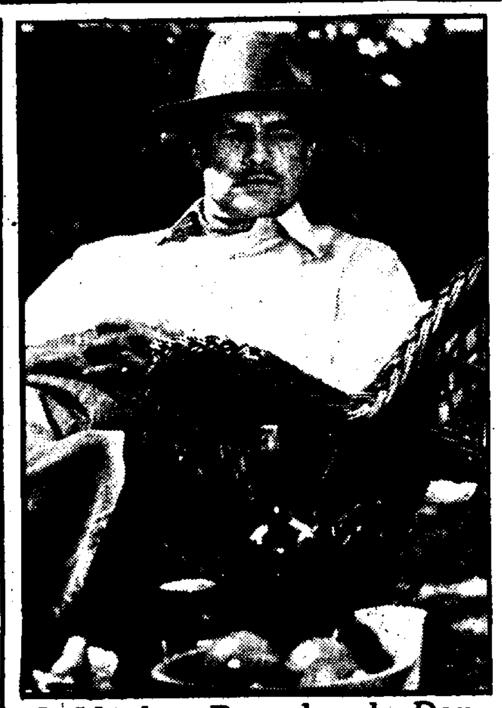
08.15 Tele-Gym. **08.30** Cursus Engels. **09.00** ARD-Morgenmagazin. **09.55** Aktuelles aus dem Videotext. **10.00** Schooltv. **12.00** Das Recht zu lieben. **12.30** 1000 Hertz. **13.15** Reporter. **13.45** Rückblende: Afl.: Café Hungaria in Budapest. **14.00** West 3 aktuell. **14.05** Hit-Clip. **14.30** Zwischen den Schlagzeilen. **14.45** Nachrichten aus der Umwelt. Afl.: Eisvögel. **15.00** FensterPlatz. **16.00** Der letzte Krupp. **16.30** Cursus Engels. **17.00** Jim Knopf und Lukas der Lokomotivführer. **17.30** Es war einmal ... das Leben. Afl.24 **18.00** West 3 aktuell. **18.05** KuK - Klön und Klaaf. **18.30** Tele-Praxis. Thema: Zieke voeten. **18.43 18.45** Reg. magazine met o.a. sport. **19.20** Fensterprogramme der Landesstudios. **19.40** West 3 aktuell. **19.45** Wiedersehen. Showprogr. **21.00** West 3 aktuell. **21.15** Milieumagazine. **22.00** Die besten Jahre. Serie. **22.50** Kinder des Drachens, tv-film. **00.25** Nachrichten.

Duitsland 3 SWF

08.15 Tele-Gym. **08.30** Cursus Engels. **09.00** Schooltv. **10.35** Non-Stop-Fernsehen. **14.00** Schooltv. **15.00** Hallo, wie geht's? Vandaag: Zelfhulp voor hardhorenden. **15.15** Peregrinus muss leben. Het uitsterven en de wederopstanding van een grote vogel. **15.45** Mitmenschen: Portret van de torenwachtster van Naumburg. **16.15** Mark(t) und Pfennig. Thema: Koning Klant. **17.00** Cursus Engels. **17.30** Sesamstrasse **18.00** Tom und die Themse. **18.23** Philipp. **18.26** Das Sandmännchen. **18.30** Südwest aktuell. **18.35** Was die Grossmutter noch wusste. Afl.18 : Zuurkool. **19.05** Hallo, wie geht's? Vandaag: Mucoviscidose, een erfelijke stofwisselingsziekte. **19.20** Landesschau. **19.48** Landesschau aktuell. **20.00** Tagesschau. **20.15** Länder - Menschen - Abenteuer. Serie. **21.00** Nachrichten. **21.15** Schnick-Schnack. Vandaag: (ruil)beurs voor ongewone en curieuze verzamelingen. **22.15** Es begann im September, documentaire. **23.05** Foreign intrigue. Amer. speelfilm uit 1955. **00.40** Schlussnachrichten. **00.55** Non-Stop-Fernsehen.

RTL Television

06.00 RTL aktuell.
07.00 Guten Morgen Deutschland.
09.00 Der Chef (Ironside). Amerikaanse misdaadserie. Afl.: Kaputte Helden. Herh.
10.00 Reich und Schön (The bold and the beautiful). Amer. soapserie.
10.30 227. Amerikaanse comedyserie. Afl.: Schöne überraschung.
11.00 Der Preis ist heiss. Spelshow.
11.30 Familienduell - international. Spelprogramma.
12.00 Punkt 12. Middagmagazine.
12.30 Springfield story (The guiding light). Amerikaanse serie.
13.20 California Clan (Santa Barbara). Amerikaanse soapserie.
14.10 Zeit der Sehnsucht (Days of our lives). Amer. soapserie. Afl.13.
15.00 Ilona Christen. Talkshow. Vandaag: Der ewige Verlierer.
16.00 Hans Meiser. Vandaag: Spieglein, Spieglein - Schöne Menschen.
17.00 Wer ist hier der Boss? (Who's the boss?). Amerikaanse comedyserie. Afl.: Termine, Termine.
17.30 Eine schrecklich nette Familie (Married... with children). Amer. comedyserie. Afl.: Las Vegas. Herh.
18.00 Ruf des Herzens (No one but you/Tu o nadie). Afl.8. Herh.
18.45 RTL aktuell. Nieuws en sport.
19.10 Explosiv - Das Magazin.
19.40 Gute Zeiten, schlechte Zeiten.
20.15 B.L. Stryker-cyclus: Zeitbombe (B.L. Stryker: The king of jazz). Amerikaanse misdaadfilm uit 1990. Aansl.: RTL aktuell.
22.15 stern TV. Magazine.
23.15 Nacht der Teufel (The third hand). Amer. horrorfilm uit 1988.
00.50 Eine schrecklich nette Familie (Married... with children). Amerikaanse comedyserie. Herh.
01.30 Wer ist hier der Boss? (Who's the boss?). Amerikaanse comedyserie.
02.00 Ilona Christen. Talksbow. Herh.
03.00 Hans Meiser. Talkshow. Herh.
03.55 Explosiv - Das Magazin. Magazine. Herh.
04.20 Der Chef (Ironside). Amerikaanse misdaadserie.
05.30 Reich und Schön (The bold and the beautiful). Amerikaanse soapserie.

● *Marlon Brando als Don Vito Corleone in 'The Godfather'. (SAT 1 - 22.40 uur).*

SAT 1

05.15 The young and the restless. Herh. **06.00** Ontbijttv met früh ran, sport. **09.15** Neighbours, Herh. **09.40** Trapper John, M.D, doktersserie. Herh. **10.30** Bonanza. Herh. **11.20** Riskier' was! **11.50** Glücksrad. **12.30** The young and the restless, serie. Afl.: Am freiem Fuss. **13.20** Trapper John, M.D, doktersserie. Afl.: Ein hoher Preis. **14.15** Neighbours, soapserie. Afl.: Nichts als ärger. **14.45** Bonanza, westernserie. Afl.: Der Mann mit dem Lächeln. **15.45** Star Trek, sf-serie. Afl.: Spock ausser Kontrolle. **16.45** Riskier' was! **17.20** Geh aufs Ganze! **18.00** Regionale progr.'s. **18.30** Sugarbaker's (Designing women), comedyserie. Afl.: Die zweite Liebe. **18.58** Wetternews. **19.00** Newsmagazin, **19.18** Sportmagazine. **19.30** Glücksrad. Spelprogr. **20.15** Close encounters of the third kind - special version, sf-film uit 1977/1980 van Steven Spielberg. Aansl.: TopNEWS. **22.40** The godfather, gangsterfilm uit 1972. Met: Marlon Brando, Al Pacino e.a. **01.55** Star Trek, sf-serie. Herh. **02.50** Programma-overzicht. **02.55-05.15** Teletekst.

TV FILMS VIDEO

Nederland 1
11.00 Royal Wedding (USA,1951).
Musical-film van Stanley Donen. Broer en zus geven dansdemonstratie tijdens het huwelijk van de Engelse koningin.
Met Fred Astaire en Jane Powell.

BBC 2
20.00 Beverly Hills Cop (USA,1984). Zeer goede komedie van Martin Brest. Brutale agent uit Detroit belandt in het rijke Beverly Hills waar zijn manier van optreden nogal uit de toon valt. Hoofdrol was oorspronkelijk voor Sylvester Stalone bedoeld, maar die had het niveau van zijn plaatsvervanger Eddie Murphy in de verste verte niet kunnen benaderen.

Duitsland 1
23.05 Die bleierne Zeit (Duitsland, 1981).
Politiek drama van Margarethe von Trotta. Vermoedelijke terroriste wordt dood aangetroffen in haar cel. Volgens de autoriteiten heeft ze zelfmoord gepleegd. Maar haar zus gelooft de officiële lezing niet en start een onderzoek.

● *Jutta Lampe en Rüdiger Vogler in 'Die bleierne Zeit'. Dit politiek drama is gebaseerd op gebeurtenissen in Duitsland eind jaren zeventig toen de RAF-terroriste Gudrun Enslin onder vreemde omstandigheden in de gevangenis om het leven kwam. (Duitsland 1 - 23.05 uur).*

Gebaseerd op de gebeurtenissen in Duitsland eind jaren zeventig, toen de RAF-terroriste Gudrun Enslin onder vreemde omstandigheden in de gevangenis om het leven kwam.
Af en toe doet de film nogal gedateerd aan, maar ze is de moeite van het bekijken meer dan waard.
Met Jutta Lampe en Barbara Sukowa.

RTL Television
23.15 Judgement Day (USA,1989).
Horrorfilm van Ferde Grofé.
Amerikanen worden in Latijns-Amerika achterna gezeten door de duivel.
Met David Smith en K. McLeod.

Duitsland 1
00.55 The Satan Bug (USA,1965).
Thriller van John Sturges naar het gelijknamige boek van Alistair MacLean.
Uit een zwaarbewaakt laboratorium wordt materiaal gestolen waarmee een chemisch wapen gemaakt kan worden. Een CIA moet gaan uitzoeken wie erachter zit.
Met George Maharis en Richard Basehart.

Duitsland 2
00.55 The Last Hunt (USA,1956).
Western van Richard Brooks.
Revolverheld en buffeljager krijgen ruzie.
Met Robert Taylor en Stewart Granger.

radio

Radio 1
Elk heel uur en om 7.30, 8.30, 12.30, 13.30, 16.30 en 17.30 Nieuws. 7.07 VARA Radio I woensdageditie. 12.07 AVRO Radiojournaal. 17.05 NCRV's Hier en nu. Elk heel uur en om 18.30 en 6.30 Nieuws. NVRV: 18.04 NCRV's Hier en nu (vervolg). 19.04 NCRV's Hier en nu/Praatradio. 20.04 Langs de lijn, sport en muziek. 23.07 Met het oog op morgen. 0.04 Voor wie niet slapen kan. 1.02 Zingen in de nacht. 2.02 Mag ik even? 3.02 Van Nederlandse bodem. 4.02 EO's country-uur. 5.02-7.00 Wakker op weg.

Radio 2
7.04 Ook goeiemorgen. 9.04 Muziek terwijl u werkt. 11.04 Anita. 12.04 Het is maar een spelletje. 14.04 Terug in de tijd. 15.04 Nederland muziekland. 17.04 Alle mensen. 18.04 Ekkel horizonteal. 19.04 Country trail. 20.04 Nederland zingt: EO's sing in. 20.30 Nederland zingt: Licht op jongerenkoren. 21.04 Gospelpodium. 22.04 Praise op woensdag. 23.04-24.00 Take it easy.

Radio 3
AKN: 6.02 Breakfast-club. 9.04 Arbeidsvitaminen. 11.04 Baas van de dag. 12.04 Denk aan Henk. 14.04 Carola. AKN: 15.04 Popsjop (I en II). 17.04 Rinkeldekinkel. 18.04 De avondspits. 19.04 Spoor 7. 20.04 Paperclip magazine. 21.04 Villa 65. 0.04 TROS Nachtwacht. 2.02 Zone. AKN: 4.02-6.00 Pyjama-FM.

Radio 4
Om 7.00, 8.00 en 13.00 Nieuws. 7.02 Preludium. 8.04 Musica sacra. 9.00 Muziek voor miljoenen. 11.00 Ochtendconcert I: Muz. voor piano en hobo. 12.15 Ochtendconcert II: Radio Filh. Ork. 13.04 Stemmen. 14.00 Het middagconcert: Ensemble Sonnerie. 16.00 De Nederlanden. 17.00 Jacco's keus. Om 18.00 en 20.00 Nieuws. 18.04 Kleine zaal. 19.00 Opera magazine. 20.02 Avondconcert: Feestconcert Nieuw Sinfonietta Amsterdam. 23.00-24.00 Jazzspectrum.

Radio 5
6.45-6.50 Mededelingenrubriek met uitgebreid weerbericht en scheepsvaartberichten. 7.05 1008 AM. 8.55 Waterstanden. 9.02 Vrouw-zijn. 10.02 Postbus 900 (1). 10.10 Gezondheid, een zorg. 11.02 M/V op herhaling. 12.02 Grijs en groen. 12.50 Postbus 900 13.10 Damokles. 14.02 Glas in lood. 15.02 Camera obscura. RVU: 16.02 De schatkamer. 17.10 Radio UIT. PP: 17.50 RPF. Om 18.00 Nieuws. KRO/RKK: 18.02 Ter bezinning. 19.00 Waar waren we ook alweer? 19.15 Nieuws en actualiteiten in het Turks. 19.50 Nieuws en actualiteiten in het Marokkaans en Berbers. 20.40 Nieuws en actualiteiten in het Chinees. 21.00 Baas boven bos. 23.00-24.00 Het interview.

Omroep Limburg
Elk heel uur ANP-nieuws.
7.00 Limburg Aktueel. 8.00 Radio-NieuwsCentrale, binnen/buitenlandrubriek. 8.30 Regionaal nieuws. 8.35 Limburg aktueel. 9.00 Tussen de bedrijven door. 11.00 Postbus 94: verzoekplaten met Ria van Grinsven. 12.00 Limburg actueel met nieuws en achtergronden. 13.00 Radio-NieuwsCentrale, binnen/buitenlandrubriek. 13.30 Regionaal nieuws. 13.35 Provinciale Zaken: Nieuwstraat Kerkrade. 14.00 Licht Limburgs, non-stopmuziek. 15.00 Liefde, tienerprogramma. 16.00 Cultuurmagazine Festival. 17.00-18.00 Limburg Aktueel: nieuws en actualiteiten.

BRTN/Radio 2
6.00 Nieuws. 6.05 Radio 2 regionaal (6.30, 7.00, 7.30 nieuws). 8.00 Nieuws. 8.10 Koffers en Co. 10.00 Nieuws. 10.03 Het schurend scharniertje. 10.08 Reporter zonder grenzen. Een luisteraar kiest tien platen die hem of haar aanspreken. 11.50 Feuilleton Het Koekoeksnest. 12.00 Radio 2 regionaal. 13.00 Nieuws. 13.10 Muziek- en cabaretfragmenten (ca. 13.45 In het spionnetje, cursiefje met Louis Verbeeck). 14.00 Villa Musica zomereditie, met de elpee van de week, een spelletje en een cursiefje. 17.00 Radio 2 regionaal. 18.00 Nieuws. 18.10 Radiovisier. Televisienieuwtjes op de radio. 20.00 Cinema Paradiso: rondom film en video. 22.00 Nieuws. 22.05 Evergreen met onsterfelijke melodieën en crooners. 23.30-06.00 Nachtradio.

België/BRF
Elk heel uur nieuws.
6.05 Radiofrühstück + Spiel Glückstreffer (6.15 Wort in den Tag; 6.30 nieuws; 6.45 verzoek ten; 7.15 agenda; 7.30 regio nieuws; 8.30 persoverzicht; 9.0 de regio). 9.10 Gut Aufgelegt, und Themen am Vormittag. 1 Musik à la carte (12.30 BRF tuell). 13.00 Presseschau. 1 Musikbox. 16.05 Popcorn. 1 Nieuws uit de regio. 18.05 Aktuell: Aktuelles vom Tage. 1 Klassik. 20.00-20.05 Nachrich

Happy RTL Radio
7.00-18.00 Elk heel uur nws. 7.03 De start met Bart, Bart Leeuwen. 9.00 RTL Meg 10.03 Koffiekringen, Jan de H 12.03 Goeiemiddag Neder Marc Jacobs. 14.03 Oorwarm Ron Bisschop. 17.03 Vrijheid heid, Jan van de Putte. 19.00 Meerrr (met elke week een a groep of thema). 20.00 o'clock rock. 22.00 RTL Meg 1.00 RTL Nightshift.

WDR 4
Nieuws: tot en met 09.00 elk uur; vanaf 10.00 elke twee uur 4.05 Radiowecker. 6.05 Mo melodie (8.05 Zum Tage; Andacht). 9.05 Musikpa (10.05 tot 11.00 verzoekpl 12.05 Zur Sache. 12.07 Gut a legt (13.00 Mitmenschen, Stichwort Wirtschaft). 15.00 Konzert. 16.05 Heimatme 17.00 Der Tag um fünf. 17.07 sik-Express (19.00 Auf ein 19.30 Ohrenbär). 20.05 Zwis Broadway und Kudamm. Musik zum träumen. 22.30-0 ARD Nachtexpress (elk nieuws).

Consumentenbond test kwaliteit van kraanwater

Steeds meer schadelijke stoffen in drinkwater

● *Zorgen om de kwaliteit van het drinkwater nemen toe. Op de foto een pompstation uin het Middenlimburgse Asselt, waar plannen bestaan een bos te planten ter bescherming van het drinkwater.*
Foto: PAUL KUIT

DEN HAAG – De kwaliteit van het Nederlandse kraanwater is aanvaardbaar, maar gaat langzaam achteruit. Dit blijkt uit een onderzoek van de Consumentenbond op 39 plaatsen in ons land.

Het water wordt in toenemende mate vervuild door chloorhoudende oplosmiddelen, nitraat uit mest en landbouwgif, maar er is nog geen sprake van grote gezondheidsrisico's. In bijna driekwart van de onderzochte plaatsen is de kwaliteit van het kraanwater redelijk of goed. Dit geldt ook voor Limburg.

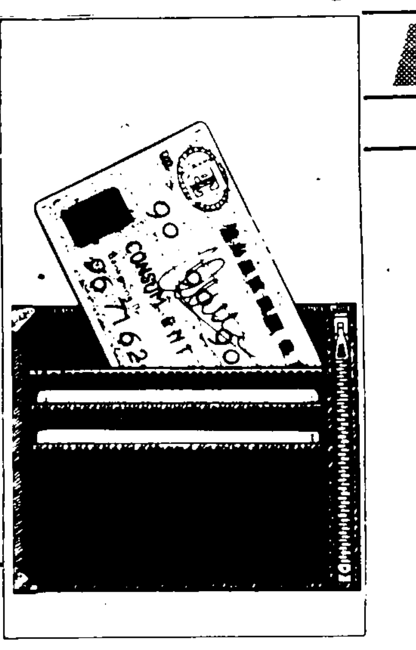
In elf gemeenten werden chloorhoudende oplosmiddelen gevonden. Deze worden aan het water toegevoegd om bacteriën te doden en humusresten te verwijderen, maar zijn niet goed voor de gezondheid. Daarom is het oordeel 'slechte kwaliteit van het water' vaker uitgedeeld dan bij de vorige test in 1991. De gevonden hoeveelheden chloor zijn echter zo klein dat ze gezondheid waarschijnlijk niet schaden. Er bestaan tegenwoordig echter schonere technieken voor ontsmetting, maar die zijn duurder.

In Gulpen, Lochem, Nijmegen en Bergh vonden de onderzoekers veel nitraat in het water. De oorzaak hiervan is de overbemesting door landbouw of bio-industrie. Nitraat wordt in het lichaam omgezet in stoffen die mogelijk kanker verwekken. De hoeveelheid nitraat die in Bergh (Gelderland) werd gevonden overschreed voor het eerst de wettelijke grens. In Limburg staat een speciale installatie om nitraat uit het water te filteren.

De derde stof die het kraanwater vervuilt is landbouwgif. In Naaldwijk, Schiedam en Vlaardingen werden sporen aangetroffen van atrazine, een onkruidverdelger. Het is de eerste keer dat er bestrijdingsmiddelen in het water werden aangetroffen. De gevonden hoeveelheden zijn zeer klein en liggen onder de toegestane grens. Toch vindt de Consumentenbond dat het kraanwater vrij van landbouwgif behoort te zijn. Het drinkwater is tevens controleerd op lood, cadmium, koper, aluminium, arseen en ijzer. Deze metalen zijn niet of nauwelijks gevonden.

De Consumentenbond heeft ook naar de tarieven van de verschillende drinkwatermaatschappijen gekeken. Er blijken grote verschillen te zijn. De gemiddelde gebruiker in Gouda betaalt 112 gulden per jaar meer dan iemand in Rosmalen.
Uit het onderzoek bleek verder dat de Nutsbedrijven Maastricht het hardste water in Nederland leveren. Dit water bevat veel opgeloste kalkzouten. Hard water is niet ongezond, zoals veel mensen denken. Het veroorzaakt alleen een vliesje op de thee en kalkaanslag in leidingen en verwarmingselementen. Zeer zacht water draagt mogelijk bij tot hart- en vaatziekten.

De Consumentenbond onderzocht tevens de kwaliteit van gefiltreerd water dat in sommige supermarkten verbrijgbaar is. Dit water bleek van goede kwaliteit te zijn. Het is alleen zo zacht dat de mineralen vrijwel verdwenen zijn. Het filter houdt namelijk zowel nuttige als ongewenste stoffen tegen. Het gefiltreerde water kost 55 cent per liter. Dat is 350 keer zoveel als de prijs van een liter kraanwater. Bovendien is kans op besmetting met bacteriën groter omdat het om stilstaand water gaat.

'Spoorboekje' luchtvaart nu op de computer

Al eerder zijn pogingen ondernomen om reisgidsen in de computer op te nemen en sommige zijn geslaagd. Het beste voorbeeld is het elektronische spoorboekje van de NS: Reisplan. Info Travel, een afdeling van uitgeverij Imec in Deventer, hoopt dit succes te herhalen met een 'spoorboekje' voor vliegtuigen.

Het elektronische spoorboekje heet TravelPlan. Het draait op de PC en beslaat zo'n 2,5 Megabyte. Dat is inclusief summiere informatie over het land waarheen gereisd wordt, hotels, aansluitende bussen en treinen. De vluchttabellen zien er bekend uit: ze lijken op die van het handzame KLM-boekje. Alleen zijn de gegevens sneller op te roepen en handig te koppelen.

Het TravelPlan kan ook in schootcomputers worden opgenomen voor onderweg. Helemaal bijzonder is dat de uitgeverij ook gedacht heeft aan zakcomputers als de Hewlett Packard 95 en 100 en de Psion Series3(a). Veel zakenmensen beschikken over deze computer/organizers en raadplegen ze onderweg. De versie voor de zakcomputer geeft minder info: bus- en treinverbindingen, gegevens van hotels en landen ontbreken in verband met de beperkte omvang van dit programma. De Psion-versie kan uit de voeten met een flash-memory van 1 Megabyte.
TravelPlan kent 50.000 vluchtverbindingen binnen Europa en de belangrijkste intercontinentale verbindingen. Hij geeft vluchtnummers, maatschappijen, duur van de reis, klassen en toesteltypen. Dan de aansluitende treinen, soms bussen. Er zijn 2500 zakenhotels opgenomen met prijzen en locaties. De gegevens van de landen zijn wat verouderd (1988). Verder zijn er adressen van consulaten en ambassades en valutagegevens.

De uitgeverij is bezig de gegevens constant te vernieuwen en te vergroten. Om die reden is er voor mensen of instanties een abonnement mogelijk dat f 375.- (excl) kost en dat voorziet in een maandelijks vernieuwde uitgave. Men krijgt dus 12 maal per jaar een update. De minder frequente reiziger kan toe met een halfjaarlijks abonnement van f 98,- (incl). In de maanden april en november krijgt hij dan de laatste gegevens. De uitgebreide versie kan ook via een netwerk op kantoor geraadpleegd worden.
(Info Imec Publishing Info Travel Deventer 05700-32345).

'Petje af voor de snelle pieper'

Rijst en pasta winnen 't van de aardappel

● *Aardappels rooien in de herfst: jongelui eten liever wat anders.*
Foto: DRIES LINSSEN

DOOR MARISKE HAJER

Het schiet er wel eens bij in, want we gunnen ons dan even geen tijd. Vitaminen, vezels en mineralen. Iedereen weet dat de aardappel veel vitamine, maar weinig calorieën en geen grammetje vet geeft. Jammer genoeg is de aardappel toch niet bij iedereen even populair. Marktonderzoekers hebben bijvoorbeeld uitgerekend dat een jong huishouden (18 - 34 jaar) jaarlijks maar 62 kilo aardappelen eet, tegenover 110 kilo door huishoudens tussen de 35 en 49 jaar.

Jongeren vinden de aardappel vaak saai, duf en arbeidsintensief. Toch eet jong Nederland nog altijd de helft van de week aardappelprodukten, maar daaronder valt natuurlijk vooral de 'patat'. Jongeren vinden de aardappel met schil ouderwets en tijdrovend. Bij etentjes wordt de aardappel maar zelden op tafel gezet. Volgens jongeren is rijst exotischer en pasta moderner. Veel weten bovendien niet goed hoe ze de aardappel moeten koken.

Gemakkelijk

Toch is de pieper niet alleen gezond, maar ook snel en gemakkelijk klaar te maken! Gerechten als aardappelpaprika-rösti, aardappelmosterdsoep, aardappelcurry en aardappeltjes met lamsvlees en knoflook zijn enkele voorbeelden van recepten die al met een half uurtje op tafel staan.

Een aardappel geeft, gekookt per 100 gram, 285/68 kJ/kcal, 2 g eiwit, 0 g vet, 15 g koolhydraten, 3 mg vezels, 0 mg cholesterol en de volgende vitamines: 0,10 mg B1, 0,04 mg B2 en 8 mg C. Snel kan dus ook gezond zijn. Bovendien inspireert zo'n snelle pieper tot de leukste en smakelijkste variaties, die zelfs geschikt zijn om bij etentjes op tafel te zetten.

Om de gezonde, makkelijke en lekkere aardappel onder de aandacht te brengen, heeft het NIVAA de nieuwe folder 'Petje af voor de snelle pieper' uitgebracht. Hierbij worden jachtige situaties voorgesteld, die iedereen uit het dagelijks leven herkent, zoals bijvoorbeeld: tussen treinen en trainen, tussen file en fitness, tussen kantoor en karweitje.

Recept

In deze brochure vindt u allerlei heerlijke, snelle aardappelrecepten. Deze folder kunt u gratis (een postzegel is ook niet nodig) aanvragen bij het Nivaa, onder vermelding van 'Petje af voor de snelle pieper':
Nivaa, antwoordnummer 17213, 2501 VH Den Haag. Of vraag ernaar bij uw groentespeciaalzaak.

De R is in de maand: denk aan vitamine D

DOOR PATRICIA SCHUTTE

Zodra de letter R in de naam van de maand voorkwam, kwam vroeger de fles levertraan op tafel. Veel mensen die met het dagelijks ritueel van één eetlepel per dag opgegroeid zijn, gruwelen nog bij de herinnering. Lekker was dit 'drankje' beslist niet, maar het leverde wel vitamine D en dat is goed voor de groei van het skelet. Vitamine D voorkomt 'Engelse ziekte'.

De kinderen van tegenwoordig blijft de lepel levertraan (afkomstig uit de lever van de kabeljauw) bespaard. Niet dat wat extra vitamine D niet meer nodig is, maar men kan nu kiezen uit allerlei andere vitamine D-preparaten.

Achter de vroegere levertraan en de bekende 'R in de maand' zit de volgende gedachtengang: onder invloed van zonlicht vormt onze huid vitamine D. Van september tot en met april is er in ons klimaat echter te weinig zon om voldoende vitamine D aan te maken. De benodigde hoeveelheid moeten we dan uit de voeding halen. Tijd voor extra vitamine D dus?

Volgens de reclameslogans komen we alleen als we extra vitamine D slikken gezond de winter door. Maar is dat ook waar? Gezonde volwassenen die goed en gevarieerd eten, krijgen ook in de winter voldoende vitamine D binnen. Vitamine D, een in vet oplosbaar vitamine, komt namelijk voor in bijvoorbeeld (dieet) margarine, halvarine, roomboter, kaas, volle en halfvolle melk en melkprodukten. Wie deze voedingsmiddelen gebruikt, heeft geen extra vitamine D nodig in de vorm van pillen, capsules of druppels.

Kinderen kunnen daarentegen wel vitamine D te kort komen. Daarom raadt het Voorlichtingsbureau voor de Voeding aan kinderen, afhankelijk van de leeftijd, extra vitamine D te geven, in de vorm van druppels of tabletten. Het advies is dan als volgt:
– 0 tot 4 jaar: dagelijks, het hele jaar door, maar niet wanneer het kind volledige zuigelingenvoeding of opvolgmelk krijgt.
– 4 tot 7 jaar: dagelijks in de wintermaanden (met de R in de maand)
– 7 tot 19 jaar: alleen kinderen met een donkere huidskleur, dagelijks in de wintermaanden, tot de groei voltooid is (in een donkere huid wordt minder vitamine D gemaakt)
– zwangeren en zogenden: de laatste zes maanden van de zwangerschap en zolang borstvoeding wordt gegeven.

Het Voorlichtingsbureau voor de Voeding adviseert alleen een vitaminepreparaat te gebruiken op voorschrift van een arts en de door hem of haar aangegeven dosering aan te houden. Geef of neem niet minder, maar zeker ook niet meer. Want ook voor vitamines en vooral voor vitamine D geldt: overdaad schaadt.
Er zijn nadelige verschijnselen bekend van een overmatig gebruik van vitamines (hypervitaminose). Bijna altijd is dit een gevolg van een verkeerd gebruik van vitaminepreparaten. Een teveel aan vitamine D kan een verhoogd calciumgehalte van het bloed tot gevolg hebben. Daarbij kan kalk neerslaan in zachte weefsels en bloedvaten, met als gevolg beschadigingen van nieren, hart en bloedvaten. Het gebruik van extra vitamine D-preparaten kan het best in overleg met de huisarts gebeuren.
Vaak krijgen kinderen hun extra vitamine D in de vorm van een vitamine A-D-preparaat. In het algemeen hebben kinderen geen extra vitamine A nodig. Maar zolang de juiste dosering wordt aangehouden kan het geen kwaad om een vitamine A-D-preparaat te gebruiken. Alleen aanstaande moeders wordt aangeraden preparaten met alleen vitamine D te gebruiken. Voor hen levert te veel vitamine A wèl risico's.

Restaurant Antonius te Maaseik

'Vondst in de zijstraatjes van 'mini-Maastricht'

DOOR RON BROWN

eetlust

In Eetlust bericht het Limburgs Dagblad wekelijks uit de wereld van eten en drinken. Culinaire nieuwtjes, opvallende trends en bijzondere eetadressen komen aan bod. De redactie zal geregeld aanschuiven in Limburgse etablissementen en verslag doen van haar bevindingen. Coördinatie Mariëtte Stuijts.

Veel bewoners van het westen van Zuid-Limburg, maar ook Midden-Limburg, vertoeven vaak en graag in het Belgische Maaseik, vlak over de Grensmaas. Je zou het met enige verbeeldingskracht zelfs een mini-Maastricht kunnen noemen, met een ruim aanbod van prettige restaurants en eenmaal per jaar een heus 'preuvenement': het Hartboeufkes Preuve. Gezellig, veel minder massaal en zeker ook veel minder elitair dan het overbekende evenement te Maastricht.

Het uitgaansgebeuren heeft aan het mooie marktplein van Maaseik uiteraard een kernpunt, maar ook in de zijstraatjes van dit stadje kom je aardige etablissementen tegen.
Zoals bijvoorbeeld het restaurant Antonius van Ewout en Else Kroes-Slurink aan de Grote Kerkstraat. Een gemoedelijk restaurantje, gezegend met een beperkte maar uitstekende à la carte keuze die een mooi evenwicht biedt tussen met veel zorg bereide vis- en vleesgerechten.

Op de kaart (met prijzen in zowel franken als guldens) prijkt als voorgerecht in de sector vis onder meer een smakelijke zalmtartaar: fijngehakte zalm met een lauw-warme aspergesaus (ƒ22,50). En hier geen garnalencocktail maar een frisse garnalensalade (ƒ19,50) bereid met dille.
Bij de vis-hoofdgerechten verdienen de zeebaars in witte wijnsaus met garnalen en bieslook (ƒ36,-) en de rode poon met een romige saffraansaus (ƒ33,50) zeker de aandacht.
Voor de vleesliefhebbers zijn er ook doordachte voorgerechten zoals gemarineerde ossehaasplakjes met een tuinkruiden en bieslookdressing (ƒ19,50). Bij de hoofdgerechten zoals entrecôte met meloen en calvados (ƒ28,50), en biefstuk van de haas met pepersaus (ƒ30,50), valt niet alleen de saus maar ook de uitstekende kwaliteit van het vlees op.

De wijnkaart is voor de echte liefhebber een tikkeltje te bescheiden, maar gasten kunnen zich zeker geen buil vallen aan de uitstekende huiswijn.
Antonius is niet goedkoop – je bent met z'n tweeën voor een diner met voor- en hoofdgerecht, met wijn, koffie, dessert en aperitieven toch wel zo tegen de tweehonderd gulden kwijt – maar de kwaliteit van het eten is er dan ook naar. En de sfeer is informeel en ontspannen, er is een aardige kinderkaart en men schrikt ook niet van een grote groep. Een waardig pareltje in de culinaire kroon van mini-Maastricht.

Restaurant Antonius, Grote Kerkstraat 14, Maaseik (maandag en dinsdag gesloten).

● *Ewout en Else Kroes-Slurink in hun restaurant Antonius in Maaseik.*
Foto: PETER ROOZEN

Limburgs Dagblad
piccolo's

In de Cramer 37, Heerlen
Postbus 3100, 6401 DP Heerlen
Postbank: 1035100 -
Bank: ABN-AMRO 57.75.35.935
Fax: 045-739204 of 739364

Piccolo's
Over 1 kolom, in kleine letters met één woord in hoofdletters. Minimumhoogte: 10 millimeter. Prijs per millimeter hoogte: ƒ 1,35.
Afwijkende tarieven voor rubrieken Proficiat en Vermist/Gevonden ƒ 1,20 per mm, Onroerend Goed en Bedrijven Transakties ƒ 1,85.

Reuzepiccolo's
Over 1 of 2 kolommen, in 4 mogelijke lettergrootten met minimaal één woord in grotere letter (14-punts). Minimumhoogte: 10 millimeter. Foto's, logo's en illustraties zijn mogelijk. Prijs per millimeter hoogte per kolom: ƒ 1,85.
Advertenties onder nummer: ƒ 7,50.
Bewijsnummers op aanvraag: ƒ 4,75.

Prijzen zijn exclusief 17,5% BTW. Betaling contant of met de acceptgirokaart die u wordt toegezonden.
Enkele rubrieken UITSLUITEND à contant en mét legitimatie.

Telefonisch opgeven
045-719966
Maandag t/m vrijdag 8.30-17.00 uur. Opgave - in de regel - tot 12.00 uur daags voor plaatsing.

Schriftelijk opgeven
Opgave via de 1e post daags voor plaatsing.

Persoonlijk opgeven
Via de balie van onze kantoren maandag t/m vrijdag 8.30-17.00 uur. Voor plaatsing op zaterdag en maandag geldt vrijdag 11.00 uur.
Wij kunnen geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor schade van welke aard dan ook, ontstaan door niet, niet tijdig of onjuist plaatsen van advertenties.

Het Limburgs Dagblad wordt dagelijks gelezen door bijna 250.000 personen van 13 jaar en ouder.

Proficiat!

Hoera!
Oma Tiny wordt 70

Je kinderen en kleinkinderen.

Hiep hiep hoera

Henkie 50 jaar.

Personeel gevraagd

Limburgs Dagblad
vraagt
Bezorg(st)ers voor HEERLEN
Voor meer info over de aard van het werk, de duur van de bezorgroute en de hoogte van de verdiensten en extra's kunt u tijdens kantooruren even langskomen of bellen.
In de Cramer 37, 6411 RS Heerlen. Tel. 045-739330.

Telefoneert u graag en heeft u een prettige stem,
dame of heer
gevraagd die voor ons thuis, plaatselijke bedrijven wil opbellen. Goede beloning en bonus. Inlichtingen Vieplan B.V. Tel. 03403-411101.

$$ Look here! $$ Managers, assistent MANAGERS, secretaries. No experience required. Paid training, call: Head Office Maastricht. Phone: 043-671321.

VERKOOPSTER gevr. met ervaring. Luxe porseleinzaak omg. Kerkrade, lft. 25-40 jr. Br.o.nr. B-04642, L.D., p.b. 2610, 6401 DC Heerlen.

Fa. WGW-Bouw. Voor direct gevraagd voor Duitsland METSELAARS/betontimmerlieden. Ook colonnes. 045-231336/230477. Hommerterweg 77, Hoensbroek.

Wij zoeken energieke, zelfstandige DAMES voor verkoop van luxe lingerie in de avonduren via party-systeem. Voor meer informatie: 045-320110.

Repro Brunssum groothandel in professionele schoonmaak en reinigingsprodukten vraagt enthousiaste VERTEGENWOORDIGERS-(STERS) op freelance basis met kans op vast dienstverband. I.b.v. eigen auto. Gratis opleiding. Repro Trichterweg 73A, Brunssum. Telef. 045-214586.

WERKSTER gevraagd 1 morgen per week te Oirsbeek. Telefoon 04492-5758.

Gevr. TAXI-CHAUFFEURS met ervaring, part-timers en/of loondiensten, ook voor avonduren en weekends. Persoonlijk melden: Maastrichterstr. 157, Brunssum.

CONSULENTES voor natuurlijke cosmetica. Verdienste tot ƒ 150,- p. avond. Interne Opleiding. Bel Yaca: 040-547511.

Een adviesburo vraagt: COMMERCIËLE medewerkers met middelbare opleiding. Bedrijf verzorgt benodigde opleidingen. Telefoon 045-237359.

Gevr. erv. vr. BUFFETHULP voor zaterdagavond. Discotheek Bridge. ☎ 046-749922.

Gevr. MAGAZIJNMEDEWERKSTER, 40 uur per week. Leeftijd tot 20 jaar. Meric Fashion, Wijngaardseweg 101, 6433KD Hoensbroek. Telef. 045-230290.

Apollo Grand Hotel zoekt bekwame zelfstandige POETSVROUW. Telef. 04406-15341/12125.

Gevraagd HULP 4 uur per dag 1 x per week. Welke dag maakt niets uit. 045-721494.

Delmach Bouw Nederland B.V. vraagt voor haar diverse projecten BETONTIMMERLIEDEN. Ervaring is een vereiste. Sollicitaties na tel. afspraak. Horselstr. 1, 6361 HC Nuth. Tel. 045-242285.

INTERIEURVERZORGSTER gevr. voor 3 uur per dag, 4 dagen per week geh. zelfstandig kunnen werken. Br.o.nr. B-04644, L.D., P.b. 2610, 6401 DC Heerlen.

Wij zoeken schoonmaakpersoneel m/v voor enkele uren per dag, ervaring is een vereiste. FREE-LANCE Uitzendburo Heerlen. ☎ 045-717131.

OG te huur

Heerlen, te huur Sittarderweg/Grasbroekerweg, APPARTEMENT, woonk., keuken, balkon, badk., 2 slpks, berging. Huur en servicekosten ƒ 825,-. Inl. 046-743275, van 11.00 - 14.00 u.

Te huur in MAASMECHELEN-Kotem, huis met garage, 3 slpkmrs., badk., salon, living, keuken, hal, w.c., c.v., alles nieuw, Bfrs. 20.000. Tel. van 18.00-20.00 uur 09-32-89.761582.

Te huur 1 à 2 persoons APPARTEMENT te Kerkrade en kamers te Hoensbroek. Telefoon 04492-1822.

HEERLEN, nabij Centrum, klein app. met gemeensch. douche en toilet, alleen v. pers. met vaste baan. Te bevr. 045-420821.

Te h. per 1-10 woonhuis zonder tuin te UBACHSBERG. Te bevr. 22-9 tussen 18-20 uur ☎ 045-752121.

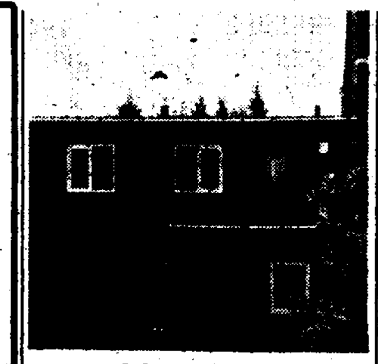
OG te koop gevraagd

Woonhuis verkopen???
Wij kopen Uw woonhuis direkt zelf aan.
100% zekerheid - geen makelaarskosten.
DEROY VASTGOED LIMBURG B.V. 045-727173.

Te koop
gevraagd woonhuizen
In diverse prijsklassen.
Directe aankoop mogelijk!!
Geen verkoop, geen kosten!
LIVAC bv
Akerstr. Nrd. 11, Brunssum.
Telef. 045-220550

Te koop gevr. ouder WOONHUIS met tuin (opknappen geen bezwaar). Tel. 046-753367.

Dringend woningen te koop gevr. (alle prijsklassen!!!). Ook Uw hypotheek ons maatwerk! Bel, U wordt er altijd wijzer van!! (rente vanaf 6,6%) N.M.W. Quaden & Zn. makelaardij o.g. M'Geleen. Lid NVM 046-519644.

Heerlen
Ruime geheel gerenov. en uitst. onderh. woning met c.v gas, berging en tuin. Mogelijkh. voor garage. Muren en dak geisol., dubb. begl. Ind.; o.a. ruime woonkamer, eet-keuken met moderne keukeninr. met app., 3 royale slpks., studeerwerkkamer, badk. met o.a. ligb. en douche. Een woning die U beslist van binnen moet zien. (Foto achterzijde).
Prijs ƒ 180.000,-.

Pickée makelaardij bv
Heerlenseweg 22
6371 HS Landgraaf
Tel. 045-326767

Vooroorlogs WOONHUIS met spoed te koop gevraagd. Opknappen geen bezwaar. Telefoon: 040-520558.

Spaarhypotheek vanaf 6,9%. Unieke mogelijkheden voor 2 inkomens. Bel. 045-732514 STIENSTRA Hypotheekservice.

Bouwmat./machines

Te koop kunst. en alu. KOZIJNEN, winkelrekken, houten en ijzeren balken, planken enz. Bouwbergstr. 100, Brunssum. ☎ 045-251964.

Kamers

Te huur aangeb. gemeubileerde KAMERS in centrum Geleen, alleen voor werkende mensen. ☎ 046-749271.

1-pers. gestoff. APPARTEMENT, ouder werk. pers. Anjelierstr. 48, Heerlen-N. Tel. 045-213308.

Kamers te huur met kost voor rustige personen, hartje HOENSBROEK. Tel. na 12.00 uur 045-224509.

Mooie gemeubileerde KAMER te huur. Holtskuilenstraat 1, Eygelshoven.

Reparaties

TV/VIDEO reparatie. Zonder voorrijkosten. Görgens. Industrieterr. Abdissenbosch. Landgraaf. Tel. 045-314122

TV/VIDEO defect? Snelle en vakkundige reparaties. Meestal binnen 1 dag klaar. E + E Electronica, Servatiusstraat 2, Treebeek-Brunssum. Tel. 045-231340.

KOELKASTREPARATIE. Geen voorrijkosten en gar. Vroko 045-441566/461658.

TOENRBREKERS wasautomaten. Wasmach., drogers, vaatw. en stofz. Verkoop en reparatie. Groot assort. Miele gebr. onderd. Telefoon 045-325819.

Diepvries en KOELKASTREPARATIE zonder voorrijkosten. Bel Geleen 046-745230, 24 uurs-service.

Transacties

SPAARBRIEFBEURS Eindhoven, 040-457080. Discrete verzilvering van waardepapieren aan toonder. Advies voor discreet sparen i.v.m. EG-maatregelen. Boschdijk 363.

Winkel & Kantoor

Kassa's & weegschalen in de aanbieding
Nieuwe-Occasions-Koop-Lease-Huur.
Roltex, ALLES voor Winkel & Kantoor.
Daelderweg 25, Bedr.terrein Horsel, Nuth.
Telefoon: 045-242880.

Landbouw en Veeteelt

Agrariërs
met het maaidorsen, drogen en het C.C.M.-malen van uw mais en het rooien van uw bieten willen wij u graag van dienst zijn. Loonbedrijf F. Jeurissen. Tel. 04499-2851.

ONDERDELENBANK. Tel. 04493-2715.

Te koop KERSTBOMEN Omorika, 1.50 - 2.00 mtr. Telefoon: 04765-2747.

Auto's

Occasions
Panda 34 '86, Panda 1.0CL IE '89/'91, Panda 1.0 Italia '90,
Panda 1.0L IE '92, Panda 1.0 Maggiore IE '93 0 km.
Uno 45 Fire '86/'87, Uno 1.0S LPG 5D '90, Uno 1.4S IE 5D '90, Uno 1.1S IE '91
Ritmo 1.5CL IE '87
Tipo 1.4DGT IE '89/'90, Tipo 1.4AGT'S '92,
Tipo 1.4S 3D IE '93
Tempra 1.6 Skyline IE '92, Tempra 1.6 IE Stationwagon '91
Mercedes 230C '78, Peugeot 309 1.4 Profil '89,
VW Polo 1.3 Fox '90
Auto van de week
Ducato 2.5D '91, ƒ 20.950,00 ex. BTW
Panda, Cinquencento & Uno Q Edition
speciale uitvoeringen, scherp geprijsd.
Kentekenklaar, 0 km. en snelle 24-uurs levering
1 Jaar 100% garantie
Persoonlijke lening, financial lease en/of verzekering vlot geregeld
Fiat Schobben Brunssum
Tegelstraat 3. Telefoon 045-250675.

Hoge beloning
Voor aanwijzingen die leiden tot de oplossing van een misdrijf, gepleegd van 17 op 18 september 1993 en tot terugverkrijging van de Volkswagen Polo coupé sprinter, kleur wit, kenteken NJ - 60 - NS, alles ontvreemd vanaf de Patronaatstraat te Kerkrade.
Inlichtingen welke discreet zullen worden behandeld, schriftelijk of telefonisch aan de directie van A & M Verzekering Maatschappij NV, Postbus 1145, 6201 BC Maastricht. Tel. 043-217366.

Te k. gevr. loop-, sloop- en
Schadeauto's
Ik betaal de hoogste prijs in Limburg. Tel.045-272019.

Te k. CHRYSLER Le Baron cabriolet, zeer veel extra's, ƒ 9.500,-. Tel. 045-725595.

Johan SCHMIDT autohandel heeft diverse auto's in voorraad van ƒ 750,- tot ƒ 6.000,-. Alles met APK. Tel. 04492-2888. Hommert 24, Vaesrade.

Escort XR3i Cabrio bwj. '84 ƒ 14.500,-; Siërra Combi bwj. '85 1800 CC vr.pr. ƒ 6.350,-; Renault 5 GTL bwj. '86 ƒ 6.700,-; Escort XR3i bwj. '84 ƒ 5.900,-; Jetta bwj. '86 ƒ 7.500,-; Siërra bwj. '85 ƒ 4.900,-; Mitsubishi Tredia bwj. '83 ƒ 2.700,-; Seat Fura bwj. '85 ƒ 3.900,-; Fiësta bwj. '83 ƒ 2.900,-; Kadett bwj. '81 ƒ 1.850,-; Volvo 343 bwj. '83 2.0 ƒ 1.200,-; Escort XR3 bwj. '82 ƒ 3.750,-; Escort bwj. '83 ƒ 3.500,-; BMW 316 bwj. '84 ƒ 5.700,-; Honda Jazz bwj. '84 ƒ 4.750,-; Autohandel de ANJELIER, Anjelierstraat 123A, Heerlerheide. Telef. 045-231448.

Te k. GEVRAAGD alle merken auto's, bet. de hoogste prijs!!! Tevens toercaravans ☎ 045-416239 tot 21 uur open

Autobedrijf TERHARK biedt te koop aan: plm. 30 goede en betrouwbare occasions in alle prijsklassen. Inruil, financiering, garantie. Sportstr. 26, Kerkrade-West (bij Roda-stadion). ☎ 045-424890.

Ford FIËSTA, bwj. '81, rood, i.z.g.st., APK 6-'94, vraagpr. ƒ 1.400,-. Tel. 045-321526, na 18.00 uur.

Te k. Ford FIËSTA 1100, bwj. '78, vr.pr. ƒ 800,-. Sophiastr. 17, Hoensbroek.

HONDA Prelude, bwj. '81; autom., APK 9-'94, 1e eig., ƒ 2.250,-. Tel. 045-724993.

Te koop MERCEDES 300 SL, bwj. '87, (58.000 km.), zr. mooi. ☎ 09-32.89.855939

Fiat UNO 55, 4-drs., bwj. '84, APK 2-'94, vr.pr. ƒ 2.950,-. 04454-65259, na 12.00 uur.

Fiat RITMO, 1982, ƒ 750,-. Telef. 045-714903

Te k. FORD Siërra 2.0, km. st. 70.000, 1e eig., ƒ 6.500,-. Tel. 045-222244.

Te koop FORD Orion. ☎ 046-333907 tussen 17.00 en 18.00 uur.

Ford TAUNUS, bwj. '78, APK juni '94, t.e.a.b. Haesenstr. 34, Landgraaf.

Te k. Ford ORION XLD, 1991, diesel, zilvermetallic, perfekte staat, nieuwprijs ƒ 36.000,- voor ƒ 21.250,-. Telefoon 045-427711.

Te k. Ford TAUNUS 1.6 Ghia, bwj. '81, APK '94, vr.pr. ƒ 800,-. Tel. 045-327965.

Te k. FORD Siërra 2.0 CL, 3-drs, coupé, bwj. '88, 1e eigen., 70.000 km, onderh. boekje, i.nw.st. 045-270999.

Opel WELLING biedt aan: Calibra 2.0i '90; Astra Cabrio '93; Lancia Prisma 1.6i 4-drs. '87; Toyota Corolla 1.6 XLi '90; Vectra 4-drs. 1.8S '89; Vectra 5-drs. 1.6i '91; VW-Golf 1.6 '91; Fiat Uno '91; Astra 3-drs.1.6i '92; Ford Escort 1.4 '89; Kadett Stationcar 5-drs. '87 en nog veel meer! Diverse goedkope inruilers. Welling Opel, Haefland 2, Brunssum. Telefoon 045-257700.

INKOOP goede auto's, cont. geld. Joosten, Scharnerweg 3, Maastricht. 043-634978.

Te k. gevr. AUTO'S/bedrijfsauto's, schade/defect geen bezw. 045-727742 / 724060

Auto's groot of klein, moet u bij SWALMCARS zijn. Auto's vanaf ƒ 750,- tot ƒ 10.000,-. Tel. 045-413568, Heerlerbaan 74-76, Heerlen.

AUTO'S. U belt wij kopen!!! Ook zondags. Met vrijwaringsbewijs. 045-427671.

Te koop Opel KADETT 1.2S, bwj. '83, kleur wit, 5-drs., pr. n.o.t.k. Tel. 046-757195 na 18.30 uur.

Te koop Opel KADETT HB 1.3 S, 1e eigenaar, bwj. '83, APK '94, in prima staat, ƒ 3.250,-. Tel. 045-720667.

Te koop PEUGEOT 205 XS, bouwj. 1989, een juweeltje, van 1e eigenaar, prijs ƒ 14.000,-. ☎ 04406-14896.

Te k. SUZUKI Alto, bijna '82, APK 7-'94, zeer zuinig, auto techn. 100%, vr.pr. ƒ 1.250,-. ☎ 045-226869.

Te k. TRIUMPH TR7, geheel gerest., nwe APK, i.z.g. st., t.e.a.b. Tel. 045-229786.

VW POLO Classic 1100, '87, i.z.g.st., APK 8-'94, ƒ 7.250,-. 045-316940.

Te koop VOLVO 440 GL 1.8i, bwj. 3-'92, km. st. 17.000, veel extra's. 045-271682.

Auto KALDEBORN wij betalen de hoogste prijs voor uw auto!! ☎ 045-411572.

Voor alle auto's groot of klein moet U bij Math. KOENEN zijn! V.a. ƒ 750,- tot ƒ 7.500,-, 1 jr. APK, inr. en financ. mog. Veel keus in Escorts. ☎ 04499-5204.

Te koop SPORTWAGEN 280 ZX, '81, 4-zits, 115.000 km. Tel. 04451-2168.

Sloopauto's

Wij geven U de HOOGSTE prijs voor Uw auto, sloop- en schade-auto. 045-225774.

Te k. gevr. loop-, sloop- en SCHADE-AUTO'S de hoogste prijs van Limburg. Tel. 046-512924/046-519637

Te k. gevr. SCHADE- sloop- en loopauto's, en verkoop gebr. auto-onderdelen. Joep Wolters. Telef. 045-411480.

Te koop gevr. SLOOP- en schade auto's, tev. in- en verkoop gebr. auto-onderd. A. Körfer. ☎ 045-229045.

Autosloperij K. Körfer vraagt te koop: loop- en SLOOP-AUTO'S en nieuwe schade-auto's. Telef. 045-227377.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Bedrijfswagens

DAIHATSU 1000, bestel, bwj. '84, grijs kent., APK 6-'94. Tel. 045-231120.

Te k. DAF 2100 bwj. '78, met multilift, vr.pr. ƒ 7.500,- excl. BTW. Telef. 045-419777. Na 18.00 uur: 04458-1985.

Auto onderdelen en accessoires

Carrosseriedelen
origineel - imitatie - overzet.
Alle Europese- en Japanse automobielen
Geevers Nuth
Tel. 045-244242.

In- en verkoop schade-auto's
Autodemontage Deumens
Verkoop gebruikte en nieuwe onderdelen van alle recente merken auto's. Tevens nieuwe trekhaken.
Haefland 20 (industrieterrein) Brunssum, 045-254482.
Geopend dag. v. 9.00-18.00 uur, zaterdags 9.00-15.00 uur.

Motoren

YAMAHA 1100 Hard-Tael, '85, iets aparts; GoldWing met zijspan, ook solo te berijden. Tel. 04451-2168.

BMW R 80 R, bwj. 4-'93, 4.000 km, dubb. remschijf, valbeugel, BMW-kofferset + drager, BMW-ruit, ƒ 2.850,- onder nw.pr. 045-462420.

(Brom)fietsen

Look pedalen plm. 40% KORTING; speciale aanbieding racefietsen. Olthof Tweewielers, Marisstr. 14, Geleen-Zuid. ☎ 046-749237.

Giant 1994 ATB vanaf ƒ 549,-; div. Koga Miyata 1994 zijn binnen; oude modellen spec. prijs. Ruime keuze gebr. fietsen. Bert REKERS, Willemstr. 85, Heerlen. ☎ 045-726840.

Nu let op! De PRIJZENBREKERS: bromfiets, snor- en scooterrijders, voor al U onderdelen, nieuw en gebruikt. Tevens vele merken bromfietsen, scooters en snorbrommers. Daytona Shop, Maasstraat 3 Beersdal, Heerlen. Tel. 045-725309. Kerkrade, Maria Gorettistr. 1. 045-459555.

Vakantie

ST. MAARTENSZEE, bungalow bij strand en zwemparadijs, ook weekend of midweek. ☎ 02246-3109.

Avontuurlijke MOTORREIZEN vanuit Californië met Adventure Travells. Voor informatie 04750-11228.

Caravans

Duizenden guldens korting wegens VERBOUWINGSOPRUIMING op = op. Bartels Caravaning, Dealer van Caravelier, Sprite, Predom, Münsterland, Eifelland caravans. Bartels Caravaning, Hommerterweg 256, Amstenrade/Hoensbroek. ☎ 04492-1870.

(Huis)dieren

De grootste KENNEL van Limburg. Alle jonge rashondjes. Meer dan 60 rassen plus gar. en tatoeage. Kl. America, Th.Watsonln 34 Achel(B). 09-3211644489 Zond. open maand. gesl.

HONDERENNEN, sierhekwerken en paardeboxen. Sane ☎ 09-32.89562616.

Te koop Perzische KITTENS in bruin voor ƒ 390,-. Telef. 04951-34654.

In en om de tuin

Sierbestrating
Cobbel stones - betonklinkers
Vijvermaterialen
Folie - pompen - vijvers
Tuinmaterialen
Tuingrond - potgrond enz.
Tuinbeelden
uit eigen gieterij
Betonwaren Gebr. Creugers, Economiestraat 46, Hoensbroek. Tel. 045-213877, bij station.

TUINHUISJES, 25 types, ƒ 435,- show! Schuurtjes, hondehokken enz. Vele afm. reeds v.a. ƒ 195,-. Houtbouw Ubachs, 50 jaar af fabriek aan gebruiker. Kerkrade-Vink. Tel. 045-460252.

KINDERKOPPEN alle soorten, goedkoper dan in Ned. Zutendaal 09-32.89.611290.

Vandaag nog modder en zand, morgen groen. GRASZODEN. Jawel! Tuincentrum. Telef. 045-256423.

Opleidingen

Een beroepsopleiding waarmee je alle kanten uit kunt. Bij een baas...Een eigen zaak en...de hele dag mensen om je heen. Natuurlijk... KAPPER/STER. Alle kappersopleidingen en opfriscursussen, zowel dag als avond, starten binnenkort. Bel voor info 046-528529. Kappersbedrijfsschool Sittard

ROCK & ROLL Club Geleen start 10 oktober weer met cursussen rock & roll en boogie woogie. Inschrijven kan op dinsdag 5 oktober van 19.00 tot 21.00 uur in Sportcomplex "Medi Sport", Norbertijnenstr. 77a, Geleen. Voor inl. tel. 046-741790.

HEBREEUWS leren kan v.a. okt. ook in Maastricht. Info. sticht. Tarboet 020-6717718.

Computers

Betaalbare SOFTWARE voor uw PC. Windows, de nieuwste anti-virus software, spelen, boekhouding, databases, graphics, etc. van ƒ 5,50 - ƒ 7,50 per disk! Bel voor gratis katalogus: VS-Center, 01880-19481.

Meubelen

In- en verkoop 2e HANDS meubelen en antiek. Tel. 045-724943, Rotterdamstr. 80a, Heerlen.

In- en verkoop 2e hands MEUBELEN en antiek. Iedere dag geopend tot 18.00 uur. Voskuilenweg 91, Heerlen. ☎ 045-741708.

AANBOUWKEUKEN licht eiken lamellen - lengte 420 cm, compleet met app., i.g. st. Vraagprijs ƒ 1.500,-. Te bevr. telef. 045-712158.

Bel de Vakman

Riet- en BIEZENSTOELEN, repareren ƒ 50,- p. st. met garantie. Tel. 043-435761 b. g.g. 646919.

STOELMATTERIJ vernieuwd rieten- en biezenstoelen m. gar. 045-418820.

SCHILDERS kunnen nog diverse behang- en binnen schilderwerk aannemen. Tel. 045-210020.

NEW LOOK BV Schaesberg. Gevelreiniging, uitkappen, voegen, steigerverhuur. Tel. 045-312154 of 045-312709.

Ervaren vakman biedt zich aan voor straatwerk o.a. opritten, sierbestrating. Ook voor uw gehele tuinaanleg, zeer SCHERPE prijzen. Gratis offerte: 045-323178.

Ervaren satelliet antenne INSTALLATEUR plaatst al uw installaties. Ook reparaties. ☎ 045-228370.

TV/Video

KLEUREN TV grote sortering vanaf ƒ 65,-. Radio/TV van Voorst, Ganzeweide 48 Heerlerheide. 045-213879.

KLEUREN T.V. gevraagd, ook video, stereotoren en videocamera. ☎ 04406-12875.

Goede KLEUREN TV's met gar., grote sort. v.a. ƒ 95,-, 25 jaar TV Occasion Centrum Geel, Grasbroekerweg 25, Heerlen. ☎ 045-724760.

Huish. artikelen

IJSK., gasf. ƒ 95,-; wasaut. ƒ 175,-; diepvr. ƒ 175,-; wasdr. ƒ 175,-. 045-725595.

Zonnebanken

Nieuw! Pas geopend de grootste zonne-vakspeciaalzaak in de regio: GOERGEN zonnehemels. Nog steeds met spectaculaire openingsaanbiedingen. Alles met 3 jaar garantie, Rijksweg Noord 97, Sittard 046-583002 (oude pand Smeco t.o. ziekenhuis).

Huw./Kennism.

Ik zoek en leuke serieuze vriend/VRIENDIN tussen de 25-35 jr. om leuke dingen mee te doen. Tel. 046-510949 na 12.00 uur. Ben zelf een dame van 25 jr.

Muziek

Yamaha Keyboard stunt
De bestseller PSR 500 van ƒ 1.695,- nu incl. adaptor, statief, pedaal, NL handleiding en lesboek (totaal ƒ 1.900,-) voor ƒ 1.495,-. 5 jaar vertrouwde Stalmeiergarantie!!
STALMEIER MUSIC de muziekspecialist
HOOFDSTRAAT 32 TEL 045 214253 HOENSBROEK
donderdag koopavond.

Piano's en vleugels voor studie of beroep v.a. ƒ 2.500,-. Pianorevisiebedrijf KLAVIER. Rijksweg Zd. 170, Sittard. ☎ 046-526428. Tevens verhuur.

Kachels/Verwarming

GAS-, houtkachels, ƒ 500,- zomerkorting. Kachelsmid, Walem 21. ☎ 04459-1638.

Braderieën/Markten

Deeln. gevr. voor ROMMELMARKT en Luikse markt Meerssen. Zo. 26 sept. 10.00-18.00 uur. Inl. 045-324112.

Geleense SNUFFELHAL. Deze week rundleren hoekbankstel ƒ 395,-; rundleren clubs v.a ƒ 95,-; bankstellen v.a ƒ 45,- tot ƒ 4.000,-; eethoeken v.a. ƒ 65,- tot ƒ 3.000,-; moderne, klassieke en antieke spullen, onvoorstelbare keuze in onze enorme Hal, inruilen en betaling in termijnen zonder kosten. Oude Maastrichterweg 27, Geleen. Deze weg loopt parallel met Rijksweg Nrd., let op videotheek de Kijkdoos, daarachter is de hal.

Te koop gevr.

Wij betalen de hoogste prijs voor al uw oude METALEN. Gebr. Swinkels, Beitel 74, Heerlen. 045-422025.

Te k. gevraagd SCIROCCO, bwj. 1976-'82, event. met def. motor. Tel. 045-454584.

Gevr. ANTIEKE meubels, leer bankst., inboedels, Barok, enz. Tel. 045-725595.

Bingo/Kienen

SUPERKIENEN in Helmond. Zondag, maand., woensd., en dond. Inl. 043-436376.

Vlees/AGF

Voor Limburgs LEKKERSTE gehakt. Slagerij Houtvast Schinnen.

Diversen

GEBIT gebroken? Tandtechn. praktijk Hoonhout v. nwe gebit prothese en reparaties. Akerstr. Nrd. 328, Hoensbroek. 045-228211.

Vaste PARKEERPLAATS in het centr. van Geleen. ☎ 046-746311, tussen 17 en 19 uur.

Pers.Kont./Klubs

Meisjes
Wij zoeken 2 meisjes voor onze club in Kerkrade.
Bel voor inl. 045-42 56 56 mevr. Michelle of kom langs.
Club l'Amitié, Kaalheidersteenweg 154, Kerkrade.

Gevraagd:
Voor goedlopend privé-huis in Eindhoven vragen wij met spoed 2 leuke jonge meisjes vanaf 18 jaar.
Intern mogelijk.
Voor info. bellen ☎ 040-436316.

MEISJES gevr. Club La Mirage, Hoofdstr.105, Amstenrade. 04492-1003 na 20.00 uur, ook parttime.

06-lijnen

Nog geen 18?
Jammer dan! TABOE HOMO Zuid Nederland.
06-340.330.42 ƒ 1,- p.m.

(50cpm)"Kijk ik heb
geen 'slipje aan"
zei Tanja en ze deed haar benen wijd, toen kon Natasja zich niet meer beheersen
06-340.310.31

Rijpe Esther
& Janny rond de 40, chique, pervers tikje ordi.
1 gpm/06-9886

Ik heb een gladde tong
Pornofoon
06-320.320.54 ƒ 1,- p.m.

Maak je broek los en doe je ogen dicht, Lisa doet de rest...
Lisa
06-320.331.02 ƒ 1,- p.m.

Adressen
Ze vertellen wat over zichzelf, geven hun adres en telefoonnummer, wachten dat jij ze belt, 100 cpm.
06-96.74

Perverse sex met jonge vrouwen
06-340.340.90
ƒ 1,- p.m.

Grieks Bizar!!! 100 cpm.
06-320.320.06

Nymf Annet!!! 100 cpm.
06-320.320.08

Volslanke meiden 18 jr. Lief zacht. Willen door jouw uitgekleed worden. 75 cpm.
06-320*320*22

Lesbische Vrouwen 30
06-320.320.37 (75 cpm)

TopSex
2 handen vol. 75 cpm.
06-320.325.25.

Hard, Wild en Ruig! Russisch standje? 75 cpm Lekker tussen m'n bolle!
06-320*320*53

Nel!
Houdt van GRIEKS! Ze is rijp en ervaren 75 cpm.
06-320*327*17

Ruige straatsex! Vuurrode lippen! 75 cpm.
06-320*320*77

Hardcore!.
Lekkere harde ruige porno Het lekkerste kun je met je telefoon herhalen.
75 cpm. 06-97*94.

Kom bij Lisa
Ga vandaag nog naar Lisa.... Bel voor afspraak en adres
06-320.324.97 (100 cpm').

Direkt een hete meid
Sexkontakt
06-320.320.55 (75 cpm)

Slippertjes
meisjes zoeken sexkontakt!
06-320.320.36 (100 cpm)

Zoek jij wulpse meisjes?
Superkontakt
06-320.320.44 (100 cpm)

400 meisjes
willen direkt kontakt!
06-320.322.11 (75 cpm)

EROX! Heeft de lekkerste vrouwen en meisjes voor een livegesprek met jou. Wij helpen snel. 100 cpm.
06*95*06

JUFFROUW
In het fietsenhok geeft ze sexles. 75 cpm. Hoe meer jongens hoe lekkerder!
06*95*09

Hoogtepunten
van 35 vrouwen die minder dan 1 min. nodig hebben. Zappen maar!!
100 cpm. 06.98.58.

Claudi 38 jr. live opgenomen toen ze alleen bezig was op bed. 75 cpm.
06-320*323*56

S&M LiveBox
Er is dagelijks een bazin op de Box. Durf je! 75cpm.
06-96*26

Een live Sexgesprek met meisjes vanaf 18 jr. Wij helpen snel. 100 cpm
06*96*36

Nymf Linda
Geniet van 2 kanten, 100 cpm
06-320.320.14

!!! Grieks !!!
Marcha v. achter 100 cpm
06-9618

Tienersex 18 jr
06-320.320.10
Of 06-9639 ...... 100 cpm

Van achter
06-320.320.50
of 06-320.325.30 .. 100 cpm

4 ruwe handen, daar is geen homo tegen opgewassen
Homo live
06-320.330.12 (ƒ 1,- p/m)

Hete Honey
06-320.320.82 (100 cpm.)

NIEUW! Direkt 'n gratis privé tel.nr. voor een snelle sexafspraak! 75 cpm.
06-320.330.35

Lesbi-Lolita 100 cpm
06-320.320.07

Schande...
taboe. Het laagste wat er is.
06-320.327.20 1 g.p.m.

Rijpe vrouwen
zkn. sexkontakt 50 cphm
06-350.300.88

Bij u in de buurt
(nog) geheime sexadresjes. 100 cpm Kies discreet
06-340.350.99

Hete vrouwen
die alleen thuis zijn zoeken stiekem sexkontakt
06-320.330.42 (75 cpm).

06-320.326.66
Jonge meiden kontakt voor snel sexkontakt (100 cpm)

Direkt apart
met een meisje of jongen voor 'n heet sexgesprek
06-320.330.81 (75 cpm).

Bi-sex voor 2
direkt apart met een heet meisje of 'n lekkere jongen
06-320.330.87 (75 cpm).

Personeel aangeboden

Schildersbedrijf
kan nog binnen- en buitenschilderwerken aanne[...]
Vanaf november t/m maart met winterkorting. ƒ 50[...]
man per dag. Vraag tevens offerte voor uw buiten[...]
van 1994 aan voor de prijs van 1993.
Geheel vrijblijvende prijsopgave.
Schildersbedrijf Van Eyck
Landgraaf. Tel. 045-320550.

DAKDEKKERSBEDRIJF. Vernieuwen en repareren van daken, schoorstenen en boeiboorden. ☎ 045-325326.

Een PICCOLO in het Limburgs Dagblad helpt u op weg naar snel succes. Bel: 045-719966.

Met een PICCOLO [...] Limburgs Dagblad [...] uw oude spulletjes [...] kwijt. Piccolo's doe[n] wonderen... Probee[r] Tel. 045-719966.

300 meiden
zoeken een heet avontuurtje
06-320.321.44 (100 cpm)

Sex voor twee
direkt kontakt met meiden en jonge vrouwtjes.
06-320.322.88 (75 cpm).

Direkt apart
met div. leuke meiden.
06-320.322.88 (75 cpm).

Blonde Natasja
Broek uit en bukken!!
06-320.324.11 (75 cpm)

06-9880
Direkt een leuk meisje aan de telefoon (100 cpm)

Direkt gratis sexkontakt
sex-kontakt
06-320.320.32 (100 cpm)

Hete meisjes
willen echt snel sexkontakt. Nu met tel.nr.
06-320.330.66 (75 cpm)

Hete vrouwen
bij jou in de buurt willen sexkontakt. 06-9709 (100 cpm)

Nu direkt
een afspraakje met een leuk meisje (100 cpm)
06-320.322.33

Direkt kletsen
met een leuk meisje!
06-320.330.90 (100 cpm)

Homo
waar gebeurd, echt live
06-320.327.01 (100 cpm)

Onderdanige jongens bellen met strenge meesters
SM voor 2
06-320.329.99 (75 cpm)

Homokontakt
Zoek je 'n hete jongen?
06-320.330.18 (75 cpm)

Leuke meiden
willen jou aan de lijn
06-320.330.77 (75 cpm)

Meisjes
zoeken een ervaren vriend
06-320.330.43 (100 cpm)

Rijpe vrouwen zoeken
Sexkontakt
06-320.330.60 (100 cpm)

Homo-jongens
Hoor ze heet tekeer gaan
06-320.330.88 (75 cpm)

Partnerruil
direkt apart met vrouwen en mannen voor 'n hete sexruil.
06-320.330.91 (75 cpm).

06-9586
Porno!
Echt Grieks Life-1 meisjes voor trio-2 Girls huisadr. en telef.-3. Meedoen met life-sex-4 ƒ 1,-p/m

06-9588
Hete SM meisjes-1 Hard Grieks-2 Wildruwe Homo-3 Live lesb.-4 de spreidstand-5 Verboden sex, wie is zij?? ƒ 1,- p/m.

06-9585
Red Hot Sex, Love Date dir. contact -1, Echt Life -2, Rosie rel.lijn -3, Felle SM -4, Zij bekennen alles -5. ƒ 1,- p.m.

Vlucht in de kelder, als ze haar vinden..voor en achter..
06-320.323.85
100 cpm

De oude vertrouwde
30+ box
voor gewoon een praatje of iets meer...
06-320.321.31 - 75 cpm

De 40+ box
voor warme vriendschap een praatje of intiem apart, alles kan. 06-320.327.28 100 cpm.

Ilse krijgt een surprise van Henk en een
vreemde heer
06-320.329.24 100 cpm.

Madame S. kan nog enkele slaven gebruiken. 1 gpm.
06-320.328.18.

Zoek je een lekkere knul?
Gay-Dating
06-320.330.95 (75 cpm).

SM Kontakt
bij jou in de buurt!
06-320.325.80 (100 cpm).

Privé-Kontakt
Je krijgt direkt 'n meisje aan de lijn. 06-9570 (100 cpm).

Lekker babbelen met een meisje in een box (75 cpm)
Bel 06-9580

Flirtbox
voor twee, direct apart met een leuke meid.
Bel 06-9590 (75 cpm).

Nieuw: plezier voor[...]
direct babbe[...]
met een meisje[...]
06-9503 (75 cp[...]

Vrouwtjes[...]
zoeken overdag sex[...]
Bel 06-9661 (100 [...]

06-9665
Hete meisjes willen [...] kontakt met telnr. (10[...]

Direkt een meisj[...]
Druk op de nul voor [...] meisjes. (75 cpm[...]
06-320.322.[...]

ALTIJD SUCCES[...]
Zoek jij een leuke vri[...] vriendin? Bel dan [...] Afspreeklijn. (75 c[...]
06-320.320.[...]

Nieuw: 35 plus sex[...]
Volop rijpe vrouwen [...] snel sexkontakt. (100 [...]
06-9616.[...]

Nieuw: direct babbe[...]
met de vrou[...]
van je dromen [...]
06-320.330.97 (100 c[...]

Gratis sexkontakt, m[...] dan 400 ondeugen[...] hete meiden. (100 c[...]
06-320.330.[...]

Nieuw: direct een ka[...]
van een vro[...]
aan de lijn.
06-9710 (100 cpm[...]

Zeker weten
dat er ook op jou[...] een meisje wacht[...]
06-320.330.67 (100 c[...]

Hete meisjes in bu[...]
Limburgkont[...]
06-350.210.73 (100 c[...]

Lenie 25 ja[...]
Kom gratis bij me thu[...] mag alles met me doe[...]
06-320.324.94 (100 c[...]

06-9587
De heetste meisjes! N[...] Live! Geknield voor S[...] Grieks, live-2. Homo-S[...] Lesb. Live.-4, SM Biz[...] Geheim???-6. ƒ 1,- p[...]

Direkt apar[...]
Gay to Gay.
Zin in een afspraakje [...] een leuke knul uit jouw [...]
Bel 06-9887, 0.75 c[...]

(50 cphm). Hij ritste zij[...] open. "Nee, ik wil het [...] met een man", riep [...] "Kom hier knul, doe [...] strakke broekje uit en l[...] over me heen zakke[...]
06-340.320.32.

Homosex vo[...]
(ƒ 1,- pm.) draai een [...]
06-320 en dan
Regiobox Limburg 327[...]
SM voor 2, 325.10[...]
Gaysex Limburg 325.[...]
Jack off privé 321.1[...]
Darkroom 324.16
Gay pervers 329.16[...]
Bi-sex 323.36
Jongens-sex 18 jr. 325[...]
Bondage 325.18.

Sex voor 2[...]
Direkt contact 06-95[...]
Supersex 06-9716
Live Sex 06-320.325.[...]
Regiosex 06-320.325[...]
ƒ 1,- p/m.

Thuiskontak[...]
meisjes bij jou in de re[...]
06-320.326.33 (100 c[...]

Homo-direkt-apart.
Direkt kletsen met een [...] gay bij jou in de buurt. [...] Gay Privé Limburg. (75 [...]
06-320.322.7[...]

Genoeg ondeugend[...] meisjes. Ben jij oo[...] op zoek?(100 c/m)
06-9602

VLUGGERTJE: hete meisjes zoeken [...] sexkontakt. 100 c/m. [...]
****06-9603****

De leukste meiden bel[...]
Flirtbox
06-320.330.01 (75 c[...]

Sexafspraak[...]
met 'n meisje. Vraag h[...] nr. 06-9844 (100 cpm[...]

Triokontakt
Zoek je twee vrouwen [...]
06-320.325.04 (100 c[...]

Kontakten/Klubs

Lady "S"
De meesteres voor SM[...]
Isabelle (18 jaar).
Telefoon 043-63836[...]
Heerdergroenweg 9[...]
Maastricht

Buro Venus
bij ons vindt u het gro[...] privé-adressenbestand [...] Limburg. Kom in het [...] boek kijken! 04750-28[...]

Voor Piccolo's zie verder pagina 30

Limburgs Dagblad

sport

Dick Advocaat houdt niet van tactisch spelletje

Enige opdracht: schieten!

● *Na een lichte training even tijd voor ontspanning. V.l.n.r. Frank de Boer, Frank Rijkaard en Johnny Bosman.*

Foto: ANP

DOOR ALBERT GEESING

BOLOGNA – Vanavond in Bologna, waar het Nederlands elftal de WK-kwalificatiewedstrijd tegen San Marino speelt, zullen er in het stadion, dat plaats biedt aan 40.000 toeschouwers, waarschijnlijk niet veel meer zijn dan gistermiddag tijdens de afsluitende training voor een potje van niks. Een handjevol, derhalve. De winnaar staat al op voorhand vast, het gaat alleen om de hoogte van de score. Bondscoach Dick Advocaat rekent bij voorbaat op een nulletje of zes, het dubbele aantal treffers tegen San Marino zal hem liever zijn. „Dan wordt het doelsaldo pas echt interessant als je dat van ons vergelijkt met Engeland".

Om die reden heeft Advocaat gekozen voor een ploeg met slechts een verdediger (Frank de Boer) en moet John de Wolf op de bank beginnen. Dat is merkwaardig als je bedenkt dat de Feyenoorder in de thuiswedstrijd tegen San Marino (6-0) twee keer scoorde en in feite de gevaarlijkste 'aanvaller' was. Hij moet plaatsmaken voor Wim Jonk, die vanaf links de corners moet nemen en die - samen met Ronald Koeman - het vuurwerk vanuit de tweede lijn voor zijn rekening moet nemen.

Met taktiek heeft het vanavond allemaal bitter weinig te maken. „Als je de kans hebt, moet je schieten", drukte Advocaat de spelers nog eens op het hart. Hij heeft drie spitsen (Kieft, Bosman, Bergkamp) aangewezen die „vrij zijn om te lopen waar ze willen". Als het maar doelpunten oplevert. „San Marino heeft maar één intensie: de score zo laag mogelijk houden, de rest interesseert ze niks".

De hamvraag is alleen of twee centrumspitsen (Kieft, Bosman) en een aanvaller vlak daar achter (Bergkamp) niet iets te veel van het goede is. Net als eerder in Utrecht (Meijer, Eykelkamp) is het niet denkbeeldig dat Bosman en Kieft elkaar voor de voeten lopen.

„We zijn wel gedwongen om zo te spelen", denkt Advocaat. „De tegenstander gaat een blok vormen rond het strafschopgebied en komt er met een, hooguit twee spelers uit. We zullen het via de zijkanten moeten forceren".

De bondscoach gaat er stilzwijgend van uit dat San Marino vanzelf fouten gaat maken.

„Daar moeten wij van profiteren. We willen eerst proberen het voetballend op te lossen, via de vleugels. Als dat niet lukt, zullen wij het over een andere boeg moeten gooien": Via de power van John de Wolf en met de inbreng van Ronald de Boer. „Die kan in de kleine ruimte goed uit de voeten", zo weet ook Advocaat.

De ongelijke krachtmeting in Bologna moet het antwoord geven op de vraag of Oranje eenzelfde lot boven het hoofd hangt als in de aanloop naar het EK 1984. Destijds won het Nederlands elftal thuis met 5-0 van Malta en dacht toenmalig bondscoach Kees Rijvers de buit binnen te hebben. Een paar weken later schoot Spanje in Sevilla tegen Malta twaalf keer raak (12-1) en werd het Nederlands elftal op doelsaldo uitgeschakeld. Bij een puntendeling over vier weken in de Kuip (Nederland-Engeland) kunnen de Engelsen dat kunstje evenaren.

Bosman

Wie een Engelse kwalificatie onder meer wil verhinderen is Johnny Bosman. Bij Anderlecht loopt hij momenteel een op een. Acht wedstrijden, acht doelpunten. Van alle schutters die bondscoach Dick Advocaat meenam voor het WK-kwalificatieduel tegen San Marino, vanavond in Bologna, is hij het trefzekerst. „Elke bal gaat momenteel binnen." Toch kwam hij pas bij de selectie na het wegvallen van de geblesseerde Gillhaus.

Vaak dacht Bosman dat een vloek rustte op zijn interlandloopbaan. „Met mij was altijd wat." Toen hij in 1987 vijf keer scoorde tegen Cyprus, werd de wedstrijd ongeldig verklaard door het bom-incident in De Kuip. Op het succesvolle EK van 1988 verloor hij zijn plaats na één duel aan Van Basten. Voor het WK van 1990 werd hij gepasseerd, ten gunste van Van Loen. Recent: vlak voor zijn rentree na drie jaar afwezigheid, blesseerde hij een enkel.

Vandaar dat Bosman diep teleurgesteld was, toen donderdag bleek dat hij niet geselecteerd was voor San Marino-uit. „Ik wilde bedanken voor Oranje." Hij deed het niet, mede omdat bondscoach Advocaat hem zondag belde met een verklaring. De Hagenaar was niet zo tevreden over Bosmans optredens tegen Engeland en Noorwegen. Maar nu is de motivatie van de Anderlecht-speler weer helemaal terug.

Belangrijk

„Het is een heel belangrijk jaar voor me. Er zijn veel prijzen te winnen. Met Anderlecht en het Nederlands elftal."

Opstelling Nederland: De Goey, Koeman, Frank de Boer, Rijkaard, Jonk, Wouters, Overmars, Bergkamp, Bosman, Kieft, Roy.

wk-kwalificatie

BOLOGNA – De stand in groep 2 van de Europese zone voor kwalificatie van het WK-voetbal 1994 is:

1.	Noorwegen	7-12
2.	Engeland	8-11
3.	Nederland	7- 9
4.	Polen	6- 8
5.	Turkije	8- 3
6.	San Marino	8- 1

Programma: vandaag: San Marino - Nederland en Noorwegen - Polen; 13 oktober: Nederland - Engeland en Polen - Noorwegen; 27 oktober: Turkije - Polen; 10 november: Turkije - Noorwegen; 16 november: San Marino - Engeland; 17 november: Polen - Nederland.

Interland rechtstreeks op televisie

HEERLEN – De interland San Marino - Nederland in het kader van de kwalificatie voor het WK voetbal wordt vanavond vanaf 20.00 uur rechtstreeks uitgezonden op Nederland 2. De wedstrijd wordt gespeeld in Bologna.

Rentree Bratseth wekt vertrouwen

OSLO – De rentree van Rune Bratseth wekt het vertrouwen van de Noorse voetballers voor de WK-kwalificatiewedstrijd tegen Polen, vandaag in Oslo. „Als we winnen, gaan we voor 96 procent zeker naar Amerika," zei bondscoach Egil Olsen gisteren. Noorwegen is kandidaat voor winst in groep 2, waarin ook Nederland uitkomt.

Bratseth werd drie maanden geleden aan zijn rechterknie geopereerd. De Noorse pers verhief het lichaamsdeel tot nationaal belang. De verdediger van de Duitse kampioen Werder Bremen speelde in juni bij de 0-0 in Rotterdam met pijnstillende injecties. „Ik voel me nu heel wat beter," aldus Bratseth.

De Polen, nauwelijks bekomen van de 0-3 in Engeland, stralen in Oslo een en al bescheidenheid uit. „Noorwegen is beter dan wij," liet Marek Lesniak weten. Zaterdag doelpuntte de spits van Wattenscheid drie keer bij het verrassende gelijkspel tegen Bayern München (3-3). Bondscoach Andrej Strejlau zet zijn zloty's op middenvelder Andrzej Rudy en aanvoerder Roman Szewczyk, beiden niet van de partij op Wembley.

toto/lotto

HEERLEN – **Toto 37**. Eerste prijs: geen winnaar, tweede prijs: 8 winnaars, fl 905,40, derde prijs: 61 winnaars, fl 296,80.
Lucky Ten, trekking dinsdag 21 september 9 - 10 - 11 - 22 - 23 - 30 - 33 - 35 - 46 - 48 - 49 - 50 - 55 - 58 - 59 - 60 - 68 - 73 - 77 - 79 (onder voorbehoud).

Cambuur ziet af van Mitar Mrkela

LEEUWARDEN – Het bestuur van SC Cambuur heeft besloten af te zien van de diensten van Mitar Mrkela. Drie weken geleden kwam de Friese eredivisieclub via een zaakwaarnemer tot overeenstemming met de 28-jarige Servische spits, die eerder voor FC Twente speelde en het afgelopen seizoen voor Besiktas in Turkije uitkwam. Mrkela heeft sindsdien geen visum voor de reis naar Nederland kunnen bemachtigen. Bovendien had Cambuur signalen ontvangen van de Stichting Arbeidszaken, dat het afgeven van een werkvergunning voor Mrkela op problemen zou kunnen stuiten. De Friezen zijn nu het wachten beu en hebben een streep gehaald door de transfer.

Voor Jong Oranje is San Marino hele klus

SERRAVALLE – San Marino-uit is voor Jong Oranje bijna te moeilijk gebleken. Het landje met negen voetbalvelden en duizend actieve leden dwong Nederland, reeds kansloos voor de Europese titel, tot een meer dan gemiddelde inspanning. De talenten mochten zich best schamen, ondanks de zege van 3-1 in Serravalle.

Bondscoach Rinus Israel miste hele flarden van de wedstrijd. Dat gebeurde wanneer hij het hoofd in de handen liet rusten. Soms was het hem te veel. Of eigenlijk: te weinig. Het eerste doelpunt, na 55 minuten pas, was een zeldzaam hoogtepunt: strakke voorzet, fraaie kopbal van RBC'er Mutsaers, afgelopen seizoen gekozen tot beste speler van de eerste divisie. Maar even later was het weer 1-1.

Meestal ging de bal veel te lang zaam rond, zodat de jeugd van San Marino alle tijd hadden in te grijpen. Bovendien bleken de talenten uit het republiekje de slechte eigenschappen van hun buren uit Italië perfect te imiteren. Scherpe aanvallen op de pezen, tijdrekken. Zelfs de ballenjongens deden het rustig aan.

Geregeld bleek dat Jong Oranje over te weinig techniek beschikte om de bal in één keer te spelen. Dat lukte soms zelfs niet eens als geen tegenstander in de buurt was. Het aantal kansen voor rust was te verwaarlozen.

San Marino vierde de gelijkmaker, een kwartier voor tijd, alsof de kwalificatie was veiliggesteld. Valentini kopte in, alle spelers gingen op elkaar liggen van vreugde. Na 33 tegendoelpunten in acht duels was er eindelijk gescoord.

Van Hoogdalem

Pas in de laatste vijf minuten nam Nederland afstand. Eerst knalde Van Hoogdalem snoeihard in met links.

Aan de manier waarop aanvoerder Davids in zijn armen sprong, was de opluchting af te lezen. Vlak voor tijd was Mutsaers weer succesvol. Vlot beende Israel naar de kleedkamer.

Jong San Marino - Jong Oranje 1-3 (0-0). Score: 55. Mutsaers 0-1, 76. Valentini 1-1, 85. Van Hoogdalem 1-2, 89. Mutsaers 1-3. Scheidsrechter: Tivold. Toeschouwers: 614. Gele kaart: Conti en Francini (San Marino).
San Marino: Ceccoli, Bacchiochi, Gasperoni, Valentini, Corbelli, Moroni, Francini, Conti, Muccioli, Gatti (86. Mularoni), Zanotti (22. Zucchi).
Nederland: Roorda, Verhagen, Seedorf, Van de Looi, Buskermolen, Van Hoogdalem, Loeffen (80. Bond), Davids, Pahlplatz (61. Rorije), Mutsaers, Hoekstra.
Stand: 1. Noorwegen 8-13 (19-6); 2. Polen 7-10 (22-9); 3. Turkije 8- 10 (11-9); 4. Engeland 8-8 (15-7); 5. Nederland 8-7 (10-11); 6. San Marino 9-0 (1-36).

Informatie te gering voor vast dienstverband

Heike Drechsler in dienst van Stasi

Van onze correspondent

BERLIJN – De Duitse Olympisch- en wereldkampioene verspringen Heike Drechsler heeft vroeger voor het Oostduitse ministerie voor Staatsveiligheid, Stasi, gewerkt. Dat meldden gisteren zowel de Duitse radio als televisie. Drechsler zou van 1986 tot 1988 de Stasi informatie hebben verschaft over trainers, officials en atleten onder wie haar toenmalige rivale op de sprint Marlies Görr.

Secretaris Jan Kern van de Duitse Atletiek Bond (DLV) toonde zich verrast. „Als er iets van waar is verbaast het me, dat de bond niet op de hoogte is gebracht", zei hij. „Want wij hebben vanaf het voorjaar geregeld contact met de betrokken instanties en gevraagd bij het ontdekken van belangrijke gegevens geïnformeerd te worden."

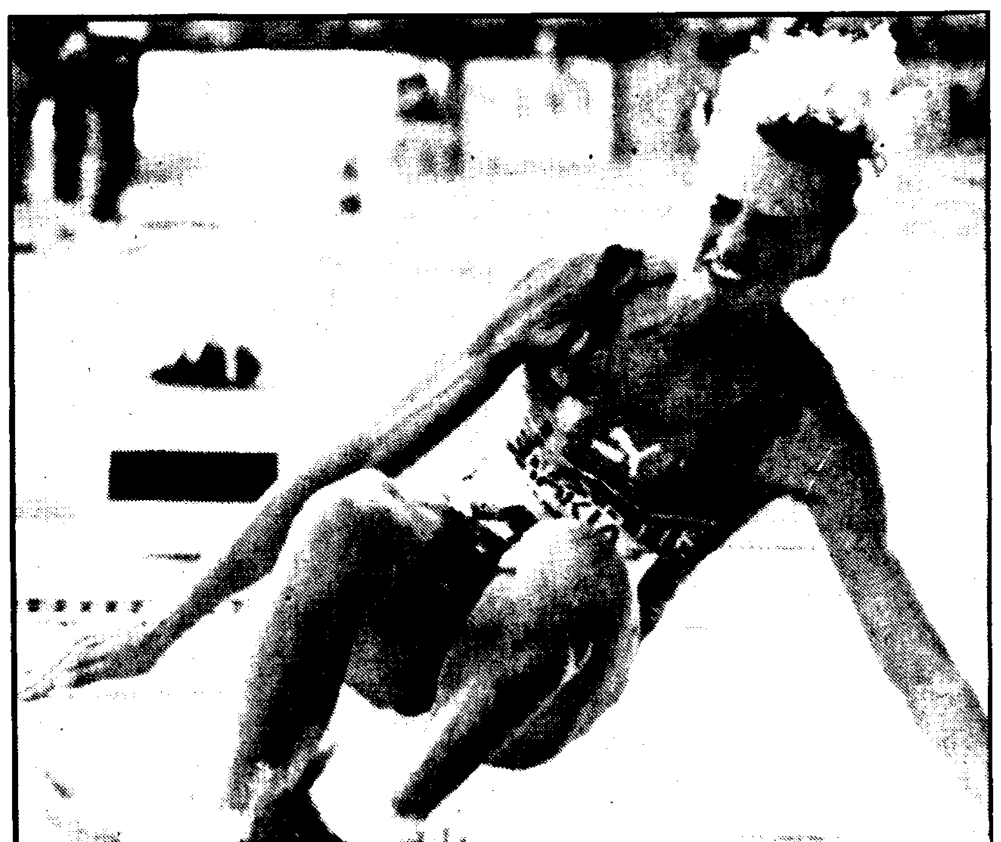
Vrijdag houdt de Duitse Sport Bond (DSB) toevallig een congres in Frankfurt met als thema „de invloed van de Stasi op de DDR-sport". „Dit geval past uitstekend in onze opzet", reageerde Manfred von Richthofen, vice-voorzitter van de DSB.

Onder de Stasischuilnaam 'Jump' zou Heike Drechsler aspirant-IM, Informeel Medewerker, zijn geweest. In ruil voor haar diensten had ze geld en geschenken, waaronder een diamanten ring ter waarde van 1.218 DDR-mark, ontvangen.

Stasi-officier kolonel Heinz H, die het contact met haar onderhield, zou in november 1987 tot de conclusie zijn gekomen dat de gegevens die Drechsler leverde in geen verhouding stonden tot de waarde van de geschenken. Volgens de dossiers die Duitse journalisten hebben ingezien, achtte hij de verspringster niet geschikt „volwaardig" IM te worden. Begin 1988 was de prille samenwerking voorbij.

Bang

Drechsler zou op de Stasi-toenadering zijn ingegaan, omdat ze bang was voor haar sportieve toekomst. Uit de dossiers is niet gebleken dat iemand persoonlijke schade heeft ondervonden als gevolg van de informatie die zij aan de Stasi had doorgegeven. Drechsel zat in DDR-tijden ook in de Volkskammer, het Oostduitse schijnparlement.

● *Heike Drechsler was bang, dat haar sportloopbaan in gevaar zou komen en trad toen op als informante voor de Stasi in de vroegere DDR.* Foto: REUTER

Ambassadrice

De atlete was gisteravond niet voor commentaar bereikbaar. Ze zou op weg zijn naar Monte Carlo, waar ze als Duitse sportambassadrice de kandidatuur van Berlijn voor de Olympische Spelen van 2000 zal ondersteunen.

De regeringsgevolmachtigde voor Stasi-zaken Gauck wilde niet reageren op de beschuldigingen aan het adres van Heike Drechsler.

Kort geding Jan Janssen tegen Arie den Hartog

Van onze sportredactie

MAASTRICHT – Oud-Tour de Francewinnaar Jan Janssen is boos op zijn vroegere ploegmakker Arie den Hartog. Aanleiding is een in juli jl. gepubliceerd interview met de ex-coureur uit Nieuwstadt in dagblad Het Parool. Daarin gaf Den Hartog te kennen dat hij Jan Janssen tijdens zijn wielercarrière onbetrouwbaar vond.

Tevens liet Den Hartog optekenen, dat Nederlands eerste Tourwinnaar na zijn eindzege in de Ronde van Frankrijk van 1968 zijn financiële verplichtingen ten opzichte van zijn toenmalige gelegenheidsploegmakker niet nagekomen zou zijn. Door de uitspraak van Den Hartog voelt Jan Janssen zich in zijn eer, integriteit en goede naam aangetast.

Omdat Arie den Hartog geen gehoor gaf aan het verzoek van Janssen om de gedane uitlatingen in Het Parool terug te nemen, heeft de ex-Tourwinnaar een kort geding, dat volgende woensdag voor de rechtbank in Maastricht dient, tegen hem aangespannen. Janssen eist van Den Hartog rechtzetting van de gebezigde uitspraken aan zijn adres en publicatie daarvan in Het Parool.

Overigens waren Eddy Beugels, Arie den Hartog en wijlen Evert Dolman in de betreffende Tour de France, de laatste die met landenploegen werd verreden, de enige teamgenoten die met de zegevierende Janssen de eindstreep in Parijs bereikten.

Van den Donk in goede vorm

SOFIA – Amateurwielrenner Robert van den Donk uit Buchten, die deeluitmaakt van de Europolisformatie van Frits Schür, heeft gisteren in de derde etappe van de Ronde van Bulgarije de tweede plaats behaald. De rit werd gewonnen door zijn ploeggenoot Marcel Luppens. Harm Janssen, een andere teamgenoot, werd vijfde. De winnaar van de Ronde van Limburg, de Litouwer Stakenas, eindigde als zevende. In de proloog eindigde Van den Donk als negende, terwijl hij in de eerste etappe als vijftiende finishte. Maandag eindigde hij in het peloton.

De Graafschap contra gemeente

DOETINCHEM – De controverse tussen De Graafschap en het gemeentebestuur van Doetinchem heeft zich verhard. Inzet van het conflict is stadion De Vijverberg, de thuishaven van de eerste divisieclub. Gisteren stuurde het bestuur van De Graafschap een boze brief naar het Doetinchemse college van B. en W. als reactie op de melding van de gemeente, waarin de huur van het stadion per 1 juli 1994 wordt opgezegd. Het clubbestuur dreigt met een rechtszaak als de gemeente voet bij stuk houdt.

Geen degradatie Tom Nijssen

BOCHUM – Tennisser Tom Nijssen is met Rechen Bochum niet uit de Regional Liga in Duitsland gedegradeerd. In de tweede en beslissende degradatie-wedstrijd had Bochum tegen Blau Weiss Dinslaken weliswaar een 2-7 nederlaag geleden, maar omdat Blau Weiss Halle gepromoveerd is naar de Bundesliga en er geen club uit het westelijk deel van Duitsland uit deze hoogste afdeling is gedegradeerd, mag Rechen Bochum in de Regional Liga blijven.

Mike Stulce dopingzondaar

NEW YORK – De Amerikaanse atletiekfederatie heeft Mike Stulce, olympisch kampioen kogelstoten, voor het leven geschorst. Stulce (24) werd bij een dopingcontrole tijdens de wereldkampioenschappen in Stuttgart positief bevonden. Stulce werd voor de tweede keer betrapt op het gebruik van verboden middelen. In 1990 werd hij voor twee jaar geschorst. Na zijn terugkeer won hij in 1992 olympisch goud, een jaar later brons bij de wereldkampioenschappen. Die medaille moet hij inleveren. Stulce is de vierde atleet bij wie in Stuttgart het gebruik van dope werd ontdekt.

Lanèche overrompelt nieuwkomer Goba

Van onze correspondent
TIBERT LAGARDE

WEERT – Basketbaleredivisionist Lanèche Cosmetics uit Weert heeft zich gisteravond volledig gerevancheerd na de matige vertoning van afgelopen zaterdag. Het Gorinchemse team van Goba werd volledig onder de voet belopen door het Weerter geweld: 107-67.

De gasten konden het nog tot de zevende minuut bijbenen. Daarna werden ze op alle fronten afgetroefd. Ondanks het eenzijdige spel werden de 400 toeschouwers toch getracteerd op een avondje sensatie. Vanuit het rebound-overwicht leken de aanvallers steeds sneller te gaan lopen.

Nieuwkomer Goba kon geen enkele vuist maken. Flitsende passes van de thuisclub daarentegen werden regelmatig op oogstrelende wijze omgezet in scores. Halverwege was de strijd bij een stand van 57-28 al beslist.

Na de pauze was het voor Lanèche zaak de concentratie vast te houden. De gasten kregen de opdracht om in het kat-en-muis-spel de schade zo beperkt mogelijk te houden. Maar ondanks de afwezigheid van Chris van Dinthen en de nog niet fitte William Ackermans ging de Weerter trein in hoog tempo door. Nadat in de 14e minuut een marge van 40 punten werd bereikt (92-52) lieten met name de Limburgse jeugd zien dat ze niet onderdeed voor de rest. Uiteindelijk kwamen liefst vijf spelers in de dubbele cijfers terecht.

Zaterdag vindt de eerste echte krachtmeting plaats. In Den Bosch neemt de enige Limburgse eredivisionist het op tegen rivaal Canoe Jeans EBBC.

limburgs dagblad sport

lavkov blijft huisarrest

ONTE CARLO – Het Internaaal Olympisch Comité kan t compleet over de Olympihe stad van 2000 stemmen. Het lgaarse lid Ivan Slavkov mag g steeds zijn land niet uit. avkov krijgt al vier jaar geen reisvisa. Na de politieke omenteling in Bulgarije is een derzoek gestart naar zijn bezit n buitenlandse valuta en wans. Dit onderzoek is nog eeds gaande. Tot het is afgend mag hij zijn land niet uit. oor de afwezigheid van Slavov is 45 stemmen morgen de eerderheid. Er zullen 90 IOCden aanwezig zijn, voorzitter maranch stemt niet mee.

anny Willems nokt terug

EERLEN/KASHIWAZAKI – anny Willems uit Gronsveld eeft gisteren tijdens het WK indsurfen in de mistralklasse n Japan flink van zich afgeben. Ondanks het feit dat er door ebrek aan wind maar één race erd gevaren, speelde Willems et klaar om als 28ste te eindigen a een beroerde postie (45ste) na e eerste kruising. Door dat reultaat steeg Willems in de toaalstand naar een positie bij de este zestig van de 180 deelneers. Willems, die zijn eerste K bij de senioren meemaakt, is g tot en met zaterdag in touw Japan. Van de achttien races totaal tellen de zes beste resulten voor de eindstand. Leider het klassement is de Nieuwelander Bruce Kendall.

Veer strijd er seksen

OS ANGELES – Billie-Jean ing (49) en Bobby Riggs (75), ootheden uit de tennishistorie, erhalen vandaag in Inglewood, Californië hun strijd der seksen van twintig jaar geleden. Zij spelen een gemengd dubbelspel met als partners respectievelijk Elton John en Martina Navratilova. De opbrengst is voor de Aidsbestrijding.

Emonds in ploeg van Rominger

HASSELT – De Belgische Limburger Nico Emonds (32), die dit eizoen nog onder contract staat j Naessens, rijdt volgend seizen voor het Spaanse Clas. Kopman aldaar is Vuelta-winaar Tony Rominger.

urist in dienst bij IOC

MONTE CARLO – Voor het oplossen van netelige kwesties in de Verenigde Staten van Amerika heeft het Internationaal Olympisch Comité de Amerikaanse jurist mr. Peter Knight in dienst genomen. Het IOC heeft dit gedaan, omdat steeds meer sportkwesties voor de rechtbanken worden uitgevochten. Ook moet Knight politieke gebeurtenissen naar het IOC stroomlijnen.

Zeven atleten in halve marathon

DEN HAAG – De Koninklijke Nederlandse Atletiek Unie vaardigt zeven atleten af naar het wereldkampioenschap halve marathon op 3 oktober in Brussel. De KNAU selecteerde voor de wedstrijd in de Belgische hoofdstad vier mannen en drie vrouwen. De selectie bestaat uit: Marco Gielen, Gerard Kappert, Aart Stigter, Jan-Dirk Hazeleger, Wilma van Onna, Marian Freriks en Helle Vullings.

Bondscoach kiest zes veldrijders

DEN HAAG – De pas benoemde bondscoach veldrijden Martin van Dijk heeft voor de eerste veldrit om de wereldbeker, op 3 oktober in het Zwitserse Eschenbach, zes renners aangewezen. De opvolger van part-timer Hennie Stamsnijder selecteerde de volgende coureurs: Baars, Van Bakel, Richard Groenendaal, Hendriks, Kools en De Vos. Reserves zijn: Frank Groenendaal en Edward Kuyper.

Ook Veenstra op doping betrapt

MAASTRICHT – Bij de dopingcontrole na het profcriterium in Maastricht op woensdag 11 augustus, werd naast de intussen met wielrennen gestopte Patrick Strouken de 26-jarige Wiebren Veenstra positief bevonden. De Fries uit de Amerikaanse Subaruploeg, die een contra-expertise had aangevraagd nadat hij enkele weken geleden reeds te horen kreeg positief te zijn, werd betrapt op efedrine. Veenstra kreeg voor zijn overtreding een voorwaardelijke schorsing van drie maanden, alsmede een geldboete van drieduizend Zwitserse francs oftewel ruim 3700 gulden. „Met het oog op het vinden van een nieuwe werkgever (hij is bij Subaru einde contract, red.) komt deze affaire wel erg ongelegen", reageerde de naar West-Brabant verhuisde renner gisteravond.

'Van de boete zou je leuke auto kunnen kopen'

Frans van Rooy weer in clinch met Standard

Van onze sportredactie

LUIK – De problemen met Frans van Rooy bij Standard Luik behoren nog steeds niet tot het verleden. Omdat hij onlangs was weggebleven bij een straftraining, legde het bestuur hem een schorsing op van twee wedstrijden. Hij werd bovendien uit de A-selectie verwijderd en moest meetrainen met het tweede elftal. De Brabander vertikte dat en schaarde zich vorige week voor een verhelderend gesprek rond de tafel met trainer Arie Haan en manager Roger Henrotay van Standard Luik.

Tijdens het onderhoud werd de strijdbijl begraven. Althans, dat dacht Van Rooy. Hij kreeg weliswaar een fikse boete opgelegd („Je kunt voor dat bedrag een leuke nieuwe auto kopen"), maar werd weer in de selectie opgenomen.

Gemakshalve ging de middenvelder met het machtige linkerbeen er ook vanuit dat hij afgelopen weekeinde in de competitiewedstrijd tegen Charleroi weer van de partij zou zijn. Dat bleek een misrekening.

Reserves

In plaats Van Rooy mee te nemen naar Charleroi liet Haan hem opdraven in een wedstrijd van de reserves van Standard Luik.

De vroegere PSV'er bleef niet opnieuw weg. Hij saboteerde tijdens het partijtje ook nog net niet, maar hij deed geen pas teveel en weigerde vrije trappen, zijn specialiteit, en corners te nemen.

Van Rooy: „Ik had vooraf ook gezegd dat het geen enkele zin had mij mee te laten spelen, omdat ik daar niks voor voelde".
Na de pauze keerde Van Rooy niet in het veld terug. Tijdens de rust had hij in de kleedkamer een knallende ruzie gekregen met manager Henrotay.

Van Rooy: „Ik heb toen geroepen dat ik ermee zou stoppen. Noem de prijs maar zei ik, dan ben ik weg. Maar toen de ruzie op z'n hoogtepunt was, heeft iemand die een belangrijke functie heeft bij Standard, ingegrepen en is de zaak alsnog opgelost. Wie dat was? Nee, ik noem zijn naam niet. Hij wil liever buiten beeld blijven."

„Maar goed, als er nu weer problemen ontstaan, weet ik het ook niet meer. Ik ga ervan uit dat ik zaterdag tegen Oostende weer gewoon meespeel. Met de manager wil ik niks meer te maken hebben. Die is een x-aantal belofties niet nagekomen".

● *Frans van Rooy (links): „Ik heb een keer geroepen, dat ik ermee zou stoppen."* Foto: DRIES LINSSEN

Ruim baan voor nieuw circuit

DEN HAAG – Dankzij een financiële bijdrage van vier ton van het ministerie van WVC en economische zaken is de weg vrijgemaakt voor de aanleg van het nieuwe racecircuit bij Zandvoort. Minister D'Ancona van WVC heeft haar beslissing gisteren schriftelijk meegedeeld aan de provincie Noord-Holland.

De aanleg van het nieuwe circuit met een A-status, dat wil zeggen dat er ook een grand-prix kan worden verreden, was gebonden aan een tiental voorwaarden. Aan negen van die voorwaarden was al lang voldaan, maar voorwaarde nummer tien zorgde voor een enorme vertraging in de besluitvorming. Voorwaarde 10 was de eis van voormalig minister Braks van landbouw, die financiële compensatie eiste voor duingebied dat verloren gaat als gevolg van de aanleg van het nieuwe circuit. Over de hoogte van die vergoeding konden alle betrokken partijen het niet eens worden.

Uiteindelijk heeft D'Ancona de knoop doorgehakt en 400.000 gulden toegezegd. Daarnaast betaalt de Haarlemse Kamer van Koophandel 50.000 gulden. Het Circuit Zandvoort, de gemeente Zandvoort en de provincie Noord-Holland dragen elk 100.000 gulden bij. Daarmee is aan de eis van financiële compensatie voldaan.

Aangezien het Plan van Aanpak al tijden gereed is en ook de noodzakelijke milieu-procedures zijn doorlopen, kan de aanleg van het nieuwe circuit snel gerealiseerd worden.

Felle strijd in Monte Carlo om 'bezit' Olympische Spelen

Peking goochelt met getallen

MONTE CARLO – Voor één week is Monte Carlo opgehangen aan de vijf Olympische ringen. Vijf wereldsteden spelen daar een potje vrijworstelen. Er bestaan strikte regels maar de kemphanen vinden dat alles mag. Onder het mom van de sport wordt zwaar politiek bedreven omdat de inzet money, money, money is. Berlijn, Istanboel, Manchester, Peking en Sydney wringen zich in bochten. Peking blinkt uit. Alle gekheid op een stokje.

Gillend van de pret goochelden de Chinezen met getallen. „Twintigduizend vrijwilligers in Atlanta? Peking heeft twintig miljoen!", zei delegatieleider Chen Xitong. „Als wij de Spelen krijgen zullen driehonderd miljoen mensen met de fakkel lopen."

Chen vond de vraag over mensenrechten geen dijenkletser. „De conferentie is afgelopen." Deze mededeling wekte zeker zo veel hilariteit als die van de Duitser Nawrocki van het Berlijnse nominatiecomité. Hij zei tegen een zaal vol journalisten: „U moet niet alles geloven wat in de kranten staat."

Arme landen

Istanboel nam het op voor journalisten uit de arme landen; Afrika, het aan flarden geschoten Joegoslavië en de voormalige Sovjetunie.
„We hebben er in Barcelona een op de grond zien slapen, want hij kon geen bed betalen. Wij hebben drie miljoen dollar voor pers uit arme landen voor de Spelen van 2000 in Istanboel."
Manchester speelde ogenschijnlijk fairplay. Bobby Charlton manifesteerde zich in Monte Carlo in al zijn gentlemanship en stuurde een melodramatisch geschrift over zijn jeugd rond aan duizenden IOC-verwanten. Een andere big boy in Manchesters delegatie kon echter niet nalaten tussen de tanden door te sissen: „They shoot students in China, don't they?"

Pesten

Sydney deed openlijk aan Pekingpesten met vragen over afgepakte en vernielde camera's van fotografen bij een ingestort hotel.
De laatste rapporten van Amnesty International werden opgerakeld. Zestien miljoen tegenstanders van het regime bevinden zich in werkkampen, waar jaarlijks 20.000 doden vallen.

Overleg

Chen voerde vorige week nog overleg met Daniël Jacobi van de Internationale Federatie voor Mensenrechten. „De wereld begrijpt er niets van", stelde dinsdag in Monte Carlo Wu Zhonggyuan, vice-voorzitter van het Chinese Olympisch Comité. „We zijn voor dialoog op basis van wederzijds respect. We leven in een diverse wereld naar verschillende inzichten. Er wordt nu veel beweerd, in een samenzweringstheorie."

Succes Meetpoint/Eaters nog vóór competitiestart

Nijland beste ijshockeyer

Van onze sportredactie

GELEEN – De doelman van de Geleense ijshockeyvereniging Meetpoint/Eaters, Marcel Nijland, is door de Nederlandse ijshockey'ers uitgeroepen tot 's lands beste speler van het seizoen 1992-1993. De 21-jarige Nijland is naast keeper in Geleen nationaal doelman. De geboren Groninger woont al twee jaar in Geleen en kreeg gisteren in Rotterdam het bij de uitverkiezing horende portret door 'ijshockey-paus' Frans Henrichs uitgereikt.

Overigens is op het laatste moment de Nederlandse IJshockey Bond er toch in geslaagd het competitieprogramma voor het seizoen '93/'94 samen te stellen in de zogenaamde Serie A. In tegenstelling tot voorgaande jaren is gekozen voor een bredere opzet. Verleden jaar namen slechts zes clubs deel aan de competitie, dit keer zijn tien ploegen ingedeeld.
De tien zijn het Geleense Meetpoint Eaters, Rotterdam, Tilburg, Nijmegen, Den Bosch, Assen, Utrecht, Eindhoven, Den Haag en Dordrecht.

Schema

Gisteren presenteerde directeur Rob van Rijswijk van de NIJB in Rotterdam het nieuwe schema. De eerste wedstrijden worden op 1 oktober gespeeld. Door de uitbreiding van zes naar tien heeft de competitie in kwaliteit ingeboet, omdat ploegen als Utrecht, Den Bosch, Den Haag en Assen bepaald niet als versterking voor het Nederlandse ijshockey kunnen worden beschouwd.
„Maar we zijn na lang beraad tot de conclusie gekomen dat we in het verleden met een smallere opzet de verkeerde keuze hebben gemaakt," zei Van Rijswijk. „En het landelijk gebeuren staat primair. Het clubbelang hebben we ondergeschikt gemaakt."

Perikelen

Tot vorige week vrijdag zag het er nog naar uit dat elf clubs om de landstitel zouden strijden. Op het laatste moment diende Heerenveen wegens perikelen met de sponsor af te haken. Ook Groningen ontbreekt. De club heeft problemen met de huur van het ijsstadion.

● *Uit handen van Frans Henrichs krijgt doelverdediger Marcel Nijland van Meetpoint Eaters de onderscheiding uitgereikt, behorende bij de uitverkiezing tot 's lands beste ijshockeyer.* Foto: CEES KUIPER

De tien clubs spelen ieder vóór kerstmis één keer tegen elkaar. De eerste vier ontmoeten elkaar vervolgens volgend jaar in een dubbele ronde tijdens de zogenaamde mid-playoffs. De halve finales worden in een 'Best of Five' competitie afgewerkt. Dezelfde procedure wordt gevolgd tijdens de finale.
Ongeveer parallel met de competitie loopt de strijd om de beker. Die wordt gespeeld via een afvalsysteem. De finale is vastgesteld op 19 januari volgend jaar in Eindhoven.

Deelnemende clubs Serie A: Tilburg Trappers, Gunco Panda's, Pro Badge Utrecht, Red Eagles Den Bosch, Dordrecht Lions, Flame Guards Nijmegen, Chip Market Eindhoven, Meetpoint/Eaters, Groenewegen Den Haag en Assen Stars.

Poen

MONTE CARLO – Het Olympisch Congres, het eerste sinds 1981 in Baden-Baden, kost 21 miljoen gulden. Dit is gisteravond in Monte Carlo door het Franse Olympisch Comité bekend gemaakt. Het Congres wordt gehouden ter ere van Baron Pierre de Coubertin, die honderd jaar geleden de moderne Olympische Spelen stichtte.
De precieze datum van het lumineuze idee is 23 juni, maar het congres heeft pas plaats van 29 augustus tot 3 september. De vorige congressen van De Coubertin besloten uit te wijken naar een latere datum om de concurrentie van de eindronde van het WK voetbal te vermijden.
De kosten van het congres worden door drie partijen gedragen: het Internationaal Olympisch Comité 9 miljoen, het Franse Olympisch Comité 6 miljoen en de stad Parijs 6 miljoen. Ter vergelijking: de gewone voltallige IOC-vergadering in Monte Carlo kost 3 miljoen gulden.

Kasparov vergroot voorsprong

LONDEN – Gari Kasparov heeft zijn voorsprong op Nigel Short in de tweekamp om de wereldtitel van de Professional Chess Association vergroot tot vier punten. De met wit spelende Rus zegevierde in Londen in de zevende partij. Daardoor leidt hij nu met 5 1/2 tegen 1 1/2 punten. Het duel vergde 36 zetten.

Zettenverloop zevende partij.
Kasparov (wit), Short (zwart). 1. e2-e4, e7-e5, 2. Pg1-f3, Pb8-c6, 3. Lf1-b5, a7-a6, 4. Lb5-a4, Pg8-f6, 5. 0-0, Lf8-e7, 6. Tf1-e1, b7-b5, 7. La4-b3, 0-0, 8. a2-a4, Lc8-b7, 9. d2-d3, d7-d6, 10. Pb1-d2, Pf6-d7, 11. c2-c3, Pd7-c5, 12. a4xb5, a6xb5, 13. Ta1xa8, Lb7xa8, 14. Lb3-c2, Le7-f6, 15. b2-b4, Pc5-e6, 16. Pd2-f1, La8-b7, 17. Pf1-e3, g7-g6, 18. Lc2-b3, Lf6-g7, 19. h2-h4, Lb7-c8, 20. h4-h5, Kg8-h8, 21. Pe3-d5, g6-g5, 22. Pd5-e3, Pe6-f4, 23. g2-g3, Pf4xh5, 24. Pe3-f5, Lc8xf5, 25. e4xf5, Dd8-d7, 26. Lc1xg5, h7-h6, 27. Pf3-h4, Ph5-f6, 28. Lg5xf6, Lg7xf6, 29. Dd1-h5, Kh8-h7, 30. Ph4-g2, Pc6-e7, 31. Pg2-e3, Pe7-g8, 32. d3-d4, e5xd4, 33. c3xd4, Lf6xd4, 34. Pe3-g4, Kh7-g7, 35. Pg4xh6, Ld4-f6, 36. Lb3xf7, zwart geeft op. Stand: Kasparov 5 1/2, Short 1 1/2.

Debbie Cörvers naar Wilhelmina

HOENSBROEK – Debbie Cörvers uit Hoensbroek maakt volgend jaar deel uit van de derde Nederlandse dameswielerploeg.

Na de KNWU en Bose start ook Wierlerclub Wilhelmina uit Eindhoven volgend jaar met een damesteam. De ploeg zal bestaan uit een zestal rensters. Chef d'equipe is Martin van den Oever.

sport op tv

VANDAAG

17.00-17.15 Dld 2: Sport Heute.
18.45-19.10 RTL +: Sport.
19.30-20.00 BRT 1: Sport.
20.00-21.30 BRT 2: Sportavond.
20.00-22.10 Dld 2: Voetbal: rechtstreeks verslag van de voetbalinterland tussen Tunesië en Duitsland.
21.10-21.35 Ned 3: Tussen bal en fluit: documentaire over de invloed van de commercie op het betaalde voetbal. Scheidsrechters geven hun visie hierop. Danny Blind, Joop Hiele en Hans Kraay jr. vertellen hun verhaal.
22.15-22.30 Ned 3: Sportjournaal.
22.45-23.10 BRT 1: Sport.

sport in cijfers

AUTOSPORT

Perth, Rally van Australië, eindstand: 1. Kankkunen/Grist, Toyota 5.19.58, 2. Vatanen/Berglund, Subaru, 5.52, 3. Delecour/Grataloup, Ford 23.44, 4. Dunkerton/Gocentas, Mitsubishi 26.20, 5. Haider/Wendel, Audi 28.50. **Stand WK**: 1. Kankkunen 111 punten, 2. Delecour 82 p, 3. Auriol, 71 p, 4. Biasion 66 p, 5. McRae 50 p.

WIELRENNEN

Ronde van Rioja, Spanje. Profs: Eerste etappe Calahorra-Calahorra: 1. Kiko Garcia 188 km in 5.08.01, 2. Jalabert, 3. Tsjoejda. Tweede etappe Najera-Najera: 1. Jalabert 159 km in 4.32.12, 2. Saitov, 3. Garcia, 4. Tsjoejda, 5. Mauri. **Algemeen klassement:** 1. Jalabert 9.40.13, 2. Garcia, 3. Saitov.
Vichte, België. 1. De Meester 150 km in 3.38.00, 2. Planckaert, 3. Redant, 4. Van Hasebroucke, 5. Willems, 6. Dick Dekker, 26. Van Loenhout, 27. Vink.
Soumagne, amateurs: 1. Guldbaek 104 km in 2.25.00, 9. Troisfontaine, 10. Ackermans, 11. Van der Zwaan, 14. Gijsberts, 15. Nelissen, 17. Rozendaal.
Neeroeteren. Amateurs: 1. Vrijsen 65 km in 1.32.50, 2. Claes op 0.05, 3. Moermans 0.15, 10. Thoolen, 12. De la Haye, 16. Lotz.

Kleine derby zonder winnaar

MAASTRICHT - De tweede elftallen van MVV en Roda JC 2 deelden gisteravond in een aantrekkelijke wedstrijd de punten:1-1. Beide ploegen creeërden veel kansen in de eerste helft, maar de verdedigingen hielden de poort goed gesloten. Gescoord werd er niet.

Meteen na rust zorgde Roger Knarren uit een vrije trap voor 1-0, waarbij de Kerkraadse verdediging niet vrijuit ging. Roda JC drong toen fel, maar het was Ajah die diverse kansen onbenut liet. In de 75e minuut was hij echter succesvol en dat betekende 1-1. Even later moest Adriaansen doelman Scheutjens op de doellijn bijstaan.

Ook de Roda-aanvallers kregen nog kansen maar faalden. Vlak voor tijd was Scheutjens weer gepasseerd maar nu stond Raymond Voncken als redder op de lijn waardoor het terecht 1-1 bleef.

Nederlaag voor Fortunareserves

EINDHOVEN - In de reserve eredivisie behaalde PSV 2 een geflatteerde 4-0 zege op Fortuna Sittard 2.

In de eerste helft kregen beide ploegen diverse kansen. Juul Ellerman was in de 15e minuut succesvol: 1-0.

Fortuna drong nog aan maar een minuut voor rust verhoogde Erik Meijer de voorsprong tot 2-0. Het collectief goed spelend Fortuna Sittard kon na rust geen gevaar stichten in de PSV-verdediging. In de 55e en 62 minuut was het Playfair die voor de 4-0 eindstand zorgde.

res.eredivisie

MVV -Roda JC	**1- 1**
Feyenoord -FC Twente	**1- 0**
Vitesse -Ado	**1- 1**
Heerenveen -Sparta	**0- 1**
De Graafschap -Ajax	**1- 1**
PSV -Fortuna S	**4- 0**

Sparta	3	2	1	0	5	5- 1
Ado	3	1	2	0	4	8- 4
Feyenoord	3	2	0	1	4	7- 4
Roda JC	3	1	1	1	3	6- 5
Vitesse	2	1	1	0	3	4- 3
PSV	2	1	0	1	2	5- 5
MVV	2	0	2	0	2	2- 2
Ajax	2	0	2	0	2	2- 2
FC Twente	2	1	0	1	2	2- 2
De Graafschap	3	0	2	1	2	2- 5
Fortuna S	2	0	1	1	1	1- 5
Heerenveen	3	0	0	3	0	3- 9

Programma:dinsdag 28 sept. 19.30 uur.
Ajax -Heerenveen
Sparta -Vitesse
Ado -Feyenoord
FC Twente -MVV do/.30/9
Roda JC -PSV do./30/9
Fortuna S -De Graafschap